

Infanterie - Regiment Hamburg
Nr. 76
(2. Hanseatisches)

af

Herbert v. Sydow

Hauptmann a.D. unter krigen Regiments adjutant

Oldenburg i.O./Berlin 1922

Verlag von Gerhard Stalling
Gründungsjahr der Firma 1789

Erindringsbøger tyske regimenter

Deltager troppeenheder fra den forhenbærende tyske hær i
Verdenskrigen, udarbejdet under medvirken
af Rigsarkivet.

Troppeenheder fra den
tidligere preussiske kontingent
Bogseriens 52. bind:
Infanterie-Regiment Hamburg Nr. 76

Oldenburg i.O. 1922

Verlag von Gerhard Stalling
Gründungsjahr der Firma 1789

Dansk udgave:
Jørgen Flinholm – 2017
flinth@stofanet.dk
Må ikke gøres til genstand for salg

”Til de i denne serie af bearbejdede enhedshistorier stiller Rigsarkivet de respektive enheders tjenstlige krigsdagbøger (inklusive de udvidede udgaver) til disposition efter særlige betingelser, og i overensstemmelse med en i hvert tilfælde udfærdiget kontrakt mellem arkiv og forfatter.
Ansvar for indhold af de enkelte bind bæres udelukkende af den navngivne forfatter.

Reicharchiv, Potsdam.

Indholdsfortegnelse

Forord	6
Forkortelser	7
Afsnit A	
1) Regimentets grundlæggelse	8
2) Felttog 1870/71	8
3) Freds år	8
Afsnit B	
1) Mobilisering 1914	9
2) Fra Achen til Marne	10
Afsnit C	
1) Tilbagemarch og stillingskamp ved Aisne 1914/1915	18
2) Underlæggelse under 111. Infanterie-Division, 25. 3. til 23. 5. 1915	30
3) Les Eparges, 24. til 30. 4. 1915.....	33
4) Stillingskampe på Meuse-højderne og hviledage i Douai 1915	37
5) Stillingskampe i Artois 1915/1916	38
Afsnit D	
1) Slaget på Somme, august/september 1916.....	50
2) Kampe på Meuse-højderne og hvileperiode i Bohain, september/oktober 1916	59
3) Kampe på Somme og kort hvileperiode, november 1916	62
4) Stillingskampe på Somme, 15. 1. til 14. 3. 1917	68
Afsnit E	
1) Kampe foran Siegfried-fronten, marts/april 1917	69
2) Forårsslag ved Arras 1917	72
3) Kampe foran Siegfried-fronten og i Siegfried-stillingen 8.5. til 24. 6. 1917	75
4) Slaget i Flandern (1. indsats) 25. 7 til 4.8. 1917	79
5) Mellem Meuse og Mosel, 5.8 til 16.16. 1917	81
6) Slaget i Flandern (2. indsats) 17.10. til 7.11.1917	85
7) Kampe i Siegfried-stillingen og deltaget i Cambrai-slaget, 10.11.1917 – 10.1.1918.....	89
Afsnit F	
1) Forberedelse til offensiv. Stillingskamp i Artois og opmarch til store slag om Frankrig 11. 1 til 20. 3. 1918	94
2) Store slag om Frankrig.....	96
a) Gennembrud ved Monchy – Cambrai, 21. til 23. 3. 1918	96
b) Slaget ved Bapaume, 24. 3. 1918 – 5.4.1918	99
3) Kampe mellem Arras og Albert, Kam ved Hebuterne, 6. 5. til 20. 8. 1918	101
4) Slaget ved Monchy – Bapaume og foran Siegfried-fronten 21.8. til 6. 9. 1918.....	112
5) Kampe ved Armentières og i Hermann-stillingen, 7.9. til 23.10.1918	114
6) Slaget om Valenciennes og tilbagetrækning til Antwerpen-Meuse-stillingen 24.10-11.11.1918	119
7) Tilbagemarch, hjemvendelse og opløsning af Regimentet, 11.11. til 17.12.1918	122
Bilag	
1) Infanterie-Regiment Hamburgs samlede tab under verdenskrigen 1914-1918	125
2) Sønderjyske tab ved Infanterie-Regiment 76	126

Forord

Sammenfatningen af den omfattende indsats af Infanterie-Regiment »Hamburg« sker på opfordring fra Regimentet på baggrund af rigsarkivets omfattende krigsdagbøger og akter. Den er tilegnet de helte, som gav deres liv i det stolte Regiments rækker på Frankrigs og Belgiens slagmarker i troen på Tysklands fremtid!

Måtte denne historie bidrage til, at fastholde det trofaste kammeratskab blandt medlemmerne af det gamle aktive Regiment, og med dem genkalde erindringerne om den store tid!

Fischbach i Riesengebirge,
Foråret 1922

v. Sydow

Forkortelser

Artl.	Artilleri	
Abbs.	Abends	Aften
Batl.	Bataljon	
Brig.	Brigade	
B.T.R.	Bereitschafts-Truppen-Kommandeur	Beredskabs-troppe-kommandør
Div.	Division	
D.P.	Dobbeltpost	
F.A. 221	Feld-Artillerie-Regiment 221	
F.R. 73	Füsilier-Regiment 73	
Hptm.	Hauptmann	kaptajn
Inf.	Infanterie	
Kav.	Kavaleri	
Km	Kilometer	
K.T.K.	Kamp-Truppen-Kommandeur	Kamptroppe-kommandør
I.M.G.	let maskingevær	
Lt.d.R.	Leutnant der Reserve	Løjtnant af reserven
M.G.K.	Maschinen-Gewehr-Kompanie	
M.G.O.d.St.	Maschinen-Gewehr-Offizier beim Stab	
M.W. Abtlg.	Minen-Werfer-Abteilung	Minekaster-afdeling
N.M.Abtlg.	Nachrichtenmittel-Abteilung	Signal-afdeling
Nachm.	Nachmittags	Eftermiddag
Regt.	Regiment	
R.I.R.	Reserve-Infanterie-Regiment	
R.Pi.Komp.	Regiments-Pionier-Kompanie	
Ss.Abtlg.	Scharfschützen-Abteilung	[skarkskytte] maskingevær-afdeling
U.P.	Unteroffizier-Posten	
Vorm	Vormiddags	formiddag
1./75	1. Kompanie, Infanterie-Regiment 76	
II./75	II. Bataillon, Infanterie-Regiment 76	
3. M.G.K./76	3. Maschinengewehr-Kompagnie, Infanterie-Regiment 76	
4./F.A. 94	4. Batterie, Feld-Artillerie-Regiment 94	
5./Drag. 22	5. Eskadron/Dragoner-Regiment 22	
1/3 10./76	En deling, 10. Kompanie, Infanterie-Regiment 76	

Afsnit A

1. Regimentets grundlæggelse

Oprettet den 27. september 1866 i Bromberg af elementer fra Infanterie-Regiment 9, 21, 49 og 61, blev Regimentet underlagt X. Armeekorps med følgende garnisoner: I. og II. Bataillon Hannover, Füsilier-Bataillon Hameln.

Efter indgåelsen af militæroverenskomsten mellem Preussen og hansestæderne i 1867, forlagde I. og II. Bataillon til Hamburg, Füsilier-Bataillon til Lübeck.

Den 7. november 1867 fik Regimentet betegnelsen »2. Hanseatisches Infanterie-Regiment Nr. 76«. Sammen med Infanterie-Regiment 75 formerede den 33. Infanterie-Brigade og tilhørte 17. Division fra IX. Armeekorps.

Førte kommandør for Regimentet blev Oberst v. Conta.

2. Felttoget 1870/71

Efter en kort indsættelse i kystbevogtningen under kommando af Hans Kongelige Højhed Storhertug Friedrich Franz II af Mecklenburg-Schwerin, blev Regimentet med en Armeebefaling fra 24. august 1870 sendt til Frankrig.

Det unge Regiments sejrsløb, nu under Oberst v. Neumann, er kendetegnet af følgende navne: Metz, Toul, Paris, Logny, la Borde, Orléans, Langlochère, Villemarceau, Boynes, Villejouan, Frétéval, Chartres, le Mans, les Landes, Montfort, St. Corneille, Alencon, Rouen, Dieppe.

Regimentets uforglemmelige indsats under krigen 1870/71 kan i alle detaljer studeres i Wilfried Niemanns historie om 2. Hanseatischen Infanterie-Regiment 76.

For de kammerater, der først sluttede sig til Regimentet under krigen, skal her mere detaljeret blot omtales den store dag ved Logny, 2. december 1870:

Opgaven stillet af Armeearbeilung Grossherzog von Mecklenburg var at forhindre den franske Loire-Armee i at befri Paris, og førte den 2. december 1870 til slaget ved Logny, nordvest for Orléans. I sandt våbenbroderskab kæmpede her på tysk side 17. og 22. Infanterie-Division, 4. og dele af 2. Kavallerie-Division og det bayriske 1. Armeekorps.

Et flankangreb fra Hanseaterne ved middagstid og fremrykning mod Loigny førte til en sejrrig afslutning af dagen.

Regimentets tab den 2. december 1870 omfattede: døde: 4 officerer, 11 underofficerer, 82 mand; sårede: 11 officerer, 15 underofficerer og 189 mand.

Efter den sejrige afslutning på felttoget fik bataljonerne en stormende modtagelse i deres garnisoner Hamburg og Lübeck.

3. Freds år

Den 1. april 1897 blev III. Bataillon afgivet til Infanterie-Regiment 162, mens fjerde bataljon fra Regimenterne 75 og 76 i Hamborg opstillede den nye III. Bataillon.

Den 20. januar 1903 blev den tidligere Regimentskommandør, General der Infanterie v. Klitzing, udnævnt til Regimentets Chef.

Den 5. september 1904 modtog Regimentet ved skrivelse fra Hans Majestær Kejser Wilhelm II betegnelsen: »Infanterie-Regiment Hamburg (2. Hanseatisches) Nr. 76«

Kommandører for Regimentet var til krigs afslutning:

Oberst v. Conta	Oberst v. Dassel
Oberst v. Neumann	Oberst v. Frankenberg u. Ludwigsdorf
Oberst v. Boehn	Oberst Frhr v. Lüttwitz
Oberst v. Steccius	Oberst Graf v.d. Goltz
Oberst Frhr. v. Gayl	Oberstleutnant v. Burstin
Oberst v. Klitzing	Oberst Dürr
Oberst v. Pritowitz u. Gassron	Major Zeska
Oberst Baron de la Motte-Fouqué	
Oberst v. Boehn	

Ved allerhøjeste regeringsdekret fra 1. september 1909 blev den tidligere kommandør for Regimentet, General der Infanterie v. Boehn, *à la suite* tildelt Regimentet. Hans navn er uudsletteligt forbundet med kommandoen under verdenskrigen over 7. Armee og senere Heeresgruppe »Generaloberst v. Boehn«

At i fredsårene godt og rigtigt blev udnyttet i et utrætteligt arbejde, behøver ikke at blive fremhævet. Hovedvægten i arbejdet hvilede på skuldrene af det faste officers- og underofficerskorps, men med den intelligente tilgang af nyt personel var det en højt tilfredsstillende opgave. Regimentets resultater allerede i 1914 giver rigelig bevis for deres dygtighed.

Afsnit B

1. Mobiliseringen 1914

Mobiliseringsdagene fra 2. til 6. august 1914 stod i vagtjenestens tegn. Alligevel blev iklædning, bevæbning og udrustning gennemført uden væsentlige forstyrrelser efter den indgående forberedte mobiliseringskalender.

Den 5. august 1914 blev der på Kasernegård I gennemført en feltgudstjeneste for Regimentets bataljoner. I den opløftende festlighed deltog Borgmester Dr. Schröder som repræsentant for Senatet og talrige veteraner fra 1870/71, herunder Exzellenz v. Dassel, den generelt afholdte, tidligere kommandør for Regimentet.

Under jubel fra en tæt folkeskare ved kasernen og langs fortovene, blev Regimentets enkelte elementer den 7. august 1914 (6. mobiliseringsdag) transporteret mod vest i følgende rækkevidde:

Regimentsstab og M.G.K. (med andre dele af 33. Infanterie-Brigade) kl. 0026, I. Bataillon kl. 0600, II. Bataillon kl. 10, III. Bataillon kl. 14. Regimentet var underlagt 33 Inf.Brig, 17. Inf.-Division, IX. Armeekorps.

Uddrag af Regimentets rangliste

Regiments-kommandør: Oberst Graf v.d. Goltz

Regiments adjudant: Oberleutnant v. Müller

I. Bataillon:

Kommandør: Major Bogun v. Wangenheim

Adjudant: Leutnant Grabe

1. Kompanie: Hauptmann v. Kotze

2. Kompanie: Hauptmann Hübner

3. Kompanie: Hauptmann Schlüter

4. Kompanie: Hauptmann Eggebrecht

MG-Kompanie: Hauptmann v. Zimmermann

Oberleutnant v. Gössel.

II. Bataillon:

Kommandør: Major Schlüter

Adjudant: Oberleutnant Schäffer

5. Kompanie: Hauptmann v. Livonius

6. Kompanie: Hauptmann Rau

7. Kompanie: Oberleutnant Rogalla v. Bieberstein

8. Kompanie: Hauptmann v. Nerée

III. Bataillon:

Kommandør: Major v. Röckritz

Adjutant: Leutnant v. Sydow

9. Kompanie: Oberleutnant Mylius

10. Kompanie: Hauptmann Uffelmenn

11. Kompanie: Hauptmann v. Germar

12. Kompanie: Hauptmann v. Wasielewski

Regimentslæge: Stabsarzt der Res. Prof. Dr. Buchholz

2. Mellem Aachen og Marne**8. august til 10. september 1914****Situation:**

I tilfælde af en krig på to fronter forudså den tyske Store Generalstab i første omgang nedkæmpelsen af den farligste fjende, Frankrig. Schlieffen-planen krævede en stærk højre fløj på den tyske hær i Vest, og med denne en hurtig fremrykning mod den franske venstre fløj og en omringelse af denne, mens man ville undgå spærrefor-terne langs den franske østgrænse. Opmarchen i august 1914 skete i henhold til denne plan.

8. august 1914:

Efter en togtransport over Kirchweyhe, Osnabrück, Haltern, Krefeld ankommer Regimentets elementer til Aachen: Stab og MGK kl. 0338, I. Bataillon kl. 0939, II. Bataillon kl. 1338 og III. Bataillon kl. 1738.

33. Infanterie-Brigades opgave

Efter erobring af Liège fremrykning hertil som rygdækning og som bevogtning af jernbanen.

Kl. 1315 fremrykning over Hombourg til Hagelstein. Regimentet i slutningen af brigadens hovedstyrke. II. og III. Bataillon bagtrop.

Indkvartering efter udstilling af sikring mod øst: Regt.-Stab, I. Batl. og MGK i Station Aubel, Château St. André; II. Batl. med dele af F.A. 60 i Cosenberg; III. Batl. med dele af F.A. 60 i Snellen Benil.

9. august 1914:

Mens 17. Inf.Div. under Generalleutnant v. Bauer rykkede frem mod højderne vest for Meuse, modtog Inf.Regt. 76 en specialopgave ved Dalhem.

Kl. 16 rykkes frem fra vestsiden af Aubel. March over Julemont – Abbaye-du-Val Dieu til Dalhem.

Cykelpatrolje under Leutnant Schumacher tager forbindelse med Fort Barchon og besætter den endnu intakte Meuse-bro ved Herstal-Wandre.

Regt.-Stab. I., III. og MGK går kl. 20 i landsbykvarter i Dalhem. II. Batl. når kl. 0020 frem til Fort Barchon og går i kvarter i landsbyen Barchon.

10. august 1914:

Mellem kl. 0630 og 0800 beskyder fjendtligt artilleri fra Fort Pontisse landsbyen Dalhem. Gefreiter Schröder 6. Komp. og Musketier Beeken 1. Kompanie såres, ellers ingen særlige skader. Regimentets tilstedeværelse blev tilsyneladende afsløret for fortet af brevduer, hvoraf et stort antal befinder sig i området.

Også II. Bataillon ved Fort Barchon modtager enkelte shrapnels. 8. Kompanie (Hauptmann v. Nerée) besætter Meuse-broen ved Herstal. En halvdeling under Lt.d.R. Haub fjernede sprængladningerne under broen, der elektrisk kunne tændes fra Fort de Pontisse. I løbet af dagen artilleriild mod Wandre. Landsbyen indbyggere, der står i forbindelse med Fortet, udviser fjendtlig holdning. Efter mørkefald bliver kraftige patruljer sendt frem mod fortet. Kompagnierne forbliver i forhøjet beredskab.

11. august 1914:

Dagen anvendes til gennemførelse af vedligeholdelsestjeneste. II. Bataillon har 4 sårede på grund af fjendtlig shrapnels.

12. augusts 1914:

Ved middagstid returnerer II. Bataillon, minus 8. Kompanie efter afløsning i Barchon af enheder fra 18. Inf.Div. tilbage til Regimentet. Natpatruljen fra 8. Kompanie 11./12. 8. mod Fort de Pontisse, kommer under

beskydning. Med en 12 mands patrulje ødelægges Vizefeldwebel Rohwedder stedvist den fjendtlige hindring ved fortet. I Wandre bliver våben og ammunition, fundet af kompagnierne, uskadeliggjort. 8. Kompanie afløses kl. 13 af 1./85 og når kl. 1930 tilbage til Dalhem.

Kl. 1830 rykker III. Bataillon over Fort de Barchon – Meuse-broen frem til den nordlige udkant af Herstal, for her at være parat til den forventede overgivelse af Fort de Pontisse. Bataljonen bivouakerer omkring 1000 meter fra fortet. Patruljer sikrer i retning af fortet.

13. august 1914:

Ved daggry trækkes III. Bataillon tilbage i skjul for observation ved Herstal broen. Kl. 15 melder observationposter hvidt flag over fortet. Fremrykning og overtagelse af fortet af 10. Kompanie. Resten af bataljonen i bivouak ved fortet. Fire belgiske officerer og omkring 386 mand (infanteri og artilleri) tages til fange.

I., II. og MGK bliver kl. 0745 trukket frem til 17. Inf.Div. ved Berneau, og begynder kl. 1330 i spidsen af divisionens hovedstyrke march over Lixhé – Hallembaye – Houtain – St.Siméon mod Glons.

Kl. 1930 i landsbykvarter: Regt.-Stab, I. Batl. og MGK i Boirs, II. Bataillon bivouak ved Glons.

14. august 1914:

17. Inf.Div. (Regt. 76 minus III. Bataillon) marcherer i samme marchorden som 13. august over Sluse – Mal-le – Nebenheim – Heur-le-Thiexhé – Othée, hvor overfor forterne Hollogne, Loncin – Lantin indtager linjen Fexhé-le-Haut-Clocher – Villers-l'Evêque, for her at forhindre fjendtligt infanteri at trænge frem fra vest. Angrebet på de tre forter sker fra Liège.

Oberst Graf v.d. Goltz, som med Regimentet (÷ III.), F.A. 60, Divisions brotræn og Sanitäts-Kompagnie 1 skal holde sig klar til disposition for Divisionen ved Odeur, gennemfører følgende opstilling med hovedreserven:

I. Batl. med MGK/76 vest, FA 60 nord, II. Batl. med Div. brotræn øst for landsbyen. Sanitetskompagni i selve landsbyen. Kl. 19 overgav i hvil. Bivouak i beredskabsområderne. 7. Kompanie placeres til sikring af landsbyen i Odeur. Første genforsyning af forplejning ankommer. Genforsyningen med brød skaber – som senere så hyppigt – problemer, og ligeledes forplejningen af den Store Bagage giver problemer, da denne marcherer uden feltkøkken.

III. Bataillon har hviledag i og omkring Fort de Pontisse, af hvis forsyninger, bataljonen forplejer.

15. august 1914:

Regt.-Stab, I., II. Batl. og MGK forbliver i og omkring Odeur, III. ved Fort de Pontisse. Fjendtlig fremrykning meldes i området Diest-Tirlemont.

16. august 1914:

III. Batl. rykker 0600 fra Fort de Pontisse med fanger, og 11. Komp. overdrager kl. 0730 disse til Guvernement Lüttich. Kl. 11 rykkes ud af Liège og kommer i kvarter i Herstappe. Regt.-Stab, I., II. Batl. og MGK forbliver på plads. Fra Aachen ankommer den første feltpost! Samtlige Liège-forter er på tyske hænder. IX. Armeekorps overgår fra 2. til 1. Armee (Generaloberst v. Kluck).

Vejret er vedvarende godt, sundhedstilstand og moral ved enhederne tilsvarende.

17. august 1914:

Div.-befalingen giver følgende efterretninger om fjenden: Belgiske tropper vest for afsnittet Gette og Grand Gette mellem Diest, Tirlemont og Jodigne, delvist i forstærket stilling. Sydvest for Tirlemont formodentlig en fjendtlig kavaleridivision.

Kl. 0630 fremrykning over Crisnée, Oreye til Gelinden. Regiment i fortrop. Kl. 2130 i kvarter: Regt.-Stab og I. Batl. i Fologne, II., III. Batl. og MGK i Gossoncourt.

Slaget ved Gette

18. august 1914:

Den 17. 8. rapporterede fjende angribes af 1. Armee. Inf.Regt. 76 marcherer i hovedstyrken på højre kolonne af 17. Inf.Div. kl. 0630 fra Grande Jamine over Aalst – Kerkam – Velm mod Attenhoven, hvor der er marchpause mellem kl. 0945 og 1110. Videre march over Neerwinden mod Esemael, hvor der indtages en beredskabsstilling indtil fortsat march kl. 1625. Kl. 1715 passerer Gossoncourt ved Tirlemont.

Kl. 19 bliver I.R. 75 forspids bataljon, der er trukket frem tæt på Hougaerde, overraskende angrebet af belgiske soldater og indbyggere. Det udvikler sig til bykamp, hvorunder Regimentet indsættes i en omgående bevægelse til venstre med opgaven at sætte sig fast på bakkerne ved Aalst. Inden bevægelsen kan afsluttes, rømmer fjenden dens stillinger, så Regimentet uden kamp kan besætte Zétrud Lumay og efter mørkefald højderne ved

Aalst. II., III. Batl. og MGK bivuakerer øst for Zétrud Lumay, I. Batl. sydøst for Aalst. En mand fra I. Kompanie falder til et vildskud.

19. august 1914:

Kl. 0800 march over Haugaerde til bakkerne vest for Petit Overlaer til sikring af Divisionens samling. Videre march over l'Ecluse. Kl. 1630 indkvartering i Beauvechain.

20. august 1914:

Kl. 0430 afmarch over Hamme Mille – Rethen – Overyssche. Kl. 1830 indkvartering: I. og III. Batl. Zamele-nenborre, II. Batl. og MGK Vlierbek.

21. august 1914:

Kl. 0915 afmarch mod Malaise, hvor Divisionens samles. Fremrykning over la Hulpe. Landsbyindkvartering: Regt.-Stb, I. og MGK Estrée, Grange des Champs. II. og III. Batl. Chénois, Bodrissart. Enkelte kompagnier på sightseeing på slagmarken ved Waterloo.

Forplejningsstyrke

	Officerer	Mandskab	Heste
Regt.-Stab	3	49	15
I. Batl.	26	1.029	58
II. Batl.	25	1.034	58
III. Batl.	23	1.040	58
MGK	4	95	44

Kampstyrke

	Officerer	Mandskab
Regt.-Stab	3	
I. Batl.	22	959
II. Batl.	21	960
III. Batl.	21	995
MGK	7 MG	3 Amm.vogne

Leutnant Lucke styrter med motorcykel og transporteres til Aachen.

22. august 1914:

Overordentlig anstrengende march fra Mont-St.Pont over Braine-le-Château – Ittre – Ronquières til Ecaussines bag 18. Inf.Div., hvis store baggage kontinuerligt forstyrrer marchen. Omkring midnat i kvarter: Regt.-Stab og II. Batl. i Ecaussines-d'Enghien; I. Batl. i Wangenée; III. Batl. og MGK i Ecaussines Lalaing.

Slaget ved Mons (kampen ved St. Symphorien)

23. august 1914:

Den kombinerede 33. Infanterie-Brigade begynder kl. 0825 fremrykning fra Petite-Holland over Mont-au-Banc vest om Roeulx til Ville-sur-Haine. Marchorden: Forspids II. Batl., hovedstyrke III. Batl., MGK, F.A. 24, I. Batl.

I nærheden af Ville-sur-Hain tilgår melding om, at broen over Canal du Centre er lukket op, men tilsyneladende ikke er besat. II., III. og MGK forstærket af en deling fra F.A. 24 skal tilkæmpe sig overgang ved Ghislage og la Bruyère. I. Batl. følger III. Batl. Radfahrer-Unteroffizier d.R. Gottschlich, 6. Komp. svømmer over kanalen og sænker broen ved Ville-sur-Haine. Pionerer fjerner pigtrådshindringer. Havré, hvorfra vores kavaleri modtager nogen skydning fra husene, lægges mellem kl. 12 og 1230 over vores artilleri, så går 5. Komp. frem over fred front uden at møde modstand gennem landsbyen, hvorved en engelsk kavalerist tages til fange.

Kl. 13 indtager II. Batl. beredskabsstilling ved Ferme du Rapois. En cykelpatrulje under Lt. Frhr. v. Tettau sendt mod syd, kommer under beskydning fra Villers-St.Ghislain. Kl. 1345 angriber 6. Kompanie (Hauptmann Rau) landsbyen, som holdes besat af omkring to eskadroner og en cykel-enhed. Stedet erobres med få tab.

Også III. Batl. overskrider kanalen uden egentlig modstand. III., I. og MGK i beredskabsstilling syd og syd-vestkant Bois d'Havré nord for St. Symphorien.

Omkring kl. 14 melder en dragon-patrulje, at to engelske kompagnier på højre fløj af I. Bataillon trækker sig tilbage i sydvestlig retning. For at afskære disse kompagnier, beslutter Oberst Graf v.d. Goltz med I. Batl. at gribe ind i kampen. 1., 2. og 3. Kompanie folder ud, 4. Komp. dækker ryggen i skoven og tager en officer og 9

mand til fange. 3. Kompanie erobre en vogn med skanseværktøj. MGK indsættes på højre fløj af I. Batl. for at etablere en forbindelse med venstre fløj af 18. Inf.Div., der er under fremrykning fra Mons.

III. Batl. rykker frem gennem St. Symphorien, hvor den kl. 1530 kommer under beskydning fra husene i landsbyen. 10. og 11. Komp. foldes ud i retning af højderne ved Hyon, men kommer kun få meter frem på den anden side landsbyen på grund af MG-ild fra flanken i det stærkt maskerede og af fjenden yderst dygtigt besatte terræn. Mens I. Batl. vinder terræn. MGK, der indledningsvis opnår god virkning, bliver senere, da lønnende mål ikke længere er til stede, trukket ud af kampen. Derimod bliver 4. Komp. indsat på I. Bataillons venstre fløj. Da Regt. modtager ordre til ikke at gå yderligere frem, men at afvente en omgående bevægelse af IR 75 og 34. Inf.Brig., bliver III. Batl., der igen er til disposition ankommer til St. Symphorien kl. 18, placeres som reserve i landsbyens østlige kant.

Ved mørkefald graver kompagnierne i forreste linje sig ned. Fjenden rømmer i løbet af natten sine stillinger. Meldinger fra fremsendte patruljer når først efter dag gry frem til Regt., så rettidige foranstaltninger ikke længere er mulig.

Tab: I. Batl. og MGK: 5 døde, 45 sårede; II. Batl.: 1 død, 7 sårede; III. Batl.: 5 døde, 27 sårede.

Som det også senere ofte gentager sig, gør den 23. 8. manglen på muligheder for næropklaring sig stærkt gældende.

24. august 1914:

Kl. 0500 samling af Regimentet ved St. Symphorien. Omkring middag folder III. og II. Bataillon igen ud til fortsættelse af fremrykningen. I. Batl. og MGK bag midten. Kl. 14 overskrides vejen Mons – Harmignies af de forreste elementer. Fremrykning standses på ordre fra højere myndighed.

Kl. 0945 indledes fremrykning fra Malplaquet over Spiennes – Nouvelles – Asquillies – Noirchain mod Genly. Kl. 0130 bivak ved Noirchain. II. Batl. foldes under fremrykning ud som venstre sidedækning og bivakkerer ved Bougnies.

25. august 1914:

Kl. 0600 fortsat march til omringelse af fæstningen Maubeuge over Genly – Sart-la-Bruyère mod Hon (overskridelse af den franske grænse). Mens I. Batl. marcherer til Les Trois Maisons til disposition for brigaden, sikre II. Batl. ved Camp Perdu, III. Batl. ved Hon i retning af Maubeuge. MGK bivakkerer langs marchvejen.

26. august 1914:

Efter fastlæggelse, opklaring og udbygning af det tildelte afsnit, modtages kl. 18 ordre til at overtage det mere sydlige liggende afsnit Mecquignies (18. Inf.Div.). Da dette afsnit stadig delvist er besat af Regimentet 31 og 85, kommer III. Batl. kvarter i Chène-au-Loup, MGK og II. Batl. i Wecquignies. I. Batl. og et batteri fra F.A. 24 rykker frem til Aulnoye og Aymerie til dækning af Sambre-broen.

27. august 1914:

Efter i første omgang at skulle overtage det samlede ansvar for Sambre-brohovedet, modtager Regimentet kl. 1930 ordre til at gå i kvarter i Fontaine-au-Bois og sende en bataljon til bevogtning af Armeeoberkommando 1 i Solesmes. I. Batl. når kl. 0130 frem til Fontaine-au-Bois. II. Bataillon med den store bagage rykker kl. 2015 fra Berlaimont over Englefontaine til dækning af Armeeoberkommandoet i Solesmes. III. Batl. med MGK når i en natmarch over Bavai – Buvignies – Rancourt – Englefontaine, og når den 28. kl. 0600 til Fontaine-au-Bois.

28. august 1914:

Kl. 1215 marcherer Regimentet (÷ II. Batl.) over le Cateau med divisionens hovedstyrke, vest om St. Benin til Busigny, hvor der kl. 17 går i kvarter. Manglen på brød og havre gør sig bemærket.

29. august 1914:

March over Prémont – Estrées – Bellenglise til Pontru. Indkvartering: Regt.-Stab, MGK og III. Batl. i Vermand, I. Batl. i Marteville, II. Batl. og store bagage march over Caudry – Bertry – Busigny – Bohain - Brandcourt – Montbrehain – Bellenglise til Pontruet, hvor den efter 52 km march ankommer kl. 2230.

Slaget ved St. Quentin

30. august 1914:

Den 29. august stod ved St. Quentin en større fjendtlig styrke overfor 2. Armee. 17. Inf.Div. skulle gribe ind til afgørelse.

I., III. Btl. og MGK alarmeres kl. 0110. Kl. 0500 rykker divisionen (Regt. i enden af hovedstyrken) frem mod St. Quentin. Omkring kl. 11 starter II. Batl. Fremrykning mod Mont d'Origny. Kl. 1515 i kvarter i Mont d'Origny, da afgørelsen i mellemtiden var faldet.

31. august 1914:

Kl. 0700 march mod St. Quentin, hvor Regt. havde sin første hviledag. Oberst Graf v.d. Goltz bliver bykommandant i St. Quentin.

1. september 1914:

Modstanderen er i fuld tilbagetrækning. Regt. rykker kl. 0900 ud af St. Quentin. March over Grand Serancourt – St. Simon – Flavy-le-Martel – Villequier Aumont til Chauny. Broen over Oise syd for Chauny ødelagt. Kl. 18 kvarter i Oignes.

2. september 1914:

Fremmarch mod linjen Berverie – Crépy-en-Balois – La Ferté Wilon, hvor den engelske hær er meldt. Samling af Divisionen ved Folembay, hvorfra kl. 0740 march over Coucy-le Château – Soissons. Ved Bauxbain to timers hvil. I det bakkede terræn forårsager tornystervogne ofte standsninger. Meldinger fra fly oplyser, at englænderne tidligt på dagen var gået tilbage, og at talrige franske kolonner var under tilbagemarch mod Marne foran IX. Armeekorps front. Kl. 18 videre march fra Missy-au-Bois over Chaudun – Vierzy. Ved midnat bivak i Tigny og Parcy-Tigny, som er belagt af kavaleri. Regimentet har den 2. september tilbagelagt omkring 65 km.

3. september 1914:

Samling ved Blanzay-St. Remy kl. 0600. March over Neuilly-St. Front – Sommelans – Bonnes – Vaux mod Essoles. Fjendtlige flybomber mellem 5. og 7. Komp. såret 7 mand. Regt.-Stab, der rider mellem disse kompagnier forbliver uberørt. Indkvartering: Regt.-Stab, I. og II. Batl.: Montcourt, Crogis; III. Btl. og MGK: Vaux. 18. Inf.Div. har tilkæmpet sig overgang over Marne ved Château-Thierry og Chierry.

4. september 1914:

Kl. 0535 march fra Crogis over Chézy – Essises – Viffort mod Artonges. Til støtte for 18. Inf.Div. udfoldelse mod Artonges – Corrobert. Det kommer ikke til træfning. Kl. 20 bivak ved Villemoyenne nord for Montmirail.

Kampen ved Leuze

5. september 1914:

IX. Armeekorps skal angribe fjenden, der er meldt i omegnen af Montmirail syd for Petit Morin. Kl. 0530 fremrykning i afsnittet. Højre begrænsning ca. linjen Marchais – Villeperdue. Venstre begrænsning: Linjen Vailly – Fontaine Armée. Med støtte fra F.A. 24 passerede II. Batl. til højre, III. til venstre (med forbindelse til hinanden), I. og MGK i anden linje bag midten omkring kl. 0730 Petit Morin afsnittet. Kl. 0915 samling på vejen Fontaine Armée og fremrykning mod Morsains under sikring. Spids: Lt.d.R. Paulsen 12. Komp., cykel-patrolje Lt. Berenz, III. Bataillon.

Rækkefølge: III., I., MGK, II. Batl. march over Rieux – Villerperdu mod Champs Gillard.

Kl. 10 melder spidsen fra Leuze: på vejen Maclaunay – Morsains stærke fjendtlige kolonner marcherende mod syd. Regt.-kommandør, Oberst Graf v.d. Goltz, der ridder sammen med spids kompagniet, befalet overraskende ildåbning og angreb mod de tilsyneladende uanende marcherede franskmænd.

III. Batl. blev kl. 1110 indsat fra Leuze med front mod øst. MGK blev bragt frem i trav og ligeledes indsat her. III. Batl. med 12. og 10. Komp. i forreste linje, til venstre bagved MGK, mens 9. og 11. Komp. i første omgang var III. Batl. reserve i vestkanten af Leuze.

I. Batl. fik ordre til at folde ud syd for III. Batl. II. Batl. rykkede mod vest uden om Champs Gillard udfoldet til højre frem mod Morsains, for her at afskære fjendens bevægelser mod syd.

Virksomheden af ilden fra III. Batl., åbnet med visir 900, og af MGK mod den overraskede fjendtlige kolonne var afgørende. Man kunne se ryttere, vogne, infanteri og artilleri i vild forvirring fare omkring. Terrænet gav en fremragende oversigt over fronten, og ydede kun på venstre fløj af III. Batl og MGK nogen dækning. Omkring 10 minutter efter ildåbningen, faldt de første fjendtlige shrapnels over Leuze. III. Batl. lagde sig i et par spring frem foran landsbyen. Også det talmæssigt stærkt overlegne infanteri sendte nu en livlig skytteild tilbage, og arbejde sig dygtigt på venstre fløj frem mod vores MGK. MGK havde enkelte tab, og de første geværer blev sat ud af drift. Major v. Köckritz erkendte venstre fløj som den mest udsatte, og indsatte omkring kl. 1230 11. Kompanie delingsvis til støtte for MGK's kamp, mens højre fløj af III. Batl. vandt terræn.

De sidste disponible reserver fra III. Batl. og den sidste disponible deling fra I. Batl. under føring af Lt. Hagemann, bragte en tid aflastning for den hårdt pressede MGK, hvor fjenden havde arbejdet sig ind på stormaf-

stand. Vores artilleri, der var kørt i stilling bag venstre fløj, måtte rømme stillingerne i galop, og det tapre MGK, der havde talrige tab blandt personel og materiel, syntes trods heltemodig modstand, omringet og under stadig stærkere fjendtligt pres, at skulle bukke under. En fransk officer forsøgte hele tiden med høje kommandoer at drive sine folk frem i angreb. En duel på pistol i stående stilling mellem ham og den tapre fører for MGK, Hauptmann v. Zimmermann, bragte ham til tavshed.

Øjeblikket af yderste spænding var kommet!

Så kom en afdeling fra F.A. 60 jagende ind fra nord, og greb ind samtidig med MGK/Grenadier-Regiment 89 og I./Pi.Batl. 9. 34. Inf.Brig havde været i hvil ved Fontaine Armée og ilede nu til assistance.

I. Batl. havde i mellemtiden med 4. og 2. Komp. vundet terræn til højre med forbindelse til 12. Komp., og havde kl. 1240 indsat to delinger fra 1. Komp., som imidlertid under fremrykningen led hårdt under flankerende skydning fra fjenden foran Leuze. På samme tid blev dele af 1. og 3. Komp indsat i forlængelse til højre.

II. Batl. rykkede frem med 8., 7. og 6. Komp. i første linje og med 5. bagved til højre i retning af kirkegården foran Morsains. Omkring kl. 12 åbnede 6. Komp. ild syd for kirkegården, vest for Morsains. 7. Komp. rykkede frem i kampen til venstre herfor. Forbindelsen mellem I. og II. Batl. blev sikret af 3. Komp. i skovstykket nord-øst for kirkegården.

34. Inf.Brig. indsats bragte en hurtig afgørelse på Regimentets venstre fløj. Franskmændene forlod flugtartig kamppladsen. I. og III. Batl. kompagnier fulgte efter og forårsagede yderligere tab med deres ild. Fjendens tab foran II. Batl. havde været store. 6. Komp. åbnede med en deling ild mod den tilbagegående fjende ved Leuze, og rykkede så efter gennem skovstykket syd for Morsains med påsat bajonet.

Til venstre herfor rykkede 3. Kompanie samtidig frem mod Morsains. Til højre for 6. var 7. Komp. 8. og 5. Komp. var indsat i gentagende omgående bevægelser. Mens 5. Komp. forblev som reserve til højre, trådte 8. Komp omkring 2 km til højre ved siden af 7. Komp. ind i kampen, vandt ligeledes terræn og angreb dele af den vigende fjende i flanken.

Mens 34. Inf.Brig. overtog den videre forfølgelse af fjenden, samlede sig I. og III. Batl. og MGK til hvil på bakken nordøst for Morsains, II. Batl. 1.500 meter syd for Morsains. De af Regimentet indbragte fanger tilhørte følgende franske regiment: 119, 319, 39, 5 og 205, samt Zuave-Regimenterne 1, 18 og 224.

En fransk officer udtalte, at der på fjendens side havde været involveret omkring 2½ regiment.

Regimentets tab: 25 underofficerer og mænd døde, 106 underofficerer og mænd sårede. Leutnant Schumacher, Leutnant v. Elstermann, Lt.d.R. Frhr. v. Patow, Lt.d.R. Dessge, Offiziersstellvertreter Hillemann såret, Hauptmann v. Zimmerman lettere såret, men blev ved enheden.

Efter oprydning på slagmarken og forplejning af enhederne, blev omkring kl. 18 marchen genoptaget i retning af Esternay, hvor der kl. 21 blev indkvarteret sammen med dele af Dragoner-Regt. 16, II./F.A. 24, I./Pi.Btl 9 og en lyskasterdeling.

I. Batl. indtog forposter på bakkerne på den side af Grand Morin ved Højde 200. Pi.Komp. besatte overgangene i Esternay.

Den 6. september var for 17. Inf.Div. udpeget som hviledag – det skulle blive anderledes.

Kampen ved Esternay (Marne-slaget)

6. september 1914:

Kl. 0700 slog granater ned i Esternay og i II./F.A. 24 bivuak nord for byen. Den stadig stigende beskydning gjorde denne afdeling ude af stand til at forskyde. Artilleriets bivuakplads var valgt i mørke og derfor ikke gunstig.

Opklaringsenhedernes totale svigt betød kun få formodninger om fjendens styrke og position.

Oberst Graf v.d. Goltz alarmerede Regimentet og lod III. Batl. sikre den østlige udkant, II. Batl. i retning af Châtillon, mens I. Batl. i mellemtiden besatte forposternes beredskabsstilling på Højde 200 mod øst. 3. Komp. under Hauptmann Schlüter stod som forpost kompagni i udkanten af Esternay i retning Château Esternay, og kæmpede senere selvstændigt i rammerne af II. Batl. Kompagniet kom denne dag til at yde mangan en heltegering i frisk vovemod.

Kl. 8 angreb fjendtlige skytter fra skovstykket syd for Højde 200 og Forêt de la Traconne. Den fjendtlige artilleriild blev kraftigere, og fjenden havde også indsat tungt artilleri.

III. Bataillon blev trukket frem gennem Rejournaloup og øst for I. Batl. Begge bataljoner holder under kraftig beskydning en langt overlegen fjendtlig styrke tilbage.

12. Komp. under Hauptmann v. Wasielowski forsøgte at sikre banedæmningen for at forbedre sit skudfelt, men kom ind i både fjendtligt og eget artilleri. Forsøg på at få sidstnævnte langt længere frem, mislykkedes.

Omkring kl. 11 fik I. Batl. forstærkning af et kompagni fra Inf.Regt. 75. II. Batl. var foldet ud med 5., 6. og 7. Komp. i forreste linje, 8. Komp. bag venstre fløj i Grand Morin dalen syd for Château Esternay. Efter fremrykning mod syd, gik kompagnierne (venstre fløj 7. Komp. vest for Châtillon), i fuld dækning i hulvejen, der fra nordkanten af landsbyen Châtillon går mod vest. Et forsøg iværksat af Hauptmann Rau, med 5 grupper fra 7. Komp. at erobre fjendtlige batterier i omegnen af Seu, forhindres af fremrykkende fjendtligt infanteri.

Da Hauptmann Rau omkring kl. 10 observerede fremrykkende fjendtligt infanteri vest for Seu, blev 6. og 7. Kompanie trukket frem til næsten på højde med sydkanten af Châtillon, og åbnede herfra ild med visir 700 og med visir 1000 mod fjenden på højre fløj. 5. Kompanie kom ikke med, formodentlig på grund af flankerende ild.

Mens på denne måde I. og III. Batl. og 6. og 7. Kompanie standsede den fjendtlige fremrykning langs banelinjen Villenauxe – Esternay, stødte stærke fjendtlige kræfter frem på begge sider af banelinjen Sezanne – Esternay, skjult af det skovdækkede område, frem mod landsbyen Châtillon, da mærkeligt nok ikke var blevet indbefattet af II. Batl. ansvarsområde.

Omkring kl. 1230 så kampen ved 7. og 6. Kompanie stadig tilfredsstillende ud, men det fjendtlige pres på venstre flanke af disse kompagnier forstærkedes. Hauptmann Rau sendte særligt betroede folk ud for at samle forsprængte, og for med disse at dække den truede venstre flanke. I mellemtiden var, desværre for sent, den omkring kl. 10 bag II. Batl. fremtrukne MGK og 8. Komp., omkring kl. 13 indsat mod Châtillon på den truede fløj af II. Batl.

Omkring kl. 14 var situationen i den sydlige del af Châtillon og ved 6. og 7. Kompanie blevet uholdbar, dels på grund af flankerende fjendtlig infanteriild, dels på grund af de store tab, der var forårsaget af både fjendtligt og eget artilleri. Oberleutnant v. Bieberstein, fører for 7. Kompanie, og Lt.d.R. Kriegsmann 6. Komp. var sårede.

Dækket af to grupper under Lt. Chricht, hvor også Hauptmann Rau befandt sig, blev kompagnierne trukket tilbage i retning af den vestlige banedækning. Hauptmann Rau såredes. II. Batl. (5., 6., 7. Komp.) samledes i Grand Morin sænkningen, mens det lykkedes 8. Komp. med en deling fra MGK at få fast fodfæste i den nordlige del af Châtillon, støttet af 3. Komp. og de to øvrige delinger fra MGK, der var nået i ildstilling vest for Châtillon i den rømmede 7. Komp. stilling.

Da Hauptmann v. Zimmermann vil skaffe bevægelse i de skytter fra II. Batl., der endnu ligger i den gamle stilling fra om formiddagen, finder han – døde. En voldsom kamp om besiddelsen af Châtillon begynder. Den ene tiden forstærkede og omgående fjenden trykker 8. Komp. tilbage i den nordlige del af Châtillon. Den flankerende fjendtlige ild koster betydelige tab. Vore MG har det svært. Omkring kl. 15 såredes Hauptmann v. Nerée, fører for 8. Kompanie. Lt.d.R. Haub overtager kommandoen.

Hauptmann v. Zimmermann underrettede personligt om den kritiske situation ved 8. Komp., MGK og 3. Komp. til II. Batl. stab, der befandt sig i et hus mellem Châtillon og ledvogterhuset, senere i ledvogterhuset. Han fik ordre af Major Schuster til at ride tilbage og underrette føring og artilleri. Brigaden havde ikke længere disponible reserver, og derfor måtte det tapre forsvar af Châtillon holde ud indtil aften, mens der allerede bag dem udkæmpedes hårde kampe mellem Châtillon og Château Esternay, mellem enheder af 34. Inf.Brig. og fjendtlige styrker. Oberleutnant v. Gössel falder, og med ham mange tapre underofficerer og skytter ved MGK.

Sidst på eftermiddagen blev dele af Regiment 75 og 89, samt Pi.Batl. 9 kastet ind ved Châtillon. Det lykkedes endnu engang at rense byen, hvor enkelte MG og skytter i uforglemmelig tapperhed havde fastholdt stillinger. Først hen mod kl. 21 mindskedes den fjendtlige ild også mod Châtillon, slagets brændpunkt. Stillingen blev i løbet af natten forstærket.

Regimentet led et alvorligt tab, da den højagtede og tillidsvækkende kommandør, Grev v.d.Goltz såredes.

Regimentet var gået ind i kampen med følgende styrker: I. Batl. 18 officerer og 690 mand, II. Batl. 18 officerer og 727 mand, III. Batl. 18 officerer og 817 mand, MGK 7 MG og 3 ammunitionsvogne. Tabene havde været:

a) Officerer: 7 døde, 14 sårede. Døde: Oberlt. v. Gössel, Lt.d.R. Kriegsmann, Lt.d.R. Schultes, Lt.d.R. Mangels, Offiziersstellvertreter Pfeiffer, Offiziersstellvertreter Bierwirth, Offiziersstellvertreter Huntgemann. Såret: Oberst Graf v.d.Goltz, Major Eggebrecht, Hauptmann v. Nerée, Hauptmann Rau, Oberlt. Schäffer, Oberlt. v. Bieberstein, Lt. Grabe, Lt. Ehricht, Lt. v. Lingelsheim, Lt. Lafrenz, Lt.d.R. Gottschalk, Offiziersstellvertreter Flugger, Offiziersstellvertreter Knübel.

b) Underofficerer og mandskab: døde: I. Batl. og MGK. 33, II. Batl. 43, III. Batl. 7. Sårede: I. Batl. og MGK: 121, II. Btl. 235; III. Batl. 32; desuden omkring 150 savnede.

Under beskydningen af Esternay blev enkelte heste dræbt og vogne beskadiget.

Med enkelte undtagelser faldt Regimentets sårede, placeret i kirken i Esternay, den 7. september i fransk fangenskab, og gennemledede en svær tid blandt de hævngerige franskmænd.

7. september 1914:

Hensigten fra 1. Armees overkommando, om at anvende IX. Armeekorps på højre fløj, for her at gennemfører en stor omgåelse af den fjendtlige flanker, og derigennem samtidig forhindre en fjendtlig omgåelse, forudsatte en frigørelse fra fjenden.

Kl. 0850 indløb befalingen til afmarch, efter at trænet allerede tidligere på ordre fra Division var sat i bevægelse. Fjendens tøvende sonderinger, for hvem situationen var ukendt, gjorde en ordnet frigørelse mulig. Kl. 1515 nåedes Marchais, hvor der blev holdt hvil, forplejedes og enhederne reorganiseredes. Den sårede Oberst Graf v.d.Goltz tog afsked med Regimentet, hvor Major Schuster overtog kommandoen, mens på sin side Hauptmann v. Wasielewski overtog II. Bataillon og Lt.d.R. Paulsen føringen af 12. Kompanie. Lt.d.R. Wolter overtog 4. Komp.; Hauptmann v. Livonius 5. og 6. Kompanie. Lt. Schmidt overtog kommandoen over 7. og 8. Kompanie. Lt. Hagemann blev adjutant ved I. Batl., Lt. König ved II. Batl. Omkring kl. 18 blev marchen fortsat over Fontenelle. Kl. 21 blev der indkvarteret i og omkring Pertibout.

8. september 1914:

Kl. 0400 afmarch over Château-Thierry – Chezy-en-Orxois til La Ferté-Milon, hvor der kl. 2230 gås i bivak øst og sydøst for byen. Meldinger om nærmende fjendtligt kavaleri med artilleri viste sig korrekt, men et angreb fulgte ikke.

Kampen ved Boissy-Fresnoy (Slaget ved Ourcq)

9. september 1914:

Kl. 0400 afmarch over Villemont – Boursonne til Baumoise. Enhedernes marchydelse den 7. til 9. september er enorme. 1. Arme er ved Ourcq involveret i kamp med front mod vest med højre fløj ved Antilly. Ifølge meldinger er fjendtlige forstærkninger udsløst ved Nanteuil. 17. Inf.Div. angriber i generel retning Château Gondreville – nordkant Boissy.

I. og III. Batl. stod kl. 0930 udfoldet langs vejen mod sydøst, nordøst for Gondreville, klar til fremrykning. II. Batl. og MGK er placeret som reserve bag midten. Til højre tilslutning til IR 75 og til venstre til 18. Inf.Div.

Med en let skyttelinje rykkes frem syd for vejen Gondreville – Levignen. Den fjendtlige artilleriild er kun svag og skoven ved Levignen fri for fjender. Som den kommer ud af skoven, kommer III. Batl. under artilleri- og infanteriild fra retning af Boissy-Fresnoy. I. og II. Batl. bremses i skoven af den tætte underskov, og træder først 1½ time senere ind i kampen. Kl. 18 bliver Fresnoy erobret i storm af Inf.Regt. 76 og Boissy af Inf.Regt. 75 og Füsilier-Regt. 90. MGK er til stormen trukket frem til venstre ved siden af III. Batl., hvor den støtter dele af Inf.Regt. 75 i dens storm. Franskmændene rømmer flugtartig slagmarken. Omgåelsen af vores højre fløj er forhindret af IX. Armeekorps.

Regimentet indretter Fresnoy til forsvar. Den kraftige fjendtlige artilleriild, sandsynligvis i hast fra Paris fremskudte jernbanekanoner, nødvendiggør efter mørkefald en mindre tilbagelægning. Divisionen graver sig ned omkring 500 meter nordøst for landsbyerne, og forbliver om natten i kampberedskab foran den brændende Fresnoy.

Kampstyrke 9.9.1914:

	Officerer	Mandskab
I. Batl.	11	505
II. Batl.	7	603
III. Batl.	16	677
MGK	4	95

Tab: Lt. v.Sydow såret, der afløses som adjutant ved III. Batl. af Lt. v. Krosigk. 17 underofficerer og mænd såret. 1 mand død.

Afsnit C

Situation:

Med den 9. september 1914 er for det gamle aktive Regiment den bedste og opløftende del af felttoget til ende. Den højere førings direktiv fra 10. september 1914 knuser mange stolte forhåbninger, og møder ingen forståelse hos tropperne, der ikke har kendt til tilbagetrækning.

Tilbagetrækningen af 1. Armee bag Aisne tjente til sikring af den højre flanke. Der er siden krigens afslutning skrevet meget for og imod tilbagetrækningen efter Marne-slaget.

Jeg vil ikke tillade mig at kritikken vores højeste førings beslutning. Et står fast: ånden i Regiment Hamburg var, som hos dens naboregimenter, trods strabadserne under de første krigsmåneder, uforandret, og trods indre modvilje blev befalingen til tilbagetrækning gennemført.

Tunge dage og tunge måneder fulgte!

Det hele tiden fornyede Regiments senere indsats slutter sig værdigt til de første krigsmåneder. Mange dage i de følgende år langs Grande Tranchée, på Somme, i Flandern, eller i de sidste krigsår, kan meget vel have krævet meget. Alligevel vil den friske bevægelseskrig vække stolte minder hos alle medlemmer af det gamle mobile Regiment Hamburg.

1. Tilbagetrækning og stillingskamp langs Aisne 1914/1915

10. september 1914:

Tilbagetrækningen iværksattes kl. 1630 over Levignen – Crécy-en-Valois – Béthencourt mod Compiègne. Regimentet marcherede i midten af hovedstyrken. Omkring kl. 10 hvil på marchvejen ved Béthencourt. Fra II. Batl. blev der på 1800 meters afstand åbnet ild mod en fjendtlig kavaleri-division, der dukkede op på bakken ved Orrouy. Kort efter åbnede den fjendtlige divisions artilleri ild mod den hvilende division.

Lt.d.R. Mau (forplejningsofficer ved I. Batl.) og to mand fra I. Batl. såres.

Marchen fortsattes omkring kl. 13 og om aftenen slås bivuaek i Compiègne skoven ved St. Jean-au-Bois sammen med F.A. 24.

11. september 1914:

Kl. 0730 march over Vieux Moulin til Réthondes. Efter at kvarter var indtaget, indløb kl. 1930 yderligere befaling til at marcherer til Attichy, hvor Regimentet kl. 23 går i hvil. Det var regnvejr.

Major Eggebrecht, som såredes let den 6.9, overtager kommandoen over II. Batl. Hauptmann v. Wasielewski vender tilbage til 12. Kompanie. Kampstyrke:

	Officerer	Mandskab
Regs.-Stab	2	4
I. Batl.	8	418
II. Batl.	7	414
III. Batl.	19	630
MGK	2	76

12. september 1914:

Det gode vejr, der holdt sig til den 10.9. har forvandlet sig til silende regn, der gør alle bevægelser med vogne vanskelig. Meldinger informerer om, at fjenden foran IX. Armeekorps kun følger efter med kavaleri.

Kl. 0600 afmarch. Regimentet indtager en forsvarsstilling på bakkerne nordvest for Attichy-sur-Aisne i omegnen af Montplaisir Ferme med I. Batl. til højre og III. Batl. til venstre, hvor den graver sig ned. IR 75 besætter bakkerne nord for Attichy og vest for Vitry. II. Batl. placeres som reserve bag Regimentets højre fløj, mens MGK placeres i beredskab bag midten. 3. Komp. (Hauptmann Schlüter) bliver ved Aisne broen ved Attichy, der forberedes til ødelæggelse af 1./Pi.Btl. 9. Kl. 0900 dukker fjendtligt kavaleri op på bakkerne på modsatte side af floden. Omkring kl. 1030 åbner fjenden også med tungt artilleri ild mod stillingen. Med undtagelse af nogle få observatører, trækkes kompagnierne tilbage bag bakkerne. Kl. 1730 modtages befaling om yderligere tilbagetrækning over Moulin-sous-Touvent.

Major Bruhn fra IR 75 overtager føring af Regimentet, Major Schuster føringen af hans II. Batl., Major Eggebrecht 4. Komp.

På trods af kraftig artilleribeskydning frigør Regimentet sig med få tab fra føling. Specielt lykkes det 3. Komp. efter sprængning af broen, at trække sig tilbage uden tab. Efter at have gravet den af Division angivne stilling fra skoven 1 km sydvest for le Tiolet-Ferme i en halvbue til vejen mod Morsain mod sydøst fra gården, der er afsluttet ved mørkefald, rykket Regt. i alarmkvarter til le Mesnil.

Tab: døde: en underofficer, såret: 4 underofficerer og mænd. Savnet: to underofficerer og mænd.

13. september 1914:

Kl. 0600 afmarch til stillingen til yderligere udbygning. I. Batl. overtager højre, III. Batl. venstre afsnit. Komp. Schmid (7. og 8. Komp.) indsættes i første omgang til udbygning af stillingen til højre ved I. Batl. Højre (vestlige) fløj er svunget stærkt tilbage. Efter et større hul slutter IR 75 sig til syd for Nampcel. Venstre nabo: FR 86 (18. Inf.Div.). 0930 bliver der meldt om fjendtlige skytter på de overfor liggende bakker. Stillingen besættes. Komp. Livonius (5. og 6. Kompanie) og 3. Komp. rykker som reserve frem og bag le Tiolet Ferme. MGK placeres i sænkningen nord for gården.

kl. 10 rykker fjendtligt infanteri frem, men bliver liggende på omkring 1.500 meters afstand. Fjendtligt artilleri åbner ild, der hurtigt stiger til en udsædvanlig heftighed, så reserven trækkes frem fra gården til sænkningen nord herfor. Et planlagt angreb med Regimentet kl. 18 bliver aflyst på grund af det begyndende mørke. Om natten trækkes feltkøkken og patronvogne frem fra Audignicourt.

Tab: døde – 6 underofficerer og mænd. Sårede: 10 underofficerer og mænd.

14. september 1914:

Ved daggry observeres fjendtlige kolonner. Fjendtligt infanteri graver sig ned omkring 1.200 meter foran Regimentet. Kraftig fjendtligt artilleriild fra kl. 0800 frem til aften. For tilfældet af et fjendtligt angreb blev 3. Komp. truffet ind i forreste linje. Reserven fra gården trækkes frem.

Tab: døde – 3 underofficerer og mænd; sårede – 12 underofficerer og mænd.

10 heste døde. Tabet af heste dækkes den sidste tid efter muligheder gennem revisioner.

15. september 1914:

Fra kl. 0630 en uformindsket heftig fjendtlig artilleriild hele dagen igennem.

For at imødegå svage forsøg fra fjendtligt infanteri bliver kl. 1515 5. Komp. indsat. En deling støtter 3. Komp., som har lidt kraftigt under artilleribeskydningen. Kl. 18 ankommer to kompagnier fra Landwehr-Inf.Regt. 55, som underlægges Regimentet. MGK har gravet sig ned i hullet mellem IR 75 og /6. For den hårdt sårede Lt. Hagemann bliver Lt.d.R. Rehrbehn stedfortrædende adjutant ved I. Batl. Kamprænet må på grund af den fjendtlige beskydning trækkes tilbage til St. Aubin og Blérancourt. Forbindepladsen forbliver i Audignicourt.

Tab: Døde – Offiziersstellvertreter Dieckmann, 19 underofficerer og mænd; sårede – Lt. Hagemann, 27 underofficerer og mænd.

16. september 1914:

Fra kl. 7 heftig fjendtlig artilleriild. Komp. Livonius og Schmidt rykker som reserve tilbage i slugten 900 meter nord for le Tiolet ferme. Omkring middag ligger kraftig artilleriild over slugten. Hauptmann v. Livonius såres hård. Førning af 5. og 6. Kompanie overtages af Lt.d.R. Paulsen. Mod aften rykker Kompanie Paulsen og Schmidt igen frem i forreste linje. Et af Landwehr-kompagnierne graver sig ned i hullet mellem IR 75 og 76.

På trods af det uvejsomme og af regnen stærkt opblødte terræn, lykkes det bataljonerne regelmæssigt at forpleje efter mørkefald. De første Jernkors ankommer! De tildeles Oberst Grav v.d. Goltz (såret 6.9.1914), Major Eggebrecht (såret 6.9.1914), Hauptmann v. Livonius (såret 16.9.1914), Hauptmann v. Nervée (såret 6.9.1914), Hauptmann Schjüter (såret 16.9.1914), Hauptmann v. Zimmermann (let såret 5.9.1914), Hauptmann v. Germar, Hauptmann Rau (såret 6.9.1914), Unteroffizier Klinke (1. Komp.), Unteroffizier Gottschlich (6. Komp.), Feldwebel Suhr (9. Komp.), Gefreiter Spindler (12. Komp.), Gefreiter Schierhorn (2. Komp.), Gefreiter Scherer (8. Komp.).

Tab: Hauptmann v. Livonius og Hauptmann Schlüter hårdt såret. Død: 13 underofficerer og mænd. Såret: 41 underofficerer og mænd.

17. september 1914:

Specielt I. Btl. og reserven lider hårdt under artilleribeskydningen.

Tab: døde – 2 underofficerer og mænd; såret – 10 underofficerer og mænd.

18. september 1914:

Meddelelse fra Division oplyser, at fjenden er under tilbagetrækning, at IX. Reserve-Korps til højre for IX. Armeekorps har været i angreb, og at i tilslutning hertil til højre, også 33. Infanterie-Brigade skal angribe. Da fremrykning til højre ikke følger, forbliver Regimentet i dens stillinger.

Efter at tornystervognene efter store anstrengelser er trukket frem, bliver det muligt at udleverer et tornyster til hver man i Regimentet. På trods af det vedvarende dårlige vejr er sundhedstilstanden ved Regimentet god.

Kommandoen over 3. Komp. overtages af Lt.d.R. Paulsen, mens 5./6. Komp. overtages af Lt.d.R. Haub.

Tab: Lt.d.R. Wolters såret. Døde: 3 underofficerer og mænd; såret 13 underofficerer og mænd.

19. september 1914:

Dagen forløber roligt. Først hen under aften sætter kraftig fjendtligt artilleri ind. For at opnå en afgørelse nord for Aisne er der til den 20. september planlagt et angreb med IX. Armeekorps, hvortil 18. Res.Inf.Div. og XIV Res.Armeekorps også skal deltage.

33. Inf.Brig. får et ansvarsområde med højre begrænsning vejen Nampcel – Quennevières Ferme. Venstre begrænsning le Tiolet Ferme – Touvent Ferme (begge inklusive). I dette ansvarsområde skal Regimentet indsættes i venstre halvdel. Opmarch langs vejen Carlepont – Vic-sur-Aisne i højde med Tiolet Ferme.

Kommandøren for I. Batl., Major Bogun v. Wangenheim og fører for 1. Komp., Hauptmann v. Kotze, såres hårdt.

Tab: døde – Lt.d.R. Barner, Lt. Wehrmer, Offiziersstellvertreter Muff, 7 underofficerer og mandskab. Såret: Major Bogun v. Wangenheim, Hauptmann v. Kotze, 39 underofficerer og mandskab.

Major Eggebrecht overtager føringen af I. Bataillon, Hauptmann Hübner 1. og 2. Kompanie, Lt.d.R. Paulsen 3. og 4. Kompanie.

Moulin-sous-Touvent**20. september 1914:**

Kl. 0400 stiller Regiment sig klar på den befalede plads. Kl. 0515 starter angrebet. Der rykkes frem i flere bølger med reserver. Fjenden, der ligger i seks bag hinanden forsvarslinjer, kastes tilbage.

Den mørbankende, kraftige fjendtlige artilleriild de sidste dage har ikke taget Hanseaternes angrebslyst. Skulder til skulder med det tapre Regiment Bremen stormer det sammensmeltede Regiment fremad. Brigade-Kommandøren, Generalmajor v. Levinski, falder i forreste linje.

Hård kamp udvikler sig omkring Puiseux Ferme, der fra ryggen flankeres fra højderne ved Touvent Ferme. Også den flankerende ild fra højderne lige nord for Moulin vanskeliggør fremrykningen, da 18. Inf.Div. formeret skråt bagud, ikke holdt trit med 33. Inf.Brig. fremrykning.

Dele af Regimentet når til sidst gennem den nordlige del af Touvent, frem til Touvent Ferme, som franskmændene havde udbygget til en stærk fæstning. I Moulin tages 300 franskmænd til fange sammen med 3 pakheste med M.G.

Lt. v. Krosigk sendes frem til optagelse af forbindelse til 18. Inf.Div. Da Moulin-sous-Touvent og Touvent Ferme ligger under kraftig, eget artilleri, sætter resterne af Regimentet sig til sidst fast i slugten nord for Touvent Ferme. Her samler Major Bruhn sidst på aftenen resterne af 33. Inf. Brig. I løbet af natten bliver Touvent Ferme under vedvarende regn indrettet til forsvar.

Officerstab: døde – Major Eggebrecht, Hauptmann Usselman, Lt.d.R. Rehrbehn, Lt. Schmidt, Lt. Behrenz, Offiziersstellvertreter Blendermann, Offiziersstellvertreter Wagner; såret – Hauptmann v. Zimmermann, Hauptmann v. Germar, Oberlt. v. Müller, Offiziersstellvertreter Schröder, Offiziersstellvertreter Gehle, Offiziersstellvertreter Ehlers; savnet: Offiziersstellvertreter Ottenberg; syg – Major v. Köckritz.

Tabene blandt underofficerer og mænd kunne ikke fastslås med sikkerhed – men de var alvorlige!

21. september 1914:

Af resterne af Regimentet formeres Kompanie Hübner, v. Walsielewski og Mylius. Fra Division var 33. Inf.Brig blevet tildelt afsnittet Ecasaut Ferme – Touvent-Ferme. Regimentet overtager venstre afsnit ved Touvent-Ferme, forstærket med et kompagni fra Landwehr-Inf.Regt. 55 og en deling fra Pi.Batl. 18. Da sidstnævnte igen trækkes ud hen mod aften, erstattes det af et kompagni fra IR 75. Som reservekompagni indsættes 98 mand, der netop fra Hamburg var ankommet som erstatningspersonel. Lt. v. Krosigk udnævnes til Regimentsadjutant for den sårede Oberlt. v. Müller.

Oberst v. Monteton overtager føringen af 33. Inf.Brig.

Det er ikke muligt at skaffe sig et fuldstændigt billede af situationen ved Regimentet den 20. september 1914 og de følgende dage. De tjenstlige udfærdigede indberetninger og udsagn fra de få overlevende deltagere modsiger på flere punkter hinanden.

Et står fast: Udholdelse af af strabadserne på og efter den 20. september var selvdudslettende adfærd. Uhyre marcher, ugelange bivuakeringer, uregelmæssig forplejning og ikke mindst de nerveødelæggende indtryk af en moderne slagmark, med de daglige tab blandt gode venner og kammerater, havde nedbrudt Regimentets kræfter. At det ikke var brudt sammen beviser 33. Infanterie-Brigades to dage lange udholdenhed i en fuldstændig eksponeret stilling uden støtte på flankerne under en kontinuerlig beskydning fra fjendtlig artilleri og infanteri. – Regimentet holdt!

22. september 1914:

Kl. 10 ankom en bataljon fra RIR 72 til forstærkning af brigaden. Den overtager sikringen af den sydøstlige del af Moulin, hvorved Regimentets venstre fløj aflastes.

Hele dagen igennem fjendtlig artilleriild og regnvejr.

Tab: døde – to underofficerer og mænd. Sårede – 6 underofficerer og mænd; syge – Oberleutnant Mylius og Offizierstellvertreter Bunzendahl.

23. september 1914:

Kl. 0500 trækkes et kompagni fra Landwehr 55 tilbage til disposition for Generalkommandoet. Det opståede hul lukkes af Lt.d.R. Paulsen med det 21.9. ankomne erstatningspersonel.

0700 kraftig flankerende infanteriild fra venstre fra et skovstykke syd for Moulin. Af 33. Inf.Brig. sættes en bataljon fra RIR 72 til angreb på bakkerne syd Moulin. Med støtte fra yderligere en bataljon fra IR 140, som ankommer om eftermiddagen, renses stilling sydøst for Moulin i løbet af aftenen.

Tab: døde – 5 underofficerer og mænd; såret – 14 underofficerer og mænd.

24. september 1914:

I løbet af natten fastslår fremsendte patruljer, at kun svage fjendtlige posteringer ligger i stor afstand af fronten.

Kl. 10 ankommer fra Ersatz-Batl. 76 i Hamburg 1 officer, Oberlt. d.R. Wiessner, 13 Offizierstellvertreter, 16 underofficerer, 39 mand til infanterikompanierne, 21 mand til MG-kompagniet. Yderligere 75 forsprængte, som Oberlt.d.R. Wiessner havde samlet. Først hen under aften et ildoverfald fra fjendtligt artilleri mod slugten nord for Touvent Ferme, ellers forløb dagen roligt. Tilbagegående fjendtligt infanteri bliver observeret.

Tab: 1 død og 6 sårede underofficerer og mænd.

25. september 1914:

Observationerne den 24. september, overløbne franske infanterister og meldingerne fra patruljer gjorde for føringen det absolut påkrævet, at få en præcis fastlæggelse af fjenden. Der blev derfor ved dagry gennemført en offensiv opklaring. Utilstrækkeligt forberedt og dårligt ledet, da erfaringer naturligvis manglede, fik denne opklaring et mindre ønskværdigt forløb. – Opgaven lød: trænge frem til slugten sydvest for Moulin, fastslå fjendens styrkefordeling, erobre artilleri, og sikre og dække den planlagte fremlægning til højre af 18. Res.Div.

Gennemførelsen overdrages til Hauptmann Hübner med 2. Kompanie (omkring 50 mand) og Oberlt. d.R. Wiessner med de tilgående personelerstatninger og de indsamlede forsprængte (tre delinger på hver 40 mand). Under et kort møde mellem Hauptmann Hübner og Oberlt. d.R. Wiessner bliver aftalt, at Hauptmann Hübner med 2. Komp. skulle blive syd for den med højskov bevoksede slugt, mens Afdeling Wiessner skulle trænge tværs igennem.

Komp. Hübner blev standset allerede efter få hundrede meter af en fjendtlig postering. Afdeling Wiessner gennemskridet i en sving til højre en 200 meter bred slugt, trænger i kolonne yderst besværligt gennem tjørnekrat, kaster sig med opsat bajonet frem mod en fjendtlig skyttelinje, og kommer så pludseligt under ild i front og flanke fra en stærk fjendtlig skyttelinje. Den fjendtlige infanteri- og MG-ild rev hurtigt store huller i rækkerne af de tapre soldater, så Oberlt. d.R. Wiessner indså det nytteløse i yderligere fremrykning, og befalede tilbagetrækning. Efter under fjendtlig ild igen at være trængt gennem tjørnekrattet og herefter tilbage over åbent terræn, nåede enkelte tilbage i egen grav, mens andre blev liggende i en havremark foran egen stilling indtil det blev mørkt. Oberlt. d.R. blev i starten på tilbagetrækningen alvorlig såret af et skud i hoften og lettere af et strejfskud og et bajonetstik. Som han kravlede under kraftig beskydning igen nåede egen linje, herskede der her på forunderlig vis stadig stor ro.

Da heller ikke højre nabo rykkede frem, trak også Komp. Hübner sig tilbage til udgangsstillingen. Under opklaringen blev det fastslået, at fjenden ganske vist havde trukket sine stillinger tilbage, men tilsyneladende ikke havde til hensigt yderligere at trække sig tilbage, men modsat yderst dygtigt havde indrettet terrænet til et elastisk forsvar.

Inden man fælder dom over beordringen af denne offensive opklaring og dens gennemførelse, må man sætte sig tilbage til september 1914 og se bort fra de senere på krigen indsamlede erfaringer. Alligevel bliver det også med denne baggrund vanskeligt at forstå, hvorfor man i opgaven indsatte erstatningspersonel og forsprængte fra transporten den 24. september, der burde have været løst af stærke patruljer med erfaring fra området.

Imidlertid skal alt ros rettes mod indsatsen af Afdeling Wiessner. Deres store tab vidner om den dristighed, hvormed de forsøgte at løse deres opgave.

Resten af dagen forløb roligt.

Tab: døde officerer: Offizierstellvertreter Tede, Fähnrich Heubach, sårede: Oberlt.d.R. Miessner, Offizierstellvertreter Suhrberg. Af underofficerer og mandskab: 9 døde, 19 sårede og 50 savnede. [48%].

26. september 1914:

Major Schuster overtager midlertidigt indtil aften kommandoen over Regimentet fra Major Bruhn, der i går udnævntes til ny kommandør for IR 75. Kl. 18 ankommer den nye kommandør for Regimentet, Oberstleutnant von Stein.

Dagen forløber roligt. Vejret har siden i går været godt.

Tab: 1 død, 8 sårede.

27. september 1914:

Tab på grund af artilleribeskydning: 8 døde, 16 sårede, 4 savnede.

28. september 1914:

Lt.d.R. Derssge, der sårede den 5.9.1914 og i går returnerede til Regimentet, falder ved 6. Komp. Offizierstellvertreter Koenitzer såret. 3 døde og 9 sårede.

Regimentet reorganiseres i seks kompagnier og et MG-kompagni.

Førerpositioner er som følger:

Regiments-kommandør Oberstleutnant v Stein

Regiments-adjutant Leutnant v. Krosigk

Batl.-kommandør Major Schuster

Batl.-adjutant Leutnant König

1. Komp. Hauptmann Hübner

2. Komp. Lt.d.R. Paulsen

3. Komp. Lt.a.d.Seelen

4. Komp. Lt.d.R. Haub

5. Komp. Lt.d.R. Schwatz

6. Komp. Hauptmann v. Wasielewski

MGK Hauptmann v. Zimmermann

29. september 1914:

Kl. 0100 afløsning af 34. Inf.Brig. Afmarch fra stillingen kl. 0300. Ankomst kl. 0500 i Blérancourdelle, hvor indkvarteres.

Tab: Offizierstellvertreter Witt død; 3 døde, 8 sårede.

30. september 1914:

Der ankommer et stort antal forsprængte. Om eftermiddagen reorganiseres Regimentet i to bataljoner. Kl. 1830 afmarch over Cuts til Carlepont. Kl.23 afløsning af RIR 86. Indsættelse: til højre for vejen Carlepont – Tracy-le-Mont med Batl. Schuster med to kompagnier i forreste linje. Til venstre for vejen Batl. v. Wasielewski. To komp. fra Batl. Schuster ligger ved vejgaflen 1 km syd for Carlepont, hvor også Regt.-stab er placeret.

1. oktober 1914:

Rolig dag. Om aftenen patruljeskyderi. Der udlægges telefonlinjer. Vejret er godt.

Tab: 2 døde, 4 sårede.

Forplejningsstyrke

Officerer	Mandskab	Heste	
34	1.400	207	6 MG og 2 Amm. vogne

Kampstyrke

Officerer	Mandskab
23	1.222

2. oktober 1914:

For den syge Major Schuster overtager Hauptmann v. Zimmermann føringen af Batl. Schuster.

Tab: 1 død, 1 såret.

3. oktober 1914:

Oberst Graf v.d.Goltz overtager efter at være kommet sig over sine sår, igen kommandoen over Regimentet. De følgende dage forløber roligt. Stabsarzt d.R. Professor Dr. Duchholz bliver syg. Hauptmann Rau overtager den 5.10 kommandoen over II. Batl. Oberst Graf v.d. Goltz udmærkes med Jernkorset I Klasse.

Tab: 7 døde, 11 sårede.

6. oktober 1914:

Der ankommer 2 officerer og 740 mand erstatningspersonel. III. Batl. opfyldes helt. Det øvrige personel fordeles på I. og II. Batl. kompagnier. 9. og 11. Kompanie bliver som reserve trukket ud af stillingen.

7. og 8. oktober 1914:

I løbet af natten afløses Regimentet af IR 75, rykker til Carlepont og herfra til Pontoise. Hvil i et skovstykke nordøst for stedet. Kl. 0115 tilgår befaling om, at IR 76 sammen med IR 31 samles i en brigade under Generalmajor v. Troschke og med denne overgår til Division Luckwald. (Blandt soldaterne fik den øgenavnet »Märchendivision« - Eventyrdivisionen).

Kl. 1945 rykker brigaden i rækkefølge IR 76, II./F.A. 24, IR 31, lette ammunitionskolonne, et komp. IR 31 mod omegnen af Roye, hvor Div. Luckwald var placeret til disposition for XXI. Armeekorps. March over Noyon – le Pavé – Champien til Gruny. Ankomst kl. 0315.

9. oktober 1914:

Om eftermiddagen feltgudstjeneste. Kl. 2130 befaling til, at brigaden kl. 2345 skal fortsætte marchen mod Noyon til disposition for Armeoberkommandoet.

10. oktober 1914:

Ankomst til Noyon kl. 0710 efter Roye – le Pavé. Kl. 2215 formeres Brigade Goltz af IR 76, Landwehr-IR 53, I./F.A. 24 og 3./Pi.Batl. 18 under Division Luxkwald. Oberst Graf v.d.Goltz beholder desuden kommandoen over Regimentet. Brigaden tildeles afsnittet Noyon – Lassigny, Noyon – Canneciancourt.

11. oktober 1914:

I løbet af natten afløser III. Batl. I./RIR 94 ved Plémont. II. Batl. rykker som Divisionsreserve til Cnnectancourt. Med tilslutning til III. Batl. ligger øst og sydøst for Thiescourt II./Landwehr-IR 53 sydøst for Orval og de skovdækkede bakker syd og nordøst herfor. I./Landwehr-IR 53, I./A.R. 24 går syd for Dives i stilling. Med assistance fra pionerer bliver stillingerne forstærket i løbet af natten.

I de næste dag udbygges stillingen kraftigt, og der påbegyndes ligeledes etablering af en pigtrådshindring. Om natten den 13./14. oktober observerer ordonnans, Gefreiter Nautert, 11. Komp., over Thiescourt et luftskib, der afgiver lyssignaler.

Tab: 9 sårede.

15. oktober 1914:

Ankomst af 570 mand erstatning fra Hamburg muliggør opfyldning af II. Bataillon til krigsstyrke. Af I. Batl. opstilles tre kompagnier: Komp. Hübner (tidligere 1. og 2. Komp.), Komp. Paulsen (tidligere 3. Komp.) og Komp. Neumann (tidligere 4. Komp.) Fører for I. Batl. bliver Hauptmann v. Zimmermann, der samtidig er fører for MGK. Komp. Med undtagelse af Komp. Hübner, der indkvarteres i Thiescourt, forbliver I. Batl. i Brigade-reserve i Cnnectancourt. MGK fordeles over Brigade afsnittet. Der gennemføres en ændring i fordelingen af artilleriet.

Tab: 4 sårede.

16. til 18. oktober 1914:

Situationen de næste dage uforandret. Om natten til 18. 10. bliver I./Landwehr-IR 53 afløst af II. Batl. i stillingen øst for Orval. Komp. Gloystein (5./76) og Crasemann (6./76) til højre, Komp. Haub (8./76) til venstre. 7./76 (Tuch) bliver med to delinger i Orval, mens den tredje deling underlægges Komp. Haub.

Samme nat afløses 5./Landwehr-IR 53 af Komp. Hübner i afsnit Thiescourt. Den afløste I./Landwehr-IR 53 forbliver som reserve i Cnnectancourt. Efter at være trukket frem til Thiescourt, afløser I. Batl. om aftenen 18.10. II./Landwehr-IR 53 i Afsnittet Thiescourt, som herefter forbliver som reserve i Thiescourt.

Tab: 1 død, 7 sårede, 1 savnet.

Vejret er regnfuldt.

19. oktober 1914:

Hullet mellem højre fløj af III. Batl. og højre naboafsnit lukkes af pigtrådshindring. Støttepunkt Thiescourt er færdig udbygget.

Efter de sidste nætters afløsning er Regimentets kompagnier fordelt fra højre fløj på følgende måde:

Plémont-stillingen: III. Batl.

Afsnit til højre for vejen Plémont – Lassigny omkring 1 km sydøst for Lassigny til vejsvinget 1200 meter øst for Beival i en halvbue omkring det skovbevoksede Plémont-bjerg. Kompagnierne ligger med indbyrdes kontakt 9., 12., 11., 10. (Mellem 12. og 11. er dele af Landwehr 53 indskudt)

Thiescourt-stilling: I. Batl.

Afsnittet strækker sig i tilknytning til III. Batl. fra vejen mod vest fra Thiescourt (1200 meter vest for Thiescourt) til Loermont. Kompagnierne ligger uden føling i form af posteringer og støttepunkter i rækkefølge Hübner (1. og 2.), Neumann (4.), 5./Landwehr-IR 53, Paulsen (3.)

Orval-stilling: II. Batl.

Afsnittet strækker sig fra Loermont til omkring 1300 meter sydøst for Orval. En kontinuerlig linje eksisterer heller ikke her. Rækkefølge: 5., 6., 8. med en deling fra 7. Komp.

Regimentets afsnit dækker med forstærkningen fra Landwehr 53 en linje på omkring 9 km, hvoraf den største del tilfalder II. Batl. III. Batl. har front mod vest og sydvest, I. Batl. mod sydvest og II. Batl. mod sydvest og syd.

Oberst Graf v.d.Goltz ligger med sin stab i Thiescourt. Hptm. Rau og v. Zimmermann modtager Jernkorsets I. Klasse.

20. til 27. oktober 1914:

Situationen uforandret. Modstanderen forholder sig rolig. Det syntes som om artilleri er trukket væk. Sidstnævnte begrænser sig til ildoverfald. Særlig rettet mod Plémont-stillingen og mellemterrænet, hvor vore batterier formodes.

Hr. Arkitekt Franz Bach fra Hamburg, som gentagende gange under krigen viste stor interesse for vores Regiment, bringer den 25. oktober med bil til alles glæde gaver til fronten.

Tab: 4 døde og 17 sårede.

Vejret er godt.

Kampstyrke: 43 officerer, 2.596 mand og 7 MG.

28. oktober 1914:

Tilgang af erstatningspersonel på 1 officer, 2 Offiziersstellvertreter og 250 mand muliggør opstilling af 1. Kompanie (Oberlt. b. Landwehr Lanke). Samtidig har nu alle bataljoner deres 4. kompagni. 2 revolverkanoner indbygges på venstre fløj af III. Batl. ved 10. Komp. Den fjendtlige artilleri holder sig den 28.10 og de følgende dage indenfor begrænsede rammer. Der er ingen tab.

Stillingsbesættelsen ændre sig til følgende: Lt. König overtager kommandoen over 7. Komp. I stedet for ham, overtager Lt.d.R. v. Bülow (Drag. 16) funktion som adjutant ved II. Bataillon. Lt.d.R. Crasemann forsættes til 9. Armee. Som fører for 6. Komp. afløses han af Offizierstellvertreter Tuch. Oberlt. v. Müller, som er vendt tilbage efter hans skade, overtager igen funktion som Regiments-adjutant. Lt. v. Krosigk overtager 4. Komp.

1. november 1914:

Rangliste for Kompagniet:

Regiments-kommandør: Oberst Graf v.d. Goltz

Regiments-adjutant: Oberlt. v. Müller

I. Bataillon:

Kommandør: Major v. Köckritz

Adjutant: Lt.d.R. Stammer

Intendant: Zahlmeister Witt

Bataljonslæge: Stabsarzt d.R. Dr. Kramer

1. Komp. Oberlt d.L. Lonke

2. Komp. Hauptmann Hübner

3. Komp. Lt.d.R. Paulsen

4. Komp. Lt. v. Krosigk

MGK. Hauptmann v. Zimmermann

Assistenzarzt Dr. Jaeckel

II. Bataillon:

Kommandør: Hauptmann Rau
 Adjutant: Lt.d.R. v. Bülow
 Bataljonslæge: Stabsarzt d.R. Dr. Treplin (Regiments-læge)
 Assistenzarzt, Oberarzt d.R. Dr. Lorenz
 Intendant: Unterzahlmeister Knaack
 5. Komp. Lt.d.R. Gloystein
 6. Komp. Offizierstellvertreter Tuch
 7. Komp. Lt. König
 8. Komp. Lt.d.R. Haub

III. Bataillon:

Kommandør: Hauptmann v. Wasielewski
 Adjutant: Offizierstellvertreter Morbi
 Bataljonslæge. Oberarzt d.R. Dr. Ewald
 Assistenzarzt Oberarzt d.R. Dr. Hartwig.
 Intendant: Unterzahlmeister Schmitz
 9. Komp. Hauptmann d.R. Neermann
 10. Komp. Lt.d.R. Schwartz
 11. Komp. Lt. Lucke
 12. Komp. Oberleutnant Hauck
 Forplejningsstyrke: 68 officerer, 3.081 mand, 189 heste; MGK: 1 officer, 78 mand, 42 heste.
 Kampaktiviteten de næste dage ringe.

2. november 1914:

Vaccinationer mod tyfus begynder. Hertil bliver kompagnierne på skift trukket ud af fronten. Hver bataljons afsnit har tre kompagnier fra Landwehr-IR 53 til disposition, hvorved de de næste uger er muligt på skift at trække kompagnier ud af fronten.

3. november 1914:

Offizierstellvertreter Schmidt overtager føringen af 1. Komp. efter den sygemeldte Oberlt.d.L. Lonke.

Tab: tre sårede

5. november 1914:

Kort efter kl. 18 bliver der tæt tåge. Foran højre naboafsnit ved Canny meldes der om troppeforsamlinger. Kl. 2210 kraftig gevær- og artilleriild ved højre nabo, der også udvider sig til højre fløj af III. Batl. Omtrent samtidig et angreb af en kraftig fjendtlig patrulje langs vejen la Rue-des-Boucaudes – Thiescourt mod 2. Komp. Angrebet kastes tilbage med hjælp fra en artilleripjece, opstillet ved 2. Komp. Omkring kl. 0100 ro langs hele linjen.

Tab: 2 døde, 8 sårede.

6. til 30. november 1914:

Kampaktiviteten i hele november forbliver ringe. Kun af og til og oftest hen under aften, hvor nattens skygger lægger sig, bliver det livligere. Forårsaget af enkelte poster udvikler der sig pludseligt en livlig infanteri ildkamp. Franskmandene skyder ved disse lejligheder voldsomt, og man kan mærke, at de har store beholdninger til disposition. Først ved artilleriets indgriben falder der efterhånden ro over gemytterne. Den 11. november førte et sådant skyderi ved venstre naboregiment (FR 86) til alarmering af alle reserver. En af II. Batl. tilfangetagen franskmand fra 86 Franske Linjeregiment, var eneste håndgribelige resultat af nattens hændelse. Egen patruljeaktivitet er omfattende. Resultaterne sammenfattes og giver den højre føring mange fingerpeg om situationen ved fjenden, og vores eget artilleri mulige egnede mål, specielt på steder, hvor observationskikkerter ikke kan dække.

Efterhånden som håbet om en bevægelseskrig forsvinder, blev udbygning af stillinger tillagt højeste prioritet. Kompagnier fra Landwehr-IR 53 yder støtte under sagkyndig ledelse af elementer af Pi.Batl. 9 under de natlige arbejder. Oberlt. Böttcher fra Pi.Batl. 9 er blevet tilknyttet Regt.-staben, hvor han har vundet anerkendelse fra Graf v.d.Goltz og tropperne.

Dækningsanlæg med bræddeforklædning og 40 cm jordpålæg erstattes efterhånden med kraftigere beskyttede anlæg. Trådhindringerne bliver kontinuerligt forstærket. Særligt har en feltvagt ved 7. Komp. opnået berømmelse gennem betegnelsen »pindsvinet«. Stålblader med skydeskår indbygges i observationsposterne. Fremskaffelsen af byggematerialer bliver efterhånden fuldt organiseret. Med perioder af stærk regn bliver det nødvendigt også at konstruerer afvandingsystemer. 10. Kompanie fører en hård kamp mod vandet. Den første frost den

15.11. og den første sne den 24. 11. nødvendiggør indbygning af skyttegravsovne til opvarmning. Erobrede engelske uldtæpper fra Antwerpen kommer kompagnierne til god nytte. Vanddræningskommandoer sørger for en grund oprydning af stillingen.

Der bliver lagt højeste betydning i sundhedstilstanden, og de kun enkelte syge skyldes lægernes utrættelige indsats.

Officerernes rangliste havde følgende ændringer. Efter ordre fra højeste myndighed udnævnes Oberst Graf v.d.Goltz den 17.11.1914 til kommandør af 34. Inf.Brig.

Den endegyldige afsked med denne højt agtede fører, som havde hele Regimentets ve og vel i hjertet, udløste almindelig beklagelse.

Til afløsning af Oberst Graf v.d.Goltz overtager den 18. 11. Major v. Burstin, tidligere bataljonsfører ved FR 86, føringen af Regimentet.

14. 11. 1914 overtager Hauptmann Muther føringen af 9. Komp. efter den syge Hauptmann d.R. Neemann. Den 15. 11. 1914 forsættes Oberarzt d.R. Dr. Lorenz forsæt til Krigslazarettet i Chauny. Som erstattet tilgår Assistenzarzt d.R. Dr. Duge til II. Batl. 20.11.1914 overtager Lt. v. Sydow efter at være kommet sig over sine sår, igen funktionen som adjutant ved III. Batl. Den 28.11.1914 overtager LT. v. Seelen føringen af 6. Komp. Den 21.11.1914 overtager for den forsatte Oberarzt dr. Ewald, Stabsarzt d.R. Dr. Kramer funktionen ved III. Batl. efter at Professor Buchholz den 17. 11. igen havde overtaget funktionen som Regimentslæge.

Efter Major v. Burstins overtagelse af Regimentet, overgår kommandoen over det hidtidige Afsnit Goltz til kommandøren for 35. Inf.Brig. Oberst v. Koppelow.

Tab 6. til 30. 11. 1914: 9 døde, 30 sårede.

1. til 21. december 1914:

Situationen forbliver uforandret i december måned.

Den 7.12.1914 overtager Lt. Lafrenz kommandoen over 1. Komp. Den 19.12.1914 udnævnes Oberlt. v. Müller til adjutant ved 35. Inf.Brig. og erstattes af Lt. v. Sydow. Den 20. 12 ankommer erstatningspersonel fra Hamburg: Oberlt. d.R. Miessner, Fähnrich Fischer, 10 Fahnenjunkere, 324 underofficerer og mænd.

22. december 1914:

II. Batl. bliver kl. 0800 afløst af II. og III./IR 163 og går i kvarter i Larbroye. Oberlt. d.R. Miessner overtager kommandoen over 7. Komp.

23. december 1914:

Ved dagry afløses III. Batl. af III./RIR 76, I. Batl. af II./RIR 76. Regimentet returnerer under kommando af 17. Inf.Div. og er kl. 18 indkvarteret følgende steder: Regt.-stab, I. Batl. og MGK i Caisnes, II. Batl. i Pontoise, III. Batl. i Sempigny.

Tab mellem 1. og 23. december 1914: 3 døde, 29 sårede

24. december 1914:

Julefestligheder i kirken og i kvarterne. Lt.d.R. v. Blücher udnævnes til adjutant ved III. Batl.

25. december 1914:

Livlig artilleriild i omegnen af Carlepont. Kl. 10. indfører 17. Inf.Div. alarmering. I. Batl. med MGK rykker kl. 11 til Carlepont til disposition for 34. Inf.Brig. (Oberst Graf v.d.Goltz), II. og III. Batl. trækkes ligeledes frem til Carlepont. Om aftenen afløser I. Btl. den uafbrudt siden 21. 12. stående II./GR 89, der er stærkt nedslidt, i afsnittet sydøst for Carlepont. Deling Belling med 3 MG underlægges. 1., 3. og 4. Komp. indsættes i forreste linje. 2. Komp. ligger som reserve i en hule. Bataljonen bliver indtil videre underlagt Grenadier-Regimentet.

II. og III. Batl. rykker ved aftenstid tilbage i kvarter efter at situationen ved Grenadier-Regiment 89 er lettet.

26. december 1914:

Ved I. Batl. 4 døde og 8 sårede. Regt.-Stab, II. og III. Batl. opklarer i afsnit Tracy-le-Val.

27. december 1914:

I afsnit I. Batl. er der de følgende dage en heftig artilleri- og minekaster aktivitet. Fjendtlige sappe når på steder ind på få meters afstand af egen grav. Den kraftige beskydning kræver et omfattende arbejde med etablering af den nødvendige dækning. Kl. 16 forlægges Regt.-Stab til Huleu (Carlepont). Kl. 18 besætter MGK med fire MG den nye stilling på begge sider af Tracy-le-Val. Derudover overtager de tre franske MG. Der udlægges telefonforbindelser mellem Regt.-Stabs kvarter til bataljonernes kommandostationer og til brigaden i Ourscamp.

Oberlt. d. R. Miessner overtager kommandoen over 3. Komp. efter den syge Lt.d.R. Paulsen. Lt. König overtager 7. Komp. For den forsatte Lt.d.R. v. Blücher udnævnes Lt.d.L. Ahrends til adjutant ved III. Batl.

Tab: 1 død, 3 sårede ved I. Batl.
Regnvejr.

28. december 1914:

Fra kl. 0200 afløser III. Batl. II./FR 90 øst for kirkegården i Tracy-la-Val. I forreste linje indsættes 10. og 12. Komp. 9. og 11. Komp. i reserve-stilling. Ved daggry overtager II. Batl. afsnittet vest for kirkegården i Tracy-la-Val fra II./Landwehr-IR 55. Forreste linje: 8., 7., 5. Komp, 6. Komp i reserve. Udbygningen af den overtagne stilling ved II. Batl. meget dårlig.

Tab: 2 døde, 1 såret.

29. december 1914:

Med samme styrkemål som en i går indtruffet transport af erstatningspersonel, bliver i dag 300 mand af Regimentet (herunder 10 underofficerer og 32 mand udmærket med Jernkorset II) transporteret væk fra Noyon. Dette udsøgte personel skal danne grundstamme i en nyoprettet enhed.

Lt.d.R. Thiemann overtager funktionen som adjutant ved I. Batl. i stedet for den syge Lt.d.R. Stahmer.

Tab: 1 såret.

31. december 1914:

Artilleriaktiviteten øges. Tab. 2 døde og 7 sårede.

Den store bagage underbringes i Laigle, kamptrænet og MG-køretøjer i Carlepont-Huleu.

1915

Januar 1915:

Situationen ved fronten forblev uændret i hele måneden, som den var ved overtagelse af stillingen. Afløsning af kompagnierne i forreste linje gennemføres efter behov af de enkelte bataljoner. Regts-kommandøren, Major v. Burstin, forsøg på at få I. Bataillon tilbage, er forgæves. Den forbliver taktisk underlagt Grenadier-Regiment 89. Dens afsnit er det mest urolige, og tabene tilsvarende større end hos II. og III. Batl.

12. januar 1915:

falder fører for 4. Komp. Lt.v.Krosigk, en fremragende dygtig ung officer, hvis døds foragtede adjutant-ridt ved Moulin-sous-Touvent den 20.9.1914 af Oberst Graf v.d.Goltz blev belønnet med Jernkorsets I. klasse.

En særlig seværdighed i I. Batl. afsnit var den store hule tæt bag forreste stilling, der ydede reservekompagniet absolut dækning, og i dens vidt forgrenede indre ligeledes optog bataljonsstab, forbindeplads, ammunitions depot og mere. Vore hamburgere drenges humor kom her få meter bag fronten til udtryk i en hastigt indrettet teaterscene, og også vores fortræffelige musikmester Günzel og Regimentsmusikken bidrog til den velfortjente åndelige underholdning.

II. og III. Batl. afsnit ved Tracy-le-Val kostede på grund af den ringe kampaktivitet kun få ofre blandt de brave 76'er. Arbejdsindsatsen var stor til forbedring af forsvarsmulighederne under den dygtige ledelse af Hauptmann Rau og Hauptmann v. Wasielewski. På trods af de fjendtlige miner og artilleri, og trods det våde vintervejr blev arbejdet fortsat. En anerkendelse fra den kommanderende general anså II. og III. Batl. stillinger som mønstergyldige. Pionerer fra Pi.Batl. 9 og 18 støttede på fremragende måde Regimentet. Den 2.1.1915 blev Lt.d.R. Schütte (F.A. 60) bataljonsadjutant ved I. Batl. Som afløser af Oberarzt d.R. Dr. Jaekkel ankom Oberarzt d.R. Dr. Rahmacher til I. Batl.

4. januar 1915:

I. Batl. ansvarsområde indskrænkes, så bataljonen efterfølgende kun havde to kompagnier i forreste linje, et kompagni i hulen som reserve, og et kompagni i hvil i Petit Maupas.

5. januar 1915:

Regimentet får underlagt 13./IR 75 (Lt.d.R. Müller). Denne kom i kvarter i Carlepont og indsat i arbejdet i II. Batl. afsnit.

8. januar 1915:

Carlepont-Huleu rømmet af den franske civilbefolkning. Som resultat bliver landsbyen fra nu af regelmæssigt beskyttet af fjendtligt artilleri.

I stedet for den forsatte Oberstabsarzt d.R. Professor Buchholz bliver Stabsarzt Dr. Posemann Regimentslæge.

9. januar 1915:

M.G.-deling Schlosstein (2 MG i II. Batl. afsnit) afgives indtil videre til IR 75. Den 10.1.1915 ankommer den nye brigadefører Generalmajor Schultheiss. I stedet for den syge Hauptmann Hübner overtager Lt.d.R. Thiemann føringen af 2. Kompanie.

12. januar 1915:

III. Bataillon modtager som gave fra Hamburg Senat tildelt telefonapparater. For den sårede Lt. Lasrenz overtager Feldwebelleutnant Kahle føringen af 1. Kompanie. For den faldne Lt. v. Krosigk overtager Lt.d.L. Tuch 4. Kompanie. For den sårede Lt. Lucke overtager Lt.d.L. Weber føringen af 11. Kompanie. Den 18.1.1915 overgager den tidligere Ordonnansofficer ved 33. Inf.Brig. Lt. Frhr. v. Tettau, føringen over 4. Kompanie.

23. januar 1915

Personelerstatninger ankommer: 1 officer, 1 Offiziersstellvertreter, 16 underofficerer og 184 mand.

27. januar 1915:

Den til major forfremmede Hauptmann v. Wasielewski modtager Jernkorsets I. klasse.

Tab: Døde – Lt. v. Krosigk, 27 underofficerer og mandskab. Sårede: Lt. Lafrenz, Lt. Lucke, Offiziersstellvertreter Ehmelicek, 51 underofficerer og mandskab.

Februar 1915:

Situationen forbliver uændret. Artilleri aktiviteten er i anden halvdel af måneden noget mere livlig som resultat af en gennemført sprængning ved II. Batl. og hyppige skydninger med tunge minekastere ved III. Batl.

1. februar 1915:

Ved at indsætte 12./IR 75 i II. Batl. stilling bliver det muligt at trække et kompagni ud (først 8. Komp.) og sende den til Carlepont til hvil og uddannelse. Hvert kompagni ligger omkring 8 dage i hvil.

2. februar 1915:

Oberarzt d.R. Dr. Groenewold erstatter den sårede Stabsarzt d.R. Dr. Treplin.

3. februar 1915:

Kl. 10 forsøgte franskmændene af sprængt U.P. 3 ved 5. Komp. i luften. Minen ligger imidlertid 10 meter for kort.

5. februar 1915:

Højre fløj af II. Batl. kommer under artilleri beskydning, hvorunder 8 mand fra 12./75 sættes ud af kampen. For den sårede Lt. König overtager Lt.d.R. Maiser foreløbig føringen af 7. Komp.

7. februar 1915:

7. Kompanie afløser 8. Komp. i hvil i Carlepont.

8. februar 1915:

Konstruktion af skudsikre dækninger i Huleu-Carlepont. To lette lyskastere indbygges i afsnittet. Begge lette minekastere ved III. Batl. overføres til II. Batl.

10. februar 1915:

12. Komp. sendes til hvil og uddannelse til Laigle efter afløsning af 10./Landwehr 55. Som modforanstaltning efter den fjendtlige sprængning den 3.2.1915 forberedes i 5. Komp. afsnit en sprængning af et fjendtligt støttepunkt med assistance fra pionerer.

12. februar 1915:

Hauptmann Schlüter returnerer efter at være såret, og overtager føringen af 7. Komp.

16. februar 1915:

I går overtog Lt. König kommandoen over 1. Komp. Ourcamp er skudt i brand af fjendtligt artilleri. 6. Komp. afløser 7. Komp i hvil i Carlepont.

18. februar 1915:

Lt. v. Elstermann tilgår Regimentet med to Fahnenjunker og telefonapparater til I. og II. Batl. Minegangen ved 5. Komp. er nu gravet omkring 54 meter frem.

21. februar 1915:

Fjendtlig artilleriild over Huleu, tilsyneladende ledet fra en fjendtlig lænkeballon i omegnen af Tracy-le-Mont. Enkelte heste mistet på grund af beskydningen.

23. februar 1915:

Med deltagelse af minekastere og artilleri gennemføres kl. 0630 sprængningen i 5. Komp. afsnit. »Jordmorderne« [første udvikling af egentlige skyttegravsmorterer] har en forfærdende virkning! Sprængningen lykkes med udmærket resultat. En 50-60 meter høj sky af røg og jord rejser sig. Braget er næppe hørligt, men jord ryster kraftigt. Endnu inden røgen har lagt sig, stormer de udpegede patruljer og pionerer frem til kraterkanten, hvortil også Lt.d.R. Gloystein, fører af 5. Komp. begiver sig for at rekognoscerer. En meget hurtigt indsættende fjendtlig ild tvinger patruljen under tab af to døde og to sårede til at falde tilbage til egen grav.

24. februar 1915:

Livlig fjendtlig artilleriild mod vores stillinger i nærheden af krateret. To dage senere ankommer 100 mand erstatning fra Hamburg.

28. februar 1915:

13./75 går i hvil i Carlepont, så II. Batl. igen samlet ligger ved fronten. Lt. Folkert overføres til Regimentet fra 2. Garde-Drag.Regt. På trods af det vekslende vintervejr er sundhedstilstanden god.

Kampstyrke: 67 officerer, 3.042 mand. MGK: 2 officerer, 84 mand og 9 MG

Tab i løbet af februar måned: Lt. König og Feldwebelleutnant Keymeyer såret. 13 døde og 54 sårede.

1. marts 1915:

5. Komp. afløses hver 4. dag med en halv deling ad gangen af halvdelinger fra 12./75. Syd for kirkegården i Tracy-le-Val udgraves foran III. Batl. en lyttetunnel, da der her er mistanke om fjendtlig tunnelaktivitet.

7. marts 1915:

I går ankom 200 mand erstatningspersonel. Om aftenen og i løbet af natten ligger midten af Regimentets afsnit under usædvanlig livlig artilleri- og minekaster beskydning. 13./75 returnerer til eget regiment, så II. Batl. ikke længere har kompagni liggende i Carlepont.

11. marts 1915:

Kraftig gensidigt artilleri aktivitet. Fra Ersatz-Batl. 84 ankommer: 1 Offizierstellvertreter, 1 underofficer og 97 mand.

Som korpsreserve afgiver Regimentet:

1) Som Regt.-Stab: Major v. Köckritz med adjutant

2) Et kompagni til Laigle: 9./76

Føringen af I. Batl. overtages af Hauptmann v. Zimmermann med Lt.d.R. Thiemann som adjutant.

Arbejdet på lyttetunnelen fortsætter på fuld kraft, da forskellige oplysninger (gravelyde og udsagn fra fanger) tyder på fortsat fjendtlig mineaktivitet.

13. marts 1915:

Føring af 3. Komp. overtages af Lt.d.L v. Peinen i stedet for den syge Lt.d.L. Tuch. Næste dag overtager Lt.v. Elstermann føring af 11. Komp.

15. marts 1915:

Der indløber befaling til, at Regimentet skal gøres marchparat til den 18. marts.

16. marts 1915:

9. Komp. deltager ved Cuts i en parade for H.M. Kejseren.

U.P. 5 fra 5. Komp. opfanger lyde, der tyder på at fjenden er ved at lægge sprængladninger i deres tunnel.

17. marts 1915:

Efter inspektion af lyttetunnel ved II. Batl., anbefaler Hauptmann Hamel (Pi.9) en øjeblikkelig sprængning, som gennemføres kl. 12. Resultatet var en succes: 25 meter foran U.P. 5/5. Komp. opstod et krater med en diameter på 7-10 meter. Franskmændene indstillede tunnel garveriet foran posten.

18. marts 1915:

Der afgives 40 mand til en anden arme. 22 Officers-aspiranter og 23 slagtere afgives til Erstatningsbataljonen. Hauptmann Hauck forsættes til XIII. Armeekorps. Lt. v. Elstermann overtager føring af 12./76, mens Lt.d.L. Weber overtager 11./76.

20. marts 1915:

På befaling fra korps træder ved Regimentet værende officerer fra artilleri og kavalerienheder tilbage til deres respektive regimenter eller kolonner. Derfor udnævnes Lt.d.R. Thiemann til fører for 1./76, Lt.d.R. Hennings til fører for 3./76, Lt. Folkert til adjutant ved I./76, Kl. König (rettergangsofficer) til adjutant ved II./76, Lt.d.R. Busch til forplejningsofficer ved I./76, Lt.d.R. Tuch til forplejningsofficer ved II./76 og Feldwebelleutnant Beuthan til forplejningsofficer ved III./76.

21. marts 1915:

Mellem kl. 0130 og 0515 overflyver flere luftskibe stillingen i retning Paris og tilbage. Livlig aktivitet i luften i løbet af dagen. Major v. Köckritz overtager igen kommandoen over I. Batl.

23. marts 1915:

I løbet af natten afløses I./76 af III./89 og II./76 af en bataljon fra IR 75.

Bataljonernes våben afleveres i Cuts. Regt.-Stab går i kvarter i Babeouf, Stab I, 1. og 4. Komp, samt MGK i Grandru. 2. og 3. Komp. i Baboeuf; II. Batl. stab og 5. Komp. i Dampcourt, 6. Komp. i Mondescourt, 7. Komp. i Quierzy, 8. Komp. i Marest-Dampcourt.

I løbet af natten til 24. marts afløses III./76 af III./90. Aflevering af våben i Cuts, indkvartering i Bretigny.

På ordre fra korps overføres følgende mandskab: I./76 – 4 underofficerer og 106 mand til Grenadier-Regt. 89; II./76: 10 underofficerer og 147 mand til Inf.Regt. 75; III./75: 12 underofficerer og 158 mand til Füsilier-Regt. 90.

24. marts 1915:

Regt. forlader 17. Inf.Div. fredsstyrke. Exzellenz v. Quast, kommanderende general for IX. Armeekorps og kommandøren for 17. Inf.Div., Generalmajor Stengel, tager afsted med anerkendende ord. På banegården i Appily tager den tidligere Regt.-Kommandør, Oberst Grav v.d. Goltz, afsked med sit gamle regiment med en bevægende tale.

Fra banegården forskyder Regimentet: I. Batl. kl. 10, Regt.-Stb og MGK kl. 12, II. Batl. kl. 14., mens III. Batl. først forskyder næste dag kl. 12.

Tabene i løbet af måneden: 6 døde og 36 sårede.

2. Overgang til 111. Infanterie-Division

25. marts til 23. april 1915

På ordre fra hærledelsen blev 111. Infanterie-Division opstillet i og omkring Enghien i Belgien. Følgende enheder overføres hertil: Füsilier-Regt. 73, Inf.Regt. 76, Inf.Regt. 164 (221. Inf.-Brigade), Feld-Artl.-Regt. 221, 1. Batterie, Fuss-Artl.-Regt. 13, Pi.Komp. 221, to eskadroner fra Drag. 22, kolonner m.m.

Kommandør for 111. Inf.Div.: Generalmajor Sontag.

1. Generalstabsofficer: Hauptmann i.G. Prausnitzer

Kommandør 221. Inf.Brig.; Generalmajor Frhr. v. Lüttwitz, der i fredstid havde været kommandør for Inf.Regt. Hamburg.

23. marts 1915:

Regt.Stab, I. og II. Batl. indkvarteres i Enghien; III. Batl. i Howes, MGK i Ferme du Parc.

26. marts 1915:

Bataljonen udrustes med Gewehr 88. Øvelsesområder rekognosceres, skydebaner indrettes.

Forplejningsstyrke: 80 officerer, 3.008 mand, 194 heste, mens MGK har 3 officerer, 100 mand og 45 heste.

Kampstyrke: 68 officerer, 2.780 mand. MGK har 7 MG.

Uddrag af Regimentets officers rangliste:

Regimentskommandør: Major v. Burstin

Regimentsadjutant: Oberlt. v. Sydow

I. Bataillon:

Kommandør: Major v. Köckritz

Adjutant: Lt. Folkert

1. Komp: Lt.d.R. Thiemann

2. Komp: Hauptmann Hübner

3. Komp: Lt.d.R. Hennings

4. Komp: Lt. Schumacher

MGK: Hauptmann v. Zimmermann

II. Bataillon:

Kommandør: Hauptmann Rau

Adjutant: Lt. König

5. Komp: Lt.d.R. Gloystein

6. Komp: Lt. v. Seelen

7. Komp: Hauptmann Schlüter

8. Komp: Lt.d.R. Haub

III. Bataillon:

Kommandør: Major v. Wasielewski

Adjutant: Lt.d.L. Ahrends

9. Komp: Hauptmann Muther

10. Komp: Lt.d.R. Schwartz

11. Komp: Lt.d.L. Weber

12. Komp: Lt. Elstermann v. Elster

Læger:

I. Batl. Stabsarzt Dr. Posemann (Regt.læge)

Oberarzt d.R. Dr. Rahmacher

II. Batl. Stabsarzt d.R. Dr. Sierau

Assistenzarzt d. L. dr. Duge

III. Batl. Stabsarzt d.R. Dr. Kramer

Oberarzt d.R. Dr. Hartwig

26. marts til 9. april 1915:

Kampuddannelse i terræn og et hertil indrettet øvelsesværk. Skydning og eksercits ved Kompagnier og bataljoner.

28.3. afkommanderedes Leutnant d.R. v. Tettau til 111. Inf.Div. stab.

3.4. Musketier Kahlenberg findes under en bataljonsøvelse hårdt såret i en skov. Undersøgelser mod belgiske indbyggere indledes.

9.4. modtager Regimentet 4 underofficerer og 114 mand fra Ersatz-Batl. 73 og 91.

10. april 1915:

Kl. 1020 indløber befaling, hvorefter Regimentet skal påregne borttransport i løbet af eftermiddagen. Transporterne sker kl. 1623 med I. Batl., kl. 2103 med Regt.-Stab, kl. 2259 med MGK. I løbet af natten afgår II. Batl. kl. 0103 og III. Batl. kl. 0303.

11. april 1915:

Transport over Tournai – Lille – Cambrai – St.Quentin – Laon – Charleville – Sedan – Longuyon – Conflans – Chambley. Regt-stab, I/76 og MGK i kvarter i Mars-la-Tour.

12. april 1915:

II. Batl. ankommer kl. 0200 til Chambley. Indkvartering: stab og 5. Komp i Sponville, 7. Komp. i Hadonville-les-Lachaussée, 6. og 8. Komp. i Latour-en-Woëvre. Kl. 0430 ankommer III. Batl. til Mars-la-Tour. Indkvarteres i Latour-en-Woëuvre.

13. april 1915:

Transport med Lt. Lafrenz og 24 mand ankommer. Lt. Lafrenz overtager kommandoen over 1. Komp. Lt.d.R. Thiemann overtager 3. Komp. Indkvarteringen er sparsom. Der ekserceres.

15. april 1915:

I løbet af natten banetransport fra Mars-la-Tour til Thiaucourt. MGK og bagage når Thiaucourt i fodmarch. Der er kamplarm fra området ved Flirey. Garde-Ersatz-Division, som Regimentet stilles til disposition for, befaler samling i og syd for Essey med henblik på mulig indgriben mod stillinger nord for Flirey, hvor franskmændene har gjort flere gennembrudsforsøg. Efter Regt.-kommandørens rekognoscering klargøres: I. Batl. hvor jernbanen sydøst for Essey munder ud i skoven med front mod Fliery. III. Batl. med 11. og 12. Komp 500 meter sydøst for Essey i en slugt langs banen og 9. og 10. Komp. i Essey. II. Batl. og MGK i Essey.

Kl. 0715 er beredskabsstillingerne indtaget. Regt.-Stab i Essey sammen med staben ved 2. Garde-Ersatz-Regiment. Ved mørkefald indtages følgende kampkvarterer: Regt.-Stab og II. Batl. i Essey, I. Batl. i Bouillonville, III. Batl. og MGK i Thiaucourt, mens den store bagage samles i Xammes.

Tab: 3 sårede ved I./76

16. april 1915:

Ved daggry indtages gårdsdagens beredskabsstillinger. II. Batl. længst fremme, I. Batl. i Essey, III. Batl. skifter dens kompagnier, MGK i Essey.

Om eftermiddagen ankommer 221. Inf.Brig. patronkolonne, så bataljonerne nu er fuldt udrustede.

Efter mørkefald i kampkvarter: I. Batl. i Pannes, II. Batl. i Bouillonville, III. Batl. i Essey sammen med MGK. Ingen tab i løbet af dagen. Kampaktiviteten er faldende.

17. april 1915:

Beredskabsstillinger ved daggry. III. Batl. længst fremme, I. Batl. i midten skråt sydøst for Essey. II. Batl. og MGK i Essey. Indkvartering for natten som dagen før. En marchbefaling retning Pannes-Vigneulles tilbagekaldes. Regimentet bliver igen underlagt 221. Inf.Brig.

18. april 1915:

Regimentet forbliver i dækning for luftobservation i deres kvarterer. Regt.-Kommandør, Major v. Burstin og Batl.-Kommandør Bouillonville (II. Hauptmann Rau) får mundtlig orientering om en planlagt gennembrud af Côtes Lorraines. Kl. 2150 rykker II. Batl. med en MG-delning og St. Benoît – Vigneulles – Hattonchâtel til Bois de St. Rémy.

19. april 1915:

II. Batl. afløser højre afsnit af III./154 i dens stilling øst for Grand Tranchée. 6. Komp. overtager forreste stilling. 7. Komp. feltvagt; 1., 2., 3. Komp. (højre flanke), 5. og 8. Komp. bivualet som reserve bagved. I stillingen er der kun ringe kampaktivitet.

I. og III. Batl. og to delinger af MGK forbliver i Pannes og Essey. Regt.-Kommandør rekognoscerer for stillinger til II. Batl. I stedet for den syge Hauptmann Munther overtager Lt.d.R. Hennings kommandoen over 9. Komp.

20. april 1915:

II. Batl. stilling og det mod vest tilgrænsende afsnit langs Grand Tranchée er udset som udgangsstilling til et planlagt større angreb. II. Batl. gennemfører i dagene 20. til 14. april følgende arbejder: To dækningsgrave med tunnel bag stillingen, stormnicher, indbygning af minekastere, udlægning af telefonkabler og indrettelse af en dækning til forbindeplads.

III. Batl. rykker efter mørkefald ind bag II. Batl. afsnit. Regt.-stab og to delinger fra MGK forbliver stadig i Essey og Pannes.

Tab: ved II. Batl. en død.

21. april 1915:

III. Batl. er ved daggry nået Forêt de la Montagne og indretter bivualet i skoven ved vejkrydset Grande Tranchée og St.Maurice-Deuxnouveaux. Mellem 21. og 24. april indsætter bataljonen dagligt 250 mand i udlægning af telefonlinjer og andet pionerarbejde.

Tab: 8 sårede ved II. Batl.

22. april 1915:

Efter mørkefald rykker Regt.-stab, I. Batl. og MGK ind i skoven vest for Hattonchâtel. Den store bagage forbliver i Xammes.

Tab: 1 såret ved II. Batl.

23. april 1915:

I. Batl etablerer ved daggry skovbivuak omkring 400 meter øst for III. Batl. MGK indsættes i II. Batl. afsnit med Deling St. Belling til højre, Deling Lt. Wiedorn i midten og Deling Vizefeldwebel Schlossstein til venstre. Kampræn med undtagelse af feltkøkkener befinder sig i Hattonchâtel. Regt.-stab indrettet sig i en dækning i Friedenstal, omkring 900 meter bag stillingen. Her finder kl. 14 en konference sted mellem Bataljonskommandører, fører for MGK, det underlagte Pionier-Komp. og Regimentslægen, hvorunder befaling til forberedelse til stormangreb udgives.

Tab: 3 sårede.

3. Les Eparges

14. til 30. april 1915

Situation:

Den meget omstridte del af Verdun-fronten siden begyndelse af stillingskrigen – Combres-højderne – hvor franskmændene især i de sidste uger havde gennemført heftige angreb mod V. Armeekorps tapre enheder, havde hårdt brug for aflastning.

Den unge 111. Inf.Div. fik til opgave at skabe denne aflastning gennem et fremstød i det stærkt befæstede fjendtlige stillingssystem og fjendtlige batteristillinger mellem Les Eparges og Mouilly.

Den tætte Forêt de la Montagne skov på begge sider af Grande Tranchée havde skjult opmarchen af batterier og enheder for fjenden. Indskydningen af artilleriet var blevet gennemført gennem de sidste dage på en upåfaldende måde.

24. april 1915:

Inden daggry blev III. Batl. trukket frem umiddelbart bar II. Batl., mens I. Batl. blev placeret i en lavning sydøst for Friedenstal (Herzbruchgrund). De sidste forberedelser til angrebet blev truffet i løbet af formiddagen. Depoterne af håndgranater, ammunition og forplejning blev fyldt op. Kompagnierne forplejes af feltkøkkener.

Pi.Komp. Hoffmann blev underlagt Regimentet. Yderligere enkeltheder var fastlagt i befalinger fra 221. Inf.Brig. og Regimentet. Efter disse skulle efter en 20 min. artilleriforberedelse iværksættes kl. 1220. Efter fremtrængen gennem den fjendtlige stilling og de fjendtlige batterier, skulle der rykkes frem til vejen mellem Combres og Mouilly.

Angrebet blev gennemført med IR 76 til højre for Grande Tranchée og IR 164 til venstre for vejen. Til venstre for brigaden skulle 9. Inf.Div. rykke frem. I. Batl. var brigade reserve. FR 73 stod i og bag Chanot Boisstillingen til disposition for V. Armeekorps.

Kl. 11 modtog bataljonerne en til Regimentets ære appellerende befaling fra Brigade-Kommandør, Generalmajor Frhr. v. Lüttwitz og følgende befaling fra Regiments-kommandøren:

Friedenstal, den 24.4.15.

Officerer, underofficerer og mænd ved Regiment Hamburg!

Vis i dag, at den gamle Hanseaterånd lever i jer! Gå på med alt kraft!

Sign. v. Burstin

Efter en kort tale fra bataljonsfører rykkede kompagnierne kort efter kl. 11 frem i deres befalede udgangsstillinger. Den vanskelige, men også taknemmelige og ærværdige opgave, at gennemfører den første storm, tilfaldt II. Batl. I Hauptmann Rau, kommandøren for den tapre II. Batl. havde krigslykken placeret den rigtige mand på den rigtige plads. Båret af den ubetingede tillid til sit mandskab, og støttet af dygtige officerer og underofficerer, havde Hauptmann Rau den 24.4.1915 med sin II. Batl. fuldbragt herlige resultater. En lige så stor ære tilfalder de tildelte pionerer, det altid stort ydende MGK og kompagnierne fra III. Batl., der desværre kort efter starten på stormangrebet mistede deres fortræffelige kommandør, Major v. Wesielewski, ramt i hjertet.

Kl. 12 begyndte på en gang den voldsomme artilleri hurtigild af hidtil uhørt heftighed, der i 20 minutter lå over den fjendtlige linje. Kl. 1220 blev artilleriilden forlagt til områderne bag den fjendtlige front, samtidig med at den første bølge af II. Batl. sprang frem sammen 1½ deling pionerer. Med 100 meters afstand fulgte anden og tredje bølge og med 150 meters afstand en fjerde. Med anden bølge fulgte ½ deling pionerer og med tredje fulgte regimentets MG.

På højre fløj af sidste bølge af II. Batl. fulgte 9. Komp., der skulle overtage dækningen af bataljonens højre flanke mod St. Remy. 11. Komp. fulgte 150 meter bag II. Batl. sidste bølge til opfyldning af huller i de tre forre-

ste bølger. 10. og 12. Komp. blev som regimentsreserve i første omgang liggende i stillingen, mens I. Batl. som brigadereserve lå i den allerede nævnte slugt.

De forreste stormbølger erobrede i et forløb de tre stillinger, og efter en kort kamp på håndgranater, støttepunktet ved Grande Tranchée, rykkede næsten frem til vejen Les Eparges – Mouilly, og erobre på højden omkring 1000 meter ord for vejkrødset 20 stykker artilleri, der gøres ubrugeligt. Allerede kl. 1232 kom de første franske fanger tilbage gennem vores grav. De tilhørte det franske 67 Infanteri-Regiment.

De bagved kommende bølger måtte bryde hård modstand på venstre fløj, der som følge af naboregimentets langsomme fremrykning, ligger under flankerende beskydning. Med opmuntring fra Hauptmann v. Zimmermann, der såres hårdt, blev 12. Kompanie indsat til venstre og startede omkring kl. 13 sit angreb. Den fjendtlige artilleriild blev kraftigere, men er planløs, da observation i det grå, regnfulde vejr og røgen fra kampene er vanskelig.

Omkring kl. 1330 falder Major v. Wasielewski.

Omkring kl. 14 indløber ved Regimentet melding fra Hauptmann Rau, at det fjendtlige støttepunkt er erobret, og hvori han samtidig anmoder om personel til skansning. 10. Kompanie rykker frem. Kl. 1415 blev 4. Kompanie fra Brigaden frigivet til forstærkning og til skansning. Kl. 1425 stilles også 1. Kompanie til disposition og indsat til skansning på Højde 381 (støttepunktet). 10 minutter senere også 3. Kompanie.

Omkring kl. 1540 kom forreste linje under artilleriild fra retning af St. Remy. På forespørgsel får II. Batl. ordre til ikke at trænge længere frem, men falde tilbage i den nye stilling (støttepunktet). Efter at Regimentskommandøren personligt havde taget situationen i den nye stilling i øjesyn, blev den nyvundne linje opdelt i to afsnit.

Højre Afsnit Hauptmann Rau, venstre Afsnit Major v. Köckritz. III. Batl. var, så vidt det var muligt med de sammenblandede enheder, tilsyneladende hårdt medtaget, men bliver underlagt Major v. Köckritz. Der skanses.

FR 73 havde i løbet af eftermiddagen erobret bakkerne nordvest for St. Remy i storm.

Omkring kl. 20 ankom Hauptmann Hübner til regimentets kommandostation i den gamle forreste tyske linje, hvor han fik til opgave at samle den delingsvist indsatte 2. Kompanie, og med denne etablerer forbindelse mellem Absint Rau og FR 73. Et fjendtligt modangreb i løbet af aftenen mod stillingen på Højde 381 afvises. I. Batl. under kraftig fjendtlig artilleriild fra retning af Mouilly.

Komp. Hoppe/IR 73, som ankommer kl. 2230 og med pionerudrustning er til disposition for I. Batl. til skansning, kan ikke nå frem på grund af den heftige fjendtlige artilleriild. En fastlæggelse af tab er, mens enhederne stadig er sammenblandede, ikke mulig, men de er betydelige.

Mens kompagnierne fra II. og III. Bataillon og MGK ved starten på stormen ved les Eparges havde lejlighed til at udføre de herlige handlinger, som det i denne beretning endnu ikke er muligt at omtale i detaljer (jeg henviser til Major Rau's særlige bearbejdelse), skal det her nævnes, at den seje udholdenhed i det vundne terræn mod fjendtlige modangreb under kraftig artilleribeskydning, i første linje skyldtes I. Batl. under Major v. Röckritz. Denne opgave løste I. Batl. i stædig udholdenhed om aftenen den 24. april og i de følgende dage.

25. april 1915:

Reorganiseringen af enhederne i løbet af natten lykkedes kun delvist, da modstanderen rettede gentagende angreb langs hovedvejen og mod støttepunktet. De her liggende kompagnier (1., 3., 10. og MGK) afviste samtlige forsøg. I forlængelse af 10. Komp. ligger 4., 9. og 2. Komp. i forreste linje, bag disse dele af 11. og 12. Komp. og II. Batl. 1. Komp. afløses delvist af 7. Komp. i støttepunktet.

I løbet af dagen led navnlig de dele af Regimentet, der var placeret ved Grande Tranchée, hårdt under den kraftige fjendtlige artilleribeskydning. Da der mangler ammunition, udlægges kamprænet ammunitionsdepoter ved fronten.

Da sanitetskompagniet ikke alene er i stand til at løse opgaven i Regimentets afsnit, indsættes Regimentsmusikken til transport af de talrige sårede fra fronten.

Brigade- og Divisionsbefalinger angiver endnu et fremstød. Denne gang skal der til højre i FR 73 afsnit, forstærket af RIR 130, gennemføres et fremstød sydvest for les Eparges. Som følge heraf skal Regimentet foretage et sving til venstre. Til denne operation samles IR 76 og IR 164 i en brigade under Oberst Herzbruch.

Da der imidlertid skal holdes forbindelse til højre, og den her liggende IR 48 ikke går frem, bliver svinget ikke gennemført denne dag.

En fastlæggelse af de store tab må endnu engang udskydes på grund af den ugunstige situation.

26. april 1915:

Da natten forløber noget roligere, lykkes det Regimentsmusikken i trofast opfyldelse af deres vanskelige opgave, at bjærge en stor del af de sårede. Under den gennemførte svingning af fronten mod venstre, som udgår fra

højre fløj og koster store tab, tager Batl. v. Köckritz og Komp. Hübner talrige fanger fra de franske linjeregimenter 54 og 106. I sær 10. Komp. (Lt.d.R. Schwartz) høster stort bytte.

Eget artilleri anmodes gentagende gange om at lægge ilden frem, da deres skydninger udsætter eget infanteri for risiko.

De dele af 5. og 7. Komp., der i løbet af formiddagen indsættes på højre fløj af afsnittet til støtte, har store tab.

Efter frigørelsen af IR 164 er venstre naboenhed nu IR 154. Kl. 1030 stilles en bataljon fra IR 164 til disposition for Regimentet, der med hver en halvdel indsættes med Bataljon Rau og v. Köckritz. Yderligere to kompagnier fra IR 164 forbliver til disposition for Regimentet i skovkanten langs vejen St.Remy – Mouilly. Enkelte grupper af disse kompagnier indsættes i transport af ammunition til fronten.

Om eftermiddagen bliver kompagnierne fra IR 164 ingen trukket ud af Regimentet, men bliver alligevel foreløbig stående i nuværende position. Forbindelsen til højre nabo, IR 48, går igen tabt, men genoprettes imidlertid igen af Komp. Hübner.

Kompagnierne plages denne dag især under manglen på vand, forplejning og ammunition. Styrker til transport mangler, og den vedvarende beskydning fra de fjendtlige batterier, der er stigende for hver time, gør transporterne yderligere vanskelig.

Af de endnu 4 intakte maskingeværer indsatte de to i Afsnit v. Köckritz tæt ved Grande Tranchée. To MG er stillet til disposition for Hauptmann Rau. En ildpause i den fjendtlige artilleri omkring kl. 14 udnyttes til at bringe forplejning og ammunition frem til fronten. Kl. 1515 meddeler V. Armeekorps, at de to kompagniførere, Lt.d.R. Haub og Lt.d.R. Gloystein, som begge var døde af deres sår, i dag ville blive begravet i Viéville. Med disse går to fremragende dygtige og trofaste mænd i deres grav! Efter en hurtig optælling er hidtil 11 kompagniførere enten faldet eller blevet såret. Blandt de hårdt sårede er Hauptmann v. Zimmermann og Schlüter.

Forreste linje formeres: højre afsnit 2., 9. og 4. Komp. under Hauptmann Hübner. Venstre afsnit 10., 3. og 1. Komp. under Major v. Köckritz.

Kl. 17 starter igen kraftig fjendtlig artilleriild, som først omkring kl. 18 flover af. Som erstatning for den afgivne Pi.Komp. Hoffmann modtager Regimentet Pi.Komp. Sachse. Stillingen udbygges under opbydelse af alle kræfter. Et angreb omkring kl. 18 mod Afsnit Hübner afvises med støtte fra dele af II. Batl.

I. Batl. finder et stort antal dum-dum kugler og en tang, der anvendes til fabrikering af sådanne projektiler. Tegn på den franske civilisation!

Vejret er varmt og solrigt.

27. april 1915:

Den kraftige fjendtlige artilleriild fortsætter med få pauser hele dagen. Efter mørkefald formeres Regimentet til taktisk indsættelse i Bataljon Rau (højre afsnit) og v. Köcklitz (venstre afsnit).

Til Bataljon v. Köcknitz hører Komp. Hübner (1. og 2./76, Komp. Schoener-Petersen (3. og 4./76), Komp. Schwartz (9. og 10./76).

Til Bataljon Rau hører Komp. Finck (5. og 6./76), Komp. Erbe (7. og 8./76), Komp. Weber (11. og 12./76)

MGK tildeles I. Batl. under Lt. Wieborn og Feldwebelleutnant Langemaak.

Den nødvendige forskydning af enheder sker på en måde, så ingen del af stillingen helt rømmes. En fuldstændig gennemførelse af reorganiseringen lykkes ikke, og heller ikke en præcis fastlæggelse af tab er mulig.

Vejret er vedvarende varmt og solrigt.

28. april 1915:

Den fjendtlige artilleriild fortsætter og når fra kl. 17 på steder særlig intensitet, der river store huller i kompagnierne. Da Regimentets ansvarsområde mindskes en smule gennem en udvidelse af højre nabo-regiment IR 48, kan der i afsnittet gennemføres en grad af dybdeorganisation. Hen under aften bliver kompagnierne Hübner og Weber nord for vejen Mouilly-St. Remy i den østlige kant af Bois de St. Remy, sat til disposition for 111. Inf.Div.

29. april 1915:

Den til i dag befalede afløsning af Regimentet af IR 48, kan som følge af den kraftige fjendtlige artilleriild om formiddagen, ikke gennemføres. Kun Komp. Hübner og Weber, der af Regt. er sat i march uden afløsning, når ved middagstid til kvarterer i Hattonchâtel.

Trods den fortsatte fjendtlige artilleriild hele dagen er tabene relativt mindre, da reserverne, hvis beredskabsområder i særlig grad blev beskyttet, allerede er rykket ud.

30. april 1915:

Først kort før dag gry lykkes det at gennemfører afløsningen, som er afsluttet kl. 0650. Regimentet kommer i kvarter i Hattonchâtel.

Regimentets tab i perioden ved les Eparges er:

a) officerer: døde: 17, sårede 25, savnet 1

b) Underofficerer og mandskab: døde. 225, sårede 828, savnede 116, fanger 2.

Regimentets faldne officerer er Major v. Wasielewski, Lt. Fischer, Lt. v. Heintz, Lt. Lafrenz, Lt.d.R. Haub, Lt.d.R. Gloystein, Lt.d.R. Gramann, Lt.d.R. Schumann, Lt.d.R. Henle, Lt.d.R. Thiemann, Lt.d.R. Harms, Lt.d.R. Belling, Lt.d.L. v. Peinen, Feldwebelleutnant de Vries, Feldwebelleutnant Erdmann, Offiziersstellvertreter Neumann, Offizierstellvertreter v. Hohenhau.

Sårede officerer: Hauptmann v. Zimmermann, Hauptmann Schlüter, Lt. Elstermann v. Elster, Lt. Schoener, Lt. Wilms, Lt. Schumacher, Lt.v. Seelen, Lt. Stickforth, Lt. Harries, Lt.d.R. Ehmelicek, Lt.d.R. Maier, Lt.d.R. Freter, Lt.d.R. Georges, Lt.d.R. Hennings, Lt.d.R. Bredebusch, Lt.d.L. Muehlmann, Lt.d.L. Weber, Feldwebelleutnant Bernau, Thomas, Timm, Matz, Langemaak, Offizierstellvertreter Suhr og Jacobs.

Savnet: Offizierstellvertreter Runge. Særlig smertelig var tabet af Offizierstellvertreter Neumann, en født kejer og en af de bedste i vores tapre underofficerskorps.

Dette samlede tab af 43 officerer og 1.171 underofficerer og mænd viser tydeligere end enhver beskrivelse, hvor hårde kampene ved Les Eparges havde været for Infanterie-Regiment Hamburg. Hvor stor imidlertid også resultatet havde været, viser nedenstående opgørelse over krigsbytte 24.-26. april 1915:

Regimentets samlede bytte udgjorde omkring 1500 ikke-sårede krigsfanger og 13 officerer, herunder kommandøren for det franske 106 IR, 10 maskingeværer, geværer og ammunition i store mængder, en afstandsmåler, 20 pjecer, gjort ubrugelige af II. Batl., da de ikke kunne bringes med tilbage af stormgrupperne under Feldwebelleutnant Westphal, Lt. Finck, Fähnrich Laue, Unteroffizier Schlesinger.

De fjendtlige tab i døde havde været store, da vores kraftige artilleri den 24. 4. havde haft en ødelæggende virkning.

Mens Regimentet lå i de ubarmhjertige kampe langs Grande Tranchée, var foråret kommet med dens blomsterpragt. Fra Hattonchâtel kunne Regimentets overlevende nyde udsigten til foråret over Woëvre-sletten.

1. maj 1915: Et lykønskningstelegram fra Senatet i Frie- og Hansestad Hamburg, til resultaterne fra de sidste april dage, holdt i varme vendinger, blev gjort bekendt for Regimentet. Desuden indløb fra IX. Armeekorps, 17. Inf.Div. og IR 75, samt nedenstående telegram til Regimentet:

Højeste beundring og varmeste deltagelse til min gamle, urokkelige tapre og trofaste Regiment
Sign. Graf v.d. Goltz

Under efterfølgende parader udtalte Regt.-Kommandør, divisions- og brigadekommandører, deres anerkendelse til tropperne for deres indsats.

Et kommando, sammensat af alle kompagnier, blev sendt til Bois de St. Remy for at opfylde en sidste, sørgelig pligt overfor deres faldne kammerater.

De, der under stormen den 24. og 26. april og under forsvaret af det erobrede terræn fandt heltedøden, hviler nu under skønne, gamle træer langs Grande Tranchée, mens dem, som døde af deres hårde kvæstelser, hviler på soldaterkirkegården i Viéville nedenfor Hattonchâtel

Regimentets kampstyrke var:

	Officerer	Mandskab
Regs.-Stab	4	4
I. Batl.	9	598
II. Batl.	10	512
III. Batl.	8	569
MGK	2	75

I forbindelse med kampene blev den 11. maj følgende udmærket med Jernkorsets I. Klasse: Hauptmann Schlüter (hårdt såret), Lt.d.R. Schwartz, Unteroffizier Friedrichs 8./76, Major v. Köckritz, Feldwebelleutnant Westphal, Hauptmann Hübner, Unteroffizier Flehmig 11./76.

4. Stillingskampe på Meuse-højderne og hviledage i Douai 1915

2. maj 1915:

I løbet af natten indløber befaling til afløsning af RIR 67 i Afsnit Lamorville. Regt.- og Batl.-Kommandører over Deuxnouds til rekognoscering af den nye stilling, som ligger mellem Seuzey og Lamorville nord for St. Mihiel. Der afholdes feltgudstjeneste.

3. maj 1915:

Afløsning kl. 0500: II./76 afløser III./RIR 67 i Afsnit Lamorville-Nord, I./76 afløser I./RIR 67 i Afsnit Lamorville-Syd.

Kompagniernes rækkefølge fra højre fløj: Komp. Erbe, Weber, v. Seelen, Hübner, Schwartz.

Komp. Petersen ligger som reserve i Deuxnouds, hvor også Regt.-Stab og bagagen placeres. MGK i stilling i Lamorville-Nord, mens Reserve-Festungs-MG-Abteilung 8 underlægges i Lamorville-Syd. Stillingen er meget rolig, men udbygning meget mangelfuld.

De følgende dage forløber meget rolig.

6. maj 1915:

Kl. 20 ankommer en transport af 1.000 mand erstatningspersonel og 10 officerer under kommando af Hauptmann Hoefner til Deuxnouds.

7. maj 1915:

Kl. 0500 sker fordeling af det nye personel i Deuxnouds. Forstærkningen af I. og II. Batl. rykker i små grupper frem i stilling. Komp. Schwartz og Weber trækkes ud af stillingen, og det mobile kompagni genopstilles igen i løbet af dagen. Føringen af III./76 overtages af Hauptmann Hübner. Fra kl. 12 middag er kompagnier og bataljoner fordelt på følgende måde: I forreste linje fra højre: 7., 5., 6., 1., 2., 3. Komp. Som reserve for bataljonen bagved: 8. og 4. Komp. I Deuxnouds i landsbykvarter: III. Batl. og Regt. store bagage i skovbivuak nordøst for Deuxnouds.

Uddrag af Regimentets rangliste:

Regimentskommandør: Major v. Burstin

Regimentsadjutant: Oberlt. v. Sydow

I. Bataillon:

Kommandør: Major v. Köckritz

Adjutant: Lt. Folkert

1. Komp.: Oberlt.d.L. Lanke

2. Komp.: Lt.d.R. Boldt

3. Komp.: Lt. v.Seelen

4. Komp.: Lt.d.L. Litzmann

MGK.: Lt. Wieborn

II. Bataillon:

Kommandør: Hauptmann Rau

Adjutant: Lt. König

5. Komp.: Lt.d.R. Raeve

6. Komp.: Lt.d.R. Finck

7. Komp.: Lt.d.R. Erbe

8. Komp.: Lt.d.L. Zahn

III. Bataillon:

Kommandør: Hauptmann Hübner

Adjutant: Lt.d.L. Ahrends

9. Komp.: Lt.d.R. Schacht

10. Komp.: Lt.d.R. Schwartz

11. Komp.: Lt.d.L. Weber

12. Komp.: Lt.d.R. Petersen

Den følgende dag ankom 4 underofficerer, 96 mand, og den 9. 5 yderligere 4 underofficerer og 196 mand erstatningspersonel.

14. maj 1915:

Inden dagry afløses Regimentet af RIR 67. I øsende regn bliver der slået bivuaak langs Grande Tranchée. Efter mørkefald march over St. Maurice – Woël til de tidligere kvarterer i Mars-le-Tour.

Tab under opholdet i Afsnit Lamorville: 1 såret.

15. maj 1915:

Indkvartering: Regt.-Stab, I. Batl., MGK i Mars-le-Tour; Stab II og 7./76 i Hadonville; 5./76 Eponville; 6. og 8./76 Latour-en-Woëvre; III. Batl. Lataour-en-Woëvre. Der ekserceres.

17. maj 1915:

Aftransport af Regimentet fra banegården i Mars-la-Tour: I. Batl. kl. 0619, Regt.-Stab og MGK kl. 1019, III. Batl. kl. 1219, II. Batl. kl. 1419. Transporten går over Conflans – Longuyon – Sedan (forplejning) – Mezières – Any – Hirson (forplejning) – Douai ved Corbehem.

18. maj 1915:

March fra Corbehem til Douai, hvor der indkvarteres i byens sydlige del. Alarmeringspladser: I. Batl. Kaserne d'Aoust, II. Batl. Place d'Armes, III. Batl. Place de Pierre og Rue de la Mairie. Regt.-Stab placeres i Rue de Béguinage 11.

Regimentets kampstyrke:

	Officerer	Mandskab
Regs.-Stab		
I. Batl.	20	988
II. Batl.	20	971
III. Batl.	19	995
MGK	3	87

Under hviledagene i Douai fortsætter under ledelse af bataljonskommandørerne uddannelsen af kompagnierne i eksercits, skydning og kamp. For Kompagnifører gennemføres rideuddannelse under ledelse af Regimentets adjutant. Da Douai er fransk fredsgarnison forefindes eksercerpladser, skydebaner og lignende.

Den 22. maj overtager Lt.d.R. Haas, overført fra Dragoner 22, føringen af 9. Kompanie. I stedet for Lt.d.L. Litzmann, der forulykkede under rideundervisning, overtager den 17. 5. Lt.d.R. Schacht føringen af 4. Komp.

Den 27. 5. blev et kommando på 4 officerer sendt til Alette og IR 153, hvor i dette regiments stilling ved Ransart, syd for Arras, at gennemfører undervisning.

5. Stillingskamp i Artois

1915/16

28. maj 1915:

Mellem kl. 0800 og 2300 indlades Regimentet med undtagelse af bagagen i Douai. Banetransport til Achiet-le-Grand. Indkvartering: Regt.-Stab, II. og III. Batl. MGK i Alette; I. Batl. i Moyenneville. Trænet når ad landeveje i løbet af natten frem til indkvarteringerne.

29. maj 1915:

Kl. 0600 melder bataljonerne deres ankomst. I løbet af dagen rekognoscerer førere deres nye afsnit. Kl. 17 modtager bataljonerne en regimentsbefaling, hvori afløsning i detaljer angives. IR 153 afsnit er delt i to underafsnit, Underafsnit Ransart og Underafsnit Herzog Ernst. Hver Underafsnit (bataljon) har tre kompagnier i forreste linje og et i reserve. Kompagniafsnit i forreste linje er angivet med bogstaverne A til F. Generel front mod nord-vest. Højre begrænsning af Regimentsafsnittet 900 meter nordøst for nordlige udkant af Ransart. Venstre begrænsning 1700 meter sydvest for den vestlige udkant af Ransart, ca. halvvejs mellem Ransart og Monchy-au-Bois. Bataljonsafsnittene var delt af vejen mellem Ransart og Bailleulval. Reservekompagniet i Underafsnit Ransart var placeret i Ransart, for Underafsnit Herzog Ernst i værkerne Herzog Ernst og Erbprinz. Fjenden ligger i en afstand af omkring 300 til 800 meter. Kun posteringer fra begge sider i Afsnit D og F ligger indtil 120 meter fra hinanden. Kampaktiviteten i afsnittet var ringe, kun i komp.-Afsnit F steg den på tidspunkter.

Kompagniafsnit A, E og F var forskråning, B, C og D bagskråning stillinger.

Udbygningen af stillingen var endnu i sin begyndelse, og frem for alt manglede skudsikre dækningsanlæg.

March til stillingen over Douchy-les-Ayette – Adinfer – Ransart. Kl. 2200 afløser hver to kompagnier fra II. og III. Bataillon i forreste linje.

30. maj 1915:

Kl. 0100 ankommer resten af II. og III. Batl til stillingen, så Regimentet fra i dag er fordelt på følgende måde:

Højre underafsnit: II. Batl.: A – 5./76, B – 6./76, C – 8./76, reserve Ransart 7./76.

Venstre underafsnit: III. Batl.: D – 12./6, E – 9./76, F – 10./76.

Værk Herzog Ernst og Erbprinz: 11./76.

I forreste linje: 4 MG. Werk Erbprinz 1 MG. I Ayette to MG.

Regt.-Stab i Ayette, hvor der også ligger en bataljon fra IR 153. I. Batl. underbragt i Moyenneville.

I afsnittet er undervisningskommandoer fra IR 153 blevet tilbage. Afløsningen sker uden episoder og uden tab. Vejret er godt.

I Underafsnit Ransart bliver feltkøkkenerne ubenyttet. Kaffe laves på indbyggede kedler. I Underafsnit Herzog Ernst kører feltkøkkener frem efter mørkefald. Forsyningen med vand til disse underafsnit sker fra Ransart, og er ret omstændig.

31. maj 1915:

I. Batl. går ved dag gry i kvarter i Ayette. Major v. Röckritz bliver bykommandant.

Regimentets kampstyrke:

	Officerer	Mandskab	
Regs.-Stab			
I. Batl.	20	967	
II. Batl.	20	975	
III. Batl.	19	974	
MGK	3	87	7 MG

Juni 1915:

Samtidig med Regimentet, havde IR 164 overtaget højre naboafsnit og IR 73 venstre. Staben ved 221. Inf. Brig. er placeret i sukkerfabrik Boiry. Staben ved 111. Inf.Div. i St. Leger.

I Regimentets ansvarsområde forblev fordelingen af kræfter generelt den samme, blot blev der i hver underafsnit indsat endnu et MG, så der nu befandt sig 7 MG i stillingen. Om natten fra 13./14. 6. afløses III. Batl. i Underafsnit Herzog Ernst af I. Batl. Herefter befinder sig fra den 14. 6. 3./76 i D, 4./76 i E, 1./76 i F og 2./76 i reserve. Den 27.6. bytter 1. og 2. Komp. plads. I Afsnit C indbygges den 12.6. en feltkanon i forreste linje til flankering af slugten sydvest for Ransart (Franzosenschlucht).

Kampaktiviteten forbliver generelt ringe. Fra 6.6. finder fra vor siden heftig patruljeaktivitet sted. Den 15.6. fastslår en patrulje fra II. Batl. påfaldende lang tids vognstøj bag den fjendtlige front. Den 16.6. hele dagen livlig, fjendtlig artilleriild, også med tunge kalibre fortsætter den 17.6., og så retter betydelige skader mod grave og hindringer. En Divisionsbefaling fra 20.6. forudset et forestående fjendtligt angreb. Flyopklaring påviser færdiggørelsen af talrige fjendtlige dækningsgrave foran Afsnit C og D. Der følger intet angreb. Tværtimod fastslår vore patruljer den 25.6. at fjenden arbejder på forstærkninger af deres hindringer.

Der arbejdes intenst på forbedring af stillingen. Forreste linje i Afsnit D forbedres ved at blive lagt frem. Det især i Afsnit Ransart dårlige skudfelt, frilægges. Hindringer bliver kontinuerligt forstærket, og efter den voldsomme fjendtlige artilleriild den 16. og 17. 6. udbedret. Antallet af tunneldækninger med flere udgange, specielt MG-dækninger, øges. Ved siden af kanonstandpladsen i Afsnit C forberedes indbygningen af en lyskaster, som ankommer den 21. 6. Bag forreste linje bygges dækningsgrave til artilleriet med skudsikre dækninger. Adgangsgraven mellem Adinfer og Ransart (»Granatenweg«) uddybes. Yderligere en løbegrav for reserver påbegyndes længere væk fra vejen, der hyppigt ligger under beskydning. I det sydøstlige hjørne af skoven ved Adinfer udgraves dækningsgrave til den bataljon, som ligger i Ayette, og som i tilfælde af et fjendtligt angreb, vil blive placeret her som Brigade-reserve. En Regt.-kommandostation placeres i slottet ved Adinfer. Foruden disse arbejder udlægges underjordiske kabler. I Underafsnit Herzog Ernst indbygges feltkøgekedler. Som fast arbejdsstyrke bliver generelt anvendt et kompagni fra hvilebataljonen i Ayette. Mellem den 21.6 og 29. 6 forstærkes Regimentet med to kompagnier fra Armierungs bataillon 28. Det nødvendige byggemateriel, som oftest mangler, transporteres fra Pioner-depotet i Moyenneville til stillingen af Regimentets træ. I løbet af måneden bliver der i Ayette indrettet et Regiments pionerdepot. Vizefeldwebel Weiske fra I. Batl. udnævnes til Regiments Pioner-underofficer. Sammen med sine gamle folk gjorde han et udmærket arbejde, og var utrættelig i sine anstrengelser for stillingsbataljonerne, der på deres side anlagde fremskudte depoter bag stillingen. Ved hvilebataljonen fandt

regelmæssigt eksercits sted, og ligeledes indbringelse af høsten var tildelt den. Indbyggerne i Alette blev hertil ligeledes tilkaldt. II. Batl., der i månedens løb ikke blev afløst, eksercerede afvekslende med kompagniet i Ransart, tæt bag stillingen.

Den 18. 6 returnerede den tidligere sårede Hauptmann v. Nerée til Regimentet sammen med en Fahnenjunker og en krigsfrivillig. Den 19. overtog han igen sit 8. Komp. Den 24.6. ankom 24 mand erstatningspersonel til MGK.

I løbet af måneden havde Regimentet følgende tab: Lt.d.R. Rockmann død, 6 døde, 29 sårede.

juli 1915:

Regimentets fordeling forblev stort set uændret. Den 10.7. anbringes et erobret russisk MG i stillingen. Der er nu placeret 8 MG i forreste linje. En middeltung minekaster indbygges i hulvejen bag Afsnit C. Maskingeværet i Afsnit B indsættes hyppigt til beskydning af lavtflyvende fjendtlige flyvemaskiner. Om natten 11./12. afløses I. Batl. af III. Batl. i Underafsnit Herzog Ernst. Fordelingen af kompagnier er herefter: D: 12./76; E: 9./76; F: 10./76, mens 11./76 ligger i reserve.

Om natten fra 18./19. 7. afløses II. Batl. af I. Batl. i Underafsnit Ransart. Fordelingen af kompagnier er her- efter: A: 2./76; B: 1./76; C: 3./76 og 4./76 i reserve.

Vores artilleri (F.A. 221), der ildstøtter Regimentets afsnit, har primært gravet sig ned omkring den forladte landsby Adinfer og i Adinser skoven. Placeringer af spærreskydninger afprøves hyppigt. Efter en omlægning af dækningerne i Underafsnit Herzog Ernst er Batl.-stabene nu placeret på følgende måde: Underafsnit Ransart sydøst kompagnigrænsen mellem B og C i hulvejen omkring 200 meter bag forreste linje. Underafsnit Herzog Ernst i Werk Herzog Ernst. Kampaktiviteten er fortsat ringe, men det fjendtlige artilleri beskyder hyppigere området bag stillingen og de formodede batteristillinger. Den 17.7. beskyder fjenden for første gang med enkelte skud udkanten af Alette. Landsbyen Douchy, som er hvilekvarter for FR 73 ligger hyppigt under fjendtlig artilleri. Som 4. Komp. den 16.7. rykker ud til natarbejde i stillingen, kom den under fjendtlig shrapnel ild i den sydlige udkant af Adinfer, hvorved den havde 9 sårede at beklage.

Egen patruljeaktivitet var yderst heftig uden håndgribelige resultater, da fjenden var meget forsigtig. Den 24.7. blev en patrulje fra 10./76 liggende i løbet af dagen 30 meter foran fjenden i det tætte græs, hvorved de præcist kunne fastlægge omfang og placering af de fjendtlige poster. Den overhørte snak blandt de fjendtlige poster tyder på en afløsning hos modstanderen.

De fjendtlige flys aktivitet er på tidspunkter meget stor. Under stærk medvirken af den aktuelle hvilebataljon, og støttet af Pioner-delning Feigel (Pi.Komp. 221) og i perioder af mandskab fra Armierungsbatl. 28, blev udbygningen af afsnittet kraftigt fremmet. Foruden forstærkningsarbejder i forreste linje og dækningsgrave for artilleriet, etableres forbindelsesgrave til samtlige kompagniafsnit. I Underafsnit Ransart færdiggøres »Brauerei-Graben« og »Schlossgraben« nyanlagt. I Underafsnit Herzog Ernst blev »Hanseatenweg« etableret til Afsnit D fra »Exzellenzenweg« nordøst for bataljonens kommandostation. Den nye forbindelsesgrav mellem vestkanten af Adinfer og Underafsnit Herzog Ernst, blev i anerkendelse af 4. og 5. Komp./Armierungsbatl 28, opkaldt »Schipperweg«. Bataljonen blev den 27.7. kaldt tilbage til VI. Armeekorps. På højderyggen vest, nordvest og nord for Adinfer opstod starten på en anden linje. I Alette blev der til samtlige kvarterer indrettet skudsikre dækninger, der kom til sin rette under senere beskydninger.

Tjenesten ved den aktuelle bataljon i hvil ændredes sig efterhånden i garnisonsmæssige baner. Disciplinen, der let opløstes i skyttegraven, strammedes op med eksercits. Gymnastik styrkede musklerne. En skydebane indrettedes langs vejen Alette – Bucquoy. Kompagniførerne havde mulighed for at lære sine underførere nærmere at kende, og de dygtige kompagni-feldwebler havde endeligt mulighed for at hellige sig for sorgen for folkenes udrustning.

Indkvarteringen skete dels i husene fra de 437 indbyggere i Alette, dels i barakker. Da kompagnierne normalt altid fik samme kvarter, blev de efterhånden gjort beboelige. Foruden den eksterne og interne tjeneste, og på trods af arbejdstjenesten, der måtte kræves af hvilebataljonen, var der også tid til sportslige aktiviteter. Der blev afholdt fodboldturneringer og sportsfester. En indøvet teaterforestilling fra 10. Komp. »Im weissen Röss'le« på friluftsscenen høstede stort bifald. Senere blev der indrettet et Stadsteater Alette i en tidligere lade. En cirkusforestilling på sportspladsen forårsagede stor lystighed.

Gaverne til Regimentet fra Hamburg vennerne skal også på dette sted afstedkomme en hjertelig tak. Tilsendte boggaver blev, for så vidt de ikke forsvandt i stillingen som »skyttegravs-bibliotek«, placeret i læseværelser, der indrettedes til mandskabet. Kantinen, underofficers- og officersmesser og kompagnifester bidrog til rekreationen og forstærkning af kammeratskabet. Den plejende korpsånd i officers- og underofficersmesserne bidrog ikke i uvæsentlig grad til mangel på et stort resultat under verdenskrigen.

For officererne blev der i Ayette regelmæssigt afholdt belærende samlinger sted under Regt.- og Batl.-kommandøerne, og der afholdtes militærvidenskabelige og andre foredrag.

Efter af de første gasmasker blev udleveret den 21. 7. gennemførte Stabsarzt d.R. Dr. Kramer og Lt.d.L. Zahn foredrag om proceduren ved gasangreb og anvendelsen af beskyttelsesmidler. Sundhedstilstanden ved Regimentet var god takket være den utrættelige indsats fra lægerne. Tilfælde af tyfus i slutningen af juli blev på grund af konsekvente isoleringsforholdsregler begrænset til et fåtal. Samtidig fandt vaccinationer mod Tyfus sted. De af Dr. Kramer indførte latriner, bidrog sammen med bade og aflusningsanstalter i Ayette og Ransart i væsentlig grad til en stadig bedring af sundhedstilstanden.

Der afholdtes forskellige specialuddannelser: Pioner-kurser i St. Amand, brug af gasbeskyttelsesmidler og uddannelseskursere for kompagniførere ved 221. Inf.Brig. under ledelse af Hauptmann Rau. Officers aspiranter og fenrikker ved hvilebataljonen under Regt. Adjudanten Oberlt. v. Sydow. Uddannelse på russiske maskingeværer ved MGK (den 20.7 blev yderligere to russiske MG tildelt Regimentet). Kurser i håndgranater blev afholdt ved Pi.Komp. 221 (Lt. Otten).

Fra den 7.7. overtog Oberst v. Kraewel kommandoen over 221. Inf.Brig. den 9.7. overtog Hauptmann d.R. Reuter føringen af 4. Komp. Den 10.7. overtog Lt. Hagemann føringen af 7. Komp Oberlt. d.R. Wolter 11. Komp.

Lt.d.L Weber blev udnævnt til fast bykommandant i Ayette. Den 21.7. overtog Lt.d.R. Schacht føringen af 3. Komp. fra Lt.v. Seelen, der er forsat til I. Ersatz.Batl. 76. Den 31.7. overtager Lt.d.L. Zahn kommandoen over 6. Komp. i stedet for den tyfussyge Lt.d.R. Finck.

Den 14. 7. besigtigede neurale landes militærattachéer (herunder Amerika!) Komp.-Afsnit C under forevisning af Hauptmann Rau. Den 17. 7. inspiceres stillingen af højere officerer fra det Store Hovedkvarter.

Tab i løbet af måneden: 2 døde og 35 sårede.

August 1915:

Situationen uændret. Underafsnittene bliver fortsat besat med I. og III. Batl., da II. Batl. på grund af stadig opdykkede enkelttilfælde af tyfus, ikke kan afløse.

I første halvdel af måneden ligger den fjendtlige artilleriild over stillinger og bagland i det sædvanlige omfang, mens den 10.8 landsbyen Ayette beskydes. I anden halvdel af august øges den fjendtlige artilleri aktivitet mærkbart. Fjenden udsender overhovedet ikke længere infanteripatroljer, så alle forsøg på at tage fanger mislykkes. Overfor Kompagniafsnit D bliver der i begyndelsen af måneden konstateret sorte franskmænd, senere foran Underafsnit Herzog Ernst også hvide franskmænd i mørkeblå uniformer og kepi.

Til yderligere udbygning af stillingen trækkes stærke dele af II. Batl. frem. Kun mellem 12. og 16. august er den ikke indsat, og kan i derfor i denne periode eksercere i sluttede enheder.

Som nyt arbejde påbegyndes af II. Batl. en forbindelsesgrav fra midten af »Granatenweg« i retning af Blaireville. Yderligere udbygning af »Schipper« og »Hanseatenweg« gennemføres af Pioner-deling Lt. Otten (Pi.Komp.221) forstærket af soldater fra II. Batl. Konstruktionen af betonbunkere til MG går mod sin slutning. Regimentets pionergruppe forstærkes med 12 mand.

For at fremskynde høsten bliver bykommandanturernes personel forstærket. På ordre fra Division udstilles poster i udgangene fra landsbyerne, der skal fører skarp kontrol med indbyggernes færdsel til og fra nabo landsbyer. Teatergruppen fra 10. Komp. laver også forestillinger i Ayette for de øvrige bataljoner og for IR 73. På bytorvet i Ayette spiller Regimentsmusikken regelmæssigt koncerter. Fra den 5. 8. måtte Regimentet efter ordre fra Division fra hvert kompagni sende 10 mand på orlov samtidig. I første omgang tilgodeses de underofficerer og soldater, der har egen landbrugsvirksomhed eller forretning, og desuden familiefædre. Også en orlovsordning for officerer indføres i samme periode. Mellem den 6. og 19. august fører Major v. Köckritz kommando over regimentet mens kommandøren er på orlov. Hauptmann v. Nerée fører herunder I. Batl. Fra 20.8. går Major v. Köckritz på orlov, hvorved Hauptmann v. Nerée bibeholder kommandoen over I. Batl. Mellem 26.8 og 8.9. går Major Rau på orlov, hvorfor kommandoen over II. Batl. overtages af Hauptmann d.R. Reuter. Den 14. 8. bliver Lt. v. Seelen beordret tilbage til Regimentet, hvor han igen overtager 3. Komp. Den 16.8. modtager MGK forstærkning på en Offizierstellvertreter, 3 Gefreiter og 27 mand.

Tab i månedens løb: 4 døde, 8 sårede.

Kampstyrke:	Officerer	Mandskab	
Regs.-Stab	2	4	
I. Batl.	19	839	
II. Batl.	16	892	
III. Batl.	18	905	
MGK	4	137	10 MG inkl. et reserve og 3 russiske

September 1915**Efterårsslag ved la Bassée og Arras**

Fra den 1. til 20. september ændrede situation sig ikke generelt. Natten 17./18. 9. blev I. Batl. afløst i Underafsnit Ransart af II. Batl. Kompagnierne blev indsat med 5./76 i A, 6./76 i B, 7./76 i C og 7./76 i reserve.

Den 9. september blev den middeltung minekaster trukket ud af Afsnit C. Den indrettede Regt.-Infanteri observationspost på bakken bag Komp.afsnit D ikke langt fra Hanseatenweg viste sig godt anvendelig. Med hjælp fra en observationskikkert var der en fremragende oversigt over fjendens og egne stillinger. Også i den forreste linje blev de skudsikre indrammede observationsposter øget i antal. For at beskytte posterne sker observation fra graven generelt gennem spejle. For at sikre en hurtig trafik i graven under våde forhold (mod den generelle lerjord) bliver træriste udlagt i bunden.

I Ayette blev af hvilebataljonen en stor kridthule indrettet til skudsikker underbringelse (også af heste). De i stillingen faldne kammerater begravnes generelt lige syd for Ransart ikke langt fra vejen mellem Ransart og Monchy. I den kønt anlagte kirkegård blev der senere opstillet et meget indtryksfuldt mindesmærke, udført af Professor Geselberg. Enkelte af Regimentets soldater, der døde af deres sår på lazarettet i Ayette, hviler på IR 153 kirkegård i Ayette.

Hauptmann v. Nerée overtog fra den 4.9 kommandoen over III./76 fra Hauptmann Hübner, der går på orlov.

Årsdagen for kampen ved Leuze bliver i et telegram den 5.9 mindet af Oberst Grav v.d. Goltz. Den 19. 9. efter Hauptmann Hübners tilbagevenden, overtager Hauptmann v. Nerée igen kommandoen over 8. Komp. Fra Hamburg ankommer en transport af erstatningspersonel på 4 Fahnenjunker, 8 officersaspiranter, 2 underofficerer og to musikere.

Den 21. 9. øger kampaktiviteten. Om formiddagen kredser talrige fjendtlige fly over stillingen. Det fjendtlige artilleri lægger på tidspunkter de bageste brave og anden stilling under kraftig beskydning. Foran midten af Regimentets afsnit har fjenden gravet sapper nogle meter frem. Observationer og patruljemeldinger fra II. og III. Batl. oplyser, at der foran afsnittet med sikkerhed er fastslået franske soldater. Foran FR 73 synes englændere at være indsat, hvilket kan fastslås på grund af den anvendte infanteri- og artilleriammunition. Fra retning Arras kan man hører kraftig artilleriild. Der udleveres gasbeskyttelsesmidler og åndedræts beskyttelse.

Mellem 22 og 24. 9. fortsætter den livligere fjendtlige artilleriaktivitet. Ilden ligger i dagtimerne hovedsageligt på de bageste dele af stillingen. Den 24. 9. om aftenen tilgår meldinger fra den højere føring om, at der den 25. 9. kl. 0900 eller kl. 16 må påregnes et fjendtligt angreb syd for Arras.

25. september 1915:

Der ligger en livlig fjendtlig beskydning af Regimentets stillinger, imidlertid primært med mindre kalibre og shrapnels. Kl. 10 bliver staben ved I. Batl. og 1. og 3. Komp. som Brigade-reserve trukket frem til Boiry bag Afsnit 164. Kl. 11 rykker 2. og 4. Komp med reserve-maskingeværerne frem til besættelse af anden stilling mellem Hendecourt og Hameau.

Kl. 1220 blev Stab I, 1. og 3. Komp. igen sat i march mod Ayette. Mellem kl. 13 og 1330 ligger vores stillinger under kraftig fjendtlig infanteriild. Omkring samtidig blev der rettet et fjendtligt angreb mod højre del af IR 164 stilling, som afvises. Efter opfattelsen fra bataljonskommandørerne i stillingen, synes et angreb mod Regimentets stillinger ikke sandsynlig. Kl. 1330 blev 1. og 3. Komp. igen trukket frem bag IR 164 afsnit. Kl. 1350 blev 2. og 4. Komp. forskudt længere til højre i retning af Hendecourt. Omkring kl. 17 øgede den fjendtlige artilleri endnu engang til stor heftighed, forstummer imidlertid hurtig igen. Kl. 21 lægges enhederne alarmberedskab i kælder og dækningsanlæg: 2./76 i Adinfer, 4./76 i Hendecourt, Stab I, 1. og 3./76 i Boiry. Kl. 2140 melder II. Batl. om kraftig fjendtlig vogntrafik fra retning Rivièr mod Arras. Skader efter den fjendtlige beskydning, som i Afsnit F er betydelige, udbedres i løbet af natten.

26. september 1915:

Natten forløber rolig. Om morgenen tæt tåge. Som det bliver lyst øgedes den fjendtlige artilleri voldsomt. Kl. 10 blev 2. Komp. endnu engang fra Adinfer truffet frem til anden stilling. Ved Wailly syd for Arras blev der meldt om stærke fjendtlige troppeansamlinger, så der måtte forventes et angreb. Mens 1. Komp. forbliver liggende i Boiry og 4. Komp. i Hendecourt, bliver 3. Komp. trukket frem til værk »Hamburg« nordøst for Hendecourt. Mellem kl. 1345 og 1400 lå som dagen før fjendtlig infanteriild over Regimentsafsnittet. Fjenden angriber endnu engang IR 164 og længere mod nord, som endnu engang afvises. Om eftermiddagen øges også den fjendtlige artilleribeskydning væsentlig mod Regimentets afsnit. Talrige fjendtlige fly er til stede over stillingen. Efter mørkefald indsættes Pioner-delings Lt. Feigel den af artilleri stærkt beskadigede vej mellem Ransart - Adinfer - Ayette.

I. Batl. forbliver om natten i alarmkvarterer i Adinfer, Hendecourt og Boiry.

27. september 1915:

Dagen forløb meget rolig med kun ganske spredt fjendtlige artilleri. Efter mørkefald blev 1. og 3. Komp. placeret i alarmberedskab i Boiry, 2. Komp. i Avette. 4. Komp. besatte med to delinger 2. stilling mellem Hendecourt og Hameau med en deling i beredskab i Adinfer. MG'erne ved Granatenweg forblev i stilling.

Erfaringerne ved IR 164 fra de fjendtlige angreb blev gjort bekendt for bataljonerne. I det væsentligste var de: Tunneler, fremragende som dækninger, bliver menneskefælder, hvis ikke der hele tiden holdes observation, og ved starten på det fjendtlige angreb øjeblikkeligt bliver rømmet. Observation gennem spejle, der ofte skydes i stykker, er ikke tilstrækkelig.

28. september 1915:

Orlov er foreløbig indstillet. Da dagen forløber helt roligt, ophæves alarmberedskabet. I. Batl. rykke til Avette uden under dens indsættelse at have haft tab.

29.-30. september 1915:

De sidste dage i måneden forløber rolig. Ved Berles-au-Bois observeres en eksercerende fjendtlig enhed. En vittig hamburger mener, at det er straffe eksercits på grund af det mislykkede angreb.

Tab i løbet af måneden: 8 døde og 22 sårede.

Oktober 1915:

Situationen ændrede sig ikke. De fjendtlige flys aktiviteter er overordentlig livlig. Den 4. 10. overfløj 16 fjendtlige fly i formation vores stilling i nordøstlig retning. Den 5. 10. kunne heftig artilleriild høres nord for Arras. Den 10. oktober livlig fjendtlig mod stillingerne, tilsyneladende en demonstration.

Bag Komp. Afsnit B blev en artilleripjece til forsvar mod angreb, indbygget med flankering mod venstre. Den 13. 10. kastede et fjendtligt fly bomber over Avette, der kun anrettede få skader. De fjendtlige patruljers aktiviteter bliver mere omfattende. Den 17. 10. beskyder fjendtligt artilleri med brandgranater landsbyen Ransart, hvorunder der opstår enkelte brande.

Om natten 17./18.10. afløser I. Batl. i Underafsnit Herzog Ernst III. Batl. Fordeling: D – 3./76; E – 2./76, F – 1./76, i reserve 4./76.

Den 26. 10. kl. 1630 meldte observationen i II. Batl. en fjendtlig ansamling foran Afsnit C: fjendtlige skytter liggende foran den fjendtlige hindring. Spærreild blev påkaldt, hvorunder fjenden led tab. Ellers var der roligt. Den 31. 10. overfløj et fjendtligt fly i 200 meters højde landsbyen Avette i et noget usigtbart vejr. Da hvilebataljonen netop var til feltgodstjeneste, undslap den uden beskydning.

Bataljonen i hvil arbejdede regelmæssigt i udbygningen af stillingen. Kun nogle få dage efter og før afløsning bliver bataljonen ikke trukket frem til arbejde. Mod slutningen af oktober blev antallet af daglige arbejdskommandoer ved hvilebataljonen nedsat. De eksisterende grave uddybes og gøres bredere, da bredde og dybde har vist sig godt under angreb. Faren for at blive levende begravet er ringere. Ved siden af de overdækkede MG-stillinger udgraves åbne stillinger, da førstnævnte ikke har vist sig anvendelige.

I stedet for pionerdelingen fra 221 tildeles Regimentet den 12. 10 to delinger fra Pi.Komp. 262 (Oberlt. Meinent), hvoraf hvert underafsnit tildeles en deling. Den 23. 10. blev begge disse delinger afløst af det bayriske Reserve-Pionier-Kompanie 12 (Lt.d.R. Krapp). Under ledelse af pionerofficeren, der på samme måde som kompagniets underofficerer og mandskab støttede Regimentet i trofast opfyldelse af deres pligter og i sand kammeratskab, blev der regelmæssigt afholdt håndgranat kurser i Ransart (Igelecke) og Avette.

Den 24. 10. havde Regimentet den glæde i Avette at hilse på deres tidligere kommandør, Oberst Graf v.d. Goltz.

Den 24. 10. overtager Lt.d.R. Schäfer kommandoen over 5. Komp. efter den syge Lt..R. Raeve. Den 28. 10. returnerer Lt. Hennings II efter at være kommet sig over sine sår og tildeles 1. Komp.

Tab i oktober måned: 4 døde, 9 sårede.

	Officerer	Mandskab	
Regs.-Stab	2	4	
I. Batl.	23	857	
II. Batl.	24	915	
III. Batl.	24	903	
MGK	4	140	10 MG, 3 ammunitionsvogne

November 1915:

I første halvdel af måneden fortsætter I. og II. Bataillon i stillingen. Der er kun få træfninger. På grund af observationer af fjendens uniformering fastlægges fransk kavaleri (husarer og dragoner) i stillingen overfor.

Til skyttegravskrigerens mange fjender: lus, lopper, rotter og mus kommer nu også det våde vintervejr. Med undtagelse af Afsnit C, der har kalkbund, lider alle kompagnier under de vanskeligt passable grave. En suppe af pløre dækker snart gravene, på steder næsten til livet. Der arbejdes med pumper, spande og skovle for at bedre situationen en smule.

Der sendes igen folk på orlov.

Den 3.11. ankommer de første 66 Hamburgischen Hanseataenkreuze til fordeling. De tildeles Regt.-Kommandøren, de 3 bataljonskommandører og 62 underofficerer og mænd. Alle tidligere medlemmer af Regiment Hamburg vil til deres død med stolthed bære dette flotte tegn på anerkendelse.

Den 5. 11. forsættes Assistenzarzt d.R. Dr. Duge forsæt til FR 73, hvorefter Assistenzarzt d.R. Dr. Schiffmann tilgår II. Batl. Den 9. 11 ankommer Lt.d.R. Hennings I til Regimentet efter at have været såret. Han tilgår 11. Komp.

Fra 12.11. træffes forberedelser til Regimentets planlagte afløsning af 4. Garde-Infanterie-Division. Da Regt.-Stab og III. Batl. skal forblive i Avette, sker der en sammenlægning af kvarterer. Om natten 14./15. 11 bliver I. og II. Batl. afløst af to bataljoner fra 5. Garde-Grenadier-Regiment, mens om natten 15./16. 11. MGK afløses med undtagelse af de tre russiske MG. Efter den problemfri afløsning bliver der fra den 15. henholdsvis 16.11 indkvarteret: Regt.-Stab og III. Batl. i Avette, 1. og 2. Komp i Boiry-St.Martin, 3. og 4. Komp. i Quéant, II. Batl. i Provville. 50 mand fra I. og II. Batl. i St. Leger. MGK i Quéant. Regt-musik i Quéant.

Som arbejdskraft stilles 50 mand fra hver af de tre bataljoner til vejbygning under ledelse af kommandøren for pionererne. 1., 2. og 11. Komp. til udbygning af 2. stilling under ledelse af Rittmeister Boeckelmann. To Komp. fra III. Batl. til vedligeholdelse af Sontag- og Schipperweg. 200 mand til 5 Garde-Grenadier-Regt. i forreste linje.

Den indsatte garde-division skal under dens ophold i afsnittet gøres fortrolig med tilværelsen på Vestfronten, hvorfor undervisningskommandoen forbliver i stillingen. De ikke som arbejdsstyrke anvendte dele af IR 76 har almindelig tjeneste. 3., 7. og MGK bliver i Quéant og Provville af Regt.-Kommandøren inspiceret i kamptjeneste og eksercits.

Den 7. 11. overtager Lt.d.R. Næve igen 5. Komp. Den 8.11. ankommer Lt.d.R. Chemlicek fra Hamburg og tilgår 9. Komp. Den 21. 11. afløses 1. og 2. Komp i Boiry-St.Martin afløst af 5. og 8. Komp og kommer i kvarter i Quéant. Den 26.11. omkring kl. 19 når I. og halvdelen af II. Batl. efter banetransport til Boyelles. Underafsnittene overtages igen af I. og II. Batl.

Fordeling den 27.11.: A – 5./76; B – 6./76; C – 7./76; D – 3./76; E – 2./76; F – 1./76; MGK indsættes som før afløsningen. Som reserve ligger 8./76 og 4./76.

Den 27.11. rykkede de sidste gardes ud af Avette, mens en bataljon fra RIR 93 ankommer til indkvartering fra natten 27./28.11.

Den 28.11. afgives igen det bay. Reserve-Pi.Komp 12. I stedet tilføres Regimentet en deling fra Pi.Komp. 221 og Pi. Komp. 262 under føring af Lt. Schultze. To kompagnier fra FR 73 underbringes i Avette. III. Batl. begynder 29.11. anlæggelsen af en skyttegrav på bakken omkring 400 meter øst for vejen Ransart – Waily (»Mühlengraben«). Særligt Underafsnit Herzog Ernst lider meget under de dårlige vejrforhold.

Tab i november måned: 5 sårede.

December 1915:

Situationen forbliver uændret og på grund af det regnfulde vejr er kampaktiviteten hele måneden meget ringe. Gravene står under vand. Komp.Afsnit A, dele af B, E og F er dårligt passerbar. Talrige indgange til tunneler lukkes af sammenstyrtede jordmasser. Dækninger står under vand. Pløret er næsten 90 cm høj. Løbegravnens tilstand er tilsvarende. På det steder, hvor væggene på gravene er beklædt med faskiner, har de ikke i samme grad taget skade af vejret. Afsnit D, der fortrinsvis ligger på stenjord, klarer sig godt, Afsnit C meget godt. Stillingens forsvarsevne er stærkt indskrænket. I Avette gennemfører Brigade-Kommandøren inspektion.

Den 1. 12. gennemfører soldater fra Hertugdømmet Braunschweig i Boiry-St.Martin parade for Hertugen af Braunschweig. Den 2. 12. indløber følgende svar på et telegram fra Regimentet:

Regiment Hamburg takker hjerteligt Senatet for at dens Hjemby har tænkt på dens gamle Æresdag. Stolt af dens hamburgerske nye våbenbedrifter sender Senatet de bedste ønsker til Regimentet.

Præsidenten for Senatet
sign. v. Welle

Derudover tilgår telegrammer eller skrivelser fra Exzellenz v. Boehn, Exzellens v. Dassel, Res.Inf.Regt. 76, Oberst Graf v.d. Goltz, Oberstleutnant v. Balluseck, Oberstleutnant v. Reichenbach.

Regimentet har den særlige glæde, på denne æresdag i Ayette og i stillingen at kunne modtage to fremtrædende repræsentanter for dens gamle Fredstid Reserveofficerskorps: Hauptmann d.R. Schröder (Bruno) som repræsentant for I./Ersatz-Batl. 76 og Hauptmann d.R. Eggers som repræsentant for Res.Inf.Regt. 76. Formentlig alle, som kender begge disse mænd, og det vil være de fleste af dem, der læser disse linjer, vil være deres handlinger til bedste for Regimentet forblive i taknemmelig erindring.

Hauptmann d.R. Eggers fandt heltedøden den 16.1.1918 ved Wytschaete efter en lang periode som respekteret fører for I./RIR 76.

Den 4. 12. blev to kompagnier fra FR 73 og et halvt kompagni fra 2./Armierungs-Batl. 28 stillet til disposition for Regimentet til udbedringsarbejder. III. Batl. arbejdede uden pause på udbedring af vejrligets skader på Afsnit Herzog Ernst, der var særlig kraftige. Lt.d.R. Ehmelizek udnævnes til Regimentets gasbeskyttelsesofficer.

Den 6.12. afløser III. Batl. i Underafsnit Herzog Ernst I. Batl. Fra 11.12. trækkes kompagniet fra FR 73 igen ud fra Regimentet.

Gewehr 98 ankommer til Regimentet på Banegården i Boyelles. Gewehr 88 afleveres.

16. 12. returnerer begge delinger fra det bayr. Res.Pi.Komp. 12 igen til Regimentet, hvorimod Pi.Komp 202 og 2./Armierungsbatl. 28 afgår.

Den 17. 12. bliver II. Batl. afløst af I. Btl. i underafsnit Ransart. Herefter er komp.afsnittene bemandet: A – 2./76; B – 1./76; C – 4./76, D – 12./76; E – 9./76; F – 10./76, mens 3. og 11. Komp er i reserve.

Mens Regt.Kommandøren er på orlov overtager Major v. Röckritz kommandoen. Fører af I. Batl. er Oberleutnant v. Sydow, og fra 20.12. Hauptmann v. Nerée. III. Batl. føres af Hauptmann d.R. Reuter mens Hauptmann Hübner er på orlov.

Under ledelse af Regimentets gasbeskyttelsesofficer indøves anvendelsen af beskyttelsesmasker i gaskammer.

Den 24.12. kl. 1830 afholdes julegudstjeneste ved II. Batl. i kirken i Ayette. 161 Hamburgische og 15 Lübeckische Hanseatenkreuz når Regimentet til fordeling. Der udnævnes forfremmelser. Efter nedkastning af enkelte bomber over Ransart øver tre fjendtlige fly styrtflyvninger over den fjendtlige stilling.

Den 26.12. rykker Lt.d.R. Kastner og Gefreiter Abel 1./76 på patrulje frem til den fjendtlige hindring foran Afsnit B, og fastlægger her infanterister med gule numre »18« og stålhjelm. Franskændene angives at tilhøre Cykel-kompagni 18.

Den 27.12. afløses I. Batl. i underafsnit Ransart af II. Batl.

Den 29.12. overtager Major v. Burstin igen føring af Regimentet. Major v. Köckritz går på orlov.

Tab i løber af måneden: Lt. Laue let såret, men bliver ved enheden. 3 døde, heraf 1 ved en ulykke. 13 sårede. Sundhedstilstanden er trods det dårlige vejr og den store fugt stadig god.

1916

Situation:

Første halvdel af 1916 bringer ikke større ændringer ved Regimentet. Først i august forlader Regimentet sine gamle stillinger ved Ransart. Kampaktiviteten forbliver generelt ringe.

Januar 1916:

Efter stærk regn er gravene så tilmudrede, at bevægelser både ved ven og fjende må ske udenfor gravene. Dræningskommandoerne kæmper kun med begrænset succes mod vintervejret. I Underafsnit Ransart fanges der på tre uger 1.883 rotter.

Efter at der tilgår nyheden om, at venstre nabo-division (52. Inf.Div.) havde været udsat for et gasangreb, bliver største opmærksomhed lagt på uddannelsen på gasbeskyttelsesmidler.

Gennem hyppige øvelser med skarpe håndgranater har tropperne opnået stor fortrolighed med dette fremragende nærkampmiddel. I løbet af måneden gennemføres hyppige patruljer, hvorunder der kastes håndgranater ned i de fjendtlige sappe og grave. Særlig aktive er herunder kompagnierne i II. Batl., der under deres fremragende patruljeførere Möller, Struben, Westphal, Budenbey, Arndt, Bögershausen, Brand, Laue, Spierling, Wedemeyer og Borck med tydelige resultater foruroligede fjenden.

Den 4. 1. afløses III. Batl. af II. Batl. i Underafsnit Herzog Ernst. Den 20. 1. afløses II. Batl. af I. i Underafsnit Ransart. Den 30. 1. afløsning af I. af II. Batl. i Underafsnit Ransart. Den 7. 1. overtager Hauptmann v. Nerée funktionen som bykommandant i Alette, mens i første omgang Lt.d.R. Elscleb overtager 8./76, fulgt den 13.1. af Lt.d.R. Hennings.

Den 24.1. opstilles i Croisilles et Rekrut-depot-kompagni. Hertil tilkommanderes Hauptmann v. Nerée som fører, Lt.d.R. Kastner, Feldwebelleutnant Dohrenwendt, Feldwebelleutnant Bodenschatz som delingsførere og Offizierstellvertreter Heidenreich som fungerende Feldwebel.

Lt.d.R. Wehrmann bliver bykommandant i Alette.

Den 30.1. udnævnes Major v. Köckritz til kommandør af IR 186, mens den til bataljonskommandør udnævnte Hauptmann v. Nerée overtager I. Batl., men da denne stadig er optaget ved Rekrutdepotet, fungerer i første omgang Hauptmann d.R. Reuter. Lt.d.R. Boldt overtager kommandoen over 4. komp.

I anledning af H.M. Kejserens fødselsdag sker en række forfremmelser og enkelte Jernkors fordeles. Oberst Grav v.d.Goltz besøger regimentet og hilser på det mandskab, der har tjent under ham.

Tab i januar måned: 2 døde, 9 sårede, 1 savnet (patrulje).

Februar 1916:

Den 4.2 beskydes Alette med omkring 50 skud middeltung og tung artilleri, der foruden enkelte tab forårsager betydelige skader på byen. Antallet af skudsikre kvarterer udvides af hvilebataljonen.

Patruljer og observationer tyder i retning af, at der er sket afløsning på fjenden side. Den 22. 2. bliver med sikkerhed engelske uniformer fastslået. Den 22. 2. koster et patruljesammenstød to mand fra Patrulje Arndt (7./76). Den 23. 2. afviser 12./76 en stærk fjendtlig patrulje i Franzosenschlucht.

Der finder afløsninger sted: den 6.2. afløses i Underafsnit Herzog Ernst I. Batl. af III, og den 16. 2. afløses I. af III. Batl. i samme afsnit. Den 23.2. afløses II. Batl. i Underafsnit Ransart af I. Batl. Den 7.2. bliver det bayr. Res.Pi.Komp. 12 afløst af 4./Pi. 19.

Den 8. 2. ankommer 299 mand erstatning fra Husum og Neumünster. I februar er 100 mand fra Armierungskomp. 2./38 indsat i Reg. afsnit.

I Croisilles etableres af Division et uddannelseskursus for officerer.

Fra 25.2. gennemføres rekognosceringer forud for en planlagt omgruppering og forskydning af afsnitsgrænser.

Som erstatning for den til flyvertropperne forsatte Lt.d.R. Busch udnævnes Lt.d.L. Burchardi til forplejningsofficer ved I. Batl.

Mens mandskabets sundhedstilstand på trods af det våde og skiftende vintervejr er forblevet god, har det utilstrækkelige foder kostet kræfter hos hestene.

Tab i februar måned: 2 døde, 15 sårede (heraf 2 i fangenskab).

Forplejningsstyrke:

	Officerer	Mandskab	Heste	
Regt.-Stab:	4	49	14	
I. Batl.	18	960	57	
II. Batl.	23	951	59	
III. Batl.	24	941	59	
MGK	4	159	45	7 MG, 1 reserve-MG, 3 russiske, 2 franske MG, 3 minekastere

Marts 1916:

Månedens står under indtryk af forskydningerne af afsnittene mod venstre. Som resultat af indsættelsen af Landwehr-Regimenter 77 og 78 på højre fløj af 111. Inf.Div. bliver komp.-afsnit A og B den 7.3. overdraget til IR 164. Derimod overtager Regimentet den følgende dag højre fløjkompagni afsnit fra FR 73. Samtidig med denne forskydning mod venstre sker en nyinddeling af afsnittene, og under indtryk af, at Underafsnit Herzog Ernst har krævet langt større indsats fra tropperne end Underafsnit Ransart, en ændring af afløsninger. Sidstnævnte har det minus, at bataljonerne kun ligger samlet i hvilekvarter, men er spredt under indsættelse i stilling.

Den 8. 3. er fordelingen: A – 7./76; B – $\frac{2}{3}$ 10./76; C – 8./76; D – 6./76; E – 11./76; F – 5./76. Reserve for Afsnit Ransart er en deling/10. Komp., mens for Underafsnit Herzog Ernst 12./76. I den fra nu af konstant med et kompagni besatte mellem stilling foran Adinser – Hameau ligger 9. Komp.

Underafsnitskommandør Ransart: Hauptmann Hübner; stedfortræder Hauptmann d.R. Reuter.

Underafsnitskommandør Herzog Ernst: Major Rau; stedfortræder: Oberlt. d.R. Wolters og fra 24. 3. Oberlt. d.L. Lonke.

I. Batl. placeret i Alette.

MGK afgiver et fransk MG til 38. Landwehr-Inf.Brig. Kompagniet fordeles med 8 MG i forreste linje, 1 MG i anden stilling, 2 MG i Ayette – heraf et til luftforsvar.

Som følge af forskydningen af kompagniafsnittene mangler der specielt på venstre fløj skudsikre dækninger til gravbesætningen, så dele af kompagniet må forblive i Ayette.

Hvert af de nye underafsnit for tildelt en deling fra 4./Pi. 19. Observationstjenesten udvides under ledelse af Lt. Henning II og Lt.d.R. Heins.

Den 8.3. om aftenen bliver D.P. 3 foran 10./76 angrebet af en engelsk patrulje. En såret engelsk løjtnant tages til fange.

Den 12. 3 ankommer fra Hamburg erstatningspersonel på 2 officerer og 25 mand.

Den 16. 3. afløser I. Batl. i linjen II. Batl., og fordeles: A – 9.; B – 10.; C – 4.; D – 12.; E – 11.; F – 2. Komp. Erbprinz 1. Komp., 2. Stilling 3. Komp., i Ayette II Batl.

Til besøg ved Regimentet ankommer kommandøren for Ersatz-Batl., Hauptmann v. Nattermöller og Oberlt. d.R. Brettscheider. Den 20. 3. ankommer Hr. Borgmester Dr. Schröder og Hr. Senatssekretær Dr. Hagedron til besøg ved Regimentet i Ayette. II. Batl. og stillingsbataljonens elementer marcherer forbi. De varme ord, som repræsentanterne for hjembyen giver Regimentet, bringer stor glæde til alle deltagere, der ved den højtærede Borgmesters afrejse kom til begejstret udtryk.

Den 23. 3. blev III. afløst af II. Batl.

Den 24. 3. blev Lt.d.L. Ahrends udnævnt til adjutant ved I. og Lt. Schöner til adjutant ved III. Batl.

Mellem Underafsnit Herzog Ernst og 2. stilling etableres blinklys forbindelser. Den 26. 3. ved observation blev der foruden hvide også konstateret farvede englændere i den fjendtlige grav.

Den 28. 3. gennemfører fjenden en kraftig beskydning af Underafsnit Herzog Ernst med tung artilleri, der forårsager betydelige skader.

Den 31. 3 bliver I. Batl. afløst af III. Batl.

Tab i marts måned: 9 døde, 13 sårede, 1 savnet (patrulje)

April 1916:

Med det begyndende bedre vejr øges aktiviteten i luften og af artilleriet. Udbedring af gravene skrider fortsat fremad. Under udnyttelse af alle kræfter bliver navnlig etableringen af en 2. linje i forreste stilling gennemført. Feldwebelleutnant Westphal, en på alle måder dygtig officer, sættes i spidsen for det forstærkede Regiments pionerkommando. Et arbejds-kommando fra Feld-Rekruten-Depot bliver underlagt ham.

Bykommandanten i Ayette koncentrerer sig ivrigt om forårs tilsåningen af markerne. Med uddannelseskurser i Pioner-tjeneste, gastjeneste, i tjeneste som delingsfører o.lign. bliver den nye generation af unge underførere fremmet. Også rideundervisning for en del af officererne finder sted i Ayette.

Risikoen for fjendtlig aflytning af telefonsamtaler, medfører et forbud mod telefonsamtaler i klart sprog fra forreste stilling. Signaltjenesten gennemføres som konsekvens i den følgende tid næsten udelukkende med ordonnanser. Under påkaldelse af artilleri, anvendte kamptropperne sig af bestemte kodeord.

Uddannelsen af flest mulige på maskingevær blev tillagt øget betydning. Gennem hyppige ildåbninger med MG i løbet af natten holdes modstanderen foruroliget og forstærker samtidig uddannelsen.

Den 2. 4. fastslår Patrulje Rickel 6./76 igen tilstedeværelsen af hvide englændere i den fjendtlige grav. Den 3. 4. ankommer 435 mand personelerstatninger fra Ersatz-Batl. 75, 84 og 90.

Den 4. 4. blev 150 mand fra Rekrutdepot Croissilles overført. I stedet afgives fra hver bataljon 81 dårligt uddannede folk til Rekrutdepotet.

Den 8. 4. afløses II. af I. Batl.

Den 12. 4. modstanderen angriber efter kraftig artilleriforbereelse U.P. 4 fra 11. Komp. (E), men afvises uden problemer af Gruppe Schneider. Et engelsk gevær bliver bytte.

20 mand fra de tildelte pionerer afgives til Division. Lt. Wilms ankommer med en erstatningstransport på 20 mand. Den 13.4. bliver Hauptmann v. Germar, tjenestegørende ved Rekrutdepotet, forsat til Regimentet.

Den 16. 4. bliver III. afløst af II. Batl.

Den 17. 4 om eftermiddagen gennemfører fjenden et patruljeangreb mod FR 73 (venstre nabo).

Den 20. 4. fungerer Hauptmann v. Nerée mens Major Rau er på orlov. Oblt. v. Sydow modtager Jernkorsets I. Klasse.

Den 24. 4. minder Hamburg Senat i et telegram årssdagen for stormen ved les Eparges.

Tab i april måned: Lt.d.L. Budenberg såret. 3 døde, 14 sårede.

Maj 1916:

Den øgede anvendelse af fjendtlige minekastere mod Afsnit E og F på venstre fløj, gjorde indbygningen af minekastere i Afsnit F nødvendigt og fulgte mod slutningen af måneden. I løbet af måneden kan Regimentets Infanteri-observationsofficer og patruljer konstaterer en omfattende konstruktionsaktivitet hos fjenden.

Den 1. 5. er den gennemsnitlige bataljons kampstyrke 862 mand. Den 1. 5. afløses II. af I. Batl.

Den 4. 5. gennemfører FR 73 en større patruljeoperation, der forløber succesfuldt. Om aftenen bliver 11. Komp. opmærksomme på lyde, der tydes som indbygning af gasflasker hos fjenden.

9. 5. er en vis afslutning nået på udbygning af stillingen, som havde været vanskelig og havde krævet mange kræfter blandt mandskabet. Hele 2. Linje er færdig. Den er nu forsvarsmæssig: første linje af 1. stilling; anden linje af 1. stilling; første linje i 2. stilling. I forreste linje var der nu 163 skudsikre dækninger eller tunneler, 8 MG dækninger og 4 observationsposter. I 2. linje var der 11 tunneler og i den 2. Stilling 17 færdige tunneldækninger. Foran samtlige linjer var der pigtrådshindringer, den foran første linje i en dybde på 30 til 50 meter. De primære adgangsgrave: Granatenweg, Schlossgraben, Schipperweg, Hanseatenweg, Sontagsweg, Exzellenzenweg og Prinz-Albrecht-Graven var gode.

10. 5. beskyder med synligt godt resultat egen haubits den fjendtlige grav overfor Regimentets venstre fløj. I stedet for Armierungs-kompagniet får Regimentet 119 mand til disposition fra Divisionens skansekommando. III. Batl. afløses af II. Batl.

Den 14. 5. meddeler Division, at venstre nabokorps forventer et større fjendtligt angreb, og at man formoder, at et sådant vil forplante sig til Regimentets venstre fløj. Alle disponible arbejdskraften indsættes i Komp.Afsnit E og F.

Den 16. 5. falder til artilleri den dygtige fører for 1. Komp., Lt.d.R. Schacht. Kommandoen over kompagniet overtages af Lt. Stickforth.

Den 18. 5. bliver I. afløst af III. Batl.

Den 22. 5. overtager Lt.d.L. Wrede kommandoen over 9. Komp. efter den til flyvetropperne forsatte Lt.d.R. Haas.

Den 23. 5. bliver Patrulje Laue (6./76) liggende dagen igennem foran den fjendtlige grav i Franzosenschlucht og bringer værdifulde oplysninger med tilbage omkring placeringen af fjendtlige MG og dækningsanlæg. Den 24. 5. såres 4 mand, da en fjendtlig patrulje kaster håndgranater ind i den fremskudte U.P. 4 foran Afsnit D.

Den 26. maj afløses II. af I. Batl.

Den 31. maj opstår et tilfælde af skarlagensfeber ved 3. Komp.. Regimentets sundhedstilstand er derudover god. Der træffes foranstaltninger til isolation.

Tab i maj måned: 5 døde, 37 sårede. Lt.d.R. Schacht død, Feldwebelleutnant Pausch såret.

Juni 1916:

3. til 18. 6 fører Major Rau kommando over Regimentet under kommandørens orlov.

Lt.d.R. Haas forsættes til flyvetropperne. 9. Komp. overtages af Lt. König. Lt. Lauer bliver adjudant ved II. Batl.

Af de tildelte pionerer bliver 4 grupper tildelt Underafsnit Ransart og 7 grupper Underafsnit Herzog Ernst.

Om natten 3./4. 6. afløses III. Batl. af II. Kort efter afløsning begynder en heftig fjendtlig artilleri og minekaster beskydning af Regimentets venstre fløj og FR 73 afsnit. Fjendtlige patruljer afvises foran FR 73. Den 5. 6. trænger en patrulje fra 6./76 under Lt.d.R. Heins frem til Franzosenschlucht, for herfra at lede eget artilleri beskydning. Da patruljen pludseligt kom under infanteriild på nært hold, måtte den trække sig tilbage, efterladende sig to sårede.

6. 6. ankommer erstatningspersonel fra Feld-Rekruten-Depot Croisilles, som fordeles med 67 mand til I. Batl., 73 mand til II. Batl. og 60 mand til III. Batl.

Den 8. 6. sprænger under indskydning den på venstre fløj indbyggede minekaster på grund af en rørexplosion.

Den 10. 6. beskydes Alette, hvorunder 3. indbyggere såres.

Den 11. 6. afløses I. Batl. af III. Batl.

Den 16. 6. bliver i Alette placeret en deling med lastbilmonterede luftværnskanoner. Regimentet for et skansekommando underlagt fra Rekrutdepot Croisilles. Den 19. 6. afløses II. af I. Batl.

Den 21. 6. vender Unteroffizier Duenne ikke tilbage fra en patrulje. Formentlig taget såret til fange.

Den 24. 6. omkring middagstid ligger trommeild over venstre nabodivision. Blinksignal stationen i Afsnit Herzog Ernst besættes fra i dag.

Exzellens v. Boehn besøger Regimentet i Alette i selskab med Oberst v. Heynitz og Major Mansfeld.

Den 26. 6. er kampdag for venstre nabo-division, hvorunder der også anvendes gas. Regimentet ligger i højeste alarmberedskab.

27.6.1916:

Mellem kl. 0600 og 0630 ildoverfald med fjendtlige minekastere mod Komp.-Afsnit E og F. Kl. 1520, 1645 og 2300 lægger modstanderen gas ud over Regimentets afsnit. Første og i sær tredje gassky trænger hen over Alette, så indbyggere og heste måtte trækkes væk i retning af Courcelles. Besætningen i stillingen og i reserven ligger i forhøjet beredskab. Alarmeringen sker med larme-midler og klokker. Den i første omgang indstillede afløsning af III. Batl. med II. Batl. gennemføres, III. Batl. i Brigade-reserve sammen med dele af IR 164. Omkring midnat en sidste, svagere gasudlægning. Den fjendtlige beskydning under gasangrebet var svag. Der fulgte intet infanteriangreb.

Regimentets fordeling 28. 6: Underafsnit Ransart I. Batl., Underafsnit Herzog Ernst II. Batl., i Reserve III. Btl.

Kl. 0545 gasangreb mod højre nabo-afsnit, hvorunder kun højre fløj med inddrages.

Da der den 29. 6. forventes et fjendtligt storangreb mellem Arras og Somme ligger Regt.-Afsnittet i højeste beredskab. Regt.-Stab besætter kommandostationen i Adinser.

Den 29. 6. kl. 0510 kraftigt gasangreb mod Monchy (FR 73), fulgt af fjendtligt infanteri. Regt. afsnit modtager kun en noget kraftigere fjendtlig artilleribeskydning.

Tab i juni måned: 8 døde og 1 død af gas, 30 sårede, 12 gassyge, 4 sårede heste.

Juli 1916:

1. 7. ved daggry minekaster beskydning af venstre fløj af II. Batl. (E, F). Efter en næsten total ødelæggelse af pigtrådshindringen, trænger to fjendtlige patruljer (styrke 50 og 20 mand) frem mod vores stilling. Afvises af gravbesætning og MG. På anmodning iværksætter artilleriet spærreskydning. Enkelte gasangreb mod Monchy og højre nabo-afsnit. Under sidstnævnte blev højre fløj af Regimentet ramt. Tæt fjendtlig aktivitet i luften.

Den 3. 7. returnerer Hauptmann von Nerée til Regimentet og bliver stedfortrædende kommandør af Underafsnit Herzog Ernst.

Den 7. 7. afløsning af I. Batl. af III. 111. Inf.Div. overgår til I. Bayerischen Reserve-Armee-korps.

Der ankommer erstatningspersonel til MGK: Lt.d.R. Lenschow, 1 Vizefeldwebel, 2 Underofficerer, 1 Gefreiter og 96 mand. Alle foranstaltninger vedrørende forhøjet beredskab ophæves.

Den 12. 7. udmærkes Unteroffizier Schierhorn 2./76 med Jernkorpsets I. Klasse. Den 13. 7. afløses II. af I. Batl.

Den 14. 7. svagt gasangreb ved Monchy. Ilddemonstration mod Regimentets venstre fløj.

Den 17. 7. gasangreb mod Afsnit E og F. Den fjendtlige artilleri er navnlig om natten meget intensiv. Den fjendtlige artilleriammunition består på visse dage af op til 50% blindgængere. Fra Rekrut-depotet ankommer 100 mand erstatningspersonel.

Den 22. 7. Afløses III. af II. Batl. Hausmann v. Germar overtager føringen af I. Batl. efter Hauptmann v. Nerée, som er tilkommanderet Rekrutdepotet.

Lt.d.R. Jenewein bygger med mandskab fra hvilebataljonen et øvelsesværk ved Alette.

Den 29. 7. afløses I. af III. Batl.

Den 30. 7. overtager Lt.d.R. Gräber kommandoen over 11./76 efter den sygemeldte Oberlt.d.R. Wolter.

Tab i juli måned: Lt.d.R. Otten død, 12 døde, 49 sårede, 5 gassyge.

August 1916:

Efter at Komp.-Afsnit F den 3. 8 om aftenen havde ligget under kraftig artilleri- og minekaster beskydning, blev ved midnat venstre fløj af den midterste deling og lyttepost 4 [Horchpost] angrebet af fjendtlig patrulje på omkring 15 mand. Skytter fra 5./76, MG og minekastere afviser angrebet.

Den 5. 8. overtager Hauptmann d.R. Reuter føringen af II. Batl., mens Major Rau er afgivet til Gaskursus i Berlin.

Den 7. 8. Afløses II. af I. Batl. Under ledelse af bykommandanten, Lt.d.R. Wehrmann, er kvartererne i Alette i den sidste tid blevet betydeligt forbedret. Der er indrettet en frisør og barbersalon, en musikpavillon og flere indkvarteringsbarakker. Under Ledelse af adjudanten ved I. Batl., Lt.d.L. Ahrends, gennemføres en fodboldturnering indenfor Brigaden.

Den 11. 8. tager Musketier Küchenweister 3./76 en englænder (Nord Stafford Regiment) til fange. Den 12. 8. erobrer Patrulje Roese 4./76 en engelsk spade. Divisionsbefaling tilgår: fra den 20. 8. om aftenen vil divisionen blive afløst af 12. Inf.Div.

Den 21. 8. mellem mellem midnat og kl. 0300 afløser IR 23 i Underafsnit Ransart, mellem kl. 0300 og 0615 i Underafsnit Herzog Ernst. De afløste kompagnier bliver i lastbiler transporteret til St. Leger, og når herfra i march til Niencourt og Cagnicourt. 111. Inf.Div. er forudset til indsættelse på Somme.

Tab mellem den 1. og 21. august 1916: 1 død, 28 sårede. Lt. Hagemann og Lt.d.R: Schmidtz såret.

Afsnit D

1. Slaget ved Somme

August/september 1916

Situation:

Nødvendigheden af at skulle føre krig på flere fronter, og de gunstige udsigter for den øverste hærledelse i øst, havde medført, at Vestfronten mere og mere måtte indstille sig på forsvar. I måneder havde den engelsk-franske føring forberedt et afgørende slag langs Somme. Den tyske front skulle gennembrydes og fremrykning mod Tyskland påbegyndes.

Fjenden havde opbygget en utrolig mængde af mennesker og materiel for at opnå dette mål.

Tætte sværme af fjendtlige fly beherskede fuldstændig luften. De fjendtlige batterier fra lette til de tungeste kalibre stod bogstaveligt hjul ved hjul bag den fjendtlige linje, og hamrede fra den 24. 6. dag og nat mod de tyske linjer.

Friske, fremragende udfærdigede infanterivåben ventede – kun i ringe grad forstyrret af vores talmæssigt helt utilstrækkelige artilleri – på det øjeblik, hvor de skulle kaste sig over de ødelagte tyske grave. Den 1. juli begyndte det fjendtlige infanteri-angreb, der efter nogle få indledningsvise resultater, hurtigt gik i stå, men fra tid til anden blev gentaget helt frem til efteråret.

22. august 1916:

Transport af III. Batl. og MG-skytter med lastbil til le Mesnil, I. og II. Batl. til Etricourt. MG-vogne og bagage når indkvarterings byerne efter march.

Den allerede kl. 0500 afgående III. Batl. bivuakerede fra kl. 0920 ved le Mesnil. Tornystre blev efterladt, og kun rygsække, fremstillet af sandsække, medtages. Kompagnierne rykker med afstand fra kl. 20 frem over Sailly, hvor håndgranater, infanteriammunition, nødrationer og mineralvand til 4 dage udleveres, frem til afsnittet Ginchy – Guillemont, hvor den afløser kampbataljonen fra IR 120 (27. Inf.Div.), hvorunder der opstod enkelte tab. Veje og selv jernbaner kan dårligt genkendes, hvorfor afløsningen er meget vanskelig. Sammen med III. Batl. går også en del af MG i stilling, hvilket lykkes på trods af svigt fra de af det afløste regiment udpegede vejvisere, efter den energiske indgriben fra Lt.d.R. Lenschow. MGK mister herunder 8 mand og 1 hest, der alle såres.

I. og II. Bataillon går i kvarter i Etricourt.

Uddrag af Regimentets rangliste:

Regimentskommandør: Major v. Burstin

Regiments-adjutant: Oberlt. v. Sydow

I. Bataillon:

Kommandør: Hauptmann v. Germar

Hauptmann d.R. Reuter

Hauptmann v. Nerée

Adjutant: Lt.d.L. Ahrends

1. Komp.: Lt.d.R. Jenewein

2. Komp.: Lt. Wilms

3. Komp.: Oberlt. v. Seelen

4. Komp.: Lt.d.R. Boldt

MGK: Lt. Wiedorn

II. Bataillon:

Kommandør: Major Rau

Adjutant: Lt. Laue.

- 5. Komp.: Lt.d.R. Raeve
- 6. Komp.: Lt.d.L. Zahn
- 7. Komp.; Lt.d.R. Erbe
- 8. Komp.; Lt.d.R. Hennings

III. Bataillon:

- Kommandør: Hauptmann Hübner
- Adjutant: Lt. Schoener
- 9. Komp.: Lt. König
- 10. Komp.: Lt.d.R. Schwartz
- 11. Komp.: Lt.d.R. Gräber
- 12. Komp.: Lt.d.R.. Petersen

Læger: Stabsarzt Dr. Posemann, Dr. Sierau, Dr. Kramer, Oberarzt d.R. Dr. Hartwig, Assistenzarzt Dr. Schiffmann, Feldhilfsarzt Hadenfeldt.

23. august 1916:

Den stilling, der skulle besættes var:

- a) Kampområde under føring af Kamptruppe-kommandør, Hauptmann Hübner

Forreste linje: III. Batl. med 10 MG

Rækkefølge af komp. fra højre mod venstre: 12., 11., 10., 9 Komp.

Tværstilling sydøst for Ginchy: 2 delinger 7./76

Vejen Ginchy – Maurepas: 3 MG

- b) 2. Stilling: Batl. stab II, 1/3 6./76, 1/3 7./76, 5./76 og 5 MG

- c) 3. Stilling: 8./76

d) I. Batl. som afsnitsreserve i skovbivuak Bois St. Pierre Vaast. Under kommando af Vizefeldwebel d.R. Bertram 7./76 formeres en ordonnansgruppe, der i relæ gik fra KTK over Regimentets kommandostation til Brigadens kommandostation.

Det fjendtlige artilleri skød med ganske få pauser uafbrudt dagen igennem. Kompagnierne forstærkede de stærkt medtagne stillinger, og forsøgte at skaffe sig den nødvendige dækning.

Guillemont ligner en ruinhob. Den forreste linje er fuldstændig flankeret, og kan totalt overskues af fjendtlige artilleriobservatører. Kampområdet er et stort kraterlandskab og bevoksninger mangler totalt.

Efter mørkefald begynder afløsningen med II. Batl. som ovenfor beskrevet. I. Batl. går i bivuaak i St.Pierre Vaast skoven.

24. august 1916:

Meget urolig nat. Kraftige engelske patruljefremstød afvises i nærkamp af III. Batl.

Kl. 0500 overtager Regt.-kommandøren kommandoen over afsnit D. Højre nabo: IR 107 (Sachsen), venstre nabo FR 73.

Observationsposten på højderyggen mellem Guillemont og Regiments kommandostation besættes af infanteri-observationsofficerer. Sammen med artilleriets forbindelsesofficer holder de konstant Regts-kommandøren underrettet om situationen og gjorde et godt stykke arbejde.

Fra middag forhøjet artilleriaktivitet. Tabsmeldinger kl. 16 lød på 4 sårede i I. Batl., 1 såret i II. Batl., 1 officer (Lt.d.L. Wrede) og 6 mand døde, 41 mand såret i III. Batl. og 8 mand såret i MGK. 1 hest var død.

Fra kl. 17 trommelind, der omkring kl. 1845 nåede sit højdepunkt, og først omkring kl. 2300 langsomt døde hen. Fra kl. 19 forsøgte fjenden langs hele linjen at rykke frem, men blev standset af en godt liggende spærreskydning og infanteri- og MG-ild. Fjendtlige fly i meget lav højde støttede med MG-ild det engelske infanteri.

- 1. og 2. Komp. (reserve) blev omkring kl. 20 stillet til disposition for regimentet og trukket frem til Sailly.

Omkring kl. 22 afviste 9. Komp. et engelsk håndgranatsangreb.

III. Batl. havde en hård dag bag sig. Efter at ilden var døet hen, blev forplejning og ammunition bragt frem af den fjerde deling, der i den gennemførte fordeling af enhederne, var tildelt denne opgave. Vejret var regnfuldt.

25. august 1916:

Ved midnatstid blev 1. og 2. Komp. returneret til reserve-bataljonen i skovbivuaken. Bataljonen havde som resultat af beskydning gentagende gange måtte forskyde til anden plads. Hauptmann v. Germar måtte melde sig syg, og kommandoen foreløbig overdraget til Hauptmann d.R. Reuter. En fastlæggelse af tab inden daggry lykkedes ikke for den stærkt udmattede kampbataljon, men vurderes til omkring 20 mand fra hvert kompagni.

I løbet af natten lå den fjendtlige artilleri hovedsageligt over de bagved liggende områder. Om formiddagen var den mindre, hvorimod den fjendtlige aktivitet i luften var omfattende. Om eftermiddagen beskydes landsbyerne Guillemont og Ginchy igen kraftigt. Mellem kl. 21 og 22 kort trommeild mod Guillemont. Den påbegyndte, men indstillede afløsning af III. Batl. med I. Batl. gennemføres med få tab.

Fra mundtlige meldinger fra de afløste kompagnier fra III. Batl. blev der samlet en kort beretning om forholdene i forreste linje: en gennemgående grav eksisterer ikke. Fjenden var på venstre fløj nået ind på 50 meters afstand af stillingen. På højre var afstanden større. Højre fløjkompagni har ingen skudsikre dækninger, mens tredje kompagni fra højre kun på højre fløj har en minekasterdækning. Venstre fløjkompagni har en enkelt dækningstunnel i en grusgrav. Andet kompagni fra højre har rigeligt med dækninger. Den kraftigste fjendtlige artilleri ligger på venstre fløjkompagni (grusgraven) og på skillelinjen mellem de to midterste kompagnier. Ved dagslys er ingen eller kun ringe færdsel mulig. Der er flere eksempler på, at folk er blevet begravet. Om natten arbejder halvdelen af kompagniet, mens den anden halvdel står vagt.

26. august 1916:

I forreste stilling ligger fra højre 4., 3., 2., 1. Kompanie med 10 MG
 Tværstilling: to delinger fra 12. Komp.
 Vejkryds: to delinger fra 9. Komp. med 3 MG
 Kamptrøppe-kommandør: Hauptmann d.R. Reuter
 I anden stilling: 11. og en deling fra hver af 9. og 12. Kompanie med 5 MG
 Kommandør: Hauptmann Hübner.
 I tredje stilling: 10. Komp.
 Reserve i skovbivuak: II. Batl. under Major Rau.
 Højre nabo er nu FR 25, som Lt.d.L. Heubel har taget forbindelse.
 I et trist, regnfuldt vejr forløber dagen relativt roligt. Til 221. Inf.Brig. bliver der indberettet tab på 20 døde og 75 sårede.
 10. Komp. melder: samlet tab siden 22. august er 9 døde (herunder Lt. Dobratz), 35 sårede og 6 savnede
 Siden afløsning er Lt.d.R. Boldt, 4./76, savnet og er sandsynligvis gået vild.

27. august 1916:

På trods af kraftigt regnvejr om eftermiddagen øgede den fjendtlige artilleri beskydning på steder til største heftighed. Over højre nabo nord for Ginchy ligger trommeild. 1. Komp. ligger i grusgraven under ild fra minekastere.

Tabene ved I. Batl. hidtil få, da enhederne undviger artilleriilden ved at lægge sig frem.

28. august 1916:

For at skabe større dybde i forsvaret, sker der i løbet af natten en omgruppering. Herefter er opstillingen som følger: (forreste linje fra venstre): 1., $\frac{2}{3}$ 2., $\frac{2}{3}$ 3, og $\frac{2}{3}$ 4. Komp.
 Tværstilling: $\frac{1}{3}$ 4. Komp.
 Vejkryds-stilling: $\frac{1}{3}$ 2. og $\frac{1}{3}$ 3. Komp.
 Anden stilling: 11. og 9. Komp.
 Tredje stilling: 10. og 12. Komp.
 Skovbivuak: II. Batl.
 MGK fordelt som hidtil.

Om formiddagen fjendtlig artilleriild af vekslende styrke, stigende til trommeild omkring kl. 15, der fortsætter med uformindsket styrke frem til kl. 17.

4. Komp. (højre fløj) melder kl. 1645: Alle begravet, forbindelse til højre gået tabt, anmoder om afløsning. På grund af et kraftigt tordenvejr med skybrud falder den fjendtlige artilleriild omkring kl. 17. Kort efter kl. 18 bliver 1. Komp. og venstre fløjdeling af 2. Komp. angrebet af fjendtligt infanteri. Modstanderen afvises i nærkamp. I. Batl. tab er store, på venstre fløj desværre også på grund af eget artilleri, med hvilket der på trods af gentagne forsøg ikke kunne opnås forståelse.

I. Batl. anmodning om afløsning kan ikke imødekommes af Regt.-Kommandøren, Da III. Btl. afløsning med II. Btl. allerede var iværksat, da anmodningen kl. 2230 nåede regimentsstaben.

30. august 1916:

De tre delinger fra I. Batl. i vejkryds-stillingen indsættes ved I. Batl. i forreste linje for at lukke de opståede huller. Deres plads overtages af en deling fra hver af 6., 7. og 5. Komp.

Anden stilling: to delinger fra hver af 5. og 6. Komp.

Tredje stilling: to delinger fra hver af 7. og 8. Komp.

Skovbivuak: III. Batl. der i løbet af dagen går i bykvarter i Manancourt.

I det stormfulde, regnfulde vejr forløber dagen rolig, så der i anden stilling allerede i dagslys kan fordeles ammunition, forplejning, vand, skanseværktøj og stålhelme til II. Batl. Efter mørkefald lykkes det igen at skabe forbindelse med højre naboregiment.

Trods livlig fjendtlig artilleribeskydning blev I. Batl. i løbet af natten afløst af II. Batl, efter at 1., 2. og 3. Komp. omkring kl. 2200 havde afvist en kraftig fjendtlig patrulje i kamp på håndgranater.

31. august 1916:

Fordelingen af Regimentet:

Forreste stilling fra venstre: 8., $\frac{2}{3}$ 7., $\frac{2}{3}$ 6, $\frac{2}{3}$ 5. Komp.

Vejkrydsstilling: $\frac{1}{3}$ 7, og $\frac{1}{3}$ 6. Komp.

Tværstilling: $\frac{1}{3}$ 5. Komp.

Anden stilling: 4. og 3. Komp.

Tredje stilling: 2. og 1. Komp.

Kvarter Manancourt: III. Batl., bagage og kamptræn.

For at lette afløsningen af mandskabet ved MG indsættes kun 8 MG i forreste linje, hvorimod 2 MG placeres i tredje stilling.

Fra kl. 10 blev i det opklarende vejr fly- og artilleriaktiviteten hos fjenden kraftigere.

Mellem kl. 11 og 14 var eget artilleri i kraftig aktivitet som forberedelse til et tysk modangreb fra højre naboafsnit mod Delville-skoven. En planlagt indsættelse af flammekastere som foregivelse af et angreb i Afsnit Guillemont kom på grund af den store afstand til fjenden ikke til gennemførelse.

1. september 1916:

I løbet af natten blev den stærkt udmattede I. Batl. lagt tilbage til Manancourt, hvor Hauptmann v. Nerée overtager kommandoen. III. Batl. besætter med 11. og 9. Komp. anden stilling og med 10. og 12. Komp. tredje stilling.

I det kolde, klare vejr dukkede de første fjendtlige fly op kl. 0730. Den fjendtlige artilleri er hele dagen meget livlig, og er på tidspunkter trommeild over naboafsnittet.

I en af Regimentet rekvireret rapport, beskriver Kamptrøppekommandør, Major Rau, indgående de vanskeligheder, hvorunder kompagnierne i forreste linje må leve. Han understreger det umulige og også den uønskværdige udbygning af stillingen på nuværende tidspunkt, og slutter:

Jeg tror, at den vanskelige situation overvindes på grund af underføremes omtanke, og vores mandskabs beslutsomhed. Situationen kan kun forandres gennem et angreb fra vor side, det vil sige, at det lykkes at forhindre den fjendtlige luftopklaring og at det fjendtlige artilleri tvinges til at mindske deres ild.

Sign. Rau

Tab i III. Bataillon mellem 22. og 30. august 1916:

a) Officerer: Lt.d.L. Wrede, 9./76 død; Lt. Dobratz 10./76 død, Fähnrich Brinkmann 9./76 død, Lt.d.R. Petersen såret, Lt. Halbach såret.

b) Underofficerer og mandskab: 58 døde, 200 sårede, 12 savnede, 34 syge.

c) to heste såret

2. september 1916:

I løbet af natten lægger fjenden gasgranater over II. Batl. stillinger. Patrulje fra 5. Komp. under Lt.d.R. Næve og 8. Komp. under Vizefeldwebel Boysen tager forbindelse med naboregimenterne. (Højre: IR 35, venstre I./73). Der er opstået mindre huller på grund af den fjendtlige beskydning. I løbet af formiddagen indskyder dette fjendtlige artilleri sig også med tunge kalibre med lavflyvende fly mod indgangene til tunneldækningerne, der gentagende gange styrter sammen.

I løbet af eftermiddagen øges artilleriilden gentagende gange til den heftigste trommeild, der hovedsageligt ligger over Guillemont og i dag ligeledes over Afsnit Guillemont-Guincy (5. Komp). Lt.d.L. Bubenbey såres og bringer melding om, at også Lt.d.R. Næve, den dygtige fører for 5./76 er alvorligt såret.

Regimentets højre nabokompagni sydvest for Ginchy viger midlertidig ud for at undgå den morderiske beskydning.

Kl. 18 greb endeligt tyske fly ind. Enhver, selv det ringeste forsøg på at hjælpe, bliver med taknemmelig hilst velkommen af de hårdt prøvede infanterister.

Som ved mørkefald trommeilden efterhånden gik over en roligere, men stadig kraftig beskydning, havde den tapre II. Batl. en nerveødelæggende, hård dag bag sig.

3. september 1916:

Den menneskelige hjerne formår dårligt at forestille sig, at en endnu mere frygteligere haglvejr af artilleri kan suse ned over en stilling, og alligevel begyndte den næste dag ved daggry igen at hamre løs hørlige og stige til det uhyrlige. Særlig kraftig ild lå på begge sider af vejen Guillemont – Ginchy og det sydvestligste hjørne af Guillemont. Alle tunneldækninger i Guillemont og i tværstillingen ligger under punktild fra det tungeste artilleri.

Før kamphandlingerne den 3. september nærmere beskrives, skal kamptroppersnes ånd nærmere beskrives. Regimentets II. Batallions forsvar til sidste åndedræt den 3. 9. 1916 af stillingen Guillemont – Ginchy mod en uendelig overmagt, er ubrydeligt forbundet med dagen ved Les Eparges. Kilden til dens kraft er allerede beskrevet under begivenhederne den 24.4.1915. Det lange ophold i stillingen ved Ransart havde gjort den udhvilet, og bataljonen var derfor gået i stilling med en fremragende forfatning i liv og sjæl. Regimentets kommandør, Major v. Burstin vidste, at Bataljon Rau ville gøre sin pligt og lidt til. Stemning og ånd blandt mandskabet fra fortrinligt. Her er blot to eksempler:

Ersatz-Rreservist Schoof, 5./76, gav afkald på orlov til gunst for en kammerat for at kunne deltage i kampene ved Somme. Da Gefreiter Wildner, 6./76, skulle efterlades i 2. stilling, insisterede han, trods af en ikke ubetydelig sygdom, på sin ret til som officersoppasser at følge sin herre til Guillemont.

Der manglede aldrig frivillige til posttjeneste, til at redde begravede eller til borttransport af sårede, der fyldte de få dækninger.

»Hvis bare englænderne ville angribe!« var trods alle tab ønsket hos alle de tilbageværende 260 mand, der forsvarede Guillemont mod tusinder af englændere. Og denne lille skare, der for minut til minut blev mindre, gav afkald på forstærkninger, da de mente, at enhver forstærkning blot hurtigt ville smelte sammen. For bataljonskommandøren var opretholdelsen af et kampberedskab en stor bekymring. Uden tøven måtte begravede våben og ammunition graves fri, og sammenstyrtede indgange til tunneldækninger graves fri. En hindring foran fronten var ikke længere til stede. Indgangene til dækningerne, også til K.T.K., kunne ses fra fjenden. Placeringen af K.T.K. kommandostation i forreste linje uden forbindelse med reserverne var uhensigtsmæssig.

Omkring kl. 9 øgedes den fjendtlige artilleri igen til yderste voldsomhed, og fortsatte uden afbrydelse frem til eftermiddagen.

Samtlige signalforbindelser mellem Regimentets og kamptroppersnes kommandostationer var afbrudt. Forsøg med patruljer at genskabe forbindelsen, mislykkedes. Unteroffizier Mirow, 5./76, nåede såret omkring kl. 1445 frem til Regimentsstaben med melding om, at det hos 5./76 så alvorligt ud.

Kl. 1505 meldte Hauptmann Hübner: Ginchy besat af englænderne. To til fire kompagnier mellem Guillemont og Ginchy.

Kl. 1520 meldte Hauptmann Hübner, at Guillemont efter oplysninger fra sårede, skulle være engelsk. 5 minutter senere: »Englændere i kolonne mellem Guillemont og Ginchy«.

I mellemtiden havde kampen, som senere fastslået af Major Rau, udviklet sig som følger:

Et frontalt engelsk angreb mod 7., 6. og 5. Kompanies afsnit havde ikke fundet sted. Derimod blev 6./164 i området ved Faffenmont Ferme formentlig omkring kl. 0900 (engelsk tid) blevet angrebet frontalt og løbet over ende. Hovedangrebet fulgte tre timer senere.

Efter at IR 164 forreste linje var blevet gennembrudt, blev FR 73 front rullet op fra venstre. Det engelske gennembrud ved IR 164 var trængt frem til K.T.K. 73 langs vejen Ginchy – Combles.

Først på dette tidspunkt, formentlig omkring middagstid, blev det engelske angreb fra syd rettet mod stillingen ved vejkrydset og samtidig mod Regimentets venstre fløj (8./76). (Denne antagelse støttes af udsagn fra officerer fra Regimenterne 164 og 73).

Samtidig med angrebet mod venstre fløj af II. Batl., iværksættes et engelsk angreb mod Gincy, hvis vestlige kant kun var besat af posteringer fra naboregimentet. 8. Kompanie under Lt.d.R. Hennings var indsat i forreste linje med til venstre Deling Ehrenberg, til højre Deling Henze, og Deling Brill i skråningen til grusgraven Deling Brill, erkender rettidigt det fjendtlige angreb, og forsvarede sig til sidste patron og håndgranat.

Delinger Ehrenberg og Heinze kamp varede omkring et kvarter. Fjendtlige fly greb ind i kampen. Deling Ehrenberg disponerede kun over omkring 10 geværer og én håndgranat pr. mand, men standsede englænderne. I mellemtiden havde 8. Komp. mistet 3 MG gennem fuldtræffere. Det sidste MG blev af Kompagnifører, Lt.d.R. Hennings rettet mod fjendtlige kolonner, der forsøgte at nedkæmpe det tapre 2./FR 73. Virkningen med et gunstigt skudfelt på omkring 200 meter var fortræffelig. Ramt af håndgranater blev også det sidste MG gjort uanvendelig.

Lt.d.R. Hennings opsendte røde lysraketter for at påkalde artilleristøtte, men denne udeblev. Det var lykkedes Lt. Brill i rette tid at komme ud af dækningen med sin deling, han nu ligeledes rettede mod de fjendtlige kolonner.

Vizefeldwebel Vahlert med to grupper på venstre fløj af Deling Brill fik af kompagniføreren følgende ordre: »Selvstændig indsats!« Som det sidste MG tier, går han under hurra-råb til modangreb. 25 meter foran egen stilling kom det til nærkamp, hvorunder Vizefeldwebel Vahlert finder heltedøden. Deling Henze var i mellemtiden blevet nedkæmpet og Deling Brill fuldstændig omringet. Under en sidste nærkamp faldet Vizefeldwebel Hencke (MGK).

Først efter af den sidste håndgranat var brugt og der kun var omkring 10 kampduelige mænd tilbage, opgiver 8. Kompanie kampen. Det havde med uforlignelig tapperhed forsvaret sig. Selv fjenden satte det og hele II. Batl. et skønt minde gennem beundrende avisartikler.

Delingerne fra 6. og 7. Kompanie i stillingen ved vejkrydset blev efter alt sandsynlighed fra syd løbet over ende allerede inden 8. Kompanies kamp. På grund af manglende skudsikre dækninger var Deling Tiedt og Draht fra 7. Kompanie (Lt.d.R. Erbe) blevet stærkt reduceret af den fjendtlige beskydning, og blev som 6. Kompanie (Lt.d.L. Zahn) angrebet fra ryggen, henholdsvis rullet op fra venstre. Ved indgangen til 6. Kompanies dækninger fandt enkelte nærkampe sted, der trods tapper modstand hurtigt førte til ødelæggelse af de sidste dele af II. Batallion.

I K.T.K. dækning på højre fløj af 6. Kompanie meldte ved middagstid den observerende MG-delingsfører, Lt. Stickforth, at fjendtligt infanteri var under fremrykning mod Ginchy. Kort efter meldte posten: »Englændere!« - Forsøg på at bryde ud blev forhindret af geværskud og håndgranater. Lt. Stickforth såres af håndgranater.

Den uudholdelige røg fra de eksploderende håndgranater forsvinder, da englænderne forsøger at sætte en tunnelindgang i brand, og derved skaber træk. Unteroffizier Merkel, en på alle måder dygtig underofficer i 6. Kompanie, faldt i tunnelindgangen. På grund af den stadig voldsommere brand i tunnelindgangen blev situationen udsigtsløs. Fem minutter efter tilfangetagelsen af bataljonsstaben er hele dækningen udbrændt. I nærheden af jernbanen bliver Major Rau alvorligt såret.

Resten af 5. Komp., der ligger til højre bag Guillemont i granatkratere, bliver først angrebet efter at englænderne er brudt ind i Guillemont, og bliver for største delen nedkæmpet. Sammen med forsprængte melder Lt.d.R. Schäfer kl. 17 sig til Hauptmann Hübner i 2. Stilling og melder, at englænderne står langs vejen Guillemont – Ginchy.

På trods af det klare solskin og den gode sigtbarhed, der som følge af en let vind ikke i samme grad som normalt forhindres af røg og støv, lykkedes det ikke III. Batl. i 2. Stilling rettidigt at erkende angrebet. Man kan imidlertid ikke rette bebrejdelser mod bataljonen, da der konkret kun havde fundet et angreb sted på venstre fløj af Regimentets afsnit, og den stærkt decimerede og absolut ikke længere friske III. Bataillon, ikke så det som sin opgave at kaste sig ind i et modangreb mod en i naboafsnittet indtrængt fjende. På den måde kom det til, at stærke fjendtlige kolonner kunne nærme sig III. Batl. stillinger. Kl. 1545 åbnede bataljonen i 2. stilling på 800 m afstand ild mod fjendtligt infanteri syd for Ginchy.

Kl. 1532 meldte Regimentets Infanteriobservationsofficer: »Guillemont tilsyneladende fastholdt«. – Om denne melding på dette tidspunkt stadig var korrekt, lader sig ikke fastslå. Fra denne observationspost, der kunne observerer langt ind i naboafsnittet, tegner der sig imidlertid et tydeligt billede af hele slaget med Guillemont som den sidste ø i kampen, hvor dens uforlignelige tapre besætning, mens alt vaklede til højre og venstre, gav sit yderste og holdt ud. Den hæmmede fjendens fremrykning, forhindrede tabet af tysk artilleri, hvor hver enkelt pjece var uundværlig, og ikke mindst tilføjede fjenden overordentlig store tab. I virkeligheden havde 8. Komp. ild været meget effektiv.

I mellemtiden havde Regimentskommandøren trukket alle disponible reserver, og de få af brigaden frigjorte forstærkninger, fremad. MG fra 3. stilling trækkes frem i 2. Stilling.

Artilleriet blev kontinuerligt påkaldt ved hjælp af røde lysraketter og gjort opmærksom på lønnende mål, men syntes på grund af det store ammunitionsforbrug de sidste dage, at være mod slutning af dens kræfter.

Kl. 1555 frigjorde Regts.-Kommandøren 12. Kompanie til forstærkning af III. Batl.

Også kl. 1645 kommer endnu engang meldingen. »Guillemont tilsyneladende stadig tysk, Ginchy engelsk«. Kraftige patruljer fra III. Batl. sendes frem til stillingen ved vejkrydset.

Kl. 1720 mindskes den fjendtlige ild langs hele fronten. Engelsk artilleri beskyder Guillemont. Kl. 1749 observeres englændere ved Leuze-skoven under skansning.

Kl. 1810 ligger kraftig fjendtlig beskydning over Guillemont.

Kl. 1815 får 10. Komp. ordre til at sikre de gamle batteristillinger i omegnen den nordvestlige del af birkeskoven på Regimentets venstre flanke i retning af Leuze-skoven og Combles. På dette tidspunkt er der kun for-

bindelse til III. Bataillon og Brigadens kommandostation. På trods af utrættelige forsøg fra forbindelsespatruljer, er der ikke opnået kontakt til naboregimenterne. Situationen er uafklaret.

I denne situation indgår omkring kl. 1930 fra Division de første befalinger til modangreb. Da der til kl. 2030 af højre nabodivision er planlagt et fremstød mod Ginchy, fastlægges et samtidig fremstød med III. Batl. mod Guillemont.

Til besættelse af 2. Stilling trækkes 3. Komp. frem, mens resten af I. Batl. er under fremmarch mod 3. Stilling. Kl. 21 melder Hptm. Hübner: »Englændere i Leuze-skoven. Fjenden skanser i området ved forbindepladsen«. Ved denne forbindeplads faldt Assistenz-Arzt. Dr. Schiffmann sammen med flere tapre i trofast, uselvisk hengivelse til sin vanskelige opgave.

Kl. 2105 rykkede III. Batl. frem fra 2. Stilling i retning af Guillemont. I området ved forbindepladsen kastede den en svag engelsk enhed tilbage, kom herfra yderligere omkring 200 meter frem, men måtte så standse overfor en overlegen fjendtlig styrke med talrige MG. Hptm. Hübner angiver sin styrke til 100 mand uden forbindelse til nogen af siderne. På en opklaringspatrulje på venstre flanke melder Lt. Splittgerber, at englænderne befinder sig omkring 200 meter foran Leuze-skoven, at at FR 73 fløj var trukket tilbage. Kl. 2145 nåede kommandøren for I. Batl., Hptm. v. Nerée frem med 4. Komp. Kompagniet indsættes til venstre for vejen Morcal – Ginchy i 2. Stilling.

De to følgende kompagnier, 2. og 1./76 indsættes begge i 3. Stilling til højre og venstre for samme vej. På melding fra Brigaden om, at Ginchy igen var taget i besiddelse af højre nabo-brigade, bliver Hptm. Hübner, efter tilgang af 3. Kompanie, endnu engang beordret til at lægge stillingen frem samtidig med en af brigade forsikret samtidig fremrykning af FR 73.

Før de videre kamphandlinger behandles denne og den følgende dag, skal der her nævnes nogle af de medlemmer af II. Bataillon, der helt særligt udmærkede sig.

Disse er efter optegnelser fra Major Rau og Løjtnanterne Neave, Zahn, Erbe og Hennings:

Bataljonsstab: Unteroffizier Havemann, Wohlers, Merkel, Klier, Thorban, von Heyn, Gefreiter Wildner, Kappelhoff.

5. Kompanie: Vizefeldwebel Eshlefinger, Disqué, Reupke, Unteroffizier Kamoser, Rogmann, Gefreiter Kross, Ersatsreservist Eschoof.

6. Kompanie: Offizierstellvertreter Ullrich, Unteroffizier Günther, Rathgen, Gierck, Gefreiter Jansen, Fick, Kühl, Michaelis, Wehrmann Timm, Ersatz-Reservist Zell, Landsturmmann Opländer.

7. Kompanie: Vizefeldwebel Rup, Froh, Unteroffizier Matthies, Hartmann, Klockow, Horstmann, Gefreiter Weber, Saevecke, Horn, Howe, Fiegert, Steen, Wagner, Adelheim, Westphal, Musketier Matthies, Ersatz-Reservist Hunnwargen, Pries, Apel.

8. Kompanie: Vizefeldwebel Boysen, Vahlert, Faupel, Bittins, Unteroffizier Ebert, Rettner, Gätgens, Scheithauer, Weissgerber, Folkmann (Regt.Musik), Gefreiter Bahlk, Brandis, Bähnke, Zelle, Frahm, Raben, Träger, Schramm, Claassen, Bahr, Schulz, Scholz, Bandall, Musketier Helmke, Klinkspahn, Kubiezewsky, Beckmann, Struve, Bätjer, Falkenberg, Hageleit, Böttcher, Sammann, Landsturmmann Zimmer, Kanow, Wehrmann Indorf, Petersen, Reservist Horn.

MGK: Schütze Massmann.

Flertallet af disse tapre mænd fandt døden ved Somme. Flere end dette antal af tapre, specielt også fra I. og III. Batl. kan ikke nævnes, da forfatteren mangler den nødvendige dokumentation herfor.

4. september 1916:

I stedet for 3. Kompanie, der var stillet til disposition for Hptm. Hübner, besatte 2. Kompanie i løbet af natten 2. Stilling. Undtaget infanteri- og MG-ild forløb natten relativt roligt. Kl. 0610 meldte Hptm. Hübner:

»Jeg er ikke kommet længere frem. Af en indsat til venstre (FR 73) er intet bemærket. Jeg forbliver foran forbindepladsen med resten af min bataljon liggende i granatkratere. 3. Komp. omkring 300 meter nord herfor i direkte tilslutning til højre nabo-division. Jeg anmoder om at lade min venstre, ubeskyttede flanke, dækkes af ild. Resterne af min bataljon er fuldstændig nede. Jeg anmoder om afløsning i aften«

Fordelingen af styrken var herefter: kampområde i en cirka linje fra sydkant Ginchy til den nordlige del af Leuze-skoven: 3./76 og III. Batl. Anden stilling: 4. og 2./76 og 4 MG. bag denne 3 MG. Tredje stilling: 1./76 og 1 MG.

Tab ved I. Batl. fra 22. til 31. august 1916: 58 døde, 221 sårede, 16 savnede, 66 syge. MGK: 7 døde, 35 sårede, 7 syge.

Den kombinerede kampstyrke af I. og III. Batl. var efter en omtrentlig sammentælling omkring 635 mand. 8 MG er stadig indsatsklare.

Major v. Burstin melding til Division: »Afløsning ubetinget nødvendig«.

Kl. 1315 blev der lagt gas over den nordlige kant af Guillemont. Regt.-kommandostationen ligger med pauser under gasgranater. Den fjendtlige artilleribeskydning af den nye forreste linje er ringe. Fjendtligt infanteri med MG ligger i 200 meters afstand. Lt. Herkt såres.

Kl. 1620 bliver FR 73 angrebet. Mellem dens højre fløj og afsnitsgrænsen er der i 2. stilling et hul på 600 meter. I. Batl. får ordre til, uden nogen hensyntagen at søge tilslutning til FR 73 på afsnitgrænsen i 2. Stilling, og her indsætte et MG.

III./Res.-Inf.Regt. 107 indsættes i 3. Stilling. 1./76 rykke frem i 2. Stilling. Gennem en massiv indsættelse af eget artilleri, lykkes det at forhindre det åbenbare fjendtlige forsøg på at bryde igennem Leuze-skoven.

Kl. 2047 indgår melding om, at FR 35 har tilbageerobret Ginchy og er rykket frem til Delville skoven.

Omkring kl. 22 indsættes den som forstærkning tildelte Pi.Komp. 221 på venstre fløj af III. Batl. og til højre herfor 9./Res.107 til forstærkning af den venstre fløj. En såret englænder fra XX. Manchester (7. Engelske Division), taget til fange af 3./76, fortæller, at der i nat bliver afløst. Kl. 2245 meddeler I. Batl.: en deling fra 10./76 har fået forbindelse til 7./73 i anden stilling.

5. september 1916:

Inden daggry bliver Pi.Komp. 221 afløst af 1./76. halvdelen af III./Res.107 trækkes ud af 3. Stilling, hvor kun 11./107 bliver tilbage.

Fordeling: (tilslutning til højre til IR 88, til venstre til FR 73). 1. Stilling: I./76 med 2 MG., 9./Res.107, III./76, 3./76. Birkeskoven: En deling 10./76 (Unteroffizier Ahlborn). 2. Stilling: 4./76, 2./76, 6 M.G.. 3. Stilling: 11./Res.107. Alt træn samlet i Etricourt – Manancourt.

En engelsk officer og en mand indbringes. Omkring kl. 19 rammer et fjendtligt angreb Leuzewald. Venstre fløj forstærkes med 4./76 og 3 MG. En stærk fjendtlig patrulje afvises med MG-ild.

6. september 1916:

Forreste linje afløses af III./Res. 107.

Fordeling: 1. Stilling: III./Res.107, 2 MG/IR 76. 2. Stilling: $\frac{2}{3}$ 1./76, 4., 2. Komp., 7 MG og rester af II. Batl. Birkeskoven: $\frac{1}{3}$ 1./76. 3. Stilling: 3./76. Etricourt: III./76.

En engelsk samling af styrker i slutten ved Leuze-skoven bliver virksomt beskydt af vores artilleri. Kl. 1415 ankommer II./Res. 107 til 3. Stilling, da der må regnes med et fjendtligt angreb.

I. Batl. melder, at geværstyrken i det eneste kompagni er omkring 60 mand.

Kl. 1640: englænder trængt ind i den sydlige kant af Ginchy.

Kl. 1825 tysk modangreb ved Ginchy (Res.IR 104)

Kl. 1835: Ginchy igen tysk.

I løbet af natten afløser III./161 Regimentets elementer i 2. og 3. Stilling.

7. september 1916:

Enkelte forsprængte englænder bliver pågrebet bag vores stillinger.

Fra kl. 2330 bliver III./161 afløst i 2. og 3. Stilling af II./161, og efterfølgende III.Res. 107 af III./161 i forreste linje.

Resterne af II. og III./IR 76 når på lastbiler Busigny og går i kvarter.

Resterne af I./IR 76 går i kvarter i Etricourt.

Regt-Stab og MGK fortsat i stillingen.

8. september 1916:

Afløsningen af III./Res. 107 afsluttet uden problemer. Kl. 0700 overtager Kommandøren for IR 161 kommandoen over afsnittet.

Regt-stab og I./76 kommer i kvarter i Busigny.

MGK forbliver indtil aften i stillingen.

9. september 1916:

Omtrentlige samlede Regiments tab på Somme:

Officerer: 4 døde, 11 sårede, 17 savnede. Underofficerer og mandskab: 235 døde, 794 sårede, 634 savnede.

Der ankommer 996 mand erstatningspersonel fra Øvelsesområde Beverloo, der fordeles på følgende måde: I. – 228, II. – 523, III. – 245 mand.

Uddrag af officersranglisten fra d.d.:

Regimentskommandør: Major v. Burstin
 Regiments adjudant: Oberleutnant v. Sydow
 Ordonnans-officer: Lt. Hennings.

I. Bataillon:

Kommandør: Hauptmann d.R. Reuter
 Adjudant: Lt.d.L. Ahrends
 1. Komp.: Lt.d.R. Jenewein
 2. Komp.: Lt. Wilms
 3. Komp.: Oberlt. v. Seelen
 4. Komp.: Lt.d.R. v. Sternstein
 MGK.: Lt. Wiedorn

II. Bataillon:

Kommandør: Hauptmann v. Nerée
 Adjudant: Lt. Adler
 5. Komp.; Lt.d.R. Schäfer
 6. Komp.: Lt.d.R. Hofeldt
 7. Komp.: Lt.d.L. Heubel
 8. Komp.: Lt.d.R. Ax

III. Bataillon:

Kommandør: Hauptmann Hübner
 Adjudant: Lt. Folkert
 9. Komp.: Lt. Köning
 10. Komp.: Lt.d.R. Schwartz
 11. Komp.: Oberlt.d.R. Wolter
 12. Komp.: Lt.v. Allwörden
 Regt.Pi.Komp: Feldwebelleutnant Westphal
 Regimentslæge: Stabsarzt d.R. Dr. Seirau.

I løbet af aftenen blev II. og III. Batl. transporteret fra banegården i Wassigny.
 Følgende Regiments Dagsbefaling blev udsendt:

Jeg udtaler til Regimentet min tak og min anerkendelse for den uforglemmelige tapperhed og udholdenhed, som det under kampene på Somme endnu engang beviste.

II. Bataillon og dens fremragende fører, Major Rau *), har i det efterstående modtaget den bedste anerkendelse fra modstanderen: i en fransk avis bliver indsatsen af de tyske tropper, der forsvarede Guillemont mod englænderne, fremhævet. Man kan ikke undgå at beundre denne enhed. Den besætning, der fastholdt feltbefæstningen syd for denne by på vejen mod Combles, kæmpede indtil deres ammunition fuldstændig var forbrugt, og herefter kæmpede de sidste 10 mand af disse tapre stadig videre, indtil de fra alle sider var omringet af de fremtrængende englændere.

Ovennævnte skal omgående videreformidles til alle officerer, underofficerer og mandskab.

Sign. v. Burstin.

10. september 1916:

I. Batl. transporteres med jernbane fra Wassigny. Regt.Stab og MGK transporteres fra le Chateau. Transporten går over Aulnoy – Namur – Arlon.

11. september 1916:

Ankomst til Conflans

*) Major Wilhelm Rau, født i Damstadt, blev den 3. 10. 1916 meldt savnet i »Deutsche Verlustliste« Nr. 648

2. Kampe på Meuse-højderne og hviledage i Bohain

September – oktober 1916

13. september 1916:

Indkvartering af Regimentet: Regt.-Stab, Stab I med 2. og 4. Komp.: Rezonville (ved Metz); 1. Komp. St.Marcel; 3. Komp. Caulre Ferme; MGK Flavigny; Stab II med 6. og 8. Komp. Puxieux; 5. Komp. Xonville; 7. Komp. Saulcy Ferme; Stab III med 9., 10. og 12. Komp. Vionville; 11. Komp. Tronville.

Hvil og indre tjeneste. Regt. adjutant rekognoscering i Afsnit Vaux-les-Palameix og Seuzey på Meuse højderne.

14. september 1916:

Forkommando under Lt.d.L. Ahrends, Adjudant ved I. Batl., ankommer ved dag gry til den nye stilling. Hen under aften bliver I. og III. Batl. med lastbiler transporteret tæt bag stillingen og rykker ind til afløsning af Afsnit Res.IR 116.

15. september 1916:

Organisation:

Første linje: 10., 9., 12., 4., 2., 1. Komp. Tunnelkaserne: 11. Komp.; Regiments-Pionerplads: 3. Komp.

Anden Stilling og Brigadetal-lejren: III./Landwehr-IR 85. Stillingen er rolig, men dårlig udbygget som resultat af den stenede undergrund (skovstilling).

16. september 1916:

I en natmarch når II. Batl. med 5. og 6. Komp. Brigadetal-lejren, med 7. og 8. Komp. Zirkusschlucht-lejren.

MGK har i løbet af natten afløst MGK/RIR 116. Reserve-Festungs-MG-Abteilung 8 er med 8 MG forblevet i stillingen, hvor den i etaper afløses af Festungs-MG-Abteilung 13. Begge afdelinger er underlagt Regimentet. Desuden er MG-Scharfschützen-Trupp 173 underlagt. Regt-Kommandøren har overtaget kommandoen over Afsnittet.

17. september 1916:

Enkelte beskydninger med artilleri og minekastere. Efter nærmere rekognoscering er det fastslået, at stillingen er meget mangelfuldt udbygget. Der mangler helt skudsikre dækninger. Vejret er godt.

Tab: 1 død, 6 sårede.

18. september 1916:

Under kommando af Feldwebelleutnant Westphal opstilles et Regiments-Pionier-Kompanie med en styrke på 180 mand. Kompagniet anvendes af Regimentet til særligt påtrængte arbejder og placeres i Brigadetal lejren

20. september 1916:

Regimentets afsnit udvides til højre med to kompagniafsnit. Samtidig underlægges Brigade-Ersatz-Batl., Landwehr-IR 37.

21. september 1916:

Organisation efter gennemført forskydning:

To underafsnit: Underafsnit 27 med Kompagniafsnit A til D; Underafsnit 28 med Kompagniafsnit E til G.

Første stilling: A - $\frac{2}{3}$ 1./76, B - 1./Landw. 37, C - 4./Landw. 37, D - 2./76, E - 11./76, F - $\frac{2}{3}$ 9./76, G - 10./76. Rücker støttepunkt: $\frac{1}{3}$ 3./76; Aschauer støttepunkt: $\frac{1}{3}$ 9./76; Regt.Pi.-Plads: $\frac{2}{3}$ 3./76; Feldküchenweg: $\frac{1}{3}$ 1./76; Tunnelkaserne: 12./76.

Anden stilling: $\frac{1}{3}$ 5. og $\frac{1}{3}$ 6./76. Brigadetal-lejer: $\frac{2}{3}$ 5., $\frac{2}{3}$ 6./76 og Regt.Pi.Komp.

Hattonchâtel: 4./76. Zirkustal: 7. og 8./76.

Oberlt. v. Seelen tilkommanderes som kompagnifører til Feldrekruten-Depot. For ham overtager Lt.d.R. Kastner kommandoen over 3. Komp.

MGK modtager 90 mand erstatning. Tilgået 150 mand "garnisons-egnet" tilknyttes Regt.Pi.Komp.

22. september 1916:

Til uddannelse som stormenhed i Briey tilkommanderes Lt. Petersen og fra hver bataljon 1 underofficer og fra hvert kompagni 2 mand.

Til MG-uddannelseskursus i Hadonville tilkommanderes Fähnrich Kuschel med et hold af underofficerer og mandskab.

23. september 1916:

Foruden gennemførelsen af et arbejdsprogram ved Regimentet, gennemføres nu en planmæssig afløsning af enheder mellem stillings- og reservekompagnier.

Regimentet modtager ordre til at afgive to formerede kompagnier. 5. og 8. Kompanie afgives med fører Lt. Wilms og Lt.d.R. Ax.

Som erstatning tilgår II. Bataillon som 5. Kompanie: en deling fra hver af 1. og 4./76 under Lt. d. Res. Schäfer, og som 8. Kompanie to delinger fra 11. Kompanie under Oberlt.d.R. Wolter.

Den herved opståede mangel på to delinger formeres gennem forskydninger internt i bataljonerne.

Føring af 2. Komp. Lt. Holm; føring af 11. Komp. Lt.d.R. Heins.

Tilgået 150 mand "Garnisons-egnet" personel tilknyttes Regt.Pi.Komp.

24. september 1916:

De afgivne gamle 5. og 8. Kompanie, der skal danne 3. og 4. Kompanie i et nyt opstillet regiment, rykker ud fra Friedrichsdorf lejren. Også de kom under krigens videre forløb til at gennemleve hårde tider. Deres afgivelse af endnu et hårdt slag for Regimentet, men alligevel var den militære nødvendighed udslagsgivende.

Ved middagstid er reorganiseringen af Regimentet afsluttet. Regimentet får meddelelse om, at følgende officerer efter Sommeslaget befinder sig i engelsk fangenskab: Major Rau, Lt. Ehrenberg, Lt.d.R. Draht, Lt.d.R. Hennings, Lt.d.R. Boldt, Lt.d.R. Brusch, Lt.d.L. Brehmer.

Regimentet for underlagt et skansekommando. Mens Regt.-Kommandøren er på orlov i Metz, overtages kommandoen over Regimentet midlertidigt af Major Frhr. v. Brandis fra IR 164.

26. september 1916:

Mellem kl. 18 og 19 gennemfører fjenden et kraftigt ildoverfald med artilleri og minekastere mod Regimentets venstre underafsnit, i dække af hvilken en fjendtlig patrulje omkring kl. 1830 trænger ind i vores forreste grav. Som resultat af svigt af enkelte poster i 11. Komp. og mandskabet ved enkelte MG, erobre de et MG og tager Landsturmann Dost (11. Komp) til fange.

Tab: 5 sårede

160 mand erstatninger tilgår.

27. september 1916:

I anledning af Regimentets 50-års jubilæum modtager alle medlemmer af Regimentet, der stod ved dette under krigen 1870/71 eller 1914/16 et mindeblad, udfærdiget af Unteroffizier Schrader. Lykønskninger modtages fra Hamburg Senat.

144 Hamburgische Hanseatenkreuz fordeles.

I festlighederne i Hamburg ved Erstatnings-bataljonen deltager som repræsentanter fra Regimentet Hauptmann Hübner og Lt. König.

Oberlt. d.R. Wolter fungerer for Hauptmann Hübner.

28. september 1916:

Der tilgår 187 underofficerer og mandskab som personelerstatning, som fordeles på bataljonerne.

29. september 1916:

Reserve-Festungs-MG-Abteilung 8 under Lt.d.R. Fischer overgår til Regimentet. Der befales opstilling af et MGK ved hver bataljon.

20. september 1916:

Assistentlæge Rassauf tilkommanderes Regimentet og tilgår II. Bataillon.

1. oktober 1916:

Kampaktivitet ringe. De beordrede MG-kompagnier formeres: 1. MGK under Lt. Balthasar, 3. MGK under Lt.d.R. Fischer. MG-officer ved staben bliver Lt. Wiedorn.

For den sygemeldte Oberlt.d.R. Wolter overtager Lt.d.R. Schwartz kommandoen over III. Batl. til Hauptmann Hübner returnerer. 10./76 underlægges Feldwebelleutnant Dohrenwendt, 8./76 Lt. Kalk.

Vejret i dag og i de følgende dage regnfuldt.

2. oktober 1916:

Stærk fjendtlig patrulje forsøger at trænge ind i Komp.-Afsnit E, men afvises med håndgranater. Lt.d.R. Nindorf overtager kommandoen over 2. Komp.. Den følgende dag bliver II. Batl. afløst i Underafsnit 28 af III. Batl.

4. oktober 1916:

Fra kl. 15 forøget fjendtlig indsats af artilleri og minekastere af alle kalibre mod hele Regimentets afsnit. I sær venstre afsnit kommer under voldsom beskydning. Skaderne på gravene er betydelige.

Foruden mine- og lyttegruppen fra Pi.Komp. 221 i Underafsnit 28, får Regimentet fra denne dag disposition over Pionier-deling Wosch fra Pi.Komp. 262.

6. oktober 1916:

Major Frhr. v. Brandis returnerer til IR 164 Major Meyer, Landwehr-Brig.-Ersatzbatl. 37 overtager kommandoen til Regt.Kommandøren returnerer fra Orlov den 12. 10.

8. oktober 1916:

2. MGK under Lt.d.R. Lenschow formeres. I forbindelse med Somme-kampene tildeles Jernkorsets I. Klasse til Lt.d.R. Jenewein, Gefreiter Witte 1./76, Oberlt. v. Seelen, Lt.d.R. Raeve, Feldwebelleutnant Langemaak, Unteroffizier Schaefer 9./76, Lt. König, Oberarzt d.R. Dr. Hartwig, Vizefeldwebel Ahlborn 11./76. Herudover modtager 102 underofficerer og mandskab Jernkorsets II. Klasse.

10. oktober 1916:

Der tilgår Regimentet som delingsfører 6 Leutnant, 2 Offizierstellvertreter og 2 Fähnrich.

13. oktober 1916:

Exzellenz v. Below, kommanderende general for V. Armeekorps, inspicerer Regimentets venstre fløjafsnit.

14. oktober 1916:

Efter en livlig beskydning af Underafsnit 28 i løbet af eftermiddagen, bliver omkring kl. 20 Sappe 10 og 11 i Kompagniafsnit F (7. Komp.) angrebet af mindre fjendtlige patruljer. Landsturmann Bittner 7./76 kommer i håndgemæng med en franskmænd. På grund af sappepostens energiske indgriben blev den fjendtlige patrulje afvist.

15. oktober 1916:

Aflødningsild fra Kompagniafsnit A i forbindelse med en planlagt patrulje operation på venstre afsnit.

16. oktober 1916:

Kl. 0630 gennemføres en patrulje operation i Kompagniafsnit G mellem Sappe 17 og 19 under medvirken af F.A. 221 og M.W.-Komp. 111. Efter en kort ildforberedelse gik en frivillig patrulje under Lt. Splittgerber og Vizefeldwebel Meyer (II./76) frem. Patruljen stødte mod kraftig modstand, så der trods deltagernes store tapperhed, ikke blev opnået noget resultat.

Patruljens tab var to døde. Lt. Splittgerber og 4 mand såredes.

17. oktober 1916:

Hauptmann d.R. Reuter kommanderes til Armeeoferkommando, hvor han personligt fik overdraget Jernkorsets I. Klasse af H.M. Kejseren.

19. oktober 1916:

Kommandoen over 7./76 overgår til Lt.d.R. Ditt, da Lt.d.L. Heubel såres. Kommandoen over 8./76 overtages af Lt.d.R. Krogmann, mens Lt.d.R. Moll overtager 11./76.

Indtil den 24. 10 fører Hptm. v. Sydow kommandoen over II. Batl., mens Hptm. v. Nerée er på orlov.

22. oktober 1916:

Kompagnierne i hvil assisterer med kartoffelhøsten. Folk på orlov kaldes telegrafisk tilbage, da afløsning forestår.

23. oktober 1916:

Efter mørkefald afløses I. Btl. af Brig.ersatz-Landwehr-Batl. 43, II. Batl. af III./Res. 79. Indkvartering efter afløsning: I. Batl. i Hattonchâtel, II. Batl. og 3. MGK i Friedrichsdorf lejren (langs vejen Woël – St. Benoît).

24. oktober 1916:

Hen mod morgen afløses III. Batl. i forreste linje af III./Res. 79 og overtager dennes plads. Kl. 0800 transporteres I. Batl. med lastbil til Mars-la-Tour. Kl. 10 når II. Batl. og 3. MGK Mars-la-Tour efter march. Herfra transport med bane kl. 20.

Efter mørkefald afløsning af 2. MGK i Underafsnit 28 af MGK/III./Res. 79.

25. oktober 1916:

III. Batl. afløses af IV./Landwehr 75. Kl. 0600 overtager Kommandøren for IR 440 kommandoen over afsnittet. I. Batl. bliver kl. 0300 udloset i Mars-la-Tour. Efter gennemført afløsning bliver III. Batl. underbragt i Biéville og Louis Ferme.

27. oktober 1916:

I løbet af natten transport af Regimentet til Bohain, hvor 1. MGK først den 28. oktober når frem. Lt.d.L. Ahrends og Gefreiter Merkel udmærkes med Jernkorsets I. Klasse.

De samlede tab mellem 14. 9 og 29. 10. 1916:

- a) Officerer: Lt.d.R. Heubel, Lt. Splittgerber, Lt.d.R. Gans såret.
- b) Underofficerer og mandskab: 12 døde, 96 sårede, 2 savnede.

30. oktober til 4. november 1916**Hviledage i Bohain**

Foruden indre tjeneste og øksercits fandt der kampuddannelse sted ved bataljonerne og øvelser i et øvelsesværk mellem Bohain og Prémont. Ved en ulykke under håndgranatkast ved 7./76 blev 1 dræbt og 1 såret, mens 5./76 havde en såret. Da Lt.d.R. Krogmann blev forsat til Eresatz-Batl. 168, overtog Lt. Kalk kommandoen over 8. Komp.

3. Kampe på Somme og en kort hvileperiode**November 1916****Situation:**

På trods af de store ofre, England og Frankrig siden august i året 1916 havde bragt for at nå deres store mål langs Somme, lå Somme-fronten også i november under konstant stærk pres, og hvad der ikke var lykkedes fjenden under masseangreb, forsøgte man nu at nå gennem pludselige delangreb.

Først mod slutningen af november ændrede kampene langs Somme karakter til en stillingskamp.

Det tyske forbrug af kræfter på denne front var derfor forblevet betydelige, og krævede endnu engang indsættelsen af 111. Inf.Div. på Somme.

Føringen af den tyske hær var i mellemtiden overdraget til den altid sikre Generalfeldmarschall v. Hindenburg og hans 1. Generalquartiermeister Ludendorffs energi gjorde sig mærkbar helt ned til kompagnierne.

Jeg må bede mine kammerater huske på, hvor vanskeligt det havde været for vores angrebsvante Regiment at tilegne sig den nye taktisk, der var nødvendigt i en forsvarskrig. Dennes karakteristika var organisation i dybden, elastisk forsvar. Først med en feltherre som Ludendorff lykkedes det, trods alle forbehold, uden forbehold at indfører denne taktisk, og derfor kan det tyske folk takke denne person for de uendelige besparelser af menneskeliv. Dette nævnes også her med taknemmelighed for at vise alle de bedrevidende, der oftest opholdt sig langt fra fronten og efterfølgende mente sig i stand til at kritiserer vores førere, hvordan vi dengang vurderede disse menneskers virke.

5. november 1916:

I. Bataillon og 1. MGK rykke til Gouy, hvor de går i kvarter.

6. november 1916:

I. Bataillon og 1. MGK bliver med lastbil transporteret til Liéramont (Gruppe D). Resten af Regimentet er stadig i Bohain. yderligere 3 MG modtages, så de tre MGK nu hver disponerer over 6 MG.

7. november 1916:

Underbringelse: Regt.-Stab i Beaurevoir, I. Batl. i Liéramont, II. Batl. i Gouy-le-Chatelet, III. Batl. i Bohain.

8. november 1916:

Regt.-Stab: Beaurevoir (halvdelen af staben i Liéramont), I. Batl. indtil kl. 18 i Liéramont, II. Batl. Gouy-le-Chatelet og Liéramont. III. Batl. Gouy-le-Catelet.

9. november 1916:

I./76 har afløst en bataljon fra IR 71 i Vaux-skoven, reservestilling og kanalstillingen i det nye Regiments afsnit ved Roislains. Regt.-Kommandør begiver sig til overtagelseskonference i Rurlu (Brigade kommandostation for 205 Inf.Brig.). Regts-Adjutant i Regt-Kommandostation/IR 71 i Moislains.

Kl. 18 afløser II. Bataillon I. Batl, som overtager IR 71 stilling i vestkanten af Moislains. III. Batl. i Gouy-le-Catelet og Liéramont.

10. november 1916:

Efter mørkefald afløser III. Batl. i reservestillingen, II. Batl. i Moislains-Stillingen, I. Batl. i forreste stilling.

11. november 1916:

Kl. 0900 overtager Regt.-Kommandør Major v. Burstin kommandoen over Afsnit D vest for Moislains.

I løbet af dagen moderat fjendtlig ild med let og middeltung artilleri over Krater-, Mellem-, Allaines- og Kanal-stillingerne.

Tab: 13 døde, 26 sårede (fuldtræffer i en deling fra 12. Komp. under opbrydning fra Liéramont).

12. november 1916:

Der arbejdes på at skabe forbindelser i kraterstillingen. Højre nabo I)R 164 og venstre IR 365.

13. november 1916:

Afløsning internt i kampenhederne. Herefter er fordelingen:

Krater-stilling: fem delinger fra I. Batl.

Mellem-stilling: 1 deling fra I. Batl.

Allaines-stillingen: 6 delinger fra I. Batl., 1 kompagni fra II. Batl.

Livlig beskydning af Moislains. Om aftenen egen spærreild over Afsnit St.Pierre-Vaast skoven. For den sårede Lt.d.R. v. Sternstein overtager Lt.d.R. Wulf føringen af 4. Komp.

14. november 1916:

Livlig artilleri aktivitet mod højre naboafsnit, gasgranater lagt over Vaux-skoven. I. Batl. afløses i forreste stilling af II. Batl., som igen er afløst af III. Batl. I. Batl. besætter reservestillingen.

15. november 1916:

Et tysk fremstød syd for Saily har ingen forbindelse til Regimentets stilling. I modsætning til den første indsættelse af Regimentet på Somme i august/september, har tropperne denne gang en fornemmelse af, at have et stærkt eget artilleri i støtte.

MGK afløser hinanden gensidigt. Efter afløsning rykker 1. MGK til Liéramont.

17. november 1916:

I løbet af natten livlig fjendtlig artilleri mod venstre fløj af Krater-stillingen, så den her etablerede trav næsten er jævnet med jorden.

Tæt aktivitet af egne fly. Fjendtlige fly når ikke ind over egne linjer.

Fra I. Eersatz-Batl. 76 ankommer den igen aktive Lt. Herkt, der overtager kommandoen over 4. Komp., og desuden Lt. Struben, Lt.d.R. Braath, Fahnenjunkere Windschügel.

18. november 1916:

Efter gennemført afløsning er der følgende fordeling:

Kampstilling: III. Batl. med 1. Komp.

Beredskabsstilling: I. Batl. minus 1. Komp.

Reservestilling: II. Batl.

19. november 1916:

Fjendens artilleri meget aktiv. Sænkningen mellem Allaines og Moislains-stillingen. Lyssignal øvelser med vores egne infanteriflyvere.

21. november 1916:

Gravearbejdet har gjort gode fremskridt og anden linje (Westphal-linje) er færdig. Også enkelte tunneldækninger er færdige. Kravene, der må stilles til kamptropperne, er stadig nødvendigvis store. De korte pauser i gravearbejde tilbragte de siddende i tunnelmundingerne. Udyr, specielt lus var blevet en plage, og havde medført sygdomstilfælde (bylder).

22. november 1916:

Afløsning. Herefter I. Batl. i kampstilling, II. Batl. i beredskabsstilling og III. Batl. i reservestilling.

MGK afløses den følgende nat.

For den syge Lt.d.R. Moll, 11./76 overgager Lt. v. Allwörden. 12./76 overgaves af Lt.d.R. Braath, 4./76 af Lt.d.R. v. Sternstein.

26. november 1916:

Fjenden har gravet en ny linje omkring 60 meter foran sin hidtidige linje.

Ved opklarende vejr om eftermiddagen omfattende fjendtlige artilleriaktivitet. Til forkortelse af fronten bliver på højre fløj med forbindelse til IR 164 gravet en ny grav.

Lt.d.L. Ahrends, den fortræffelige Adjudant ved I. Batl., faldet ved K.T.K. på grund af artilleri. Også på dette sted skal der gøres opmærksom på hans bog »*Mit dem Regiment Hamburg in Frankreich 1914 bis 1916*«. Alle Somme-kæmpere skulle læse denne mesterlige og rørende skildring.

Lt. Holm bliver Adjudant I. Batl.

Afløsning. Herefter er II. Batl. i kampstilling, III. Batl. i beredskabsstilling og I. Batl. i reservestilling.

29. november 1916:

Der oprettes en kæde af blinksignal stationer for i usigtbart vejr at etablerer en forbindelse mellem første linje og artilleriet. (Ledsagebatteri). St. Struben forsættes til Flieger-Ersatz-Abteilung 2 i Schneidemühl.

30. november 1916:

Til transport af konstruktionsmateriel stilles 60 rekrutter fra Feld-Rekruten-Depot stillet til disposition for Regimentet.

Afløsning: Herefter III. Batl. i kampstilling, I. Batl. i beredskab og II. Batl. i reservestilling.

4. december 1916:

Med det opklarende vejr stiger artilleriaktiviteten. Afløsning: I. Btl. i kampstilling, II. i beredskab og III i reserve.

5. december 1916:

Efter mørkefald afløses III. Batl. af Pi.Komp. 262, Pi.Komp. 221 og et rekrutkompagni. III. Batl. i kvarter i Liéramont. Her ligger også Regimentets kampræn. Den store bagage ligger i Villers-Faucon og Ronssoy.

6. december 1916:

Kompagni-afsnit A i Moislains-Stillingen afgives til højre nabo-regiment, der nu er FR 73.

8. december 1916:

Lt.d.R. Petersen overtager igen kommandoen over 12. Komp. Regimentets sundhedstilstand er dårlig.

9. december 1916:

I. Batl. afløses af II. Batl. og rykker ind i Moislains-stillingen. Hen under aften bliver I./76 afløst af III./164. Den afløste bataljon rykker i kvarter i Roisel. 1. MGK. afløses af MGK 164.

10. december 1916:

II./76 afløses af II./164 sammen med de indsatte MG. II./76 rykker i kvarter i Ronssoy og St. Emilie.

11. december 1916:

Kl. 0700 afløses Regt.Stab af staben ved IR 164. Herefter indkvarteres Regimentet: Regt.-Stab: Saulcourt, I. Batl. Roisel, II. Batl. i Ronssoy og St. Emilie, III. Batl. Liéramont. Regt.-Pi.Komp i Liéramont. Bagagen ved bataljonerne.

Regimentets tab mellem 5. november og 11. december 1916:

a) Officerer: Lt.d.L. Ahrends død, Lt.d.R. Sternstein, Lt.d.R. Ezechura, Offizierstellvertreter Russe såret.

b) Underofficerer og mandskab: 38 døde, 138 sårede, 3 savnede, 3 gassyge.

12. december 1916:

Gennem en Armee-befaling fra H.M. Kejseren, offentliggøres Tysklands fredstilbud.

13. december 1916:

Følgende tildeles »Ritterkreuz des Königlichen Hausordens von Hohenzollern«: Major v. Burstin, Hauptmann Hübner, Lt.d.R. Schwartz.

15. december 1916:

Ændring i indkvartering: Regts.-Stab, I./76, III./76, Regts-Pi.Komp: Montbrehain. II./76 Brancourt.

Der tildeles orlov i hjemmet. Mens Hptm. d.R. Reuter er på orlov, overtager Lt.d.R. Schwatz kommandoen over I. Batl.

17. december 1916:

Følgende tildeles Jernkorsets I. Klasse: Hauptmann v. Nerée, Lt. Hagemann, Vizefeldwebel Timmermann 4./76, Lt.d.R. v. Sternstein, Unteroffizier Kammann 8./76, Lt.d.R. Heins, Lt.d.R. Schäfer, Lt. Herkt, Lt. Petersen (Sturmtrupp 111 I.D.), Offizierstellvertreter Jantzen 12./76. Yderligere fordeles 443 Jernkors II. Klasse til medlemmer af Regimentet.

Erstatningspersonel tilgår: I. Batl. 1 underofficer, 79 mand; II. Batl. 2 underofficerer, 194 mand; III. Batl. 1 underofficer og 173 mand.

Stabsarzt d.R. Dr. Kramer overtager midlertidigt funktionen fra den sygemeldte Regimentslæge.

19. december 1916:

Ændringer i fordeling af officerer: Komp.fører 3./76 Lt. Herkt, Komp.fører 8./76 Lt.d.R. Kastner, Adjutant I./76 Lt. Roese.

Lt. Auhagen overgår til 8./76, Lt. Kalk tilkommanderes Flieger-Ersatz-Abteilung 2. Oberarzt d.L. Dr. Tuchelt tilgår som bataljonslæge ved I./76.

20. december 1916:

Ændringer i indkvartering, der kun delvist gennemføres.

Major v. Burstin på orlov. Kommando over Regimentet føres af Hauptmann Hübner, der samtidig forbliver fører af III./76.

21. december 1916:

Indkvarteringer: Regt.-Stab: Fonsomme, I. Batl. Montigny Garotte, II. Batl. Fioulaine og Fontaine-Notre Dame, III. Batl. Fonsomme, Essigny-le-Petit, Bellecourt Ferme, Morcourt, Omissy.

Kvartererne til dels kun middelmådige.

24. december 1916:

Endnu en ændring af indkvartering: Regts.-Stab: Bernoville, I. Batl.; Montigny Garotte, II. Batl.: Bernoville-Aisonville, III. Batl.: Bernot.

Julegudstjeneste. Julegaver 1916 når frem fra Hamburg.

36 medlemmer af Regimentet tildeles Jernkorsets II. klasse.

27. december 1916:

5./76 i kvarter i Badincourt. I Croix-Fonsomme etableres et uddannelseskursus i let minekaster. Hertil tilkommanderes Lt.d.R. Heins og fra hver bataljon 4 underofficerer eller Gefreiter. Til Sturmtrupp 111 I.D. tilkommanderes fra hver bataljon 1 underofficer og 8 mand. Uddannelse på MG finder sted internt i bataljonerne.

31. december 1916:

Indkvartering: Regts-Stab: Stab I, 2., 3. og 1. MGK: Staves, 1. og 4. Komp.: Montigny-Garotte, II. Batl.: Bohain, III. Batl. og Regt.Pi.Komp.: Bernot.

1917

1. til 14. januar 1917:

Der gennemføres eksercits og kampuddannelse med særlig vægt på erfaringerne fra Somme, foruden uddannelse i minekaster, MG og blinksignal-tjeneste.

Bataljonerne inspiceres af den kommanderende general for XVIII. Armeekorps, Exzellenz v. Schenck, Divisionskommandøren, Generalmajor Sontag og Regts.-Kommandør, Major v. Burstin, der 4. januar returnerede fra orlov.

Som erstatning for 227 mand afgivet til I. Ersatz-Bataillon 76 med henblik på opstilling af nye enheder, modtager Regimentet 227 mand, kun egnet til Garnisonstjeneste. Der gennemføres en række forfremmelser.

13. januar 1917:

Befaling tilgår til afløsning af Königin-Augusta-Garde-Grenadier-Regiment 4 i Afsnit G under Gruppe Quast (2. Armee) syd for Péronne ved Barleux.

4. Stillingskamp på Somme

15. januar til 14. marts 1917

15. januar 1917:

Banetransport af Regt.-Stab og I./76 fra Fresnoy-le-Grand til Vermand.

Indkvartering: Regts.Stab og 1 MGK Monchy-Lagache, 1./76 og 4./76: Devise, 2./76 og 3./76 Athies. Afløsning af III./Garde-Grenadier-Regiment 4 som Brigade-reserve. II./76 Bohain, III./76 Etaves og Montigny-Garotte.

16. januar 1917:

III. Batl. transporteres til Vermand. Bataljonen overtager I. Batl. kvarterer i Devise og Athies.

I. Batl. afløser I./G-G-Regt. 4 i højre underafsnit ved Berleux.

17. januar 1917:

II./76 transporteres til Vermand, og rykker om aftenen til Devise og Athies. III./76 afløser II./G-G-Regt. 4 i venstre underafsnit. Regt.Pi.Komp i kvarter i Tertry.

18. januar 1917:

Regts-Kommandøren overtager kommandoen over afsnittet kl. 0830. Kommandostation befinder sig i den sydvestlige udkant af Eterpigny ved kirkegården.

Afsnit G er inddelt i to underafsnit (bataljon) G 1 og G 2.

G 1 har i forreste linje (G 1a) 3. Komp. og i (G 1b) 4. Komp.

I Beredskab 2. Komp., i reserve 1. Komp.

G 2 har i forreste linje (G 2a) 12. Komp. og (G 2b) 10. Komp.

I beredskab 11. Komp., i reserve 9. Komp.

Forreste linje løber generelt langs en nord-syd gående linje, har en bredde på omkring 1.500 meter og kun besat af en svag sikkerhedsbesætning og 2 MG. Skillelinjen mellem de to bataljonsafsnit dannes af vejen fra den sydvestlige kant af Barleux.

2. Linje ligger omkring 200 meter bag den forreste, og er besat af en stærk stødtrop med 4 MG.

Beredskabskompagnierne er i hovedsagen også opdelt i stødtroppe og placeret i en tredje linje næsten i den østlige kant af Barleux.

Reserve-kompagnier og MG er fordelt i mellemterrænet og mellemstillinger, der løber vest for hovedvejen til Paris, primært beregnet som sikkerhedsbesætning. Over Somme umiddelbart i ryggen på stilling går Friedrich-Franz-brücke, Fumette-Steg, Füsilier-Steg og Garade-Steg.

Bataljonen i hvil (II./76) ligger med Stab i Mereaucourt, to kompagnier i Devise, to i Athies, som Brigade-reserve. Bagagen er placeret i Monchy-Lagache, Athies, Devise og Tertry.

Stillingen har tilstrækkelige skudsikre dækninger, og betegnes som rolig. Forplejning af enhederne sker fra feltkøkkener og madbærer. Vejret er godt, let frost og nogen sne.

20. januar 1917:

Halvdelen af Regt.Pi.Komp. indsættes i mellemstillingen og arbejder her på dækninger.

22. januar 1917:

Under ledelse af Lt.d.R. Heins gennemføres i Devise uddannelse på let minekaster. Bataljonerne bliver fra 23. 1. med regelmæssige mellem, afløst.

Kraftig aktivitet i luften i de næste dages klare sigt. Lt.d.R. Bohnsteen udnævnes til Regimentsgasbeskyttelsesofficer.

31. januar 1917:

Usædvanlig livlig aktivitet af fjendens artilleri og minekastere.

1. februar 1917:

Der gennemføres endnu et kursus i MG 08/15 for underofficerer og mandskab under ledelse af Feldwebel-Lt. Langemaak, og for delingsførere under Lt. Wiedorn.

Kampaktiviteten holder sig de næste dage indenfor de sædvanlige grænser. Der gennemføres signaløvelser mellem kampgrupper og artilleri.

4. februar 1917:

Under øvelse med eget artilleri såres egne soldater. Gennem infanteri-observation bliver det fastslået, at englændere har afløst franskmænd i afsnittet overfor Regimentet.

12. februar 1917:

Regimentet modtager 12 lette minekastere.

14. februar 1917:

Fra I. Ersatz-Batl. 75 tilkommanderes Regimentet Hauptmann d.R. a.D. Schulze-Smidt. Stabsarzt d.R. Dr. Sierau overtager igen funktionen som Regimentslæge efter at være blevet rask.

16. februar 1917:

Fjendtlig artilleri stærkt aktiv. Der gennemføres en øvelse mellem infanteri og artilleri, hvor specielt spærrer-skydninger i usigtbart vejr indøves ved hjælp af hornsignaler og sirener. Hver bataljon tildeles 4 lette, trukne minekastere, der skal indsættes sammen med bataljonerne.

17. februar 1917:

Lyttestationen i Underafsnit G 1 aflytter, at fjenden planlægger en patruljeoperation mod dette afsnit. Der befales forhøjet beredskab.

18. februar 1917:

Omfattende fjendtlig artilleriaktivitet. Særlig kraftig ild over landsbyen Barleux. Også gasgranater anvendes. Tø- og regnvejret fra i dag gør passagen af gravene vanskelige, og kræver omfattende arbejdsindsat af stillingsbataljonerne.

20. februar 1917:

Hauptmann v. Nerée forsættes som leder af et kompagnifører uddannelseskursus ved 111. I.D. II. Batl. overtages af Hauptmann v. Germar, der hidtil har været afgivet til FR 73.

21. februar 1917:

I løbet af natten var trommeild hørligt fra nordlig retning, der som livlig artilleribeskydning også når Regimentets højre underafsnit.

Venstre underafsnit lider hårdt under de dårlige forhold i graven, forårsaget af regnvejret.

26. februar 1917:

Mellem kl. 03 og 04 angriber en engelsk patrulje på omkring 1 officer og 20 mand fra nord og vest venstre fløjkompani afsnit (Feldherrnhügel). Posterne i 4. Komp. forhindrer en indtrængen ved hjælp af håndgranater. Med en stødtrop fra 4. Komp. angriber Lt.d.R. Steffens den fjendtlige patrulje ved dens egen hindring og tager 5 usårede og 5 sårede englændere til fange, herunder den ledende officer. Derudover efterlader fjenden fem døde. I dette succesfulde forsvar ved 4. Komp. deltager dele af 1., 3 og 4. Komp. I venstre underafsnit fanges yderligere to englændere, der havde forvildet sig.

Ved denne lejlighed udmærkede sig i særlig grad Lt.d.R. Steffens og Unteroffizier Reinharz, 4./76.

Taget bytte: 7 geværer, 7 bajonetter, gasmasker og udrustningsgenstande.

28. februar 1917:

Følgende modtager Jernkorsets I. Klasse: Lt.d.R. Petersen, 12./76, Lt. Wieborn, MG-officer ved staben, Unteroffizier Kuppau, 1 MGK. Derudover tildeles 78 underofficer og mænd Jernkorsets II. Klasse.

1. marts 1917:

En fjendtlig lænkeballon angribes af tyske fly, og styrter brændende ned. Fra naboafsnittet meldes om omfattende fjendtlig patruljeaktivitet. Modstanderen forventer højst sandsynligt en tilbagelægning af den tyske linje. Besætningen af første linje forstærkes. Fjenden anvender under beskyddningen af forreste linje nu tunge kuglemener.

4. marts 1917:

Fra en patrulje fra 5. Komp. vender to mand ikke tilbage.

5. marts 1917:

Unteroffizier Reinharz udmærkes med Jernkorsets I. Klasse.

6. marts 1917:

Omkring kl. 0400 angribes højre fløj af venstre naboregiment FR 73 af stærke fjendtlige patruljer. Den med inddragne 7./76 har en død englænder i graven. Det fjendtlige artilleri er nu yderst aktiv, specielt er den planmæssige beskyddning af forbindelsesgravene mellem første og anden linje i højre underafsnit påfaldende. Gennem observation bliver der meldt, at fjenden at indstillet arbejdet på egen grav. Yderligere bliver der meldt om to engelske eskadroner under march på vejen nordpå fra Dompierre. I området ved Becquincourt arbejder fjenden intenst på anlæggelsen af en jernbane.

På ordre fra Division mindskes egne ammunitionsdepoter, der lægges tilbage.

7. marts 1917:

Mellem kl. 0515 og 0630 angriber efter heftig artilleriforbereelse, omkring 4 officerer og 200 mand, der til denne opgave var blevet koncentreret bag fronten, 6. Komp. stillinger (Feldherrnhügel). Det fjendtlige angreb blev af 6. Komp., forstærket af to grupper fra 9. Komp og 1 MG fra 3 MGK, afvist med store fjendtlige tab. En stødtrop fra 6. Komp. indbringer 2 usårede, 2 let sårede og 2 hårdt sårede fanger fra 1. Royal North Lancashire. Derudover indbringes 10 engelske geværer og bajonetter, 1 kølle, 4 gasmasker og andre udrustningsgenstande. Foran egen hindring tælles 60 døde og sårede englændere. Egne tab under dette angreb var to lettere sårede.

8. marts 1917:

Alle forplejningsdepoter i Regimentets afsnit lægges tilbage.

10. marts 1917:

Fjenden gennemfører korte ildoverfald mod overgangene af Somme. Hptm. v. Nerée (tilkommanderet Divisionen) udnævnes til MG-officer ved staben. Hptm. v. Germar overtager funktionen som fører for II./76. Lt. Wiedorn overtager kommandoen over 1 MGK. Regt.Pi.Kom og enkelte dårligt gående fra II. Batl., der er udset som bagtrop for den kommende tilbagelægning af fronten til Siegfried-Stillingen, forlægges bagud til den videre udbygning af Siegfried-Stillingen.

11. marts 1917:

Omkring midnatstid afvises en svag patrulje foran højre fløjkompagni, og efterlader en såret i vore hænder.

12. marts 1917:

Der gennemføres en ubemærket tilbage transport af alt unødvendig materiel, hvortil der foruden bagagen er stillet 10 køretøjer til disposition.

Efter mørkefald besætter II./76 Somme-stillingen (østsiden) mellem le Mesnil-Bruntel og romervejen, underlagt kommandøren for IR 164, som fører af bagtroppen.

10./76 afløses af 3./76 i forreste linje og besætter mellemstillingen. Den store bagage rykker i kvarter bag Siegfried-Stillingen.

Befaling til tilbagetrækning den 13. marts 1917, udsendes.

13. marts 1917:

Kl. 0700 overtager kommandøren for IR 164 (Oberst Herzbruch) kommandoen over Somme-stillingen. Samtidig overtager Major v. Burstin kommandoen over IR 164 forreste stilling. Dagen forløber rolig. Kl. 2200 begynder I. Batl. tilbagetrækningen over Füsiliersteg broen. Kl. 2300 begynder Regt.-Stab og III. Batl. (÷ 10./76) tilbagetrækningen. Som sikringsstyrke forbliver 10./76 vest for Somme under kommando af den dygtige Lt.d.R. Schwartz i mellemstillingen. Derudover lå i forreste stilling af højre underafsnit en officers-patrulje under Lt. Splittgerber. i venstre underafsnit står Officerspatrulje Ralle med tre grupper fra 10. og 11./76, 1 gruppe fra Sturmkomp. 111, 1 MG fra 3. MGK og en let minekaster.

Læge i mellemstillingen: Oberarzt d.R. Dr. Hartwig.

Bataljonernes tilbagemarch sker uden enhver hindring fra fjenden. Patruljer og 10./76 på vestsiden af Somme har under deres udmærkede førere, held til at vildfører fjenden indtil den 17. marts.

Med Jernkorsets I. Klasse udmærkes Offizierstellvertreter Thyzel og Landsturmmann Hilken 6./76, mens 20 mand modtager II. Klasse.

14. marts 1917:

I stilling vest for Somme: 10./76 med to patruljer. I Somme-stillingen II. Batl. Divisions-reserve: Regts.-Stab i Estrées-en-Chausee, I. Batl. i Poeuilly. Gruppe-reserve: III. Batl. i Estrées-en-Chausee. I Bellenglise: Regt.Pi.Komp. I Divisionsreserve, under kommando af Major v. Burstin, ligger Stab IR 76, I./76, II./164, Sturm-Komp. 111, Stab Drag. 22, 4./Drag. 22, 4./Drag 5 med MG-delning, 2./Radfahrer-Batl. 1 og MGK/Radfahrer Batl. I.

14 mand såres ved en ulykke (håndgranat eksplosion).

Samlet tab i Barleux-Afsnittet: 17 døde, 82 sårede, 2 savnede. Lt.d.L. Nierth og Meyer såret.

Afsnit E

1. Kampe foran Siegfried-fronten

Marts – april 1917

Situation:

Den mislykkedes Schlieffen plan i det første krigså, og det heraf opståede store fremspring på Vestfronten med dens spids i omegnen af Noyon, var som resultat af fjendens fornyede angreb på Somme, og de resultater de efterhånden havde opnået, rystet store frontafsnit i denne fremspringende del af den tyske linje. Den øverste tyske hærledelse havde derfor allerede i 1916 fastlagt en taktisk gunstig linje – Siegfried-Stillingen, 25-30 km over roden på fremspringet, og etableret den med alle moderne hjælpemidler.

I det omfang de militære interesser nødvendiggjorde det, var der foran Siegfried-zonen etableret et flere kilometer bredt område, hvor alt var ødelagt, der kunne tjene til underbringelse eller dækning for fjenden, der forventedes at rykke efter.

Sammenlagt ville det betyde en øget belastning af kræfter hos fjenden og en betydelig besparelse af egne kræfter.

Den tyske hærledelse fik herigennem frigjort et betydeligt antal divisioner til andet formål, fik forhindret en genoplussen af slaget langs Somme, og fik placeret store dele af fronten i en taktisk for fjenden langt overlegen stilling.

Opgivelsen af de få dele af Nordfrankrig kunne ikke opveje disse fordele.

15. marts 1917:

Den efterladte lette minekaster ved Patrulje Nölle bliver trukket ud af stillingen efter at have opbrugt alt ammunition.

16. marts 1917:

På højre fløj blev en fjendtlig patrulje afvist med infanteriild. III. Batl. når efter march Bellenglise.

17. marts 1917:

Kl. 0500 trækkes Officerspatruljer og 10. Komp. uden problemer med fjenden trukket tilbage på højre side af Somme. På trods af kraftig fjendtlig beskydning af Füsilier-Steg, når enheden uden tab omkring kl. 10 Estrées og marcherede efter kort pause videre til indkvartering i Vermand. I. Batl. underlægges FR 73 og besætter en optagstilling i omegnen Poeuilly. Omkring kl. 2130 opløses Divisions-reserven og rykker tilbage bag Siegfried-Stillingen.

Kl. 23 rømmes stillingen langs Somme efter sprængning af broerne over floden.

18. marts 1917:

Ved daggry når Regt.-Stab og II. Batl. Wagny-la-Fosse og går i kvarter. Kl. 0800 besætter III. Batl. forposter i linjen Pontruet-Gricourt.

10. Komp. når omkring kl. 1100 til Wagny-la-Fosse.

I. Batl. befinder sig i optagestillingen.

19. marts 1917:

Kl. 0400 når I. Batl. frem fra optagestillingen og går i kvarter i Bellenglise. Fra fjenden intet særligt. II. Batl. arbejder på den videre udbygning af første stilling sydøst for Bellenglise på begge sider af vejen La Baraque – St.Quentin på nordsiden af Somme-Kanalen.

20. marts 1917:

Eget kavaleri melder, at fjendtligt kavaleri forsigtigt nærmer sig Poeuilly.

9./76 forpost kompagni, 11./76 forpost reserve i kanalstillingen. 12./76 trækkes tilbage til Bellenglise. Der arbejdes på dækninger. Siegfried-Stillingen disponerer over talrige observations- og MG-stillinger i beton.

21. marts 1917:

Fjendtlig kavaleri i skoven ved Holnon. 11./76 trækkes frem omkring 800 meter bag forpostkompagniet, hvorefter organiseringen er: 9. Komp. med 3 MG som forpostkompagni, 11. Komp. med 1 MG forpostreserve, 10. Komp. i første og anden linje af kanalstillingen. 12. Komp. i la Bergère som beredskab, I. og II. Batl. indsat i arbejdstjeneste.

22. marts 1917:

Mindre fjendtlige styrker under fremrykning fra Holnon skoven mod Maissemy. Det forstærkede Dragoner-Regt. 22 indtager om aftenen Vermand, som var besat af fjenden.

Uddrag af officers rangliste:

Regimentskommandør: Major v. Burstin

Regiments Adjutant: Hauptmann v. Sydow

Ordonnansofficer: Lt. Hennings

Hauptmann ved Stab: Hptm. d.R. Schulze-Smidt

MG-officer ved staben: Hptm v. Nerée

I Bataillon:

Kommandør: Hauptmann d.R. Reuter

Adjutant: Lt. Roese

1. Komp.: Lt.d.R. Jenewein

2. Komp.: Lt.d.R. Niendorf

3. Komp.: Lt. Herkt

4. Komp.: Lt.d.R. v. Sternstein

1. MGK: Lt. Wiedron

II. Bataillon:

Kommandør: Hauptmann v. Germar

Adjutant: Lt. Adler

5. Komp.: Lt.d.R Schäfer

6. Komp.; Lt.d.R. Hofeldt

7. Komp.: Lt.d.R. Späth

8. Komp.: Lt.d.R: Kastner

2. MGK: Lt.d.R. Lenschow

III. Bataillon:

Kommandør: Hauptmann Hübner

Adjutant: Lt. Folkert

9. Komp.: Lt. König

10. Komp.: Lt. Splittgerber (stedfortræder)

11. Komp.: Lt. v. Allwörden

12. Komp.: Lt. d. R. Petersen

3. MGK: Lt.d.R. Fischer

Reg.Pi.Komp.: Feldwebelleutnant Westphal
 Minen-Werfer-Afteilung: Lt.d.R. Heins
 Rekruten-Depot: Lt.d.R: Schwartz
 Regimentslæge: Stabsarzt d.R. Dr. Sierau.
 Regiments intendant: Zahlmeister Witt.

23. marts 1917:

To delinger fra Pi.Komp. 262 stilles til arbejdsdisposition for Regimentet. Udbygningen af Siegfried-Stillingen ledes efter direktiver fra Regt-Kommandøren af Lt.d.R. Schwartz, Lt.d.Landwehr Budenberg og Feldwebelleutnant Westphal.

28. marts 1917:

Forposterne har endnu ikke føling med fjenden. Der stilles arbejdskraft til disposition for Regimentslægen til etablering af en sanitetsdækning.

29. marts 1917:

Forpostkompagniet trækkes tilbage til på højde med Pontruet. Officerspatrulje sendes frem til Maissemy. Regimentet modtager 6 MG, så hver MGK nu disponerer over 8 våben.

31. marts 1917:

Som sikring af kanalstillingen opretter 12./76 en feltvagt ved Pontruet.

1. april 1917:

Fjenden har besat Vermand, Soyécourt og Vendelles med stærke kræfter.
 Forposter: III. Batl., med II. Batl. i Bellenglise. I. Batl. i Siegfried-stillingen.

2. april 1917:

Fjenden besætter Maissemy og Badencourt. Officerspatruljer fra 11. og 9./76 nord og syd for Maissemy trækkes tilbage til på linje med forpostkompagni 11./76 vest for Pontru og 9./76 syd for Pontru. Den gamle forpoststilling foran Pontrue besættes af et kompagni fra III. Bataillon.

4. april 1917:

Vores nordlige forposter angribes om formiddagen af fjenden. Angrebet afvises.
 Tab: Lt. Bodzin såret, 1 underofficer død, 1 mand savnes.

5. april 1917:

Stærke egne officerspatruljer holder føling med fjenden. 12./76 afløses af et kompagni fra IR 452. 10./76 afløser Sturmkompanie 111.

6. april 1917:

I løbet af natten angribes forpostkompagni 11./76 og IR 164 (nordligere) af stærke engelske kræfter efter en artilleriforberedelse. Angrebet afvises med blodige tab til fjenden. Lt.d.R. Neu falder under angrebet. II. Batl. marcherer til Bohain og går i kvarter.

7. april 1917:

I. Batl. afløses af II./156 og går i kvarter i Bohain. IR 156 overtager Regimenterne 76 og 164 Afsnit. Regt.-stab og Regt.Pi.Komp når Bohain.

8. april 1917:

III./76 afløses i forpost af III./156 og når Bohain.

9. april 1917:

Kl. 0130 står II. Batl. klar til transport på banegård Wassigny, kl. 10 er I. Batl klar og kl. 16 Regt.-Stab og de tre MGK på banegård St.Souplet. Transport med jernbane til Pont-de-la-Deule.

10. april 1917:

III. Batl. inkludes i le Cateau og transporteres over Valenciennes-Douai til Henin-Lietard. Herfra march til Bois Bernard og underbringelse i skovlejr. Regt-Stab udlosses kl. 0200 i Pont-de-la-Deule. Regimentet overtager på befaling fra 79. Reserve-Division (Beaumont) denne divisions tredje stilling vest for Acheville. Til højre

indsættes II./164, til venstre III./73. Som reserve MGK Kissingen i Acheville. I/76 i Rouvroy. II./76 underlægges IR 164 og sættes i beredskab til dækning af venstre flanke ved Fresnoy.

2. Forårsslaget ved Arras

April 1917

Situation:

Kraftige engelske angreb i begyndelsen af april havde nord for Arras i området Vimy opnået betydelige resultater. Situationen den 10. april var så kritisk for det her liggende bayriske korps, at 111. Inf.Div., hvis indsættelse oprindeligt havde været planlagt længere mod nord, under banetransporten blev omdirigeret og udlosset i Pont-de-la-Deule, nord for Douai og straks sat i march mod Beaumont.

Den 10. april var det fjendtlige fremstød efter de foreliggende meldinger trængt frem syd for Vimy til området Farbus – Willersval – Bailleul.

11. april 1917:

Kl. 1520 nåede II. Batl., underlagt RIR 261, frem til banedæmningen omkring 2 km nord for banegården i Vimy. I mellemtiden var RIR 161 faldet tilbage til dens anden stilling, hvor 8. og 7. Komp. blev indsat i den nordlige del af stillingen, mens 5. og 6. Komp med 2 MGK forblev langs banedæmningen som reserve. Bataljonnens kommandostation blev indrettet i Vimy minegrube, øst for vejen mellem Lens og Arras. 8. og 7. Komp. havde en hård dag under heftig fjendtlig artilleriild i de tilmudrede, halvt forfaldne grave uden dækninger.

I. Batl. med Pi.Komp. 221 og 262 arbejdede med udbygning af tredje stilling stik vest for Acheville.

12. april 1917:

Det forventes, at 2. Stilling snart må rømmes. 111. Inf.Div. overtager besættelsen af 3. Stilling. IR 76 indsættes på højre fløj, omkring 500 meter nord for vestlige kant af Acheville til 600 meter syd herfor. Til venstre tilslutning til IR 164. I 3. Stilling: I./76. I Rouvroy: III./76, hvor også Regt.kommandostation placeres. I 2. Stilling ved Vimy: II./76, der i løbet af dagen indsætter 6./76 i forreste grav.

Om aftenen fremlægges en officerspatrulje (I./76) under Lt.d.R. Schünhoff til vejkrydset 2½ km fremme. Den skal bremse fjendens fremrykning under rømningen af 2. Stilling.

13. april 1917:

I løbet af natten blev Vimy-stillingen rømmet på ordre fra højere myndighed. II./76 rykkede kl. 7 til Rouvroy, forplejes og går i kvarter i Beaumont. III./76 arbejdede på udbygning af stillingen vest for Rouvroy. I./76 er fordelt på følgende måde: 3. og 4. Komp. med 4 MG i første linje, 1. og 2. Komp. med 3 MG i vestkant Acheville. Batl.Stab med 8 lette MG (fra I. og II. Batl.) i østkant Acheville. Regt.-Stab i østlige del af Rouvroy. III. Batl. i Bois Bernard.

Det underlagte MGK Kissinen trækkes ud. Lt.d.R. Wehrmann udnævnes til bykommandant i Flers, hvor Bagagen er placeret.

Lt.d.R. Hasselbach og Czechura tilgår Regt.-Stab som forbindelsesofficerer.

14. april 1917:

Officerspatrulje fra I./76 melder, at en fjendtlig styrke ved aftenstid er under fremrykning i omegnen af Vimy. I løbet af natten falder officerspatruljen foran stærke fjendtlige enheder tilbage til en gammel batteristilling, omkring 1½ km vest for Acheville, og bliver i løbet af dagen trukket helt tilbage, da en spærreskydning skal afprøves. Fjendtligt infanteri trænger frem 900 meter foran stillingen. Den første stilling ved Acheville og Rouvroy kommer under artilleriild.

Lt.d.R. Czechurak overgår til 111. Inf.Div. opklaringsenhed.

15. april 1917:

Kl. 20 bliver I. Batl. afløst af II./Garde-Grenadier-Regt. 5 og går i kvarter i Beaumont. Samtidig afløser III. Batl. med 9. og 10. Komp og tre MG i afsnittet Arleux – Oppy to kompagnier fra FR 90.

16. april 1917:

Kommandør III. Batl. overtager det nye afsnit. Batl.Stab ligger ved vejen Fresnoy – Bois Bernard, omkring 300 meter øst for Fresnoy. Om aftenen bliver resten af III./90 afløst af 11. og 12. Komp. II. Batl. afløser i Reuivreuil en bataljon fra FR 90.

17. april 1917:

I løbet af natten fastslår patruljer fra III. Batl., at fortærrænet i en dybde på 1500 meter fra fri for fjender. Første linje er besat med 9. Komp., der til højre i den sydlige kant af Arleux har forbindelse til FR 73, 10. og 12. Komp., der til venstre i nordvest kanten af Oppy har forbindelse til IR 75, hvorfor Regimentet for første gang i to år igen kæmper skulder ved skulder med sit gamle søsterregiment. 11., 6 og 5. Komp ligger i Arlex-Riegel stillingen. 7. og 8. Komp ligger i Neuvireuil.

Jernkorsets I. Klasse tildeles Lt. Splittgerber og San.-Feldwebel Köppe.

18. april 1917:

Regimentets venstre fløj ved Oppy ligger under kraftig artilleri. Regt-Stab ligger i Izel.

19. april 1917:

Oppy, Neuvireuil, Arlex og Fresnoy ligger under kraftig artilleribeskydning. Under ledelse af kommandøren for beredskabsenhederne anlægges en tværstilling fra Fresnoy mod Neuvireuil, der har tilslutning til 17. Inf.Div. primære Riegel-stilling. En deling af Pi.Mineur-Komp 293 underlægges II. Batl. En Regiments kommandostation etableres ved vejen Izel – Rouvroy, omkring 1 km nordvest for Izel på en bakke. 4 lette MG indbygges i kampstillingen.

Lt.d.R. Lenschow overtager funktionerne efter Hptm. v. Nerée, der tilkommanderes FR 73.

20. april 1917:

En af artilleriet nedskudt fjendtlig flyvemaskine lander i Regimentets afsnit. To engelske underofficerer tages til fange.

En deling fra hvert af kompagnierne i første linje lægges til bage i anden linje.

21. april 1917:

I nattens løb har fjenden gravet sig ned 400 til 600 meter foran Regimentets front. Arbejdet forstyrres med artilleriild og en patrulje fra III. Batl, der indbringer 19 engelske fanger og et let maskingevær.

I. Batl. placeres i Douai som Armee-reserve.

I det klare vejr om eftermiddagen livlig artilleri- og flyaktivitet. Under talrige luftkampe fastholder de tyske fly overhånd.

Om aftenen afløses III. Batl. af II. og går herefter i beredskab.

Oberarzt d.R. Dr. Hartwig overgår midlertidigt som bataljonslæge i FR 73.

22. april 1917:

Lt.d.R. Czechura vender ikke tilbage fra en patrulje med mandskab fra Sturmkompl. 111. Patruljer fra II. og III. Batl. tager 3 engelske fanger. Nord og syd for regimentets afsnit gennemføres fjendtlige angreb. Under en opklaring kl. 7 falder den dygtige fører for 8. Komp. Lt.d.R. Kastner. Kompagniet overtages af Lt.d.R. Hinze.

Om eftermiddagen er der ved Gavrelle (17. Inf.Div.) kraftige artillerikampe. Lt. Meinert tilkommanderes 111 Inf.Div. opklaringsenhed.

23. april 1917:

Gasgranater over Neuvireuil i løbet af natten. Heftige kampe ved Gavrelle hele dagen. Hen under aften afløses III. Batl. af I. Batl. i beredskab. III. Batl. i kvarter i Beaumont.

24. april 1917:

Livlig fjendtlige beskydning af vore grave, specielt højre og venstre fløj. Gavrelle er besat af fjenden. Modangreb fra 17. Inf.Div. gennemføres.

25. april 1917:

Det tyske modangreb ved Gavrelle skår fejl, og da Regimentets venstre fløj ved Oppy er meget udsat, bliver under ledelse af Feldwebelleutnant Westphal arbejdet på Fresnoy-Riegel stillingen fra sydkanten af Fresnoy til vetkanten af Neuvireuil fremskyndet mest mulig.

26. april 1917:

Kraftig beskydning af Izel i løbet af natten, hvorunder Lt.d.R. Hasselbach såres af en granat, der sår ned i Regt.stabens bygning. Med observation fra fly indskyder det fjendtlige artilleri mod de forreste grave.

Da Izel ligger under konstant beskydning, forlægger Regt.-Staben til deres kommandostation og til skovlejr Izel.

27. april 1917:

Om eftermiddagen kraftig og tiltagende beskydning af de forreste stillinger, specielt voldsomt ved Arleux og Oppy. 1 MGK overtages af Lt.d.R. Wulf efter at dens fører, Lt. Batlhasar såres. II. Batl. afløses af I.

28. april 1917:

I forventningen af et fjendtligt angreb bliver III. Batl. som Brigade-reserve forlagt til Nouvroy-Riegel. II. Batl. led betydelige tab til den fjendtlige beskydning under afløsningen.

Fordeling: I første og anden linje fra højre: 4., 2., 3. Komp. I Arleux-Riegel (venstre fløj): 1. Komp. I beredskab i Arleux- og Fresnoy-Riege: II. Batl.

Kl. 0515 anmodes om spærreskydninger fra kamptropperne.

Kl. 0615 meddeler Artillerie-Gruppe v. Britzke: »Ved Fresnoy tilbagetrækkende eget infanteri«. (FR 73).

Kl. 0700 melder Lt.d.R. Lenschow: »Arleux fremspring tabt«.

Første og anden linje af I. Batl. rulles op fra nord af englændere, der ved FR 73 er trængt ind i Arleux. Kl. 1020 melder kommandøren for I. Batl.: »Arleux fremspring er gået tabt efter tryk fra nord fra retning Arleux. Fjenden ligger i østkanten af Arleux slotspark, herfra stik øst for landevejen Arleux-Oppy og tilsyneladende ved Teufelsgraben bag vejen. 1. Komp. (Lt.d.R. Ienewein), der har deltaget i et modstød retning Oppy, ar indbragt 18 englændere og to engelske mg«.

III. Batl., de indledningsvis var stillet til disposition, vender tilbage under brigade kommando til en planlagt samlet modangreb. Kl. 1930 tilgår en Divisions-befaling, hvori der afstås for en generobring af Arleux-fremspringet. Derimod skal den nye linje nordvest hjørne slotspark Fresnoy – Arleux-Riegel – Teufelsgraben i tilslutning til IR 75 fastholdes. III./264 sættes i beredskab bag Regimentets afsnit langs vejen Izel-Rouvroy. Tabene har været store, men lader sig ikke nærmere fastslå.

29. april 1917:

Natten forløber rolig. Med tilslutning til 6./73 ligger i den nye forreste linje 5./76, 5./76, 6./76 forsprængte dele af 1./76 og på venstre fløj med tilslutning til 9./75, 1./76. Om formiddagen hårde kampe om Oppy, hvori 1./76 deltager. Forbindelsen til IR 75 ved Teufelsgraben går tabt.

Et forsøg omkring kl. 15 fra Kamptroppe-kommandøren med resterne af I. Batl. og den til disposition satte 12. Komp., på igen at skabe forbindelse med venstre nabo, mislykkes.

Den dygtige fører for 12. Komp, Lt.d.R. Petersen, falder, hvorved der sker en forsinkelse i forskydningen.

For at sikre forbindelse til venstre nabo-division, der nu er 1. Garde-Reserve-Infanterie-Division indsættes en bataljon fra RIR 17.

III./264 afløses af I. /RIR 17. Kl. 2145 melder 1. Komp. at Teufelsgraben ved mørkefald igen er besat, og at fanger og MG er indbragt.

30. april 1917:

Mellem kl. 0300 og 0800 bliver I. Batl. afløst i forreste stilling af II./RIR 17. Resterne af I. Batl. og II. Batl. marcherer efter mørkefald til Flers. Hele dagen kraftig beskydning af forreste linje og det bagved liggende terræn.

III. Batl. afløses om aftenen af III./RIR 17 i beredskabs- og Rouvroy-Riegel stillingerne. Ligeledes bliver i løbet natten MG og l.MG i linjen, samt Regt-Stab afløst af RIR 17. II. Batl. transporteres fra Douai med jernbane, og når aften kvarter i Bertry. De afløste dele af Regimentet når Flers.

1. – 5. maj 1917:

Banetransport til Bertry ved le Cateau, som bagage og MGK når ad landevejen med mellemkvarter i Bouchain.

Indkvartering: Regt.-Stab: Bertry; Stab I, 2. og 4. Komp.: Reumont; 1., 3. og 1. MGK: Maurois; II. Batl.:Bertry; Stab III, 11. og 12. Komp: Montigny; 9., 10. og Regt.Pi.Komp.: Bertry.

Efter de hårde kampe ved Arras har Regimentet hvil indtil den 5. maj 1917. Den anvendes til indre tjeneste og vedligeholdelse. Den nyudnævnte Divisions-kommandør, Generalmajor v. Busse, hilser på de enkelte bataljoner.

Regimentets tab mellem 10. og 30. april 1917:

- a) Officerer: Lt.d.R. Katner, Lt.d.R. Petersen død; 5 sårede, 7 savnede.
 b) Underofficerer og mandskab: I. Batl.: 21 døde, 78 sårede, 128 savnede
 II. Batl.: 29 døde, 120 sårede, 31 savnede
 III. Batl.: 25 døde, 70 sårede.

Den 2. maj ankommer MGK og bagagen til bataljonerne. 159 Jernkors II. Klasse fordeles.

Hptm. Hübner på orlov. Hptm. d.R. Schulze-Smidt fungerer i stedet. 150 mand erstatning tildeles fra Feltrekrut-depotet. Følgende ændringer blandt lægerne finder sted: Stabsarzt d.R. Dr. Kramer forsættes til Feldlazarett 371; Oberarzt d.R. Dr. Hartwig tilgår III. Batl. som bataljonslæge; Oberarzt d.L. Dr. Tuchelt forsættes til FR 73; Oberarzt d.R. Dr. Baumburg tilgår I. Batl. Den 5. maj om aftenen tilgår befaling om, at Regimentet skal afløse RIR 10 i Siegfried-Stillingen ved Bellicourt.

3. Kampe foran Siegfried-fronten og i Siegfried-Stillingen

8. maj til 24. juni 1917

6. maj 1917:

Kl. 15 afgår III. Batl. til Montbrehain. Kl. 17 afgør regimentets forkommando med lastbil. Funktionerne fra Stabsarzt d.R. Dr. Sierau overtages af Oberarzt d.R. Dr. Hartwig under førstnævntes orlov. Uddrag af Regimentes officers rangliste

Regimentsstab uændret.

I Bataillon:

Kommandør: Hauptmann d.R. Reuter
 Adjudant: Lt. Roese
 1. Komp.: Lt.d.R. Jenewein
 2. Komp.: Lt.d.R. Niendorf
 3. Komp.: Lt. Herkt
 4. Komp.: Lt.d.R. Kranz
 1. MGK: Lt. Wiedron

II. Bataillon:

Kommandør: Hauptmann v. Germar
 Adjudant: Lt.d.L. Budendey
 5. Komp.: Lt.d.R. Schäfer
 6. Komp.; Lt.d.R. Hofeldt
 7. Komp.: Lt.d.R. Späth
 8. Komp.: Lt.d.R. Hinze
 2. MGK: Lt.d.R. Lenschow

III. Bataillon:

Kommandør: Hauptmann Hübner
 Adjudant: Lt. Folkert
 9. Komp.: Lt. König
 10. Komp.: Lt. Splittgerber
 11. Komp.: Lt. v. Allwörden
 12. Komp.: Lt. d. L. Nierth
 3. MGK: Lt.d.R. Fischer

Der modtages 209 Jernkors II. Klasse til fordeling. Lt.d.R. Gans overtager 7. Kompanie under Lt.d.R. Späths sygdom.

7. maj 1915:

I. og II. Batl. marcherer til Montbrehain.

8. maj 1915:

I løbet af natten har III. Batl. afløst I./Res.10 på forposter i Afsnit Bellicourt. Kl. 0830 overtager Major v. Burstin kommandoen over det nye Regimentsafsnit. Om aftenen bliver II./RIR 10 afløst i Siegfried-Stillingen som beredskabsbataljon af II./76.

Den store bagage når Montbrehain.

9. maj 1915:

III. Batl. kompagnier indsættes som følger: fra højre 11., 10., 9., 12 med 7 MG og 4 lette minekastere. De fremskudte forposter ligger i den omtrentlige linje Cologne Ferme – østkant Villeret. Højre fløj af forpoststillingen 500 meter nordøst for Cologne Ferme, venstre fløj 400 meter sydvest for la Haute Bruyère Ferme.

Kort efter middag rammer en kraftig artilleriild forpoststillingen. En omkring 40 mand stærk engelsk patrulje, der i dække af denne ild nærmer sig 10. Komp., afvises og efterlader sig 6 døde og 2 sårede.

III. Batl. modtager 2 lette minekastere og 3 granatkastere med stål-bundplade.

Tilgået personerstatninger fordeles: I. Batl. 5 underofficerer, 95 mand; II. Batl. 4 underofficerer, 83 mand; III. Batl. 5 underofficerer, 69 mand.

10. maj 1917:

Fordeling af II. Batl. kompagnier i Siegfried-Stillingen vest for Bellicourt i nord-syd linje, fra højre 6., 5., 7., 8. Komp.

Højre fløj af Regt.-Afsnittet af Siegfried-Stillingen: omkring 500 meter nord vejen Bellicourt - Hargicourt. Venstre fløj: 200 meter syd for Bellicourt, omkring det sted, hvor Somme-Kanalen fortsætter mod nord som tunnel. Regt.-Stab i den østlige del af Bellicourt.

I løbet af dagen hyppige ildoverfald mod stenbruddet på den venstre fløj af forpoststillingen. 10. Komp. afviser et fjendtligt patruljeangreb, som efterlader to døde.

Jernkorsets I. Klasse tildeles Lt.d.R. Lenschow, Lt.d.R. Hofeldt, Lt.d.R. Stürmer, Unteroffizier Heymann (1. Komp.), Unteroffizier Reckwell (10. Komp.), Lt.d.L. Budendey, San.-Unteroffizier Disque.

Feldwebelleutnant Westphal Udnævnes efter Kabintordre til Lt.d.Landwehr.

Bagagens placering: Kamptræn i Montbrehain, feltkøkkener for forpostkompagnier i Estrées, Store bagage i Brancourt.

Tilgået erstatningspersonel: I. Batl. 60, II. Batl. 28, III. Batl. 28 halvt uddannede rekrutter. Desuden I. Batl. 23 mand.

3 Underofficerer og 17 mand fra sturmkomp. 111 underlægges i to dage under 10. Komp.

III. Batl. modtager en forpost-pjece (Feltkanon).

11. maj 1917:

Fordeling af erstatningspersonel: I. Batl. 2 underofficerer, 70 mand; II. Batl. 3 Gefreiter, 37 mand; III. Batl. 2 underofficerer, 47 mand.

Lt.d.L. Westphal udnævnes til Kanal-tunnel kommandør. I den underjordiske kanal er der placeret enkelte beboelseskibe til modtagelse af reserve under storkamp. Vejret er varmt og tørt.

12. maj 1917:

Regimentets nordlige begrænsning forskydes med et lille kompagniafsnit mod nord. Højre nabo IR 465. 2. Komp. trækkes frem fra Montbrehain for at overtage det nye kompagniafsnit af forpoststillingen.

To kompagnier fra IR 164 stilles som arbejdskraft til disposition for Regimentet og indsættes til bygning af ventilationsskakte til tunnelen og til etablering af forbindelsesgrave.

14. maj 1917:

Efter mørkefald den 13. omgrupperes forpost-stillingen, så den ved dagry i forreste linje består af 12., 11 og 10. Komp og 8 MG, og med 9. Komp. i forpost-reserve i en skråning omkring halvvejs mellem Villeret og Bellicourt.

2. Komp. trækkes ud.

I Siegfried-Stilling står efter udvidelse af afsnittet fra højre 5., 6., 7., 8. Komp med 8 MG.

Efter mørkefald afløses II. Batl. af I. og III. Batl. af II.

III. Batl. kommer i kvarter i Montbrehain.

3./Arm.Batl. 95 tildeles Regimentet og indsættes i etablering af kabelgrave.

Tilgået erstatningspersonel fordeles: I. Batl.: 1 officer, 6 underofficerer, 198 mand; II. Batl.: 1 officer, 8 underofficerer, 200 mand. III. Batl.: 1 officer, 7 underofficerer, 202 mand. Erstatningspersonellets uddannelse er for en dels vedkommende så mangelfuld, at det ikke kan anvendes i stillingen.

18. maj 1917:

Omfattende patruljeaktivitet på Regimentets venstre fløj.

19. maj 1917:

Efter et kort patruljesammenstød tages tre sårede engelske dragoner til fange.

Der afgives 88 mand erstatningspersonel til IR 164. 105 mand overføres til uddannelse ved Feld-Rekruten-Depot.

20. maj 1917:

På vejen Bellicourt – Hargicourt etableres gennem sprængninger kampvognsfælder.

22. maj 1917:

Hptm. v. Nerée overtager igen funktionen som MG-officer ved staben. H.M. Kejseren overrakte i dag to medlemmer af Regimentet Jernkorsets II. Klasse under en afholdt parade.

Mens Regimentskommandøren er på orlov, overtages kommandoen af Major v. Brandis IR 164. Hptm. d.R. Schulze-Smidt afkommanderes til kommandør for III./164.

23. maj 1917:

I løbet af natten afløsning: Forpost I. Batl., Siegfried-Stilling: III. Batl.; i hvil: II. Batl.

24. maj 1917:

Efter et fjendtligt patruljeangreb efterlades en hårdtsåret englænder.

Major v. Burstin forfremmes til Oberstleutnant.

25. maj 1917:

Fly- og artilleriaktiviteten øges. Der observeres sorte tropper i stenbruddet ved Hargicourt. Forpoststillingerne bliver på højeste ordre udbygget som kampstilling.

28. maj 1917:

En stærk engelsk patrulje afvises af højre fløjkompagni. Hptm.d.R. Schulze-Smidt fungerer mens Hptm. d. R. Reuter er på orlov.

29. maj 1917:

En af vore poster ved dagslys nedskudt englænder (3. Garde-Drag.Regt.) indbringes af en patrulje. Der modtages oplysninger om, at den siden Oppy savnede Lt.d.R. Szechura såret befinder sig i engelsk fangenskab.

31. maj 1917:

Afløsning i løbet af natten: I kampstilling: III. Batl., Siegfried-Stilling: II. Batl.; i Montbrehain: I. Batl.

4. juni 1917:

Jernkorsets I. Klasse tildeles Lt.d.R. Nölle, Feldwebelleutnant Dohrenwendt, Stabsarzt d.R. Dr. Sierau, Stabsarzt d.R. Dr. Kramer, Unteroffizier Bückle.

6. juni 1917:

Livlig patruljeaktivitet fra begge sider. To middeltunge minekastere fra M.W.K. 111 indbygges i Regimentets afsnit.

8. juni 1917:

Efter natlig afløsning: Kampstilling: II. Batl.; Siegfried-Stilling: I. Batl.; Montbrehain: III. Batl.

Der gennemføres talrige uddannelseskurser.

10. juni 1917:

Sturmkompanie 111 opløses. Den videre uddannelse af stormtropper bliver ved Regimentet ledet af Lt. Petersen. Kurser i let maskingevær gennemføres. Erobrede engelske lette maskingeværer anvendes som luftværn og som mobile MG i afsnittet.

14. juni 1917:

To stærke fjendtlige patruljer, der efter en ildforberedelse med minekastere angriber vore posteringer, afvises.

Vizefeldwebel Mühl overtager efter udnævnelse til Offizierstellvertreter føringen af Regimentets store bagage.

16. juni 1917:

Efter natlig afløsning: Kampstilling: I. Batl.; Siegfried-Stilling: III. Batl.; i hvil: II. Batl.

Sammen med Regt.Pi.Komp er stillingsbataljonerne fortsat kraftigt indsat i udbygning af stillingen. I mellemterrænet mellem kamp- og Siegfried-Stilling anlægges talrige MG-stillinger (modstandspunkter). Regimentets lette minekastere deltager under de fjendtlige angreb i spærreskydninger, og er tilsvarende indskudte.

21. juni 1917:

II. Batl. afløses i Montbrehain afløst af II./141 og kommer i kvarter i Selvigny.

22. juni 1917:

I. Batl. bliver om aftenen afløst af II./141 i kampstillingen og rykker til Montbrehain. Efter tilgang af 3 MG har hvert MGK nu 9 våben.

23. juni 1917:

Efter mørkefald bliver III. Batl. og Regt.Pi.Komp. afløst i Siegfried-Stillingen af III./141. Den afløste bataljon kommer i kvarter i Montbrehain, mens I. Btl. marcherer til Ligny-en-Cambresis og II. Batl. fra Selvigny til Rieux.

24. juni 1917:

Kl. 0800 bliver Regt.-Stab afløst af stab IR 141 og marcherer over Montbrehain til Selvigny: I. Batl. kommer i kvarter i Cagnoncles.

26. juni 1917:

Indkvartering: Regt.-Stab: Rieux; I. Batl.: Cagnoncles; II. Batl.: Rieux; III. Btl. Selvigny; Regt.Pi.Komp. Selvigny-

26. juni 1917:

Endelig indkvartering ved Cambrai: Regt.Stab: Rieux; I. Batl.: Cagnoncles; II. Batl. Rieux; III. Batl. Navres; Regt.Pi.Komp. Naves.

Regimentet er reserve for Heeresgruppe Kronprinz Rupprecht.

Tab under indsatsen i Siegfried-Stillingen: 13 døde, 63 sårede, 1 savnet.

26. juni til 24. juli 1917:

Hvil i de tildelte kvarterer. Tiden anvendes intenst til uddannelse. Specielt gennemføres talrige øvelser i et storm-øvelsesområde ved Iwuy. Derudover kurser i talrige specialeminer.

Foruden tjeneste tildeles der også mandskabet til til rekreation. Den 11. juli finder i Cambrai en teaterforestilling sted, udført af fremragende medlemmer af Deutsche Schauspielhaus Hamburg. Hvilken uendelig store, rene glæde, kunstnerne ved denne særforestilling gav Regimentet, viser ikke mindst det aldrig endende bifald og de varme takkeord fra den ældste tilstedeværende officer.

Regimentsmusikken spillede hver dag ved en af bataljonerne og bidrog væsentligt til den almindelige opfriskning af enhederne.

Foruden talrige Jernkors II klasse, uddeles I. Klasse til Offizierstellvertreter Echlefinder, 5. Komp, Vizefeldwebel d.L. Trzelinski, 1. Komp, Gefr. Lesczynsk 10. Komp.

Den 13. juli 1917 modtager hvert infanterikompagni et let maskingevær. To lette maskingeværer forbliver som reserve ved stabens MG-officer.

I stillingsbesættelsen sker følgende ændringer: Lt.v. Allwörden forsættes til Feld-Rekruten-Depot. Lt.d.R. Hinze udnævnes til Forplejningsofficer ved II. Batl. Lt.d.R. Holtzcherer bliver fører for 8. Komp., Lt. Philipps fører for 10. Komp.

Den 21. juli 1917 gennemføres en Divisionsøvelse vest for Cambrai, der overværes af Fører for 2. Armee, Exzellenz v.d. Marwitz.

4. Slaget i Flandern (1. indsats)

25. juli til 4. august 1917

Situation:

Ententen havde på trods af alle fejlslag i året 1916 langs Somme, i foråret 1917 ved Arras, og de mange forgæves angreb i Champagne, ikke opgivet håbet om det store gennembrud.

Flandern var den ulykkelige provins, der måtte bære prisen for den nye store engelske offensiv.

25. juli 1917:

Transport fra Banegården i Rieux: Kl. 0700 Regt.-Stab og de tre MGK, kl. 13 I. Batl.

Regts-Stab og MGK ankommer om aftenen til Roulers og marcherer herfra til indkvartering i Staden.

26. juli 1917:

Transport fra banegården i Rieux; Kl. 0700 II. Batl., kl. 19 III. Batl. og Regt.Pi.Komp. Transport over Cambrai – Douai – Lille – Roubaix – Tourcoing – Menin – Roulers. Inden daggry er I. Batl. ankommet til Staden, hvortil II. Batl. når om aftenen. Regimentet er forudset til afløsning af RIR 228 syd for Bixschoote.

Den forreste linje ligger langs Yser-kanalen mellem Het Sas og Boesinge nord for Ypres.

Kl. 2130 rykker forkommando fra I. Batl. frem til forreste stilling med henblik på afløsning. II. Batl. afløser i skovlejr omkring 1200 meter nord for Koekuit I./228 som reserve.

27. juli 1917:

Kl. 0500 ankommer III. Batl. til Roulers og marcherer herfra til Staden. På grund af voldsom beskydning af Staden opstår tab: 10 døde, 44 sårede, 4 heste døde og 1 såret.

I det nye afsnit kan høres trommeild.

28. juli 1917:

Efter i løbet af natten at være trukket frem til Regt. 228 Kommandostation mellem Mangelare og Wij-dendrift, vender II. Batl. tilbage til Skovlejren, da angreb ikke følger.

I løbet af natten har I. Batl. afløst i kampstillingen, hvorunder det viste sig, at den afløste bataljon fra IR 228 ikke havde posteringer langs kanalen, men tværtimod fjendtlige styrker allerede befandt sig øst for kanalen. Som resultat lykkedes det kun I. Batl. at placerer sine forreste posteringer i kratermarken 300 til 400 meter øst for kanalen. I. Batl. besætter linjen med 3. og 4. Komp forrest og sender fra hver tre grupper frem i fortærrænet.

Mellem Bataillons-skoven og Tauentzien-Stillingen: 1. Komp. I skovlejren 2. Komp.; MG indsat ved kompagnierne og i mellemterrænet. K.T.K. placeret i den nordlige del af Haubitz-skoven; beredskabs i området syd-vest Steenbach (II./R.228); Regt.Stab: Oberstleutnant v. Burstin overtager kl. 0830 kommandoen over afsnit Mitte under Gruppe Dixmuide; reservebataljon: II. Batl. i skovlejren; biwak Stade: III. Batl. og Regt.Pi.Komp.

I kampstillingen fandtes endnu fem små anvendelige betonbunkere. Enhederne ligger i kratere, da grave er ødelagte. De afløste enheder er fuldstændig nedslidte. Eget artilleri og fly er fjendens underlegen. Området er fladt og uoverskuelig.

I. Batl. tab var allerede under indrykning betydelige. Mens I. Batl. gik i stilling med 376 mand, angiver den sin styrke om aftenen den 28. juli til kun 137 mand. Dette antal steg, som man fik samlet forsprængte dele.

Hos venstre nabo-regiment er fjenden under afløsningen med FR 73 trængt helt frem til beredskabsstillingen. Et angreb hen under aften gennemført samlet angreb med Brigaden for at generobre linjen langs Kanalen, mislykkes. II. Batl, underlagt RIR 226, når under fremrykning frem til Loobach, hvor den standses af fjendtlig artilleri. Med anlagt gasmasker ligger bataljonen flere timer under den fjendtlige gasskydning. Batl.stabens forsøg på igen at skabe forbindelse til bataljonen, mislykkes, da den hele tiden er tvunget til at skifte placering.

Omkring kl. 2200 ankommer Hauptmann Haffenstein fra RIR 228 til bataljonsstaben II./76, uvidende om, at han med sin bataljon skulle angribe med tilslutning til II. Batl. (efter oplysningen fra II. Batl.).

Den planlagte angreb må betragtes som mislykket. Oplysningen ovenfor skal på ingen måde skubbe skylden på andre troppeformationer, blot vise at den for kampenes gennemførelse så livsvigtige indbyrdes forbindelse, hele tiden blev revet over under den rasende fjendtlige beskydning og det uoverskuelige terræn. Ordonnanser, telefon-, signal og opklaring ydede under kampene i Flandern en næsten umenneskelig indsats, på sammen måde som de trofaste kamptropper i kratermarkerne. Kampene i Flandern lod i voldsomhed intet tilbage i forhold til Somme. Dertil kom vanskelighederne for fører, at tropperne i uddannelsesstandard ikke kunne sammenlignes med Somme-kæmperne, og at de næsten et år lange, talrige kampe og slag, specielt forårsslaget ved Arras, havde efterladt sine mærker på det tapre Regiment Hamburg.

Omkring midnat ankommer III. Batl. i beredskabsstillingen. II. Batl. trækkes tilbage til skovlejren. Tabene ved bataljonerne er store. Situationen ved I. Batl. er uforandret.

29. juli 1917:

Fordeling af styrker: Egen forreste linje på højde med den sydvestlige kant på Bataillons-skoven: fra højre: 2., 3., 4., 1. Komp. K.T.K. i den nordlige del af Haubitz-skoven ved Loobach. Beredskab: 9. Komp. mellem Loobach og Hansa-Haus. 10. og 12. Komp. i området Kortekeer-værtshus. 11. Komp. ved militærkirkegården Steenbach. Stab III ved Wimpel vest for Steenbach. Regt.Stab: Granat-skoven. I Wald-lejren II. Batl. I Mangela-re-lejren: Regts.Pi.Komp.

Fjenden ligger omkring 600 meter øst for kanalen.

Den fjendtlige artilleri er om formiddagen en smule svagere, men stiger om eftermiddagen igen til Trommeild, og fortsætter med største styrke hele natten. Kamp- og beredskabsområder, samt batteristillinger ligger under gasbeskydning.

30. juli 1917:

Omkring kl. 0700 mindskes den fjendtlige beskydning en del. Ifølge meldinger fra K.T.K og opklaringsofficer Lt. Lührs er der forbindelse med naboregimenterne; IR 164 til højre og FR 73 til venstre.

Af de stærkt decimerede kompagnier i I. Batl. er svage posteringer skudt frem til Tauentzien-stillingen. 12. Kompanie, der er sendt som forstærkning af I. Batl., placeres af K.T.K. bag den truede højre fløj.

II. Batl., der i løbet af natten er trukket helt frem til Regiments kommandostation, går i bivak i ved militærkirkegården Pelikan.

Med observation fra fly begynder om eftermiddagen punktild mod de endnu få eksisterende betonbunkere i I. Batl. Sanitetsbunkeren ved Bataillons-skoven skydes i stykker, hvorved Lt.d.R. Kranz, Lt.d.R. Siemssen og flere andre sårede omkommer.

Kl. 2200 melder adjutanten I./76: »Hauptmann Reuter død!« Med ham mistede bataljonen sin trofaste og i vanskelige situationer dygtige kommandør.

De store tab i den tapre I. Batl. og også ved III. og II. Batl. foranlediger Regimentskommandøren til at give en melding herom til Brigade, hvoraf specielt de store officers tab fremgår.

31. juli 1917:

Mens II. Batl. afløsning af III. i beredskabsstillingen under en ildpause før midnat sker uden tab, har III. Batl. under afløsning af I. Batl. i forreste linje betydelige tab.

Afløsningen af forreste linjen gennemføres kun af 9. Komp., mens 10. og 11. Komp. bliver fanget i den fjendtlige spærreild vest for Loobach, og bliver i en anden linje bag 9. Komp. 12. Komp. forbliver i området Haubitz-skov.

Resterne af I. Batl. samles ved Regt.-Kommandostation. Den fjendtlige artilleri vokser om morgenen til rasende voldsomhed. Kl. 0500 anmodes om spærreskydning ved hjælp af lysraketter. Et engelsk patruljefremstød mislykkes i vores spærreild.

Kl. 0800 angriber fjenden efter kraftig beskydning. Kl. 0830 ankommer fører for 9./76, Lt. König til K.T.K. og melder: »Fjenden til venstre for mig ved FR 73 trængt igennem. Hans fremrykning fortsætter. Også til højre for mig fortsætter angrebet. Mit kompagni er forsprængt og udslettet«.

Kl. 0840 tilgår melding fra Lt.d.L. Nierth, 12./76, at forbindelsen til højre til IR 164 er gået tabt.

Kl. 0900 observerer kommandøren for III. Batl. at fjenden er under fremrykning med stærke styrke bag en fremskudt skyttelinje. Ilden fra det ved K.T.K. opstillede, mobile feltbatteri, bliver rettet mod de fjendtlige kolonner. Enhver forbindelse mod fronten er forsvundet.

I K.T.K. ødelægges alle kort og dokumenter. Overfor de uhyre talmæssige overlegne englænderne og hans overlegne artilleri, viger de tapre rester af III. Batl., 1 MGK og 5. Komp., der fra III. Batl. kastes ind i kampen, tilbage til vestsiden af Steenbaak.

Navnene på de tapre folk, der til sidste åndedrag holdt ud i modstandspunkterne foran beredskabsstillingen, er ukendt, da enhver dokumentation herom mangler. Efter oplysninger fra en såret fra 10./73 og Lt.d.R. Rickel bekræfter Lt. Königs melding om, at det engelske gennembrud begyndte til venstre. Det samme billede som den 3. september 1916.

Kl. 1040 er situationen nogenlunde som følger: I venstre naboafsnit hos FR 73 ligger forreste tyske linje på steder bag Steenbach. Engelsk fremrykning i dette område beskydes flankerende fra III./76 afsnit.

I eget afsnit fastholdes endnu vestsiden af Steenbach. Højre fløj (dele af II. Batl., specielt 6. Komp.) har endda fastholde området ved Kortekeer-værkhuset.

I højre nabo-afsnit ved IR 164 er forreste linje generelt trukket tilbage til vestsiden af Steenbach. Længere mod højre er Draaibank-linjen besat.

Eget artilleri, der er placeret på østsiden af Steenbach, og herfra lægger spærreild foran beredskabs stillingen, er yderst truet.

Kl. 13 melder patruljer, at FR 73 forreste linje er Wijdendrift-stillingen. Flankeringen af de rester af II. Batl. der fortsat fastholder Querriegel-stillingen, fortsætter yderligere.

Et modangreb med 2. Garde-Reserve-Division, der underlægges 111. Inf.Div., og som skal generobre Albrecht-Stillingen, bliver i Regimentets afsnit gennemført af Res.-Inf.-Regt 77, men bliver standset i Querriegel.

Til angrebet befales, at resterne af Regimentet samles i Batl. Hübner. Dette lykkes i den store forvirring ikke helt.

Hen under aften beordre Res.-Inf.-Regt. 77, der har overtaget kamphandlingerne, regiments samling ved militærkirkegården ved Ggranat-skoven.

Regimentets tab havde været store.

1. maj 1917:

Om natten fjendtlig artilleri af middel intensitet. Under modangrebet i Regt.-Afsnit, som nåede den linje, der fastholdtes af II. og III. Batl., fik den til venstre forbindelse til FR 73 ved Steenbach og til højre med IR 164 øst for Bixschoote, som der igen er en sammenhængende linje.

De samlede rester af Regimentet ikke langt fra dets kommandostation består af 7 officerer, 21 underofficerer og 110 mand. Af disse opstilles: Infanteri-Abteilung under Lt.d.R. Holtzscherer og MG-Abteilung under Lt.d.R. Lenschow.

Hauptmann Hübner får til opgave, at forsamle forsprængte fra Regimentet i Stade, mens Hauptmann v. Ger-mar samme opgave i reserve-Lager og Mangelare.

De to opstillede enheder forbliver i beredskab i nærheden af kommandostationen.

Ved midnatstid tilgår befaling om, at Regimentet skal samle i området Etampkot – Hoogeschoor, vest for Staden.

2. august 1917:

Efter samling af Regimentet i det befaledede område kan de samlede tab fastlægges:

a) Officerer: døde (4): Hauptmann d.R. Reuter, Lt.d.R. Fitzler, Lt.d.R. Kranz, Lt.d.R. Siemssen, Såret (13): Lts. Nölle, Siedel, Herkt, Nieken, Ehlers, Bubenberg, Rickel, Eisfeld, Schoener, Weindschügel, Nierth, Philipps, v. Fischer-Treuenfeld. Savnet: Lt. Splittgerber.

Gassyge (4): Lts. Stürmer, Braath, Niendorf, Wulf.

b) Underofficerer og mandskab: 103 døde, 560 sårede, 250 savnede, 191 gassyge, 55 lazaret-syge.

Totalt: 1.181 mand

c) heste: 6 døde, 4 sårede.

d) Materiel: 3 MG 08, 5 MG 08/15, 2 Lewis-MG, 5 lette minekastere, 1 køretøj.

3. august 1917:

111. Inf.Div. udgår af 4. Armee og transporteres til Armee-Abteilung C.

Mellemkvarter i Lichtervelde.

4. august 1917:

Regt.-Stab med 3 MGK og I. Batl. transporteres fra Gits, II. og III. Batl. fra Lichtervelde. Transporterne går over Bryssel – Sedan til Conflans.

5. Mellem Meuse og Mosel

5. august til 16. oktober 1917

5. august 1917:

Indkvartering: Regt.-Stab: Abbeville, I. Batl. Abbeville, II. Batl. Labry, III. Batl. Boncourt – Conflans-en-Jarnisy.

Uddrag af Officers Ranglisten:

Regimentsstab uændret.

I Bataillon:

Kommandør: Hauptmann d.R. Schulze-Smidt
 Adjudant: Lt. Roese
 1. Komp.: Lt.d.R. Jenewein
 2. Komp.: Lt.d.L Westphal
 3. Komp.: Lt. Petersen
 4. Komp.: Lt.d.R. Moraht
 1. MGK: Lt.d.L Heubel

II. Bataillon:

Kommandør: Hauptmann v. Germar
 Adjudant: Lt. Adler
 5. Komp.: Lt.d.R Tackmann
 6. Komp.; Lt.d.R. Hofeldt
 7. Komp.: Lt.d.R. Späth
 8. Komp.: Lt.d.R. Holzscherer
 2. MGK: Lt.d.R. Lenschow

III. Bataillon:

Kommandør: Hauptmann Hübner
 Adjudant: Lt. Folkert
 9. Komp.: Lt. König
 10. Komp.: Lt. d.R. Schwartz
 11. Komp.: Lt. d.R. Dannenberg
 12. Komp.: Lt. d. R. Wehrmam
 3. MGK: Lt.d.R. Fischer

6. august 1917:

Oberst Hoebel udnævnes til kommandør for 221. Inf.Brig. for den forsatte Generalmajor v. Kraewel.

Regimentets Pionerkompagni opløses. Tilbage bliver kun Regt.Pi.Deling under Vizefeldwebel Weiske. Hver bataljon modtager 30 mand erstatning fra Feld-Rekruten-Depot.

9. august 1917:

Erstatningspersonel ankommer: I. Batl.: 19 underofficerer, 162 mand; II. Batl.: 5 underofficerer, 114 mand; III. Batl.: 4 underofficerer, 87 mand.

Fra i aften begynder regimentet afløsning af IR 370 i 10. Ersatz-Division afsnit syd for Thiaucourt. Regimentet transporteres med jernbane fra Conflans til Jaulny: II. Batl. den 9. august, III. Batl. den 10. august og Regtsstab og I. Batl. den 11. august.

10. august 1917:

164 Hamburgische Hanseatenkreuze ankommer til fordeling.

11. august 1917:

III. Batl. afløser i højre underafsnits forreste stilling. Kl. 10 overtager Regt.-Kommandøren kommandoen over Afsnit H II ved Remonauville. Regt.-Kommandostation oprettes i »Kriegshaus« syd for Thiaumont.

Fordeling: Første linje og løbegrave fra højre: 12., 11., 5., 6. Komp. Mellemlinje (300-600 meter bag): 10. og 7. Komp. I Bois du Four: 9. og 8. Komp. I Lejr Jaulny: I. Batl. (hvil).

Stillingen er rolig, men udbygningen mangler fuldstændiggørelse.

12. august 1917:

Fjenden ligger med første linje i 300-600 meters afstand og forholder sig rolig og forsigtig. Landsbyen Remenauville, hvis sydlige kant er besat, dannet er fremspring ca. i midten af Regimentets afsnit.

To kompagnier af stillingsbataljonen besætter henholdsvis forreste linje og løbegravene tæt bag. Terrænet foran stillingen er meget uoverskuelig med undtagelse af venstre fløj. 2. Linje er godt udbygget, selvom den på steder ligger for langt bag første linje. I den nordlige del af Bois du Four er der to grave, der endnu ikke er forsynet med skudsikre dækninger. Reserverne af begge stillingsbataljoner i den sydlige del af Bois du Four har skudsikre dækninger.

I skoven anlægges regimentets pioner-depot.
 Regimentets signal-enhed er underbragt i Heiche-skovlejren.
 Af bataljonen i hvil ligger stab og et kompagni i Jaulny, tre kompagnier i Luther-Lager I ved Jaulny.
 Bagagen ligger i Luther-Lager II og Lager 51 ved Jaulny.
 Ankommet erstatningspersonel fra II./Jäger 10 fordeles: I. Batl. 25 mand, II. Batl. 22 mand, III. Batl. 46 mand. Desuden modtager II. Batl. 3 og III. Batl. 2 underofficerer.
 Regnvejrr.

14. august 1917:

Hvert MGK modtager et 10. våben. Med stillingsbataljonen er der indsat 14 MG.
 Erstatningspersonel: I. Batl.: 1 underofficer, 24 mand; II. Batl.: 1 underofficer, 29 mand; III. Batl.: 1 underofficer, 9 mand.
 Lt.d.R. Braath overtager igen føringen af 11. Komp. Lt.d.R. Dannenberg føringen af 12. Komp.

15. august 1917:

Jernkorset I. Klasse tildeles Lt. Folkert, Lt.d.R. Späth, Lt. Roese, Vizefeldwebel Kruck, 3. MGK, Hauptmann d.R. Schulze-Smidt.

17. august 1917:

I de fire komp.-afsnit af første linje placeres et let MG 08/15. De tunge MG 08 placeres parvis i mellemterænet. Samtidig sker en sammensætning af hver to lette minekastere, hvoraf 7 er indsat.
 Til afskæring af Remenauville-fremspringet begynder anlæggelsen af Hanseaten-tværlinjen påbegyndt.
 En halv deling af Pi.Komp. 221 indsættes til konstruktion af blinksignalstationer og MG-stillinger.
 Der gennemføres en livlig patruljeaktivitet.
 Sturmkompanie 111 bliver igen opstillet ved Division.

20. august 1917:

I. Bataillon inspiceres af Regt.-Kommandøren.
 Om aftenen afløser I. Batl. i venstre underafsnit II. Batl.

21. august 1917:

Fra Feld-Rekruten-Depot modtager I. Batl. 13 infanterister, 10 MG-skytter, og 4 mand til de lette minekastere. II. Batl.: 12 infanterister, 10 MG-skytter og 3 mand til lette minekastere; III. Batl.: 12 infanterister, 8 MG-skytter og 3 mand til lette minekastere.

23. august 1917:

Regimentsmusikken meddeles orlov i Hamburg indtil den 31. august 1917.
 De lette minekastere samles i en enhed under føring af Lt.d.R. Heins.

26. august 1917:

Lt. Petersen forsættes til Regimentsstab til forberedelse af en patruljeoperation.
 Erstatning: 1 MGK: 30 mand, 2 MGK: 1 underofficer, 29 mand; 3. MGK: 26 mand.

28. august 1917:

Regt.Pi.Komp. under Feldwebelleutnant Dohrenwendt genopstilles og placeret i Heiche-Wald lager. Kampaktiviteten er som tidligere ringe.
 Uddannelse, specielt i alle specialfunktioner, gennemføres under stor opmærksomhed fra alle foresatte.

30. august 1917:

III. Batl. afløses i højre underafsnit af II. Batl.

1. september 1917:

Regimentet får overført 13 officerer (løjtnanter) fra 5. Landwehr-Division.

2. september 1917:

Jernkorsets I. Klasse tildeles Lt.d.R. Holtzschere 8./76, Vizefeldwebel Wittern 1./76, Unteroffizier Krause 4./76 og Gefreiter Schmal 8./76.

3. september 1917:

Ved dag gry gennemføres en patrulje operation under ledelse af Regimentet, og forberedt af Lt. Petersen mod det fjendtlige system af grave sydvest for Remenauville overfor højre underafsnit. Kl. 0540 forlader 6 pa-

truljer på hver gruppestørrelse under føring af Lt. Hennings, Lt. Becker, Lt.d.R: Boese, Unteroffizier Dobmann, Fähnrich Gnügge og Unteroffizier Langmaak efter tre minutters artilleri- og minekaster forberedelse egen grav, og trænger ledsaget af fire pionerer fra Pi.Komp. 222 ind i den fjendtlige grav. De vender tilbage med følgende bytte: 9 fanger fra det franske 95 Territorial Regiment, 5 geværer, 6 gasmasker, skitser og optegnelser, en MG-taske med tilbehør, materiel til et let maskingevær og æggehåndgranater.

Under nærkamp lykkedes det, specielt af Patrulje 1b (Lt.d.R. Boese, en Gefreiter, 8 mand, 4 pionerer) at tilføje fjenden betydelige tab.

De frivillige patruljers indsats er over alt ros. Fremragende støttet af artilleri og minekastere forstærkede på ny tilliden til støttevåbnene. Den dristige, dygtige og med få tab gennemførte operation hævede i væsentlig grad stemningen blandt enhederne, og øgede selvtilliden.

Det fjendtlige svar i form af artilleri startede hurtigt foran indbrudsstedet, hvorfor det viste sig godt, at tilbageerterne for patruljerne var lagt omkring 500 meter øst for udgangsstillingen.

4. september 1917:

En patrulje fra 2. Komp. (venstre fløj af regt.-afsnittet) trænger i løbet af natten ind i fjendens forreste linje og bringer et fransk skydeskårspanser med tilbage.

5. september 1917:

Landsbyen Remenauville rammes af enkelte ildoverfald fra fjendtligt artilleri.

6. september 1917:

Borgmester Dr. v. Welle besøger Regimentet i selskab med Senatssekretær Dr. Hagedorn. Under en parade med hvilebataljonen i Jaulny uddeler Borgmesteren 88 Hamburgische Hanseatenkreuz.

41 Jernkors II. Klasse ankommer til fordeling blandt Sturm-Abteilung Petersen.

Om aftenen trænger en patrulje fra 2. Kompanie endnu engang ind i den fjendtlige første stilling, der findes ubesat. Patruljen bringer to franske skjolde med tilbage.

7. september 1917:

Følgende deltagere i Patrulje-Operation "Hummel" den 3. september 1917 modtager Jernkorsets I. Klasse: Lt.d.R. Boese, Unteroffizier Langmaak, Lt. Hennings, Pionier Jagel.

8. september 1917:

Der dukker enkelte tilfælde af gassygdom på grund af jordgas-forgiftning.

10. september 1917:

III. Batl. afløser I. Batl. i venstre underafsnit. Regimentet modtager 24 officers-aspiranter og Fahnenjunkere.

12. september 1917:

Oberlt. v. Seelen overtager kommandoen over 3. Komp. Omfattende skydninger med fjendtlige MG forhindrer i løbet af natten egen patruljeaktivitet. På forsøgsbasis bliver poster i første linje forsynet med ryg, henholdsvis brystpanser.

18. september 1917:

En fjendtlig patrulje afvises omkring kl. 0400 foran Remenauville.

20. september 1917:

II. Batl. afløses af I. Batl. i højre underafsnit. Med livlig indsættelse af fjendtlige fly gennemføres hyppige fjendtlige ildoverfald. MG-uddannelseskursus afsluttes, mens der i stedet ved den aktuelle bataljon i hvil gennemføres uddannelse af Storm- og nærkamp.

23. september 1917:

3. Komp. afviser fjendtlig patrulje i nærkamp.

29. september 1917:

Efter tildeling af yderligere MG, råder hvert MGK nu over 12 våben. III. Batl. afløses af II. Btl. i venstre underafsnit.

30. september 1917:

Til afledning fra en patrulje-operation ved højre nabo – IR 164 – gennemføres omfattende egne patruljer.

1. oktober 1917:

Mens Regiments-kommandøren er tilkommanderet et gaskusus i Berlin mellem 1. og 6. oktober, overtager Oberstlt. Frhr. v. Rettelbladt (Dragon 22) føring af Regimentet.

Jernkorsets I. klasse tildeles Lt.d.R. Fischer og Unteroffizier Dobmann, 3. MGK.

5. oktober 1917:

Hauptmann v. Nerée tilkommanderes staben ved 111. Inf.Div som MG-officer. Hauptmann Siehren fra Ersatz-Batl. 164 overtager funktionen som MG-officer ved Regimentsstab, og indtil den 5. november 1917 kommanderet på MG-kursus Waulsort.

6. oktober 1917:

I sammenhæng med en fjendtlig operation mod FR 73 (venstre nabo) mellem kl. 0400 og 0500, rammes Regiments-afsnittet af omfattende fjendtlig artilleriild.

7. oktober 1917:

Af helbredsårsager forsættes Oberstlt. v. Burstin til Armeens officerskorps.

Under næsten tre års hårde kampe havde Oberstlt. v. Burstin stået i spidsen for Regiment Hamburg. For alt tid er hans navn tæt forbundet med Regimentet.

Det var med sort, at enhederne så deres kommandør forlade dem.

Som Regiments-kommandør udnævnes Oberst Dürr, tidligere kommandør for Landwehr-I.R. 36.

9. oktober 1917:

I. afløses af III. Batl.

11. oktober 1917:

Oberst Dürr ankommer og overtager kommandoen over Regimentet.

13. oktober 1917:

Et forkommando fra det bayriske IR 9 ankommer forud for en afløsning af IR 76. I. Batl. bliver i Jaulny afløst af II./IR 9 og med bane transporteret til Mars-la-Tour.

Indkvartering: Stab, 1., 2., 3. Komp i Vionville, 4. Komp, 1. MGK og MW-Abteilung i Tronville. Køretøjer når området i march.

14. oktober 1917:

III. Bat. afløses i højre underafsnit.

15. oktober 1917:

III. Batl. transporteres tidligt på morgenen til Mars-le-Tour, hvor den kommer i kvarter. Regt.Pi.Komp. bliver ved III. Batl.

II. Batl. afløses i venstre underafsnit.

16. oktober 1917:

II. Batl. transporteres til Mars-la-Tour og kommer i kvarter. Stab, 6. og 8. Komp: Doncourt, 5. og 7. Komp. Bruville, 2 MGK og MW-Abt. St.Marcel.

Kl. 0900 afløses Regt.-Stab i Kriegshaus og kommer i kvarter i Mars-la-Tour.

Regimentets tab mellem 5. august og 16. oktober 1917: 4 døde, 33 sårede, 2 savnede. 5 syge af gasforgiftning. 4 døde og 2 sårede heste.

6. Slaget om Flandern (2. indsats)

17. oktober til 7. november 1917

Situation:

Enkelte delresultater i Flandern forførte englænderne til hele tiden at kaste nye menneske- og artillerimasser ind i kampen, så slaget i Flandern fortsatte med uformindsket styrke til ind i vinteren.

17. oktober 1917:

Sammen med staben ved 111. Inf.Div. bliver Regt.-Adjutant og Gasbeskyttelsesofficer som forkommando transporteret til Armee-Oberkommando 4.

18. oktober 1917:

Regimentet forskyder i fire tog, rækkefølge: I. Batl., Regt.-Stab og de tre MGK, III. Batl., II. Batl. fra Mars-la-Tour over Sedan – Bryssel til Iseghem og Ingelmunster. 111. Inf.Div. er bestemt til afløsning af indgrebsdivisionen i Afsnit B.

19. oktober 1917:

Bataljonerne afløser i rækkefølge i området Kaphoek IR 28 fra 16. Inf.Div. Kompagnierne ligger fordelt i de for egnen typiske små gårde. Området er begrænset af nordkanten Oostnieuwkerke – Kaphoek og Wildemann-værtshus på vejen mellem Westroosebeke og Sleyhage.

Regt.-Stab i Schierveld. Den store bagage i Ardoye.

20. oktober 1917:

Med tildeling af lette MG er hver kompagni nu udrustet med tre våben. Om aftenen begynder afløsning i beredskab af det bayriske RIR 12.

21. oktober 1917:

Kraftig fjendtlig beskydning af område Poelkappelle.

22. oktober 1917:

Den kraftige fjendtlige beskydning fortsætter natten igennem og stiger omkring daggry til stor voldsomhed mod hele Regimentets afsnit og Westroosebeke.

Efter endt afløsning med III./76 i kampstillingen i Afsnit B Nord overtager Oberst Dürr kl. 1130 kommandoen over det nye Regimentsafsnit.

Afsnittet er mod nord begrænset af vejen Poelkappelle – Westroosebeke, i syd af Lekkerboter-bach – sydkant Feldherrenhügel.

Kampzonen ligger omkring 1 km øst for Poelkappelle; beredskabsstilling omkring halvvejs mellem Poelkappelle – Westroosebeke med højre fløj i området Sprit.

Regts-kommandostation 300 meter sydvest Westroosebeke på Feldherrenhügel foran artilleribeskyttelsesstillingen.

Reserven ved Bryke gården, 1500 meter øst for Westroosebeke.

Organisering: Kampstilling: III. Batl.; Beredskab: I. Batl. med 1 MGK; Reserve: III. Batl. med 2. MGK; Kaphoek: 3. MGK.; øst for Westroosebeke: Regt.Pi.Komp.; området Kaphoek – Roulers: Kamptræn; Arboye: Store Bagage.

Bataljonens fjerde delinger er samlet i Gemeenhof. Højre nabo: Matrosen-Infanterie-Regt. 3, venstre nabo: IR 164.

Ved middagstid mindskes den fjendtlige ild en kort periode, og stiger så igen til den omkring kl. 17 når sit maksimale. Kl. 1740 bliver der meldt om stærke fremrykkende fjendtligt infanteri på begge sider af vejen Poelkappelle – Westroosebeke. De svage forposter under føring af Lt.d.R. Geilen bliver trængt omkring 200 meter tilbage. Kl. 1810 på håndgranater omkring betonbunkeren 600 meter øst for Poelkappelle, der omgås mod nord. Tabene i III. Batl. er alvorlige. Kl. 1840 iværksætter I. Batl. modangreb, mens to kompagnier af II. Batl. som sikkerhedsbesætning trækkes frem til beredskabsstillingen.

I. Batl. fremrykning støttes virksomt af eget artilleri, der hermed forhindre en omringelse fra nord af den svækkede III. Batl.

Under kampe frem og tilbage bliver fortærrænet frem til på højde med betonbunkeren igen sikret. Kampbataljonen lider i kraterfeltet under det regnfulde vejr, der forvandler de utallige kratere til små søer.

Med mørkefald letter den fjendtlige beskydning.

Tab: Lt. Michaelis, Lt.d.R. Wulf, 25 underofficerer og mandskab død; Lt.d.R. Saalbeldtd, Lt. Windschügel, feldwebellt. Hüntten, 63 underofficerer og mandskab såret. 54 mand savnet. 18 mand syg.

I løbet af natten gennemføres afløsning.

23. oktober 1917:

Forposter: 3. Komp.; hovedkamplinje: 4., 2., 1. Komp. og 3. MGK; Beredskab. II. Batl. med 1. MGK; Reserver III. Batl. og 2. MGK.

Mens forbindelser til siden er genoprettet i hovedkampstillingen, mangler den til højre i forpostlinjen. Trods heftig artilleribeskydning følger intet angreb i dag. Forpostbesætningen fra I. Batl., som det er lykkedes at trænge frem omkring 200 meter vest for betonbunkeren, skal på ordre efter mørkefald igen falde tilbage til på højde med bunkeren.

Tab: 7 sårede, 6 syge.

Kraftig regn i løbet af natten.

24. oktober 1917:

Den befalede tilbagetrækning af forpostlinjen til på linje med betonbunkeren, lykkes på grund af det sumpede terræn kun delvist.

Kl. 0945 melder I. Batl. med brevdUER til Division, at stærke fjendtlige styrker er under fremrykning mellem Langemark og Poelkapelle. Med det opklarende vejr er aktiviteten i luften stigende.

Fra kl. 13 trommeilds overfald af længere varighed. Kl. 1820 er den fjendtlige ild steget til et højdepunkt, mens anmodninger om spærreskydninger indløber fra hele vores front.

III. Batl. trækkes frem til Heidengut (ikke langt fra Regimentets kommandostation).

Efter anmodningen om spærreild er II. Batl. omkring kl. 1845 på eget initiativ gået til modangreb med fire delinger. Kl. 2115 melder K.T.K. at der ikke har været fjendtligt angreb, og af delingerne fra II./76 igen er trukket tilbage til beredskabsstillingen. III./76 sættes i march mod Bryke.

I løbet af natten afvises to fjendtlige patruljer i nærkamp. En engelsk underofficer fra 206. MGK såres af et spadeslag og tages til fange.

Regnvejr.

26. oktober 1917:

Fra kl. 22 gennemføres afløsning. Herefter i forpostlinje 8. Komp. (Lt.d.R. Holtzscherer). Hovedmodstandslinje: 5., 6., 8., 7. Komp og 1. MGK; Beredskab: 12., 11., 10., 9 Komp og 2. MGK. Reserve: I. Batl. med 3. MGK. Forbindelse til højre til IR 465 og til venstre til IR 164.

26. oktober 1917:

Fra kl. 0300 kraftig fjendtlig artilleri mod stillinger og bagterræn, der fra kl. 0615 hele tiden stiger i intensitet. Fra K.T.K. meldes om større fjendtlige kolonner under fremrykning.

I. Batl. trækkes frem til Heidengut, hvorfra bataljonens fjerde deling får ordre til at rykke frem til Bryke.

Kl. 0915: Fjenden trængt ind i højre nabo-regiment. MG i hovedkamplinjen beskyder flankerende det fremrykkende fjendtlige infanteri.

Kl. 1125 melder K.T.K. (II. Batl.) via Lt. Holm:

»Omkring kl. 0500 blev stærke fjendtlige troppeansamlinger erkendt. Fra Kl. 0500 til 0700 kraftig fjendtlig beskydning af kampstilling. Infanteri-angreb begyndt kl. 0700. Efter anmodning om spærreskydning, kunne indtil kl. 0750 MG- og infanteriild høres fra forpostlinjen. Omkring kl. 0800 er fjenden trængt ind i forpostlinjen og rykker frem mod hovedmodstandslinjen. Angrebsbølgen og de tæt efterfølgende kolonner blev af MG- og infanteriild næsten totalt nedkæmpet, så det fjendtlige angreb gik i stå 200 meter foran II. Batl. linje. Kl. 0930 gik II. Batl., forstærket af enkelte grupper fra III. Batl. til modangreb samtidig med højre nabo-regiment, og trængte englænderne i fortærrænet tilbage til omkring 200 meter øst for betonbunkeren. Angreb mod det af fjenden med MG besatte bunker, mislykkedes.

Indtil kl. 10 er tre engelske MG og talrige fanger fra den engelske 58. Division bragt ind. Fjendens tab er usædvanlig store.«

Om eftermiddagen mindskedes den fjendtlige artilleriild og øgedes først igen omkring kl. 1720 til største heftighed. Der fulgte ikke yderligere infanteriangreb.

Bataljonen forstærkes af dens fjerde delinger og genforsynes med forplejning og ammunition.

Tab: a) Officerer: Lt. d. R. Schmidt, Lt.d.R. Bollow, Lt.d.R. Diethlefsen død; Lt.d.R. Witter såret. Lt.d.R. Holtzscherer, Lt.d.R. Claussen savnet.

b) Underofficerer og mandskab: 20 døde, 83 såret, 58 savnet.

27. oktober 1917:

Fordeling: Kampstilling: II. Batl. forstærket med 9. Komp.; Beredskab: III. Batl. forstærket med 2. Komp.; Reserve I. Batl. ÷ 2. Komp.

Dagen forløber rolig.

Efter mørkefald afløses infanterikompanierne af det bayriske RIR 12. Afløsningen af MGK sker 24 timer senere.

28. oktober 1917:

Kommandøren for RIR 12 overtager kommandoen og Regimentsafsnittet kl. 0900.

Underbringelse: Regt.-Stab: Schierveld, I. og II. Batl. Roulers, III. Batl. og Regt.Pi.Komp. i Ostniewkerke området.

I anerkendelse af hans tapperhed den 22. oktober modtager Lt.d.R. Geilen Jernkorsets I. Klasse.

Sammenfatning af de upræcist angivne tab:

- a) Officerer – 7 døde, 8 sårede, 2 savnede
 - b) Underofficerer – 8 døde, 46 sårede, 11 savnede
 - c) mandskab – 81 døde, 234 sårede, 89 savnede
 - d) syge: 64
 - e) heste: 1 død, 3 sårede
- Ødelagt materiel: 4 lette MG 08/15, 17 MG 08, 3 vogne.

29. oktober 1917:

Der oprettes et kursus i MG. Ved beskydning af Roulers en dræbt.

30. oktober 1917:

Kl. 0800 trækkes III. Batl. frem til Bryke som reserve for Gruppe. I. og II. Batl. er i marchberedskab, da et fjendtligt angreb er rettet mod divisionens gamle linje. Kl. 1215 lægges I. og II. Batl. og det tildelte I./F.A. 94 parat på vejen Roulers – Ostniewkerke.

Kl. 1350: III. Batl. er trukket frem til artilleri beskyttelsesstillingen, hvor det i løbet af natten står til disposition for 5. bayr. Reserve-Division, mens I. og II. Batl. i området Gemeenhof – Oostniewkerte går i kvarter.

31. oktober 1917:

III. Batl. afløser som kampbataljon i Afsnit Nord (gamle Regiments afsnit)

I. Batl. afløser som kampbataljon i Afsnit Mitte til venstre for III. Batl.

II. Batl. står i reserve for Gruppe i dens kvarterer. MGK ved bataljonerne.

1. november 1917:

Efter mørkefald afløser II. Batl. som beredskabsbataljon i Afsnit Mitte. Samtidig indsættes 4 lette MG i dette afsnit.

Omkring kl. 22 erobre en stærk fjendtlig patrulje på den sydlige grænse af Afsnit Mitte en betonbunker, besat af 15 mand og et let MG fra I. Batl. Forsøg på generobring slår fejl.

Tab: 1 død, 12 såret, 15 savnet, 14 syge. 2 MG 08 ødelagt, 1 let MG 08/15 erobret af fjenden.

2. november 1917:

Kl. 0600 afløser Regimentsstab i Afsnit Mitte (kommandostation på den sydlige del af Feldherrenhügel).

Organisation: Kampbataljon: I. Batl., Beredskab II. Batl, reserve – ingen.

III. Batl. kampbataljon i det gamle Regts-Afsnit.

I det disede vejr om dagen kun ringe fjendtlig artilleriaktivitet, som stiger i løbet af natten.

I løbet af natten afløses I. Batl. af II. i kampstillingen under store vanskeligheder i det totale mørke.

Tab: 1 død, 6 sårede, 21 savnede, 44 syge.

De savnede bliver for den dels vedkommende fundet i de vandfyldte kratere. De anstrengelser, Regimentet må bære, er ubeskrivelige.

3. november 1917:

Kl. 0630 afvises en stærk engelsk patrulje på venstre fløj af II. Batl. Om eftermiddagen stiger den fjendtlige artilleri i styrke.

4. Inf.Div. ankommer til afløsning.

Tab: 10 døde, 27 sårede, 2 savnede, 34 syge.

4. november 1917:

Efter enkelte ildoverfald i løbet af aftenen, begynder ved midnat heftig beskydning. En stærk fjendtlig patruljer trænger ind i forterrænet ved 5. og 7. Komp. Med et modangreb fra 5. Komp. renses største delen af forterrænet igen.

Om aftenen afløser I./14 vores I./76 i beredskabsstilling. I. Batl. forbliver som reserve bag Afsnit Mitte.

Tab: 6 døde, 9 sårede, 6 syge.

Regnvejr.

5. november 1917:

Dagen forløber med moderat fjendtlig beskydning. Om aften bliver II./76 afløst af III./14, mens III./76 afløses af II./14. 2 MGK forbliver i Afsnit Mitte.

6. november 1917:

Kl. 0700 trommeild langs hele fronten. Tyngdepunktet tilsyneladende Passchendaele, hvor fjenden ifølge luftopklaring er trængt ind. Da der ved middagstid endnu ikke er sket angreb i Regt.-Afsnit, overdrager Oberst Dürr kl. 1215 kommandoen til kommandøren for IR 14.

De afløste bataljoner bliver fra Lichterveld med bane transporteret til Mouscron ved Tourcoing. Bagagen når de nye indkvarteringsområder med march.

7. november 1917:

I løbet af natten er 2. MGK blevet afløst i Afsnit Mitte, og når sammen med 9. Komp., der har været holdt tilbage som forstærkningskompagni i Afsnit Nord, frem til Mouscron.

Samlede tab mellem 29. oktober og 7. november 1917:

a) Officerer: ingen døde, 1 såret, ingen savnede.

b) Underofficerer: 2 døde, 14 sårede, 2 savnede.

c) Mandskab: 22 døde, 49 sårede, 39 savnede.

Desuden 19 syge.

7. Kampe i Siegfried-Stillingen Deltagelse i slaget ved Cambrai

10. november 1917 til 10. januar 1918

Situation:

111. Inf.Div. er af den øverste hærledelse udset til afløsning af 17. Reserve-Division, og transporteres til området sydøst for Douai.

10. november 1917:

Regt.-Stab, bataljoner og MGK ankommer i løbet af dagen til banegården Cantin. Indkvartering: Regt.-Stab: Erschin, I. Batl.: Cantin, II. Batl.: Auberschicourt, III. Batl.: Aniche.

11. november 1917:

Forkommando rykker til Lécluse for at forberede afløsning af RIR 76. Om formiddagen bliver II. og III. Batl. i Aniche inspiceret af den kommanderende general for XIV. Resere-Korps, Exzellens v. Moser.

Rittmeister Hummel fra Drag.Regt. 22 overtager føringen af II. Batl. efter den sygemeldte Hauptmann v. Germar.

12. november 1917:

I. Batl. afløser i Lécluse RIR 76 reservebataljon. 260 Jernkors II. Klasse tilgår til fordeling.

13. november 1917:

III./76 afløser i Lécluse I./76, som i løbet af natten overtager kampstillingen ved Chérisy fra RIR 76.

Af de til Regimentet ankomne officerer bliver Lt. Gorzel udnævnt til fører for 2. Komp., Lt.d.R. Lassar til fører for 8. Komp., Lt.d.R. Naujoks til fører for 9. Komp.

Hauptmann Gieren tilgår staben ved I. Batl.

II. Batl. har tilgang af 3 underofficerer og 22 mand fra IR 166.

14. november 1917:

Placeringer: Regt.-Stab: Erchin; I. Btl.: kampstilling, Afsnit I vest for Chérisy; II. Batl. Aberschicourt; III. Batl.: Lécluse (reserve), kamptræn: Lécluse, store bagage: Cantin.

Mens Hptm.d.R. Schulze-Smidt er på orlov overtages I. Batl. af Hptm. Gieren.

Fra RIR 76 overtages 5 pakdyr og 10 æsler, som stilles til disposition for Regt.Pi.Komp. til transport af pioner-materiel.

15. november 1917:

III. Batl. overtager beredskabsstillingen syd for Vis-en-Artois.

II. Batl. rykker til Lécluse og bliver reservebataljon.

Kl. 0800 afløser Regt.-Stab RIR 76. Afløsningen, der omhyggeligt var blevet forberedt af RIR 76, uden vanskeligheder. Ved denne lejlighed mødes de to Hamburg-regimenter for første gang i felten. Der er mange glade gensyn blandt de prægtige Hamburg-drengene.

Fordeling: Kampstilling: 3., 2., 1., 4. Komp; Beredskab: III. Batl.: reserve for Division: II. Batl.

Regimentets højre fløj ligger 500 meter nordvest for Chérisy, venstre 300 meter vest for den sydlige udkant af Chérisy. I forreste linje ligger 4 kompagnier med hver 2 delinger, tredje deling ligger som stødtrop på en linje på højde med vestsiden af Chérisy.

Af beredskabskompagniet ligger Reckenburg-Komp. i nordkanten og i parken ved Chérisy, Kabel-Komp. 1 km øst for Chérisy, Höhen-Komp. øst for Kabel-Komp og Servins-Komp. i Artilleri beskyttelsesstillingen og Schmidt-højrene syd for Haucourt. Ved Kamp- og Beredskabsbataljon er ved hver indsat 9 MG. Desuden er 9 lette MG fordelt.

Kampstillingens grave er i god forsvarsmæssig stand. Beredskabsstillingen er kun i begyndelsesfasen. Foruden Regt.Pi.Komp. disponerer Regimentet over en deling fra Pi.Komp. 262 og Armieriungs-Komp. 3./85.

Den fjendtlige artilleriaktivitet er ringe. Derimod modtager Regimentsafsnittet næsten dagligt beskydning med gasgranater.

For bataljonen i hvil er der i og omkring Lécluse gode muligheder for uddannelse.

Jernkorsets I. Klasse tildeles Lt. Adler, Lt.d.L. Heubel, Lt.d.R. Tackmann, Lt. Lührs, Vizefeldwebel Schneider, 1 MGK, Vizefeldwebel d.R. Schumann 3. Komp., Unteroffizier Pries, 5. Komp, Unteroffizier Cohrs, 12. Komp.

Der tilgår personerstatninger: I. Batl. 90 mand, II. Batl. 101 mand, III. Batl. 123 mand.

16. november 1917:

Mens Regt.-Kommandøren er på orlov, overtages Regimente af Oberstleutnant Frhr. v. Nettelbladt (Drag. 22) indtil den 7. december.

Regt.Pi.Komp. øges til 140 mand ved afgivelser fra bataljonerne. Der oprettes uddannelseskurser i MG.

18. november 1917:

Kraftig gasmine-overfaldt af kampstillingen. Der sker afgivelser til et storm-kursus ved Jäger-Batl. 3 og til Rekrut-depotet til uddannelse på let MG, MG 08, let minekaster og granatkaster.

Hauptmann v. Sydow afkommanderes i 4 uger til Divisions-artilleriet. Funktion som Regt.-Adjutant overtages af Lt. Hennings. Lt. v. Müller overtager funktionen som Regt.-Ordonnans-Officer. Hauptmann d.L. Lorenz og tre løjtnanter tilgår Regimentet.

19. november 1917:

Hptm. v. Nerée overtager kommandoen over II. Batl.

Der ankommer 12 mand erstatningspersonel.

20. november 1917:

I løbet af natten ligger fjendtlig artilleriild over stillinger og bagland. Omkring 0720 et kraftig gas-mine overfald af kampstillinger, hvorunder grave og dækninger hurtigt fyldes med fosgen-gas. Fjendtlige fly beskyder med maskingeværer de forreste grave fra lav højde. Den fjendtlige beskydning viser sig at være afledning for et angreb to regimentsafsnit længere mod syd.

Kl. 0935 modtager II. Batl., som ligger i Gruppe-reserve, ordre til kl. 0945 at rykke ind i Wotan-I stillingen syd for Espérance Ferme. Bataljonen stilles til disposition for IR 470, hvor fjenden er trængt ind i første linje. (Afsnit Fontaine-les-Croissilles). Bataljonens kompagnier besætter Hendecourt-Riegel stillingen. IR 470 sætter 5. og 7. Komp. til disposition for K.T.K. 470 til modangreb. 5. Komp. får en overordentlig vanskelig opgave: at lukke det omkring 500 meter brede hul mellem Regimenterne 470 og 471. 7. Komp. for ordre til at besætte den såkaldte »Küchenstolle« og »Posener Graben«; da disse ikke er besat af fjenden, lykkes dette for 7. Komp. uden større vanskeligheder. 5. Komp. løser sin opgave på trods af mørk nat, og på trods af kraftig fjendtlig artilleri- og MG-ild, og lukker hullet mellem de to regimenter.

21. november 1917:

Som det igen bliver lyst, lægger fjenden en voldsom artilleriild over 470 Afsnit. Kl. 10 bliver også 6. og 8. Komp. sat til disposition for kamptroppe-kommandørerne ved Regimenterne 470 og 471.

22. november 1917:

Kraftig aktivitet i luften. II. Batl. overtager Kampafsnit N2 fra IR 470.

Efter mørkefald afløses I. Batl. af III. Batl. En patrulje fra 4. Komp. bringer et engelsk gevær og håndgranater med tilbage til en ubesat sappe.

24. november 1917:

II. Batl. afløser 5. og 7. Komp, der i fem dage har ligget i kraterstillinger, med 6. og 8. Komp. 2. MGK afløser MGK/470. Under afløsningen afvises et fjendtligt patruljeangreb af 7. Komp.

25. november 1917:

Gefreiter Hausmann tildeles Jernkorsets I. Klasse.

26. november 1917:

II. Batl. afløses af I./RIR 226 og går i kvarter i Lécluse. Hauptmann d.L. Lorenz overtager kommandoen over 5. Komp.

29. november 1917:

I. Batl. afløses i beredskab af II. Batl., og går i kvarter i Lécluse.

Da der i forbindelse med Slaget ved Cambrai forventes et angreb, er der i den sidste tid næsten konstant befælt forhøjet beredskab.

På ordre fra Armee stilles I. Batl. med 2. MGK til disposition for RIR 227 (49. Res.Div.) og går i beredskab ved Dury.

30. november 1917:

I. Batl. transporteres med lastbiler til Baralle, hvor den kl. 0915 indgår som 2. linje i RIR 226 angrebszone (Første bølge II./RIR 226) i 49. Res.Div. i sydlig retning over Sains-les-Marquion – Havrincourt mod stormudgangsstillingen østlig og i højde med Moeuvres, for her at deltage i Slaget om Cambrai. Som Sains-les-Marquion forlades, starter en kraftig fjendtlig artilleriild. Udlæggelsen af røg over de fjendtlige stillinger havde ikke den ønskede virkning. Fremrykningen bliver på et tidligt tidspunkt erkendt af fjenden. Heftig fjendtlig artilleriild i området Moeuvres – Bourlon – Sains-les-Marquion – Inchy. På trods af den fjendtlige ild når bataljonen uden stop frem til stormudgangsstillingen, og følger herfra første bølge herfra frem til anden engelske stilling. Angrebsmål bliver ikke nået. På grund af den fjendtlige modstand og våbenindsats blandes enhederne stærkt, hvilket betydeligt vanskeliggør føringen. I. Batl. sætter sig fast i den fjendtlige 2. Stilling, og forstærker de lave grave om eftermiddagen under heftig fjendtlig beskydning med alle kalibre. Situationen er om eftermiddagen indledningsvis fuldstændig uafklaret, da resultatet af kampen overalt forhindrer et overblik.

Kompagnierne under I. Batl. har forholdt sig fremragende. Specielt udmærker sig Unteroffizier Christiansen, 4. Komp., der med sit lette MG frivilligt deltager i stormens første linje.

1. december 1917:

I. Batl. formeres i to kompagnier, der underlægges den stærkt decimerede III./226.

3. december 1917:

I. Batl. kommer igen i kvarter i Lécluse. Tabene under dens indsættelse i Slaget om Cambrai omfatter:

Oberlt. v. Seelen, Lt.d.R. Moraht, Lt.d.R. Heins, Lt.d.L. Knesels såret, 3 mand døde, 63 mand såret, 28 mand savnet.

4. december 1917:

8 Jernkors II. Klasse fordeles til medlemmer af I. Batl. af Divisionskommandør, Generalmajor v. Busse, under en parade.

5. december 1917:

Regimentets afsnit øges til højre med en delingsbredde.

Uddrag af Regimentets Officers-rangliste:

Regimentskommandør: Oberst Dürr

Regiments-adjutant: Hauptmann v. Sydow

MG-officer: Hauptmann Sieren

Ordonnans-officer: Lt. Hennings

I Bataillon:

Kommandør: Hauptmann d.R. Schulze-Smidt
 Adjudant: Lt. Roese
 1. Komp.: Lt.d.L. Knesels
 2. Komp.: Lt. Gorzel
 3. Komp.: Lt. d.R. Lauck
 4. Komp.: Lt.d.R. Grützbach
 1. MGK: Lt.d.L Heubel

II. Bataillon:

Kommandør: Hauptmann v. Nerée
 Adjudant: Lt. Adler
 5. Komp.: Lt.d.R Tackmann
 6. Komp.; Lt.d.R. Hofeldt
 7. Komp.: Lt.d.R. Späth
 8. Komp.: Lt.d.R. Lassar
 2. MGK: Lt.d.R. Lenschow

III. Bataillon:

Kommandør: Hauptmann Hübner
 Adjudant: Lt. Folkert
 9. Komp.: Lt.d.R. Naujoks
 10. Komp.: Lt. d.R. Geilen
 11. Komp.: Lt. d.R. Braath
 12. Komp.: Lt.d.R. Dannenberg
 3. MGK: Lt.d.R. Fischer
 1. MW-Abt.: Lt.d.R. Heins
 Regt.Nachrichtrenmittel-Abt.: Lt.d.R. Bertram
 Regt.Pi.Komp.L Feldwebelleutnant Dohrenwendt
 Feld-Rekruten-Depot: Lt.d.R. Schwartz
 Til særlig tjeneste: Hauptmann d.L. Lorenz
 Læger:
 I. Batl.: Oberarzt d.R. dr. Beumelburg
 Feldhilfsarzt Habenfeldt
 II. Batl.: Oberstabsarzt d.R. Dr. Weiss (Regts.læge)
 III. Batl.: Oberarzt d. R. Dr. Harwig.
 Intendanten:
 I. Batl.: Zahlmeister Witte (Regt-intendant)
 II. Batl.: Hilfszahlmeister Knaak
 III. Batl.: Hilfszahlmeister Schmitz

7. december 1917:

II. Batl. afløses i Beredskabsstilling af I. Batl., III. Batl. i kampstilling af II. Batl. III. Batl. i kvarter i Lécluse.

8. december 1917:

Oberlt. v. Seelen overtager kommandoen over 3. Komp. efter at være kommet sig efter sår.

12. december 1917:

I det klare vejr er der heftig fly- og artilleriaktivitet. Beskydning med miner dagligt over kampstillingen.

15. december 1917:

Afløsning blandt bataljonerne, hvorefter: Kampstilling: I. Batl., Beredskab: III. Batl., Reserve: II. Batl. Kommandoen over 5. Komp. overtages af Hauptmann v. Sydow.

18. december 1917:

Omfattende patruljeaktivitet. Egne patruljer og observatører melder, at fjenden arbejder intenst i forstærkning af hindringer og i første stilling.

22. december 1917:

Mens Hauptmann Hübner er på orlov, overtages kommandoen over III. Batl. af Hauptmann d.L. Lorenz.

Der tilgår MG-erstatningspersonel: 1. MGK: 2 Gefreiter, 28 skytter, 2. MGK: 3 Gefreiter, 38 skytter, 3. MGK: 3 Gefreiter, 30 skytter.

23. december 1917:

Bataljonerne afløser, herefter: Kampstilling: III. Batl, Beredskab: II. Batl., Reserve: I. Batl.

24. december 1917:

I anledningen af jul fordeles 100 Jernkors II. klasse og 167 Hemburgische Hanseataenkreuze til medlemmer af Regimentet. Oberst Dürr tildeles Kronenorden II. Kl., mens Lt.d.R. Hofeldt modtager Ritterkreuz des Königlichen Haausordens von Hohenzollern.

25. december 1917:

Lt.d.R. Moraht og Unteroffizier Sendberg modtager Jernkorsets I. Klasse.

Under kommandøren for II. Batl. orlov, overtages kommandoen af Hptm.d.L. Lorenz.

31. december 1917:

Bataljonerne afløser. Herefter: Kampstilling II. Batl., Beredskab I. Batl, Reserve i Lécluse III. Batl.

1918

2. januar 1918:

Livlig fjendtlig artilleri- og minekaster aktivitet mod kampstillinger og landsbyen Chéricy. Enkelte fjendtlige patruljer afvises. Der afkommanderes fortsat officerer, underofficerer og mandskab til uddannelse på MG. Desuden bliver forsvar mod kampvogne gentagende gange genstand for uddannelse.

4. januar 1918:

Kampaktivitet på begge sider voksende. Øget flyaktivitet. Egne minekastere indsættes med succes mod fjendtlige sappe.

5. januar 1918:

Indtil den 9. januar overtager Hptm. v. Sydow kommandoen over 8. Komp.

8. januar 1918:

Efter mørkefald afløses I. Batl. i beredskab af III./Ersatz-Reg. 1 (221 Inf.Div.)

I. Batl. går i kvarter i Cantin.

9. januar 1918:

Efter mørkefald afløses III./Ersatz-Reg. 1 med II./Ersatz-Reg 2 og efterfølgende II./76 i kampstillingen af III./Ersatz-Res. 1.

10. januar 1918:

Kl. 10 bliver Regt.-Stab, kl. 1130 bataljonen i hvil afløst af Ersatz-Reg. 1. Indkvartering herefter: Regt.-Stab i Cantin, I. Batl. i Cantin, 5. og 6. Komp. i Cantin, Stab II, 7. og 8. Komp. Goeulzin, 2. MGK Goeulzin, III. Batl. og I.M.W.-Abt. Erchin, Signalfld. i Cantin.

Regt.Pi.Komp. opløses.

Lt.d.R. Lauck overtager 2. Komp.

Hptm. d.L. Lorenz tilknyttes staben III./76.

Indtil Hptm. v. Nerée returnerer, overtages kommandoen over II. Batl. af Hptm. v. Sydow.

Hptm. Sieren tilkommanderes IR 164. Afløser som Regiments MG-Officer bliver Lt.d.R. Lenschow.

Tab under indsatsen ved Chérisy:

a) Officerer: 4 sårede

b) Underofficerer og mandskab: 10 døde, 99 sårede, 29 savnede, 1 gassyg.

Afsnit F

1. Forberedelse til offensiv.

Stillingskamp i Artois og opmarch til store slag om Frankrig

11. januar til 20. marts 1918

11. januar 1918:

111. Inf.Div. i reserve ved Heeresgruppe. Komp. udbygger de delvist mangelfulde kvarterer og barakker. Der afholdes appeller og vedligeholdelsestjeneste.

14. januar 1918:

I. Batl. modtager 1 Vizefeldwebel, 2 Unteroffizier, 70 mand. Der etableres uddannelse i MG. Kompagnierne eksercerer og afholder kampøvelser.

Tildeling af heste ved Regimentet nedsættes til 92%, således at det kun råder over 228 heste.

19. januar 1918:

185. Inf.Div. bytter på ordre fra 2. Armee personel med Regt. 91. Tildelt mandskab til Regimentet stammer fra Korpsområdet derhjemme.

24. januar 1918:

I. og III. Batl. indøver med minekaster-afdelingen angrebskrig.

25. januar 1918:

Major Zeska udnævnes til kommandør for I. Batl. Hptm.d.R. Schulze-Smidt tilgår Regimentsstaben.

27. januar 1918:

Gudstjeneste for hele Regimentet i Cantin. Parade i anledning af H.M. Kejserens fødselsdag modtages af Generalmajor v. Busse.

Jernkorsets I. Klasse tildeles Lt. Holm, Vizefeldwebel Jeddicke, 1. Komp, Vizefeldwebel Höppner, 7. Komp., Lt.d.R. Braath. Desuden modtages 75 Jernkors II. Klasse og 85 Hanseatenkreuz til fordeling. Af Regiments-kommandøren sker flere forfremmelser og underofficerer og mandskab.

29. januar 1918:

Lt. Corzel overtager kommandoen over 2. Komp. Lt. d.R. Lauck overtager 5. Komp.

Stabsarzt d.L. Dr. Tuchelt afløser Oberarzts d.R. Dr. Beumelburg i I. Batl.

For den fast afkommanderede Hptm. Sieren overtager Lt.d.R. Lenschow funktionen som MG-officer ved staben. Lt. Kuschel overtager kommandoen over 2. MGK.

31. januar 1918:

Oberlt. Lucke overtager kommandoen over 4. Komp.

III. Batl. marcherer til Saudemont og går i kvarter. 111. Inf.Div. afløser på ordre fra Gruppe Lewarde 234. Inf.Div.

1. februar 1918:

I løbet af natten afløser I. Batl. II./453 i afsnit III d mellem Fontaine-les-Croisilles og Hendecourt-les-Cagnicourt. II. Batl. rykker til Saudemont og afløser her III. Btl. III. Batl. rykker efter mørkefald i stilling og afløser i Afsnit III c III./453.

2. februar 1918:

Placeringer: Regt.-Stab: Ecourt-St. Quentin, I. Batl.: stilling i venstre underafsnit, II. Batl.: Saudemont (i hvil), III. Batl. : stilling, højre underafsnit. Kamp- og store baggage: Ecourt-St.Quentin.

Regimentets nye afsnit er rolig, artilleriaktiviteten generelt ringe.

6. februar 1918:

Livlig fjendtlig artilleribeskydning. Også Saudemont rammes.

Jernkorsets I. Klasse tildeles Lt.d.R. Dannenberg, Unteroffizier d.R. Ståding, 3. Komp., Unteroffizier Christensen, 4. Komp., Vizefeldwebel d.R. Cordtes, 5. Komp.

7. februar 1918:

De fjendtlige patruljers aktiviteter bliver livligere, og det observeres, at modstanderen arbejder intenst på udbygning af sine stillinger. Fra aften bliver I. Batl. i venstre underafsnit afløst af II. Batl. Under beskydningen af Saudemont såres Intendanten, Zahlmeister Knaak, 6 mand og 2 heste. For at undgå yderligere skader bliver vogne fra kampræn og MG-kompagnierne trukket tilbage til Ecourt-St. Quentin, medbringende de sårede.

8. februar 1918:

Efter endt afløsning bliver I. Batl. underbragt i Ecourt-St.Quentin. Ved daggry livlig artilleriskydninger fra begge sider af fronten.

Til forvirring af fjenden ændres posteringerne langs hele afsnittet flere gange deres placeringer. Lt.d.R. Morraht overtager føringen af 4. Komp. efter Oberlt. Lucke, der er tilkommanderet et MG-kursus og herefter staben ved 221. Inf.Brig.

9. februar 1918:

Regts-Stab rykker ind i dens kommandostation.

10. februar 1918:

Lt. König tilkommanderes som Ordonnans-officer ved staben 111. Inf.Div. Lt.d.R. Rölle overtager 9. Komp.

11. februar 1918:

Funktionerne efter den til Generalkommando Lewarde tilkommanderede Hptm. v. Sydow overtages af Lt.d.R. Lenschow.

12. februar 1918:

Regt-Stab rykker igen i kvarter i Ecourt-St. Quentin.

Anlæggelsen af talrige skudsikre dækninger i forreste stilling fremskyndes. Ved alle nykonstruktioner tages der hensyn til den forestående, egen operation, stor hensyn til skjul for alle arbejder mod luftobservation.

14. februar 1918:

III. Batl. afløses i højre Underafsnit afløst af II. Batl. Oberst Dürr tilkommanderes fra 15. til 20. februar til kursus ved Øvelses-divisionen i Valenciennes. Kommando over Regimentet overtages af Major Zeska, mens I. Batl. overtages af Rittmeister Hummel.

Der indføres orlovsspærre langs hele Vestfronten.

15. februar 1918:

Feldwebelleutnant Dohrenwendt og Feldwebelleutnant Langemaak udnævnes til Leutnant der Landwehr. Fähnrich Typke udnævnes til Leutnant.

Lt. Hennings overtager funktionen som Regiments-Adjutant.

18. februar 1918:

Hptm. v. Zimmermann overtager funktionen som MG-officer ved staben. Lt. v. Müller overtager funktionen som adjutant ved II. Batl. for den afkommanderede Lt. Adler.

21. februar 1918:

To kompagnier fra FR 73 underlægges Regimentet til daglig stillingsbyggeri. II. Batl. afløses i venstre underafsnit af III. Batl.

Hptm. v. Sydow forsættes til Generalstabstjeneste ved 47 Res.Div. Funktionen som Regiments-adjutant overtages af Oberlt. v. Gynz-Rekowski, tilkommanderet fra Landwehr-IR 36.

22. februar 1918:

En deling fra 1./Pi. 23 underlægges Regimentet. Efter at have overdraget funktionen til Hptm. v. Zimmermann, overtager Lt.d.R. Lenschow kommandoen over 2. MGK.

26. februar 1918:

Divisionen afløses af 234 Inf.Div. II. Batl afløses af I./452 som bataljon i hvil i Ecourt-St. Quentin og rykker til Masny.

27. februar 1918:

Livlig aktivitet af det fjendtlige artilleri og minekastere.

Lt.d.L. Heuben, en dygtig og velprøvet kompagni- og delingsfører, falder kort før afsløsningen.

II./452 ankommer til Ecourt-St. Quentin. Om aftenen begynder afløsningen af I. Batl. med I./452.

En dygtig gennemført patrulje fra 2. Komp. gør vigtige observationer forud for en planlagt, egen operation.

28. februar 1918:

I. Batl. rykker til Montigny øst for Douai. III. Batl. afløses efter mørkefald af II./452. Den rykker herefter til Becquencourt.

Tab under indsatsen:

a) Officerer: Lt.d.L Heubel død, Zahlmeister Knaak såret.

b) Underofficerer og mandskab: 9 døde, 55 sårede.

c) 4 heste såret

1. marts 1918:

Kl. 0900 afløses Regt-Staben af staben ved IR 452. 3.MGK bliver afløst som sidste del af Regimentet.

7. marts 1918:

Hviledagene anvendes intenst til uddannelse i angrebskrig. Der finder i dag en øvelse sted i Divisionsramme.

11. marts 1918:

Øvelse i Regiments-ramme, hvor der indøves: klargøring, fremrykning af regiment som regiment i anden linje og angreb på fjendtligt støttepunkt.

15. marts 1918:

III. Batl. underbringes i Lewarde. Hptm.d.R. Schulze-Smidt forsættes til Armeeoferkommando B.

16. marts 1918:

111. Inf.Div. er underlagt Generalkommando XVIII. Armeekorps (Gruppe Lewarde), der igen er underlagt Armeeoferkommando 17. Divisionen skal deltage i et angreb mod de engelske stillinger overfor Divisionsafsnittet nord for Quéant. Angrebet skal gennemføres med FR 73 og IR 164 i første, og IR 76 i anden linje. Opmarchen er begyndt om natten fra 14./15. marts.

Den store bagage rykkede til Aniche, hvor Divisionens enheder samles.

Regimentet får tilført: 1 hest, 70 panje-heste med seletøj, 12 vogne med nærkampsmidler, 15 vandtønder (hvert kompagni og MGK), 12 signal-kastere.

MG-håndvogne, granatkastere og alt overflødig materiel afgives til depot i Aniche.

MGK er bragt op på organisatoriske 9 MG, minekaster-afdelingen til 6 lette minekastere.

18. marts 1918:

I løbet af natten march til Palluel, syd for Douai. Indkvarteringerne små. Bataljonerne forsynes med signalammunition og nærkampmidler. Der opstilles et politikommando.

20. marts 1918:

I løbet af natten rykker bataljonerne frem i beredskabsområderne. I. Batl. med Pi.Mineur-Kompanie 293 i Cagnicourt, II. Batl. med M.W.-Abt./76 og Sturm-Komp. 111 i Villers-les-Cagnicourt. III. Batl. med MG-Scharfschützen-Abt. 51 i Cagnicourt. Regt-Stab i Cagnicourt. Kamptræn i Palluel.

Tab: 2 sårede.

Underbringelsen sker i kældre og skudsikre tunneler. Middag og aften er den fjendtlige artilleriaktivitet stor.

Efter mørkefald forskyder bataljonerne frem til det endelige beredskabsrum.

2. Store slag om Frankrig

a) Gennembrud Monchy-Cambrai

21. til 23. marts 1918

Situation:

Den øverste hærledelse havde besluttet sig til at angribe englænderne mellem Arras og la Fère.

På den over 100 km front var den 21. marts koncentreret 17., 2. og 18. Armee med omkring 18 korps og 68 divisioner, hvoraf 37 indsattes i den første storm.

For at sløre angrebet er der i flere uger også gennemført forberedelse til storangreb med en koncentreret artilleri også i Flandern, i Champagne, foran Verdun og i Lorraine. Hvad der ikke var lykkedes de allierede hære, der til disposition havde hjælpemidler fra hele verden, under deres enorme offensiver i 1916 og 1917, blev den 21. marts 1918 de tyske angrebsdivisioners opgave.

Selvom det endelige mål med denne omfattende kamp, der til evig tid vil forblive et hædersblad i den herlige tyske hærs historie, ikke blev nået, kan det dog med tilfredsstillende fastslås, at der fra 21. 3 til 1.4.1918 blev opnået en stor, taktisk sejr, og at den materielmæssige og et antal mennesker langt overlegne fjende aldrig opnåede en tilnærmelsesvis stor succes.

For os deltagere i Det store slag om Frankrig lever endnu i dag med fryd og stolthed, erindringerne om den forrygende 21. 3. 1918. Allerede under forberedelserne til offensiven havde føring og enheder ydet mønstergyldig indsats. Divisionernes, artilleriets, luftstridskræfternes og arbejdstroppers opmarch gennemførtes efter i mindste detalje udarbejdede planer. Med stor samvittighed blev de talrige nødvendige nykonstruktioner i og bag stillingen skjult for øjnene af de fjendtlige fly og lænkeballoner. Angrebsbatterierne stod tæt bag fronten for det meste i udvidede granatkratere, skjult mod observation med grene og græs. Artilleriet var forstærket med 46 tunge østrig-ungarske batterier.

17. og 2. Armee var underlagt Heeresgruppe Kronprinz Rupprecht af Bayern, mens 18. Armee var underlagt Heeresgruppe Deutscher Kronprinz.

21. marts 1918:

Kl. 0330 begyndte gasudlægningen over de fjendtlige batterier. Kl. 0505 begyndte på en gang den voldsomme ildforberedelse langs hele fronten, i første omgang mod de fjendtlige batterier, der hurtigt blev reduceret til enkelte pjecer, så efter en time mod infanterimål. Kl. 0800 blev beskydningen yderligere forstærket og fra kl. 0900 nåede den sit højdepunkt med indsættelsen af minekasterne. Et voldsomt tordenvejr lagde sig langs hele angrebsfronten! Det var en stor tilfredsstillende for de tidligere Somme- og Flandern krigere, at den tunge ende endeligt gik den anden vej, og af det var englænderne, der måtte udholde denne trommeild, og vente på det øjeblik, det tyske infanteri stormede frem.

Det lod sig ikke vente længe. Kl. 0940 brød infanteriets storm løs med samme voldsomhed, som tidligere artilleriilden, og på få timer var det trængt fire kilometer eller længere ind i den fjendtlige linje.

Regimenterne 73 og 164 iværksatte stormen i et afsnit omkring 500 meter syd for Rencourt-les-Cagnicourt og nordkanten af Quéant som første linje.

IR 76 fulgte FR 73 i anden linje.

Til højre for 111. Inf.Div. rykkede 221. Inf.Div. frem. Skillelinjen mellem de to divisioner gik omkring 300 meter syd for Ecoust-St. Quentin, gennem vejkrydset St.Leger - Vraucourt og Ecoust-St.Mein – Mory, nord om Mory.

Til venstre for 111. Inf.Div. angreb 17. Inf.Div. Skillelinjen gik her gennem vejen Quéant – Noreuil, sydkant Noreuil og nordkant Vraucourt.

Regimentet var organiseret således: I. Batl. til højre fremme med 1. og 2. Komp. i forreste linje, 3. og 4. Komp. bag, formeret mod yderste fløj, 1. MGK og MW-Afd. bagest; til venstre II. Batl. med 5. og 6. Komp. forrest, 7. og 8. Komp. bag ved, formeret mod yderste fløj, 2 MGK bagest.

Bag I. og II. Batl. fulgte III. Batl uden 9. Komp., der var tildelt rollen som dækningskompagni for det til regimentet underlagte ledsagebatteri 8./F.A. 94.

Af det tildelte Pi.Mineur-Komp. 293 fulgte to delinger ligeledes ledsagebatteriet, mens en halv deling var tilknyttet hver af I. og II. Batl. til rensning af skyttegrave.

Bataljonerne begyndte fremrykningen omkring kl. 0950 bag de forreste regimenter. Under ringe artilleriild passerer banelinjen Quéant – Ecoust-St.Mein. III. Batl. blev i første omgang liggende i anden engelske grav. Kompagnierne under I. og II. Batl. mødte kun enkelte steder modstand fra fjendtlige MG-stillinger.

2. Komp. deltog i storm på et fjendtlig batteri sydøst for Ecoust-St.Mein, hvorunder Kompagnifører, Lt. Sorzel, faldt. II. Batl. brød fjendtlig modstand i en sænkning nord for Noreuil.

Omkring kl. 1215 samlede Oberst Dürr bataljonerne i hulvejen mellem Ecoust-St.Mein og Noreuil.

Herfra blev der kl. 1245 rykket frem mod Vraucourt-stillingen. Der skete hurtig en stærk sammenblanding af enhederne under 111. Inf.Div., og den tæt bagved følgende 2. Garde-Reserve-Division.

6. og 7. Kompanie brød sammen med FR 73 som de første ind i Vraucourt-stillingen. Den tyske artilleriild, der stadig lå over stillingen, gjorde en yderligere oprulning af stillingen umulig. På grund af den stadig stigende

fjendtlige modstand i form af artilleri- og MG-ild opstår betydelige tab. Fremrykningen vanskeliggøres desuden af opståede græsbrande.

Egne minekastere ved II. Bataillon bekæmper med godt resultat fjendtlige MG-stillinger. Tilbagegående englænder beskydes virksomt af vore MG.

Om natten bivakteres foran Vraucourt-stillingen. Enhederne reorganiseres. 6. og 7. Komp. afløses i den sydlige del af stillingen af dele af RIR 91.

Tabene omfatter:

a) Officerer: 5 døde, 10 sårede (herunder Oberst Dürr).

b) Underofficerer og mandskab: 47 døde, 336 sårede, 6 savnede, 20 syge.

Vejr: om formiddagen tåge, der stærkt begrænser sigtbarheden. herefter klart.

22. marts 1918:

På grund af kraftig tåge kan fremrykningen først genoptages om eftermiddagen. Fra kl. 10 gør kraftig fjendtlig modstand sig gældende. Englænderne havde i løbet af natten kastet elitetropper ind i kampen, trukket artilleri til og forstærket sine luftstyrker.

En underlæggelse af FR 73 under kommando af Regt.-Kommandør IR 76, ophæves senere. Videre angreb med højderne nord for Mory som mål, kommer omkring kl. 13 i gang igen med IR 164 og en udvidelse af indbrudsstedet.

Stumtrupp 111 Inf.Div. (Lt. Vogt), hvis forreste grupper bogstaveligt opofrer sig, og 5. Komp. (Lt.d.R. Lauck) ruller Vraucourt-stillingen op mod nord. Det er specielt de fjendtlige MG-stillinger, der bremser den fortsatte fremrykning. Så stormer den allerede to gange sårede Vizefeldwebel Wiese, 5. Komp hen over de allerede faldne folk fra stormenheden, frem mod MG-stillingen, slår besætningen ned med geværkolber, og bringer angrebet i gang igen ved at bringe MG til tavshed, indtil han endnu engang såres hårdt. 120 Highlanders og 15 MG bringes med tilbage. Det ene modstandspunkt efter det anden falder i vore hænder efter sej modstand, og også hulvejen Vraucourt-Ecoust indtages.

Det frontale angreb, hvori allerede tidligt III. Batl. deltager efter at være trukket frem syd for Ecoust-St-Main, trænger frem. Englænderne kaster med 7 lastbiler frembragte forstærkninger ind i kampen. De lægges under en ødelæggende ild fra 1. MGK under Lt. Kuschel. I. og II. Batl. eftersætter den flugtartig tilbagegående fjenden hen over Vraucourt-Stillingen.

Også III. Batl. under dens fortræffelige kommandør, Hauptmann Hübner, trænger frem. Dele af bataljonen deltager i oprulningen af Mory-Stillingen fra nord. 9. Komp. returnerer igen til bataljonen og ankommer hen under aften.

Om aftenen danner der sig, på trods af sammenblandingen af enheder, det nogenlunde billede:

II. Batl. ligger nord Vraucourt med forbindelse til IR 164, der endnu kæmper om Vraucourt.

I. Batl. er trængt frem til øst for Mory.

10. og 11. Komp ligger med I. Batl. foran Mory.

9., 12. og 1 MGK følger I. Batl. som Regt.-reserve, og besætter bakkerne nord for Mory.

Regt.-Kommandørens plan om at trække II. Batl. ud af kampene om Vraucourt og som reserve for Regimentet at placerer den bag I. og III. Batl., lader sig ikke føre på grund af sammenblandingen af enheder.

Tab (i det omfang, de har kunnet fastslås):

a) Officerer: 1 død, 2 sårede

b) Underofficerer og mandskab: 42 døde, 185 sårede, 7 savnede, 6 syge.

23. marts 1918:

Kl. 0100 iværksætter Major Zeska med I. Batl. og kompagnier fra 2. Garde-Reserve-Division angreb på Mory. Efter en kort, hård kamp, trænges englænderne tilbage. Et forplejnings- og beklædningsdepot falder i hænderne på de tapre erobrere. Efter at 2. Garde-Res.Div. har overtaget sikring af landsbyen, samles I. Batl.

III. Batl. tilbringer natten i en engelsk baraklejr ved Mory.

II. Batl. trækkes ud af IR 164 og samles øst for Mory.

Helbredstilstanden ved Regimentskommandøren, der på angrebets første dag blev såret af et sprængstykke, forværres, og han tvinges til at overdrage kommandoen til Major Zeska. Allerede i Flandern havde Oberst Dürr vundet sine underordnedes tillid, og i de rolige vintermåneder havde han af Regimentet skabt en angrebsvrig enhed, der ved Vraucourt og Mory havde bevist deres dygtighed.

Dagen, hvor yderligere angreb over Ervillers mod Gomiecourt var befalet, forløber mindre lykkelig end dagene før.

111. Inf.Div. angreb bringes til standsning af en stærk fjendtlig stilling syd for Mory, der ikke tidligere havde været erkendt.

I den kraftige fjendtlige artilleri- og MG-ild og gentagende gange angrebet fra luften, kan angrebet ikke finde terræn. I erkendelse af situationen indsatte Hauptmann v. Nerée af eget initiativ sin II./76 på venstre fløj af Regimentet.

Et engelsk modangreb nord for Mory afvises af 2. Garde-Res.Div. og I./76.

Kl. 17 overtager Major Zeska officielt regimentet, men allerede efter en halv time såres han. Hptm. v. Zimmermann overtager kommandoen over Regimentet.

Føringen af I./76 og 7. Komp. i Mory var overtaget af Lt.d.R. Späth. Efter at denne med tilladelse fra 2. Garde-Res.Div. kl. 21 rømmede Mory for igen at slutte sig til Regimentet, trænger engelske patruljer ind i landsbyen. Bataljonen, hvorved Hptm. v. Zimmermann netop holder sig, kaster sig øjeblikkeligt ind i kampen, renses Mory og afviser i løbet af natten flere engelske forsøg.

Tab:

a) Officerer: 3 døde, 2 sårede

b) Underofficerer og mandskab: 26 døde, 145 sårede, 1 savnet, 8 syge.

Vejret: godt.

b) Slaget ved Bapaume

24. til 25. marts 1918

24. marts 1918:

Regimentet reorganiseres i Bataillon Hübner med III. og afdelingerne Späth og Grutzbach, I. Batl., og i Bataillon v. Nerée med II./76.

8./F.A. 94 forbliver tildelt III./76

I Mory ligger Afdeling Späth (dele af I./76) og i tilslutning mod sydvest Afdeling Grützbach – Batl. Hübner – Batl. v. Nerée.

I./MG-Scharfschützen-Abt. 51 forlader Regimentet. Den fjendtlige ild er faldet i heftighed.

Hen under aften tilgår meldinger om, at fjenden har rømmet hans stillinger. Øjeblikkeligt fremsendte patruljer afvises, men så lykkes det en patrulje fra II. Batl. under den dygtige og initiativrige Vizefeldwebel Leppien, 8./76, at trænge frem i omegnen af Gomiecourt.

Også IR 164 trænger sydvest for Mory ind i den fjendtlige stilling.

Under indtryk af disse indbrud falder englænderne tilbage til Bapaume-tværstillingen.

Tab:

a) Officerer: 2 sårede

b) Underofficerer og mandskab: 13 døde, 45 sårede, 3 syge.

25. marts 1918:

Batl. Hübner til højre og Batl. v. Nerée til venstre får ordre til at trykke frem over Mory, overskride vejen mellem Ervillers – Béhagnies mellem disse byer, og erobre Gomiecourt.

Det i starten flot iværksatte angreb standses af flankerende fjendtlig MG-ild fra Ervillers og Béhagnies, øst for vejen mellem byerne.

I. MGK indsættes nord for vejen Mory-Ervillers. Under kraftig artilleribeskydning og flyangreb rykker Lt. Kuschel frem med sine tapre skytter. Det lykkes at bringe MG i stilling 500 meter øst for Ervillers, og herfra bekæmpe de fjendtlige MG så meget, at den flankerende ild mindskes tilstrækkeligt til at bataljonerne igen kan rykke frem.

I formiddagstimerne bliver Regimentet og specielt III. Batl. ramt af et hårdt tab. Hauptmann Hübner, der i næsten tre år havde stået i spidsen for III. Batl., såres hårdt. Den 6. april 1918 døde han af disse. Rykket i felten med Regimentet som Kompagnichef i 1914, havde denne fortræffelige fører deltaget i samtlige større kamphandlinger med særlig udmærkelse. Stor ro og overblik i kamp, personlig mod og utrættelig omsorg for sine folk var hans fremragende karakteregenskaber, der vil sikre hans krigskammeraters højagtelse og kærlighed langt på den anden side grave.

II. Batl. nåede tidligt på eftermiddagen frem til vejen mellem Ervillers og Sapignies, fremragende støttet af ledsagebatteriet 8./F.A. 94.

Omkring kl. 16 var også Batl. Hübners angreb trængt frem til 500 meter øst og sydøst for landsbyen Ervillers. Her tvinger flankerende fjendtlig beskydning på højre flanke endnu engang angrebet til at gå i stå.

239. Inf.Div. blev indsat. IR 467 rykker frem gennem Regimentets afsnit. Med sin virksomme indsats fra 1. MGK lykkedes det også i sidste ende også at rykke frem syd for landsbyen Ervillers.

2. MGK nedskyder to fjendtlige fly.

Efter mørkefald samles Regimentet i Bapaume-stillingen stik øst for Béhagnies.

Tab:

a) Officerer: to sårede

b) Underofficerer og mandskab: 9 døde, 47 sårede, 1 savnet, 7 syge.

26. marts 1918:

Regimentet trækkes tilbage til området ved Noreuil, hvor den underbringes i de gamle engelske stillinger. Kamptrænet trække frem.

Generalmajor v. Busse besøger Regimentet og anerkender i en tale bataljonernes fremragende indsats. Kommandoen over Regimentet overgår til Major Frhr. v. Brandis, IR 164.

Fører-funktionerne fordeles som følger:

I. Bataillon:

Fører: Major v. Zimmermann

Adjutant: Lt. Kuschel

Forplejningsofficer: Lt.d.R. Pingel

1. Komp.: Lt.d.R. Schünhoff

2. Komp.: Lt.d.R. Dalldorf

3. Komp.: Lt.d.R. Köster

4. Komp.: Lt.d.R. Moraht

1. MGK: Lt.d.R. Grützbach

II. Bataillon:

Fører: Hauptmann v. Nerée

Adjutant: Lt.d.R. Eisfeld

Forplejningsofficer: Lt.d.L. Tuch

5. Komp.: Lt.d.R. Lauck

6. Komp.: Lt.d.R. Hoseldt

7. Komp.: Lt.d.R. Späth

8. Komp.: Lt.d.R. Tackmann

2. MGK: Lt.d.R. Reimers

III. Bataillon:

Fører: Lt. Folkert

Adjutant: Lt.d.R. Albrecht

Forplejningsofficer: Feldwebelleutnant Beuthan

9. Komp.: Lt.d.R. Nölle

10. Komp.: Lt.d.R. Geilen

11. Komp.: Lt.d.R. Braath

12. Komp.: Lt.d.R. Dannenberg

3. MGK: Lt. Schmidt

27. marts 1918:

Enhederne reorganiseres, våben, udrustning sat i stand og slagmarken renses.

Samlede tab siden 21. marts 1918 bliver fastlagt som følger:

a) Officerer:

9 døde - Lt. Sorgzel, Lt.d.R. Hinze, Lt.d.R. Schmitz (Paul), Lt.d.R. Knefels, Lt.d.R. Reichard, Lt.d.R. Fischer, Lt. Knügge, Lt.d.R. Wahlen, Offizierstellvertreter Vogel.

22 såret – Oberst Dürr, Major Zeska, Hptm. Hübner, Oberlt. v. Seelen, Oberlt. v. Synz-Rekowski, Lt. Hennings, Lt.d.L. Lübecke, Lt.d.R. Lassar, Lt.d.R. Lenschow, Lt. Holm, Lt. Roese, Lt.d.R. Bohnsteen, Lt.d.R. Stürmer, Lt. v. Müller, Lt.d.R. Boese, Lt.d.R. Schoenere, Lt.d.R. Wolf, Lt.d.L. Gellersen, Lt. Typke, Offizierstellvertreter Lorberg, Offizierstellvertreter Wilmsen, Offizierstellvertreter Hamman.

b) Underofficerer og mandskab: 118 døde, 639 sårede, 277 savnede, 1 gassyg.

28. marts 1918:

Efter hidtil godt vejr, er det i dag regnfuldt.

29. marts 1918:

Under oprydning af slagmarken suppleres beholdningerne af ammunition og udrustning væsentligt. Tabet blandt heste ved kamptrænet erstattes ved overførelse af heste fra den store bagage i Aniche. Manglende maskingeværer erstattes af 111. Inf.Div. Regimentets underbringelses område udvides til vejen mellem Ecoust-St.Mein – Bullecourt.

30. marts 1918:

Forkommando sendes frem til 26. Inf.Div. afsnit, som ved Hamelincourt skal afløses af 111. Inf.Div.

Vejret regnfuldt.

Jernkorsets I. Klasse tildeles Lt.d.R. Einfeld, Lt. Kuschel, Vizefeldwebel Sass, 2 MGK, Unteroffizier Drabant, 2. Komp.

Derudover modtages 100 Jernkors II. Klasse til fordeling i Regimentet. Den gennemsnitlige kampstyrke i kompagnierne er 50 mand.

31. marts 1918:

Bataljonerne rykker frem til det nye afsnit nordøst for Alette. Forreste linje: II. Batl. til højre og III. Btl. til venstre. I. Batl. i reserve.

1. april 1918:

Forreste linje ligger ca. langs banedæmningen vest for Hamelincourt. Der forefindes gode dækninger. en fjendtlig beskydning ligger hovedsageligt over de bagved liggende landsbyer, så der i stillingsbataljonerne kun opstår færre tab end ved den som reserve i St. Leger liggende I. Batl.

Kl. 0700 overtager Regimentsføreren kommandoen over afsnittet. Kl. 2200 livlig beskydning af højre naboafsnit ved IR 451.

Tab: Underofficerer og mandskab: 1 død, 17 sårede. 4 heste døde og 1 såret.

2. april 1918:

Efter mørkefald bliver afsnittet overtaget af IR 451 og IR 164.

Der tilgår Regimentet 11 officerer og 4 Offiziersstellvertreter.

Tab: to døde, 4 sårede, 1 syg.

3. april 1918:

Indkvartering i Vraucourt.

For den bortkommanderede Major v. Zimmermann overtager Major v. Germar føring af I. Batl. Lt. Wilms bliver MG-officer ved staben, mens Lt.d.R. Ax overtager 3. Kompanie.

4. april 1918:

Forkommando sendes til en stilling foran Alette. Major Frhr. v. Brandis returnerer til IR 164. Major v. Germar overtager føringen af Regimentet, Oberlt. v. Synz-Rekowski overtager I. Btl.

Tab: 1 såret.

5. april 1918:

Tab: 1 officer og 3 mand såret.

3. Kampe mellem Arras og Albert

(Kampen om Hébuterne)

6. april til 20. august 1918

6. april 1918:

I totalt mørke er kl. 0530 afsnittet I.R. 466/239. Inf.Div. overtaget af II. og III./76. Stillingen ligger øst for Alette, som er regimentets eneste hvilekvarter.

II. Batl. i højre underafsnit. Forterræn og forreste linje: 5. og 8. Komp., 2 MGK. Beredskab: 6. og 7. Komp, 2 MGK.

III. Batl. i venstre underafsnit. Forterræn og forreste linje: 9. og 12. Komp., 3 MGK. Beredskab: 10. og 11. Komp., 3. MGK.

I. Batl. og Regts.bautrupp i reserve.

Stillingen er ugunstig. Den er i den grad under observation fra fjenden, at der først fra K.T.K. og bagud er muligt for enkeltpersoner at færdes.

For at foregive yderligere angrebshensigter og skjule forlægningen af enkelte batterier, bliver bekæmpelsen af fjendtlige MG-stillinger med egne MG og minekastere omhyggeligt genoptaget. Kamptræn går i bivuaak mellem Ervillers og Mory.

Tab: 5 døde, 24 sårede. En hest død, 3 sårede.

7. april 1918:

3. og 4. Komp. under livlig beskydning, ligesom kamptrænet i Mory. Sidstnævntes forskyder til bivuaak ved Vraucourt.

Oberlt. v. Gynz-Rekowski såres. Lt.d.R. Bohnsteen overtager funktion som Regiments-adjutant.

Tab: Lt. Kuschel såret, 2 mand død, 5 mand såret.

Hold af personerstatninger fra VI. Armeekorps forbliver foreløbig samlet ved I. Batl. træn.

8. april 1918:

Livlig egen patrulje- og artilleri aktivitet.

Eget artilleri lægger gasgranater over skoven ved Adinser. Føringen af I. Batl. overtages af Hptm. v. Hinüber.

Tab: to døde, 6 sårede, 1 savnet.

9. april 1918:

Som lykønskning for Regimentets indsats siden den 21. marts indløber et anerkendende telegrav fra Senatet i Hamburg.

Jernkorsets I. Klasse tildeles Lt.d.R. Bohnsteen, Lt.d.R. Schünhoff, Lt.d.R. Lauck, Gefreiter Zahlhaus 11. Komp, Vizefeldwebel Leppien, 8 Komp, Unteroffizier Baldamus, 1. MGK.

Tab: Feldwebelleutnant Pohl død, 3 mand død, 13 såret.

10. april 1918:

Fjenden arbejder intenst på forstærkning af sine stillinger. Hans forreste poster ligger i den østlige udkant af Ayette. Den fjendtlige artilleriild ligger hovedsageligt på de bagvedliggende områder, hvorved der opstår væsentlige tab blandt feltkøkkener og madafhentere. Indsatsen fra underofficerer og mandskab ved bagagen fortjener fuld anerkendelse for deres trofaste indsats for at fremskaffe levnedsmidler, vand og ammunition.

Tab: 11 sårede, 1 savnet, 4 heste døde, 1 såret.

11. april 1918:

Med overdragelse af en del af 7. Komp. stilling til FR 73 (højre nabo) mindskes Regimentets ansvarsområde en smule.

Efter Oberstabsarzt dr. Weiss forsættelse til Etappen-Inspektion, 17. Armee, overgager Oberarzt d.R. Dr. Hartwig funktionen som regimentslæge. Dr. Hartwig hører til de få officerer ved Regimentet, der deltog i felttoget fra start til slut.

Tab: 1 død, 6 sårede, 1 savnet.

12. april 1918:

Samtidig med en tilbagetrækning af venstre fløj af hovedmodstandslinjen, flyttes regimentets kommandostation til banedæmningen ved Courcelles-le-Compte, omkring 500 meter syd for banegården i Courcelles. Her under aften kommer køkken-holdepladsen i nærheden af den nye kommandostation under fjendtlig artilleriild.

Der modtages 100 Jernkors II. Klasse til fordeling.

Lt. Folkert overtager funktionen som Regiments-adjutant.

Tab: 3 døde, 8 sårede, 1 hest såret.

13. april 1918:

Fjendens opførsel tyder stadig på, at han forventer yderligere tyske angreb.

Imidlertid var den generelle situation i begyndelsen af april: angrebsdivisionernes kræfter var slut. Store resultater var mellem den 21. og 31. marts 1918 blevet opnået mellem Arras og La Fère.

Den engelske hær var hårdt ramt hvad angår mennesker og materiel. Han havde næsten totalt kastet sine reserver ind i kampen, og også franskmændene havde forbrugt 20 divisioner. 90.000 fanger var taget. 1200 stykker artilleri og tusinder af MG var taget som bytte. I skillelinjen mellem 2. og 18. Arme var der trængt op til 50 km ind i den fjendtlige stilling. Forbindelseslinjerne gennem Amiens lå under tysk ild.

En ærefuld andel af dette herlige resultat tilfaldt også Regimentet i rammerne af 111. Inf.Div.

Tab: 6 døde, 7 sårede, 1 savnet.

14. april 1918:

II. Batl. afløses i løbet af natten i højre underafsnit af I. Batl. Som sikkerhedsbesætning på den bageste stilling opstilles en lille reserve af mandskab fra kamptrænet under føring af Lt.d.R. Bielfeld.

Der ankommer 8 officerer som erstatning for det overordentlig store tab af officerer ved Regimentet, hvoraf Hptm. d.L. Piegza tilgår III. Batl., og Hptm Belfrage I. Batl.

Tab: 1 officer såret, 4 døde, 10 sårede. 1 hest død.

15. april 1918:

En pigtrådshindring påbegyndes foran hovedmodstandslinjen. Den forløber langs højderyggen omkring 400 meter vest for vejen mellem Moyenneville – Ablainzeville. Venstre fløj af Regimentet ligger langs vejen Courcelles-le-Comte – Avette.

Højre fløj lå omkring halvvejs mellem denne vej og vejen mellem Moyenneville – Avette. Front mod vest-nordvest. Forterrænet strækker sig omkring 300 meter frem mod østkanten af Avette.

Major Zeska udnævnes til kommandør af Regimentet, og overtager den 17. april kommandoen.

Tab: 4 døde og 6 sårede.

16. april 1918:

Livlig fjendtlig artilleriild i løbet af natten, specielt af højre underafsnit.

Tab: 3 døde og 6 sårede.

Kommandoen over 12. Komp. overtages af Lt. Lührs, mens Lt.d.R. Köster overtager 3. Komp. efter den sårede Lt.d.R. Ax.

17. april 1918:

Som anerkendelse for 111. Inf.Div. indsats under det store angreb blev dens højagtede Divisionskommandør, generalmajor v. Busse, tildelt ordenen *Pour le mérite*. Tildelingen af denne høje orden til den fremragende fører, der til fulde havde folkenes fulde tillid, udløste stor glæde ved enhederne.

Der ankommer 5 officerer til Regimentet.

Tab: 4 døde, 5 sårede, 1 hest såret.

18. april 1918:

Med en indskrænkning af forterrænet, sker der en ændring i fordelingen af enheder: i hvert underafsnit et kompagni i forterræn, to kompagnier i hovedmodstandslinjen og et kompagni i reserve vest og nord for Courcelles-le-Comte.

Beredskabsbataljonen lå på begge sider af vejen Moyenneville og Ablainzeville.

Tab: 2 døde, 5 sårede, 1 savnet. En hest død, 1 såret.

19. april 1918:

En officer og to Fähnrich ankommer til Regimentet.

Tab: to sårede.

20. april 1918:

I løbet af natten afløses I./76 af I./453 i højre underafsnit. Bataljonen kommer i kvarter i Cagnicourt.

Jernkorsets I. Klasse tildeles Lt.d.R. Bertram, Lt.d.R. Ehlers, Gefreiter Schröder, 12. Komp., San-Feldwebel Kross, 7. Komp.

Tab: 1 officer såret, 2 mand død, 9 såret.

21. april 1918:

I løbet af natten afløses III./76 i venstre underafsnit af III./453 og kommer i kvarter i Vaulx. II./76 rykker om aftenen uden afløsning til Ecoust-St.Mein og Noreuil, hvor den kommer i kvarter. Efter afløsning rykker Regt.Stab i kvarter i Ecoust-St.Mein.

22. april 1918:

Tilgået erstatningspersonel den 7. april 1918 fordeles på bataljonerne. Lt. Philipps overtager kommandoen over 3. Komp. Hvileperioden helliges hvil for enhederne og uddannelsen af erstatningspersonel.

27. april 1918:

Lt.d.R. Lenshow overtager igen funktionen som MG-officer ved staben.

Kompagniførere: 1. Komp.: Oberlt.d.L. v. Duhn, 1. MGK: Lt. Holm, 8. Komp. Lt.d.R. Tackmann, 2. MGK. Lt.d.R. Grützbach, 11. Komp. Hptm.d.L. Peigza, 12. Komp. Lt. Petersen.

Der tilgår Regimentet 100 Jernkors II. Klasse til fordeling.

28. april 1918:

I løbet af natten er Regimentet af FR 73 blevet afløst for fremskudt Indgrebs-Division, og går i følgende kvarterer: Regt.-Stab og bau-troup: Rumaucourt, I. Batl. og Signal-afdeling: Saudemont, II. Batl. og MW-Abt. Sauchy-Cauchy, III. Batl. Rumaucourt.

Den store bagage trækkes frem til bataljonerne. Hptm. Belfrage tilgår staben II. Batl.

29. april 1918:

Tilgang af transport af erstatningspersonel på 44 underofficerer og 219 mand.

Regnvejrr.

1. maj 1918:

1. Komp. overtages af Lt.d.R. Mählmann, da Oberlt. d.L. v. Duhn forsættes til Ersatz-Bataillon.

4. maj 1918:

Regimentet skal afløse bayr. Inf.Regt. 7 i Afsnit Bucquoy. III. Batl. rykker ud om morgenen og går i mellemkvarter i Favreuil, nord for Bapaume. Efter mørkefald afløser de beredskabsbataljonen fra Inf.Regt. 7.

5. maj 1918:

I. og II. Batl. når Favreuil og rykker efter mørkefald ind i afsnittet.

Hptm. Belfrage overtager kommandoen over II. Batl. Hptm. v. Nerée og Hptm. Pilger (Piegza) overgår til fører-reserven.

6. maj 1918:

I. Batl. har i løbet af natten afløst stillingsbataljonen og II. Batl. bataljonen i hvil.

Kl. 0700 overtager Major Zeska kommandoen over det nye afsnit.

111. Inf.Div. har på højre fløj IR 164 i Bucquoy og venstre fløj FR 73 nordvest for Puisieux-au-Mont, med venstre fløj i et dybt fremspring mod Gommécourt.

IR 76 ligger i midten. Regimentets højre fløj i den sydvestlige hjørne af Bucquoy, venstre fløj omkring 600 meter nordvest Puxieux. Front mod nordvest.

Kampbataljon (I.) er opdelt i fire kompagni-afsnit. De fire kompagnier i beredskabsbataljonen (III.) ligger i området Bucquoy – Puxieux – Achiet-le-Petit.

Regimentets kommandostation ligger vest for Achiet-le-Petit.

Bataljonen i hvil ligger i Achiet-le-Grand. Kamptræn i Bihucourt og Favreuil.

Tab: 3 sårede.

7. maj 1918:

Det fjendtlige infanteri forholder sig rolig. Fjendtligt artilleri livlig om eftermiddagen. Fjendtlige fly kaster bomber i kampbataljonens område.

Hptm. d.L. Pilger tilgår staben II. Batl.

Tab: 2 døde, 11 sårede.

8. maj 1918:

Ved IR 164 rammes af flere kraftig engelske opklaringsforsøg.

For at gøre forsvaret dybere trækkes et kompagni ud af hovedmodstandslinjen.

Beredskabsbataljonens kommandostation forlægges til Regimentets kommandostation, som igen forlægges til banegennemskæringen syd for Achiet-le-Petit.

Hptm.d.L. Pilger overtager kommandoen over I. Batl. efter den syge Hptm. v. Hinüber.

Tab: tre sårede.

9. maj 1918:

Ritterkreuz des Hausordens von Hohenzollern tildeles for fremragende ledelse under angrebet i marts til Hptm. v. Nerée, Oberlt. v. Gynz-Rekowski, Lt. Petersen og Lt.d.R. Späth.

Militär-Verdienstkreuz tildeles Vizefeldwebel Jeddicke og Vizefeldwebel Schumann.

Tab: 3 sårede.

10. maj 1918:

Fortsat uddannelse på MG 08 gennemføres i Baralle.

Tab: 1 død, 9 sårede, 1 hest død

11. maj 1918:

Jernkorsets I. Klasse tildeles Lt.d.R. Gans, Offizierstellvertreter Jensen, Vizefeldwebel Cramer, Unteroffizier Pzikowski, Gefreiter Zimmer.

I løbet af natten angribes en let MG-post under 4. Komp. af en kraftig engelsk patrulje. Posten må vige ud og efterlade det lette maskingevær til fjenden.

Tab: 1 død, 2 sårede, 1 hest såret

12. maj 1918:

4. Komp. henter det i går tabte maskingevær tilbage fra fjenden.

Tab: 1 såret.

13. maj 1918:

II. Batl. i kampstilling, I. Batl. i beredskab. III. Batl. i hvil i baneslugten ved Achiet-le-Grand.

Afløsningen forstyrredes af fjendtlige fly.

Lt.d.R. Reimers overtager kommandoen over 3. MGK efter den syge Lt.d.R. Grützbach. Hptm. v. Nerée kommanderes til hærens gasskole i Berlin.

Tab: 2 døde og 12 sårede.

14. maj 1918:

Der tilgår Regimentet 5 officerer, herunder Hptm. Husemann, der tilgår III. Batl.

Tab: 2 sårede.

15. maj 1918:

Efter mørkefald gennemføres en mindre forskydning af afsnittet.

Tab: 1 såret.

17. maj 1918:

Gasbeskydning i løbet af natten af de bagved liggende områder. Livlig indsættelse af fjendtlige fly.

Uddannelsen på lette MG 08/15 muliggør indsættelse af 5 våben ved hvert kompagni.

Fortsat godt vejr.

Tab: 2 døde, 6 sårede

18. maj 1918:

En 18 mands patrulje fra 7. Komp. under Lt.d.R. Zwickert forsøger at erobre en fjendtlig postering. Posten findes imidlertid ubesat, og patruljen må trække sig tilbage under beskydning af maskingeværer.

Vores MG tvinger et fjendtligt fly til at lande bag den fjendtlige linje.

Tab: 1 død, 3 sårede, 1 hest såret.

20. maj 1918:

Efter afløsning er III. Batl. i kampstilling, II. i beredskab og I. Batl. i hvil

Et fjendtligt fly skydes ned af MG.

Hptm. Husemann tilgår staben ved I. Batl.

21. maj 1918:

Dobbeltpost på højre fløj af 10. Komp. angribes af en overlegen fjendtlig patrulje. Angrebet afvises.

Tab: 3 sårede.

22. maj 1918:

Forreste stilling forstærkes med et kompagni.

Tab: 2 sårede.

24. maj 1918:

I løbet af natten er gennemført en patrulje-operation med Sturmkomp. 111 under føring af Lt. Petersen i Regimentets afsnit. 1 officer og 13 mand fra 62. Engelske Division tages til fange.

Tab: 1 død, 11 såret.

25. maj 1918:

Omkring kl. 0400 trænger en fjendtlig patrulje ind i Kompagniafsnit A og tager 12 mand fra 9. Kompanie og 1 mand fra Regimentets-infanteriobservation til fange. Et yderligere forsøg af englænderne om aftenen at trænge ind i 12. Komp. afvises med MG- og infanteriild.

Tab: 3 døde, 2 sårede, 14 savnede.

26. maj 1918:

Pi.Komp. 262 sættes til disposition for Regimentet i forbindelse med en forstærkning af hindringen.

Tab: 1 død, 2 sårede.

27. maj 1918:

Efter gennemført afløsning er I. Batl. i kampstilling, III. Batl. (med 8. Komp.) i beredskab og II. Batl. (÷ 8. Komp.) i hvil.

Oberlt. v. Seelen overtager føring af 3. Komp. Hptm. Husemann overtager 31. maj 9. Kompanie.

Tab: 1 såret, 3 heste døde, 1 hest såret.

28. maj 1918:

Da ifølge meldinger fra agenter, et fjendtligt angreb forestår, befaler Brigaden forhøjet beredskab, og den planlagte afløsning af MGK udsættes. Besættelsen af stillingen ændres fra nu af: forreste modstandslinje: tre kompagnier, hovedmodstandslinje: tre kompagnier, Artilleri-beskyttelsesstilling: to kompagnier, ved K.T.K. som reserve: et kompagni fra hvilebataljonen, i hvil tre kompagnier.

Der tilgår 100 Jernkors II. Klasse til fordeling.

Tab: 2 døde, 7 sårede.

29. maj 1918:

Det forhøjede beredskab afblæses.

Tab: 1 officer, 2 mand døde, 4 sårede, 1 savnet.

30. maj 1918:

Fjendtlig patruljeangreb mod 2. Komp afvises.

III. Batl. overtages af Hptm. Belfrage efter at Major v. Germar er forsat til Ersatz-Btl.

Tab: 1 død, 2 sårede.

Godt vejr.

31. maj 1918:

Fjendens almindelige opførsel tyder på, at et fjendtligt angreb er nært forestående. Denne formodning er baggrund af at alle trufne beslutninger i den nærmeste tid har karakter af forsvar.

Tab: 1 død, 11 sårede.

Uddrag af Officers-ranglisten:

Regiments-kommandør: Major Zeska
 Regiments-adjutant: Lt. Folkert
 MG-officer ved staben: Lt.d.R. Lenschow
 Minekaster-officer: Lt.d.R. Heine
 Signalofficer: Lt.d.R. Bertram
 Ordonnansofficer: Lt.d.R. Wehrmann
 Gasbeskyttelsesofficer: Lt.d.R. Bohnsteen
 Store Bagage: Offizierstellvertreter Gabriel

I. Bataillon:

Kommandør: Hptm. d. L. Pilger
 Adjutant: Lt. Kuschel
 Forplejningsofficer: Lt.d.R. Pingel

1. Komp.: Lt.d.R. Mählmann
 2. Komp.: Lt.d.R. Dalldorf
 3. Komp.: Oberlt.d.R. Seelen
 4. Komp.: Lt.d.R. Morath
 1. MGK: Lt. Holm
 Bataljonslæge: Oberarzt d.R. Dr. Beumelburg
 Intendant: Zahlmeister Witt

II. Bataillon:

Kommandør: Hptm. v. Nerée
 Adjudant: Lt.d.R. Eisfeld
 Forplejningsofficer: Lt.d.L. Tach
 5. Komp.: Lt.d.R. Lauck
 6. Komp.: Lt.d.R. Schmitz
 7. Komp.: Lt.d.R. Späth
 8. Komp.: Lt.d.R. Hansen
 2. MGK: Lt. Balthasar
 Bataljonslæge: Feldhilfsarzt Hadenfeldt
 Intendant: Zahlmeister Knaak

III. Bataillon:

Kommandør: Hptm. Belfrage
 Adjudant: Lt.d.R. Winkelmann
 Forplejningsofficer: Lt.d.R. Dannenberg
 9. Komp.: Lt.d.R. Hambrook
 10. Komp.: Lt.d.R. Geilen
 11. Komp.: Lt.d.R. Albrecht
 12. Komp.: Lt. Lührs
 3. MGK: Lt. Dehmidt
 Bataljonslæge: Oberarzt d.R. Dr. Hartwig (Regt.læge)
 Intendant: Zahlmeister Schmitz.

3. juni 1918:

Efter afløsning: Kampstilling – II. Batl, beredskab – I. Batl, Hvil – III. Batl.
 Den fjendtlige ildaktivitet kraftigere end hidtil.
 Tab 1. – 3. juni 1918: 5 døde, 7 sårede.

5. juni 1918:

5. Komp. omkring kl. 0100 angrebet af en stærk fjendtlig patrulje. Englænderne afvises og efter lade 3 døde i vores hindring.
 Der oprettes uddannelseskurser for kompagni og delingsførere ved 111 Inf.Div.
 Tab: 2 sårede.

6. juni 1918:

Et fjendtligt fly skudes ned at MG-ild nord for Bucquoy og tvunget til landing. I to dage er der ved fjenden konstateret indsættelse af tungt (18 cm) artilleri. Også hvileområdet syd for Achiet-le-Petit kommer under beskydning.
 Tab: 1 død, 7 sårede.

8. juni 1918:

MGK ved kamp- og beredskabs bataljonerne indsætter yderligere en deling. De tunge maskingeværer er næsten alle placeret parvis i mellemterrænet.
 Tab 7. og 8. juni: 5 døde, 7 sårede.

9. juni 1918:

Lt.d.R. Lassar overtager igen kommandoen over 8. Komp., Lt.d.R. Hansen afløser den sygemeldte fører for 5. Komp.
 Tab: 1 såret

10. juni 1918:

Efter afløsning: III. Batl. kampstilling; II. Batl. beredskab; I. Batl. hvil.

Om aftenen kaster fjendtlige fly bomber over hvilekvartererne, hvor netop Regimentsmusikken var i koncert.

Herved opstår følgende tab: Lt.d.R. Lenschow, Offizierstellvertreter Schiller, Obermusikmeister Günzel såret. 11 døde, 57 såret.

11. juni 1918:

Oberlt. v. Seelen overtager funktion som fører for I. Batl. under førerens afkommandering.

Der afgives 6 officerer til 214. Inf.Div.

12. juni 1918:

Mindre fjendtligt patruljeangreb afvises.

Lt. Holm overtager funktionen som MG-officer ved staben.

Tab: 1 død, 2 sårede.

13. juni 1918:

En patrulje fra 12. Komp. nedskyder ved dagslys en fjendtlig post under en opklaring af fortærrænet.

Tab: 3 sårede.

Forstærkninger tilgår: I. Batl. 2 underofficerer, 15 mand; II. Batl. 3 underofficerer, 13 mand, III. Batl. 2 underofficerer og 21. mand.

16. juni 1918:

Antallet af fjendtlige lænkeballoner er øget. En patrulje under 11. Komp. angriber en fjendtlig dobbeltpost og indbringer en englænder fra 57. Inf.Div.

Oberlt. v. Kleist overtager kommandoen over 11. Komp.

Tab den 15. og 16. juni: 1 død, 2 såret, et pakdyr død, 2 såret.

17. juni 1918:

Efter afløsning: I. Batl. i kampstilling, III. Batl. i beredskab og II. Batl. i hvil.

Tab: 2 sårede, 1 hest såret, 1 meldehund død.

19. juni 1918:

En engelsk patrulje efterlader en død i vore hænder. Efter at være kommet sig efter sår, overtager Lt. Henning funktionen som Regt.-Adjutant.

Tab: 1 død, 3 sårede

20. juni 1918:

1. og 2. Komp afviser fjendtlige patruljeangreb.

Forstærkning på 5 officerer ankommer fra Ersatz-Batl.

Tab: 3 døde, 1 såret

21. juni 1918:

Livlig artilleriaktivitet mod venstre nabo-division.

Erstatningspersonel tilgår: I. Batl. – 4 underofficerer, 41 mand, II. Batl. – 5 underofficerer, 47 mand, III. Batl. 3 underofficerer, 55 mand.

Der opstår sygdomstilfælde af influenza.

23. juni 1918:

Livlig artilleriaktivitet i løbet af natten. Kl. 0600 angribes højre naboafsnit af en fjendtlig patrulje støttet af tre kampvogne.

Tab: 1 død.

25. juni 1918:

På grund af influenza-tilfælde udsættes afløsningen.

Jernkorsets I. Klasse tildeles: Vizefeldwebel Wiese, 5. Komp; Gefreiter Lewe, 1. MGK; Vizefeldwebel Reimers, MW-Abt.; Unteroffizier Ludweg, 11. Komp.; Lt. Halbach, Unteroffizier Zess, 8. Komp; Vizefeldwebel Blöss, 2 Komp.; Kriegsfreiwilliger Düsing, 2. MGK.

Tab: 2 sårede.

29. maj 1918:

Kl. 0300 afvises en fjendtlig patrulje mod højre fløj af afsnittet. Det fjendtlige artilleri meget aktiv hen mod aften.

Tab 26. – 29. maj: 3 døde, 5 sårede.

30. juni 1918:

Efter afløsning: II. Batl. i kampstilling, I. Batl. i beredskab, III. Batl. i hvil.

MGK og 8. Komp afløses ikke foreløbig.

45 Jernkors II. Klasse tildeles til fordeling.

Tab: 1 såret.

1. juli 1918:

Følgende ændring er sket i føringen: 1. MGK: Lt. Petersen (Sturmkom. 111), 6. Komp.: Lt.d.R. Hofeldt, 12. Komp.: Lt.d.R. Jacobsen.

3. juli 1918:

Artilleriet meget heftig. Den udsatte afløsning af 8. Komp. og MGK gennemføres.

Mens tyngden hidtil har været lagt i en udbygning af hovedmodstandslinjen, indsættes fra nu af hovedkræfterne i en forstærkning af de bagved liggende linjer. Ydermere forberedes forsvaret mod kampvogne med MG og minekastere.

Tab: 2 døde, 3 sårede.

5. juli 1918:

I løbet af natten kraftig beskydning af Achiet-le-Grand og jernbaneslugten. Beskydningen forstærkes af bombenedkastninger fra fly.

Efter at Regt.-Kommandøren har gennemgået forplejningen, indrettes der en køkkenskole, da tilberedningen af maden oftest er mangelfuld.

8. juli 1918:

Afløsning i løbet af natten: Kampstilling: III. Batl., beredskab: II. Batl., hvil: I. Batl.

9. juli 1918:

Minekastere »Altona« og »Coblenz« støttet en operation ved IR 164. MGK afløser.

Tab: 1 såret.

11. juli 1918:

Til forsvar mod kampvogne modtager Regimentet tre panserværnsgeværer. Fjendtligt artilleri ligger primært over beredskabsstillinger og bagterræn. Fjenden anvender hyppigere end tidligere gasammunition.

12. juli 1918:

En patrulje fra 9. Komp erobre enkelte udrustningsgenstande i en engelsk MG-stilling.

Tab mellem 10. og 12. juli: 2 døde, 5 sårede.

13. juli 1918:

En patrulje under Lt.d.R.Rölle, som kl. 0800 trænger ind i den fjendtlige grav og tager fanger, bliver i et sådant omfang forhindret af egne granatkastere, at de må returnerer uden fanger.

Tab: 4 sårede, 1 savnet, 1 hest død, 2 såret.

15. juli 1918:

I løbet af natten falder kampbataljonen tilbage til hovedmodstandslinjen med hovedparten af kompagnierne, der opdeles i fire kompagniafsnit.

Tilbage i forreste modstandslinje, der hidtil har skulle holdes, og i forterrænet forbliver nu kun fra hvert kompagni en støttepunktsgruppe og en strejfpatrulje, der skal føre en bevægelig kamp om forterrænet.

Der tilgår 3 officerer fra Ersatz-Batl.

Tab 14. og 15. juli: 11 sårede.

17. juli 1918:

Efter afløsning: Kampstilling: I. Batl.; Beredskab: III. Batl., i hvil: II. Batl.

Jernkorsets I. Klasse tildeles San.-Gefreiter Lins, 9 Komp., Sergeant Bock, 7. Komp.

Lt. Kuschel overtager kommandoen af 1. MGK. Derudover udnævnes følgende som bataljonsadjutanter:

Lt. Roese I. Batl., Lt. v. Müller, II. Batl., Lt. Folkert III. Batl.

19. juli 1918:

Fjendtlig patrulje afvises i fortærrænet.
Tab den 18. og 19. juli: 3 døde, 5 sårede.

20. juli 1918:

Fra kl. 1700 bliver fortærrænet flere gange angrebet af fjendtlige patruljer. Det lykkedes dem ikke at trænge ind i området takket være den tapre og dygtige indsats fra den svage besætning af fortærrænet.

21. juli 1918:

Kommandoen over 4. Komp. overtages af Lt.d.R. Ax efter den syge Lt.d.R. Moraht.
Tab: 1 mand død, 1 hest såret.

23. juli 1918:

De to sidste dage omfattende patruljeaktivitet fra fjendens side. Major Dietlein overtager kommandoen over Regimentet mens kommandøren er på orlov.

Tab: 7 døde, 12 sårede, 1 savnet (fra Alsace!), 4 heste døde, 5 såret.

24. juli 1918:

Engelsk patrulje på 50-60 mand trænger omkring kl. 0300 efter artilleriforberedelse ind i fortærrænet på højre fløj. Egne patruljer renser det igen.

KL. 1910 melder K.T.K., at modstanderen er trængt ind i hovedmodstandslinjen hos FR 73. FR 73 melder, at modforanstaltninger er truffet.

Kl. 2325 melder K.T.K. at fjenden er trængt ind i fortærrænet på venstre fløj.

II. og III. Batl. træn lægges på grund af hyppig beskydning tilbage til Favreuil. Efter mørkefald gennemføres afløsning: Kampstilling: II. Batl.; Beredskab: I. Batl.; i hvil III. Batl.

Tab: 5 døde, 10 sårede, 6 savnede.

25. juli 1918:

Kl. 0215 meddeler FR 73, at hovedmodstandslinjen er genoprettet.

kl. 0700 melder K.T.K., at fortærrænet med undtagelse af en fjendtlig MG-stilling på venstre fløj, igen er sikret. Kl. 0800 blev MG-stillingen nedkæmpet af dele af 3. Komp. (Fähnrich Röhrs) og 5. Komp. efter en kort forberedelse med artilleri og minekastere. Et let engelsk maskingevær erobres.

Tab: 1 død, 9 såret.

29. juli 1918:

IR 164 (højre nabo) afløses af RIR 91, mens FR 73 (venstre nabo) afløses af IR 164.

Tab mellem 26. og 29. juli: 2 døde, 7 sårede.

1. august 1918:

Efter afløsning III. Batl. i kampstilling, II. Batl. i beredskab og I. Batl. i hvil.

Tab: 3 mand såret, 1 hest død.

7. august 1918:

Patruljeaktivitet på begge sider stiger kraftigt, alligevel har vore patruljer overhånd.

Tab siden 1. august: 1. død, 17 såret, 3 heste døde, 2 sårede.

8. august 1918:

Afløsning: I. Batl. i kampstilling, III. Batl. i beredskab, II. Batl. i hvil.

Trænets lejre er de sidste dage kommet under hyppig beskydning. På højre fløj af Regt. afvises en fjendtlig patrulje med håndgranater.

Hptm. Leisnering tilgår Regimentet og tildeles II. Batl.

Tab: 2 mand såret, 3 heste døde, 5 såret.

10. august 1918:

Om eftermiddagen retter modstanderen en kraftig mineild mod grave og hindringer i fortærrænet.

Mens Brigade-kommandør, Oberst Zimmer, er på orlov, overtager Major Zeska kommandoen over 221. Inf. Brig. og Major Frhr. Hiller v. Gaertringen kommandoen over Regimentet.

Tab: 1 død, 2 såret.

13. august 1918:

Fra kl. 0700 ramtes Regimentets højre fløj med intervaller på få minutter omkring 100 gasgranater. Mineflaskerne er fyldt med en væske, der udvikles under en hvislen og danner en ca. 15 meter høj gassky.

Mens Hptm. v. Nerée er på orlov, overtager Hptm. Leisnering kommandoen over II. Batl.

Tab: 3 døde, 5 sårede, 7 gassyge.

14. august 1918:

Der gennemføres en reorganisering af Regimentet på baggrund af de sidste nye erfaringer fra de storangreb, fjenden gradvist havde påbegyndt efter de overordentlige gode resultater af 7. Armees offensiv langs Chemin des Dames og ved Soissons. Specielt af hensyn til de stadig mere talrigt indsatte kampvogne blev dybden i forsvaret betydeligt øget.

Kampbataljonen fik tildelt et forsvarsrum på 3 km dybde, så kun et enkelt kompagni var indsat som forpostbesætning med føling med fjenden.

Beredskabsbataljonen indtog med to kompagnier en artilleri beskyttelsesstilling vest for Achiet-le-Grand og med to kompagnier jernbanesænkningen, hvor tidligere kun bataljonen i hvil havde været placeret. Af sidstnævnte blev to kompagnier lagt tilbage til Sapignies. Artilleriets hovedstyrke stod bag artilleri-beskyttelsesstillingen, og kun panserværnskanoner blev stående vest for jernbaneslugten ved Achiet-le-Grand. De lette minekastere blev til panserværn samlet mellem Kamp- og beredskabsbataljonerne. I samme område blev de tunge maskingeværer placeret i forberedte stillinger.

Inden daggry var disse ændringer gennemført.

Allerede om formiddagen havde fjenden erkendt ændringerne ved venstre nabo-division, og trængte her og efterfølgende også ved venstre nabo-regiment IR 164 ind i fortærrænet. Under dette pres fra syd måtte også venstre fløj af Regimentets forpostlinje trækkes tilbage.

Tab: 1 død, 1 såret.

15. august 1918:

I løbet af formiddagen mistes forbindelsen med venstre nabo i fortærrænet.

Tab: 6 døde, 7 sårede, 4 savnede.

16. august 1918:

Til afløsning ankommer dele af det bayriske IR 5. Om aftenen afløses III./76 i Sapignies og i jernbaneslugten af I./IR 5. III. Batl. bliver fra Favreuil med feltbane bragt til Abancourt nord for Cambrai. Mellem Mory og Vaux-Vraucourt kommer feltbanetoget under beskydning og der opstår tab.

Omkring kl. 1930 trænger fjenden efter heftig artilleribeskydning ind i fortærrænet. Kl. 2030 melder K.T.K., at fjenden har nået landevejen mellem Bucquoy og Pusieux. Forbindelse til højre og venstre er gået tabt. Af Regimentet forstærkes I. Batl. af 5. og 6. Komp., der er sat i beredskab i jernbaneslugten. Bataljonen får til opgave at rense fortærrænet, og under alle omstændigheder at generobre linjen langs vejen Bucquoy – Pusieux.

Afløsning af I. Batl. kan ikke finde sted foreløbig.

Tab: 1 død, 4 sårede, 1 hest såret.

17. august 1918:

Inden kl. 0300 lykkes det 2. Komp. igen at få fodfæste i fortærrænet. Sammen med højre nabo-regiment iværksættes kl. 0400 et angreb uden væsentlig artilleriforberedelse, da forbindelsen til sidstnævnte er gået tabt. Det indsatte angreb når ikke det fastsatte mål. Det lykkes kun dele af 5. Komp. uden væsentlig modstand fra fjenden, at nå vejen mellem Bucquoy og Pusieux. På grund af en forkert overleveret melding, trækker disse dele sig imidlertid hen mod morgen igen tilbage.

Kl. 0800 lykkes det en stærk, egen patrulje sammen med højre nabo, at nå den nævnte vej på den nordlige fløj af Regimentet.

Om formiddagen afløses de dele af I. Batl. der er liggende i hovedmodstandslinjen, afløst af I./bayr. IR 5.

Forstærket med tre stødgrupper fra 8. Komp. og støttet af 5. og 6. Komp., fortsatte den frigjorte I. Batl, omkring kl. 1330 mod syd fra den nordlige fløj af Regimentet, presset mod den indtrængte fjende. Omkring kl. 16 er det lykkedes at generobre vejen Bucquoy – Puisieux. I. Batl. transporteres fra Vaulx-Vraucourt.

Tab: 1 død, 3 officerer og 16 mand såret. 1 officer og 23 mand savnet.

18. august 1914:

I løbet af natten afløses II. Batl. i beredskab af II./bayr. IR 5. Den afløste bataljon bliver ligeledes transporteret bort fra Abancourt.

Kl. 0800 afløses Regt.-staben.

Trænet når de nye hvilekvarterer ved march.

Regimentet indkvarteres nordøst for Cambrai: Regt.-Stab i Hordain, I. Batl. og signalenhed i Lieu-St. Amand, II. Batl. med minekastere i Hordain, III. Batl. med sturm- og bau-enheder i Hordain.

19. august 1918:

Lt.d.R. Ax overtager kommandoen over 10. Komp. efter den sårede Lt.d.R. Geisen.

Indkvarteringen forbedres og der gennemføres vedligeholdelsestjeneste.

20. august 1918:

Lt.d.R. Köster overtager 3. Komp. efter den syge Oberlt. v. Seelen.

4. Slaget ved Monchy – Bapaume og foran Siegfried-fronten

21. august til 6. september 1918

Situation:

Der indløber efterretninger om, at englænderne fortsætter sit angreb mellem Bapaume og Albert, og at vores forreste stillinger er gået tabt.

24. august 1918:

Kl. 0700 rykker Regt. i rammerne af 111. Inf.Div. som reserve for Armee-Oberkommando til Sauchy-Lestrée, hvortil den ankommer kl. 13. Der indkvarteres og ammunitionen suppleres. Regimentstræn forbliver i oprindelige kvarterer.

Kl. 1630 transporteres bataljonerne med lastbil til Morchies. Kamptræn, MGK og Minekastere når Morchies ad landevejen. Regimentet lægges i beredskab nord for Morchies.

Som afløser af den som Brigade-fører tilkommanderede Regiments-kommandør, fører Major Frhr. Hiller v. Gaertringen kommando over Regimentet.

Tab: 4 sårede.

25. august 1918:

Kl. 0530 indtages en beredskabsstilling nord for Morchies med alle dele af Regimentet. Regt. ligger i Vraucourt-stillingen stik nord og nordøst for Morches. Kl. 0600 er det engelske infanteri mellem Mory og Bapaume trængt frem.

111. Inf.Div. trækkes længere frem. IR 76 besætter med I. og II. Batl. forreste linje, med III. Batl. som reserve ved på højderne øst for Vaulx.

Bataljonerne skyder sikringsled frem mod Vaulx – Vraucourt. Minekaster-afdelingen indsættes med 6 våben som panserværn i forreste linje.

Kl. 1320 modtages Divisionsbefaling, hvorefter Regimentet er underlagt 36. Inf.Div. I. Batl. beordres til besættelse af artilleri-beskyttelsesstillingen i Afsnit IR 128, mens II. Batl. indsættes i Afsnit Grenadier-Regt. 5. III. Batl. stilles til disposition for 71. Inf.Brig. nordøst for Vraucourt. Mens disse forskydninger er i gang i rummet mellem St. Leger og Mory, indløber fra Generalkommandoet ordre til, at Regimentet øjeblikkelig skal returnere til sit beredskabsområde, og melde ankomsten sydøst for Vaulx til 111. Inf.Div. Regimentet forbereder sig på at afskære ethvert engelsk indbrud mellem Baugnâtre og Frémecourt.

Tab: tre mand såret, 1 underofficer savnet.

26. august 1918:

Omkring kl. 0700 er Regt. samlet i beredskabsområdet. Kl. 0840 bliver Regt. trukket frem til bakkerne sydvest for Vaulx mellem Vaulx og Beugnâtre, hvor den stilles til disposition for 40. Inf.Div. i 134 IR afsnit.

Efter at to bataljoner er sat i march mod IR 134, indløber kontraordre.

II. Batl. til højre og III. Batl. til venstre besætter en ny hovedmodstandslinje på bakkerne sydvest for Vaulx med front mod Beugnâtre.

I. Batl. sættes i beredskab øst for vejen Vaulx – Frémicourt. Bataljonens forskydninger forstyrres af fjendtlig artilleriild. Kl. 17 er de befalede stillinger indtaget. MG placeres på bataljonens yderste fløj. Ved her bataljon er der to lette minekastere.

Fjenden er trængt ind i Beugnâtre. Forterrænet, som er underlagt 1./IR 134, går øst for Beugnâtre.

IR 76 har kommandoen over sine bataljoner i hovedmodstandslinjen. Hen under aften begynder en livlig fjendtlig artilleri aktivitet.

Såret: 1 officer og 1 mand.

27. august 1918:

Efter en rolig nat begynder kl. 0800 på en gang trommeild. Under det efterfølgende infanteriangreb vinder fjenden terræn i forterrænet. Fremsendte patrulje fastslår fjenden langs vejen Ecooust-St.Mein – Beugnâtre og 200 meter øst for denne landsby. Kl. 1900 overtager Regt. også kommandoen over forterrænet. Afsnittet tilhører 88. Inf.Brig. og 40 Inf.Div.

Om aftenen gennemføres en reorganisering af Regimentet. Resterne af IR 134 afløses i forterrænet af II. Batl. som bliver kampbataljon. III. Bataillon bliver beredskabsbataljon, mens I. Batl. går i reserve.

Tab: en officer, 3 underofficerer, 7 mand såret.

28. august 1918:

Organisation ved dagry: forterræn – 7. Komp.; hovedmodstandslinje fra højre – 8., 5., 6 Komp.; artilleri beskyttelseslinje forrest – 12. og 9. Komp., bagest – 10. og 11. Komp.; i reserve – I. Batl.

Stor patruljeaktivitet i løbet af dagen. Om aften bliver I. Batl. trukket tilbage uden at blive afløst. Dens kamp opgaver overtages af en bataljon fra IR 104, der er placeret ved Morchies.

II. Batl. uden 8. Komp. og MGK bliver som kampbataljon afløst af III./Leib-Grenadier-Regt. 100.

III. Batl. afløses af II/188.

Tab: 1 officer, 14 underofficerer og mænd såret, 18 savnet.

29. augusts 1918:

Kl. 0800 bliver Regt.-Stab afløst. Bataljonerne samles i rummet mellem Morchies og Lagnicourt.

Kl. 1715 bliver III. Batl. på ordre fra Genealkommandoet stillet til disposition for 36. Inf.Brig. til besættelse af artilleri beskyttelsesstillingen ved Grenadier-Regt. 5.

Tab: 4 døde, 22 sårede og 26 savnede.

30. august 1918:

I løbet af natten ligger beredskabsområdet under kraftig artilleri- og gasbeskydning.

I IR 104 afsnit bliver de tilbageblevne 8. Komp. og fire MG fra 2 MGK involveret i hårde kampe, der udvikler sig i forbindelse med et kraftigt engelsk angreb.

III. Batl. er ved Grenadier-Regiment 5 indsat som følger: 9., 10 og 11. Komp. med fem MG nord for Noreuil indtil jernbanen Ecooust-Quéant. 12. Komp. med tre MG vest for Lagnicourt.

Kl. 10 bliver Regimentet stillet til disposition for 23. Inf.Div. I. Batl. indsættes med IR 104. Efter indsættelse af bataljonen er situationen:

Vraucourt faldet til fjenden. Vest for Vaulx skulle dele af RIR 89 stadig befinde sig. Længere mod syd ligger englænderne omkring vejen Vaulx – Frémicourt.

Om eftermiddagen bliver I. Batl. kampbataljon under Leib-Grenadier-Regt. 100 afsnit – der i mellemtiden har afløst IR 104.

Kl. 1715 bliver II. Batl. indsat i artilleri beskyttelsesstillingen i RIR 90 afsnit.

Tab: 1 officer, 1 mand død. 1 officer og 38 mand såret, 9 savnet.

31. august 1918:

Resterne af bataljonerne kæmper under Leib-Grenadier-Regiment 100 og RIR 89, III. Batl. under IR 128 og IR 175.

Regimentskommandøren er uden kommando.

I. Batl. afviser langs vejen Vaulx – banegård Beugny et engelsk angreb.

Tab: 1 officer, 2 underofficerer, 4 mand død. 3 officerer, 8 underofficerer, 37 mand såret. 1 underofficer og 19 mand savnet.

1. september 1918:

Den heftige kamp fortsætter med store tab. Regt.-staben forbliver uden kommando. I. Batl. har efter i løbet af natten at have afløst II./RIR 38 nord for vejen Vaulx – Morchies, følgende placering:

3. Komp. som forpostkompagni omkring 1 km vest for vejen Vaulx-Beugny. 4. Komp. 300 meter syd for vejen Vaulx-Morchies. 1. og 2. Komp. med bataljonsstaben bag denne. Til højre har bataljonen tilslutning til RIR 38 og til venstre til Grenadier-Regiment 101, som den er underlagt.

II. Batl. har efter omgruppering i løbet af natten omkring kl. 0400 placeret 5. og 6. Komp. bag hinanden i anden linje lige nord for Beugny. Til højre ligger RIR 31. 7. Komp og resten af 2.MGK er i løbet af natten blevet afløst i afsnittet øst for Vaultx, og til disposition for bataljonen placeret i hulvejen Morchies – Beugny. Af maskingeværer er to indsat ved 5. Komp. og tre ved 6. Komp. Der er etableret forbindelse til K.T.K. 108. På ordre fra IR 108 overtager II. Batl. forsvaret af Veugny. Derfor trækkes 7. Komp. hertil.

III. Batl. er i Afsnit Noreuil involveret i hårde kampe sammen med Regiment 128 og 175. Fra 12. Komp. indløber den sidste melding fra en hulvej vest for Noreuil. Betegnende for den alvorlige situation er, at det ikke lykkes bataljonsstaben at genskabe forbindelsen til kompagniet, og den følgende dag ikke kan finde det igen. (Anmærkning fra forfatteren: På baggrund af de eksisterende dokumenter, der udarbejdedes under vanskelige forhold, har det ikke været mig muligt at skaffe et klart billede af situationen).

Tab (så vidt de kan fastslås): 2 døde, 23 sårede, 10 savnede.

2. september 1918:

Kl. 0600 starter trommeild, de kl. 0700 ændres til en ildvalse tæt fulgt af fjendtlige kampvogne og infanterimasser.

På trods af fremragende støtte fra lette minekastere under bekæmpelsen af de fjendtlige kampvogne, og trods indsatsen fra det aldrig svigtende 1. MGK (Lt. Kuschel), lykkes det ikke de udmattede rester af I. Bataillons kompagnier ikke at standse den fjendtlige storm. Bataljonen bliver forsprængt. Batl. stab falder i engelsk fangenskab.

Det lykkes II. Batl. at standse det fjendtlige angreb ved Beugny, og med patruljer igen at sætte sig fast i landsbyens vestkant. Også II. Batl. tab er store. 2. MGK lægger en virksom ild over fremtrængende fjendtlige kolonner.

De lette minekastere ved I. og II. Batl. har synlige resultater under bekæmpelsen af de fjendtlige kampvogne, hvoraf to ødelægges med fuldtræffere.

Et hvert spor efter III. Bataillons kompagnier mangler.

Tab: 3 døde, herunder Lt. Typke, 50 såret, herunder 3 officerer, 87 savnede, herunder 11 officerer fra I. Batl.

3. september 1918:

På højere ordre bliver den tyske linje trukket tilbage til kanalen øst for Boursies. Omkring kl. 0300 frigør resten af Regimentet sig ubemærket fra fjenden og returnerer til 111. Inf.Div.

Regt. samles i Fontaine, vest for Cambrai. Herfra marcheres om eftermiddagen videre til Hem – Lenglet (nord for Cambrai), hvor der gås i kvarter. Om aftenen ankommer også dele af III. Batl., der af mangel på forbindelse til Bataljonsstaben har marcheret over Proville – Sauchy-Lestrée – Fontaine.

Tab: 2 sårede

4. september 1918:

Transport til 6. Armee.

5. september 1918:

Ankomst ved middagstid til Phalempin (mellem Douai og Lille). Herfra march til Ostricourt og Garguetelle (øst for Oignies).

6. september 1918:

Regimentet samlet i nye kvarterer: Regt.-Stab, I. og III. Batl. i Ostricourt, II. Batl., minekaster og signalenhed i Garguetelle.

5. Kampe ved Armentières – Lens og i Herman-Stillingen

7. september – 13. oktober 1918

Situation:

Den 8. august 1918 iværksatte Ententen en større anlagt offensiv mod det tyske fremspring ved Amiens. Med stor indsats af mennesker og materiel, specielt af kampvogne, lykkedes det fjenden frem til den 9. september at tilbageerobre det i marts 1918 erobrede område, så mod slutningen af disse operationer, 17., 2., 18., 9. og 7. Armee generelt igen befandt sig i Siegfried-Stillingen.

7. – 19. september 1918:

I sammenhæng med forskydningerne af fronten, bliver indkvarteringen forlagt mod øst. Regt.-Stab, I. og II. Batl. til Faumont, III. Batl. til Bersée på vejen mellem Douai og Lille. Regimentet er indsatsstyrke.

Den første uge i hvil helliges en velfortjent pause. Herefter begynder uddannelsen.

Af Minen-Werfer-Abteilung formeres et organisatorisk M.W-Kompanie under tilgang af det opløste M.W.-Kompanie, 111. Inf.Div. Samtidig med opstilling af MW-Kompaniet bliver 3., 8. og 9. Kompanie opløst, så hver bataljon reduceres til tre infanteri kompagnier. Den 17. september opløses I./RIR 440 i 1183. Inf.Div., og overført til Regimentet til opfyldning. De fordeles: Regt.-Stab: 9 musikere; I. Batl. – 16 underofficerer, 85 mand fra 2./RIR 440; II. Batl. – 26 underofficerer, 118 mand fra 1./RIR 440; III. Batl. – 16 underofficerer, 104 mand fra 3./RIR 440; 1. MGK – 5 underofficerer, 24 mand fra 1./MGK/RIR 440; 2. MGK – 5 underofficerer, 28 mand fra 1.MGK/RIR 440 og 3. MGK – 5 underofficerer, 10 mand fra 1./MGK/RIR 440.

Uddrag af Officers-ranglisten:

Regiments-kommandør: Major Zeska
 Regiments-adjutant: Lt. Hennings
 MG-officer ved staben: Lt.d.R. Lenschow
 Ordonnansofficer: Lt.d.R. Wehrmann

I. Bataillon:

Kommandør: Hptm. Leisnering
 Adjutant: Lt.d.R. Eisfeld
 1. Komp.: Lt.d.R Nölle
 2. Komp.: Lt.d.L. v. Bergen
 3. Komp.: Lt.d.R. Stürmer
 1. MGK: Lt. Kuschel.

II. Bataillon:

Kommandør: Hptm. v. Nerée
 Adjutant: Lt. v. Müller
 5. Komp.: Lt.d.R. Lassar
 6. Komp.: Lt.d.R. Hofeldt
 7. Komp.: Lt.d.R. Späth
 2. MGK: Lt. Holm

III. Bataillon:

Kommandør: Hptm. Beuttel
 Adjutant: Lt. Folkert
 10. Komp.: Lt.d.R. Ax
 11. Komp.: Oberlt. v. Kleist.
 12. Komp.: Lt. Lührs
 3. MGK: Lt. Schmidt
 M.W-Komp.: Lt.d.R. Heins
 Signal-Afd.. Lt.d.R. Bertram

20. september 1918:

Regimentet har den ære at modtage besøg for Felthærens Generalstabschef, Generalfeldmarschall v. Hindenburg.

22. september 1918:

Regimentet alarmeres og rykker kl. 2200 som indgrebsstyrke til Hénin Liétard, hvor der forventes et fjendtligt angreb.

23. september 1918:

I de tidlige morgentimer går i kvarter: Regt.-Stab, I. og III. Batl. i den østlige del af Hénin Liétard. II. Batl. i Fosse I de Drocourt. Den store bagage placeres i Mons-en-Pérèle.

Da det fjendtlige angreb ikke kommer, bliver beredskabet ophævet ved middagstid.

111. Inf.Div. er Armee-reserve bag 207. Inf.Div. afsnit.

24. september 1918:

Om aftenen begynder afløsning af 207. Inf.Div. Regimentet overtager en stilling fra RIR 98 vest for Acheville (Afsnit 10 under XXXX. Res.Korps) på venstre fløj af 6. Armee.

25. september 1918:

I beredskab (brune linje) er II./R.98 blevet afløst af III./76. Om aftenen afløser II./76 i kampstillingen (sorte linje) III./R. 98. Efter afløsning af I./R. 98 besætter I./76 som reserve med et kompagni i den grønne linje (vest for Drocourt) og med to kompagnier i Fosse 1 ved Drocourt.

Hptm. Belfrage forsættes til Oberbaustab/6. Armee.

26. september 1918:

Efter bataljernes uproblematisk afløsning, overtager Regt.-Kommandøren kommandoen over afsnittet kl. 0800.

Højre nabo: FR 73, venstre nabo: Res.IR 25.

Regimentets afsnit strækker sig fra sydvest kanten af Acheville til omkring halvvejs mellem Acheville og Méricourt. Kampbataljonen (II.) lå med to kompagnier i forterræn, vest og nordvest for Acheville, og et kompagni nordøst for Acheville. Bataljonsstab er placeret omkring 600 meter nordøst for Acheville.

Beredskabsbataljonen (III.) lå med et kompagni på begge sider af vejen Rouvroy – Acheville, omkring 600 meter sydvest for Rouvroy, og med to kompagnier i og omkring Rouvroy, gennem hvilken vestlige kant den brune linje forløber.

Den grønne linje løber med front mod sydvest mellem Drocourt og Fosse I de Drocourt og besat med et kompagni fra bataljonen i hvil. Begge de to øvrige kompagnier ligger i sparsomme kvarterer ved Fosse i de Drocourt.

I hele rummet mellem Acheville til Fosse I er der placeret 26 tunge MG, 12 lette MG og 12 panserværnsgeværer sammensat i panserværnsgrupper.

Til kampbataljonen var tilknyttet 2 overvågningspjecer, der kun i tilfælde af et angreb på den sorte linje må åbne ild. Beredskabsbataljonen er tildelt to stormforsvarspjecer, der kun måtte åbne ild under kamp i den brune linje.

Stillingen er i god forsvarsmæssig stand og godt udbygget.

Artilleriaktiviteten er ringe, men patruljeaktiviteten fra begge sider omfattende.

Til forsvar mod kampvogne er der i afsnittet 5 flammekastere med en officer og 27 pionerer.

27. september 1918:

I løbet af natten har fjenden ved venstre naboafsnit gennemført en større operation efter artilleriforbereelse. Under fjendens angreb mod Afsnit 10./R.25 blev det nødvendigt at trække feltvagten foran venstre fløj af 6. Komp. tilbage.

Kl. 0800 blev feltvagten igen sendt frem og forbindelsen med venstre nabo i forterrænet genoprettet. I. Batl. modtager 11 mand erstatning.

Den store bagage forlægges fra Raimbeaucourt til Roost Warendin nord for Douai.

Tab: 1 død, 4 sårede, 1 savnet.

28. september 1918:

Kl. 1130 nødlander et fjendtligt fly ved Drocourt.

Lt.d.R. Schmitz overtager føringen af 5. Komp. efter den sygemeldte kompagnifører.

Tab: 1 såret.

30. september 1918:

Oberarzt d.R. Dr. Beumelburg overtager funktionen som regimentslæge efter Oberarzt.d.R. Dr. Hartwig mens denne er tilkommanderet Heeresgasschule i Berlin.

1. oktober 1918:

Der befales for indførelsen af nye betegnelser pr. 2. oktober. Den hidtidige kampbataljon får betegnelsen »forpost-bataljon«. Den indsætter sine tre kompagnier på linje. Hvert kompagni udskiller en deling i reserve.

Den hidtidige beredskabsbataljon får betegnelsen »Kampbataljon«. Det fremskudte kompagni foran den brune linje trækkes tilbage til Rouvroy og virker som reserve for bataljonskommandøren.

Efter mørkefald udviser det fjendtlige infanteri stor aktivitet. Engelske patruljer sætter sig fast i en parallelgrav foran den sorte linje og forskanser sig. Artilleriaktiviteten på begge sider er stigende.

Sergeant Reinicke, 10. Komp. modtager Jernkorsets I. Klasse.

Tab: 2 døde, 1 såret.

2. oktober 1918:

Efter afløsning er opstilling: Forpost-bataljon – I. Batl., Kampbataljon – II. Batl.; i reserve III. Batl. MGK afløser først 24 timer senere.

Ved FR 73 og IR 164 bliver stillingerne øst for Méricourt tilbageerobret.

3. oktober 1918:

For at rense den engelske stilling, opstået den 1. oktober foran venstre fløj af den sorte linje, angriber to stødtropper fra Sturm-Komp. 111 kl. 0900 frem under føring af Lt. Schlaeger, IR 73. Stillingen findes tom, og bliver efterfølgende besat af 4. Komp.

I venstre naboafsnit er nu IR 188 indsat. Kl. 1845 afvises fjendtlig patrulje med ild, hvorefter han rykker frem mod Regimentets afsnit med en større styrke. Gennem kraftig ild tvinger vores feltvagt fjenden til at vende om.

Den hidtidige »sorte« linje får betegnelsen »blå«, den hidtidige »brune«, betegnelsen »gule«.

Den store bagage forlægges til Laudas nordvest for St.Amand.

4. oktober 1918:

Stærke fjendtlige patruljer, der allerede har gjort klar i løbet af natten, angriber kl. 0745 feltvagten på venstre fløj af I. Batl. Den indtrængte fjende kastes igen ud gennem et energisk modstød.

Kl. 0950 lykkedes det fjenden, med en større styrke og støttet af talrige fly, at sætte sig fast på venstre fløj af forterrænet. Der kæmpes ligeledes syd for Regimentets afsnit.

Den store bagage lægges tilbage til Villaupuis øst for Tournai.

Tab: 1 død, 4 sårede, 1 savnet.

5. oktober 1918:

Mens kampaktiviteten er rolig, observeres kraftig trafik bag den fjendtlige front, og et fjendtligt angreb synes sandsynlig. Da Fresnoy på det sydligt tilgrænsende afsnit er gået tabt, bliver en tilbagetrækning af venstre fløj af Regt.-Afsnittet planlagt for tilfældet af et angreb.

6. oktober 1918:

På grund af overskyet himmel og stærk vind er der ingen luftopklaring. Artilleriet på begge sider er livlig.

7. oktober 1918:

Da venstre nabodivision viger for det fjendtlige pres, bliver til sikring af den truede venstre flanke af Regimentet, bliver to delinger fra kampbataljonen fra Rouvroy sendt frem i mellemstillingen. Regnvejr.

Tab: 1 død, 1 såret.

8. oktober 1918:

Den generelle situation, og tilbagetrækningen af egne enheder i nord og syd, betinger at den hidtidige grønne linje (Wotan-I stillingen) ved 111. Inf.Div. fastlægges som hovedmodstandslinje.

Efter mørkefald bliver forpost stillingen opgivet. Officerspatruljer forbliver i føling med fjenden.

II. Batl. bliver forpostbataljon og opstiller to feltvagter. Den forreste feltvagt-linje (7. Komp. og en deling fra 5. Komp.) ligger ved vestkanten af Rouvroy. Den anden feltvagt-linje ligger omkring vejen Droncourt – Fosse II ved Droncourt (resten af II. Batl.).

Den hidtidige bataljon i hvil (III.) bliver kampbataljon og besætter Wotan-I stillingen (grønne linje).

I. Batl. bliver reserve og placeres bag Wotan-I stillingen.

Samtidig med tilbagelægningen af linjen udvides Afsnittet mod nord, så FR 73 kan trækkes ud som korpsreserve.

Regimentets kommandostation forlægges til den sydøstlige del af Hénin-Liétard. Ændringerne gennemføres uden vanskeligheder inden midnat.

9. oktober 1918:

Efter en rolig nat observeres fjendtlige patruljer i forterrænet ved den østlige kant af Acheville. Senere besætter englænderne Acheville-stillingen. Lavtflyvende fly opklarer mod vores gamle stilling. Kl. 17 trænger fjenden på venstre fløj vores fremskudte posteringer tilbage, og det lykkes ham at trænge ind i den forreste feltvagt-linje. Fjenden presses ud igen med et modangreb.

Ved venstre nabo-regiment (IR 188) trænger fjenden ind, da regimentet på grund af ringe styrke kun havde en svag postering lige vest for Bois Bernard. Herved nødvendiggøres en spærring af fronten mod syd. Forposterne linje løber omtrent Rouvroy-Drocourt.

Fra Regimentet bortkommanderes 5 officerer til 12. Res.Div., 7 officerer til 36. Inf.Div., 7 officerer til 2. Garde-Res.Div. Feldhilfsarzt tilgår III. Bataillon.

Vejret er godt, ingen tab.

10. oktober 1918:

Om morgenen rykker fjenden fra syd frem mod Rouvroy. Vores feltvagt-linje rulles op, sætter sig igen fast langs banedæmningen nord for Rouvroy og spærre mod syd. Den fremskudte officerspatrulje på højre fløj, der en tid afskæres, lykkes igen at få kontakt til eget kompagni.

Om aftenen bliver den forreste feltvagt-linje opgivet. 5. og 6. Komp. besætter den anden feltvagt-linje, 7. Komp. Villy-stillingen bagved. Officerspatruljer bliver tæt foran den nye forreste feltvagtlinje.

Oberarzt d.R. Dr. Hartwig overtager igen funktionen som regimentslæge.

11. oktober 1918:

I løbet af natten befales frigørelse fra fjenden og tilbagetrækning bag Kanal de la Haute Deule ved Auby.

Allerede kl. 20 aftenen før falder I. Batl. tilbage, fulgt kl. 0300 af kampbataljonen (III.) og kl. 0400 frigør forpostbataljonen med dækning fra efterladte officerspatruljer.

Kanalstillingen besættes ikke af 111. Inf.Div. Regimentet går omkring kl. 0900 i kvarter i Raches nordøst for Douai. Kl. 20 bliver Regimentet fra Flines med tog transporteret i retning af Bouchain, nordøst for Cambrai.

12. oktober 1918:

Kl. 0730 ankomst til Trith-St.Leger. Herfra march til Thiant, hvor bataljonerne syd for denne landsby sættes i beredskab til eventuelt modangreb.

111. Inf.Div. er underlagt 17. Armee.

Kl. 1230 ankommer 4./bayr. F.A. 10 til Thiant, hvor den underlægges Regimentet som indgrebsartilleri.

Kl. 17 bliver Regimentet trukket frem af Brigaden.

Kl. 20 ankommer bataljonerne til Noyelles-sur-Selle, hvor de syd for byen blev samlet i et beredskabsrum med front mod sydvest, I. Batl. foran til højre, III. Batl. foran til venstre og II. Batl. tæt bag. Regimentet er i Korps reserve.

Avesnes er erobret af fjenden.

13. oktober 1918:

Indkvartering for natten i Noyelles. Kl. 0930 bliver der meldt om fjendtligt infanteri, artilleri, kavaleri og kampvogne under fremrykning fra Naves mod Avesnes.

Bataljonerne sættes i beredskab syd for Noyelles.

Kl. 10 lægges heftig fjendtlig ild over Noyelles. Kl. 11 tilgår melding om, at Regimenterne 176 og 369 har afvist stærke fjendtlige angreb med store tab til fjenden.

Kl. 1350 før Regimentet forstærkning af 6 MG fra IR 164.

Større fjendtlige koncentrationer i sydkanten af Avesnes bliver om eftermiddagen spredt af vores artilleri. Regimentsstaben bliver trængt ud af Noyelles af beskydning og indretter efter yderligere en forskydning, om eftermiddagen deres kommandostation nord for sukkerfabrikken i Fleury. Der opretholdes tæt forbindelse med stillingsregimentet IR 369. Hovedmodstandslinjen, der trækker sig fra Lieu-St.Amand over Moison-Blanche til Haspres, skal holdes. Hptm. v. Nerée, kommandøren for II. Bataillon, såres. Med ham forlader den sidste ældre linjeofficer Regimentet. Gået i felten i 1914 som chef for 8. Komp., havde ham, med undtagelser af perioder efter at være blevet såret, deltaget i hele felttoget på ledende stillinger ved Regimentet.

Desuden var der følgende tab: Lt. Kuschel, Lt.d.R. Dreher, Koch, Engel, Mittke såret. 11 døde, 61 sårede og 3 syge.

14. oktober 1918:

De fjendtlige fly er meget aktive. Fremtrukne fjendtlige batterier indskydes med luftobservation mod vore batterier.

Ved Selle-overgangene indsættes lette minekastere og tunge MG til bekæmpelse af eventuelt gennembrudte fjendtlige kampvogne.

15. oktober 1918:

111. Inf.Div. overgår til XVIII. Armeekorps.

Som følge heraf bliver FR 73 og IR 164 forskudt med nord. Regimentet forbliver i dens hidtidige beredskabsrum.

Ud over fjendtlig forstyrrelsesild ingen kampaktivitet.

16. oktober 1918:

Føring af II. Batl. var i første omgang overgået til Lt. Holm, men i dag overgager Oberlt. v. Kleist føringen af bataljonen.

Officerer gennemfører opklaring af bagved liggende stillinger. Bataljonernes kamptræn ligger i Nouvignies øst for Denain, mens den store bagage ligger syd for St. Ghislain (Belgien). Den vedvarende forstyrrelsesild over Noyelles området nødvendiggør en forskydning af de enkelte kompagnier i takt med beskydningens placering.

17. oktober 1918:

Ringe artilleriild på grund af tæt tåge. Om aftenen lægges de bageste områder under gas. Ved Regimentets kommandostation opstår en brand, hvorfor den forlægges til banedæmningen 400 meter mod øst.

Tab: Lt.d.R. Späth såres. 3 døde, 21 sårede.

18. oktober 1918:

Kraftig gasskydning mod de bageste områder.

Omkring midnatstid får Regimentet ordre til at forskyde til Maresches syd for Valenciennes. Egen linje skal i løbet af natten lægges tilbage bag Ecaillon-åen.

Kl. 19 rykker II. Batl. ud sammen med minekaster-kompagniet og 3./F.A. 94, der har overtaget funktionen som ledsagebatteri.

I. Batl. følger efter kl. 1930 og III. Batl. kl. 20

Ved ankomst til de nye indkvarteringsområder overgår 111. Inf.Div. igen under XIV. Reserve-Korps, og skal afløse 18. Res.Div. i afsnit Haspres.

19. oktober 1918:

Indkvartering i Maresches, hvor Hptm. Belfrage udnævnes til bykommandant.

Om eftermiddagen forskyder Regt.-Stab og II. Batl. til Artres. I. Batl. (indgrebsbataljon) til Querensing.

Afløsning af 18. Res.Div. i stillingen gennemføres af 73 og 164 IR. IR. 76 bliver indgrebsregiment.

Stillings-regimenterne ligger hver med en bataljon foran fjenden på bakkerne øst for Haspres. De øvrige bataljoner ligger i Hermann-Stillingen, og i den fremskudte stilling langs Ecaillon-åen.

20. oktober 1918:

Stillingsregimenternes fortærræn bliver presset tilbage af fjenden. Querenaing og Artres ligger under fjendtlig ild.

Den store bagage vil i fremtiden modtage dens ordre til forskydning direkte fra Division.

Placeringer: Regt.-Stab, I. og II. Batl. i Artres, III. Batl. i Querenaing. Kamptræn i Maresches. Store bagage i omegnen af St. Ghislain.

21. oktober 1918:

Der gennemføres rekognoscering af beredkabsområder for tilfældet af et fjendtligt angreb.

23. oktober 1918:

Kl. 0400 starter kraftig fjendtlig artilleri mod vores stillinger og mod de bagved liggende landsbyer. Regt.-Stab, I. og II. Batl. bliver på grund af den kraftige beskydning forlagt fra Artres til Maresches, hvor bataljonerne ankommer kl. 17.

111. Inf.Div. ligger overfor den 4. og 51. engelske Division, der er berømte fjendtlige angrebsdivisioner.

6. Slager om Valenciennes og tilbagetrækningskampe foran Antwerpen-Meuse Stillingen

24. oktober til 11. november 1918

24. oktober 1918:

Kl. 0300 begynder en kraftig fjendtlig artilleribeskydning af hele fronten, fulgt ved daggry af et fjendtligt angreb. I afsnittene under Regiment 73 og 164 fandt fjenden terræn. Kl. 0820 bliver III. Batl., som er under skansning i afsnit 164, stillet til rådighed for Regiment 73.

Fjenden er i Divisionens afsnit trængt ind i Ecaillon-linjen. Længere mod syd er Vendegies og Bermerain faldet. Situationen ved Sommaing var uafklaret.

Kl. 0835 rykker bataljonen til Sepmeries (i udkanten mod Maresches), hvor Regimentet som Korps-Reserve er i beredskab. Af 96. Res.Inf.Brig. trækkes I. og II. Batl. frem til den sydlige udkant af Sepmeries.

Kl. 1030 blev Regimentet endnu engang underlagt 221. Inf.Brig. og besatte venstre del af Divisions-afsnittet ved jernbanedæmningen fra stationen syd for Artres til 200 meter syd for skæringspunktet mellem vejen Sepmeries – Vendengies med jernbanen. Regt.kommandostation blev opstået i vandmøllen 300 meter vest for Maresches.

Den udsatte venstre flanke sikres gennem posteringer og patrulje mod Mortry Ferme. Omkring kl. 12 middag et besættelsen af banedæmningen med I. og II. Batl. afsluttet. En deling fra minekaster-kompagniet underlægges bataljonerne.

Kl. 1630 indløber Divisionsbefaling om yderligere tilbagetrækning. Regimentet skal besætte Préfeau-stillingen langs vejen Artres – Maresches. Højre begrænsning nordkant Artres, venstre begrænsning vestlige udkant af Maresches.

Alle kompagnier fra I. og II. Batl. indsættes på linje. Hvert kompagni udskiller en stormtrop. Begge af de to MGK indsætter hver en deling på bakkerne nord for vejen.

Den til Regimentet underlagte MG-Scharfschützen-Abt. 3 indsættes på bakkerne nordvest for Maresches. III. Batl. i Préseau.

25. oktober 1918:

I løbet af dagen forsøger fjenden at overskride jernbanedæmningen, men forhindres heri af vore maskingeværer. For at artilleriet kan indskyde sig på dæmningen, bliver officerspatruljerne på dæmningen trukket tilbage om dagen. Om aftenen rykker de tilbage i stilling.

26. oktober 1918:

Kl. 11 trommeild mod højre nabo-afsnit, hvor fjendtligt infanteri overskrider Rhonelle-åen. 11. Komp. trækkes frem til bakken nordvest for Maresches. Fra kl. 12 ligger kraftig ild over Artres og den højre fløj af I. Batl. 1. Komp. på højre fløj af Regimentet ruller op fra højre. Et modangreb om eftermiddagen med III. Batl. når inden det bliver mørkt omkring 300 meter frem ved Artres. Her tvinger kraftig fjendtlig MG-ild bataljonen til igen at trække sine kompagnier tilbage.

27. oktober 1918:

Kl. 0930 livlig fjendtlig artilleriaktivitet. Kl. 1015 melder II. Batl., at fjenden har løbet bataljonen over ende, og at den har trukket dens højre fløj tilbage.

Kl. 1135 melder I. Batl. at fjenden var brudt ind i II. Batl. og af bataljonen (inklusive III. Batl.) havde trukket dens venstre fløj tilbage.

Brigaden befalede et modangreb med FR 73, som af Regimentet får meddelt, at fjenden var trængt ind i regiments-afsnittets midterste del. FR 73 trænger i et energisk angreb igen skillelinjen mellem de to bataljoner frem, og når kl. 1530 vejen mellem Maresches og Artrs.

Om aftenen reorganiseres bataljonerne.

28. oktober 1918:

Et mindre fjendtligt angreb om formiddagen efter en kort artilleriforbereelse, afvises. II. Batl. indbringer en død og 8 sårede englændere fra 61 Division. Efter mørkefald overtager IR 164 II. Batl. afsnit.

29. oktober 1918:

Efter gennemført afløsning er det hidtidige højre underafsnit besat af III. Batl. med 12. og 10. Komp. til højre og I. Batl. med 2., 4. og 11. Kompanie til venstre. 7. Komp er placeret bag højre fløj af III. Batl., mens 5. og 6. Komp som reserve er placeret i den vestlige kant af Préseau.

Om eftermiddagen trænger en fjendtlig patrulje efter udlæggelse af røg, frem mod 2. Kompanie. Den afvises. På samme måde bliver en patrulje om aftenen afvist af 12. Komp.

De MG fra MG-Scharfschütze-Abt. 3, der endnu befinder sig i Regimentets afsnit, overgår til IR 164.

30. oktober 1918:

I det klare vejr er de fjendtlige flys aktiviteter i luften meget omfattende. I. og III. Batl. kommandostationer ligger under kraftig beskydning. De lægges tilbage til vestkanten af Préseau. Regt.-Kommandostationen er oprettet i Fort Curgies.

31. oktober 1918:

Det forventede fjendtlige storangreb kommer ikke. De lette minekaster-delinger forstærkes med panserværnsgeværer. Der bringes 20.000 patroner frem til maskingevæerne.

1. november 1918:

Fra kl. 0615 ligger trommeild over en bred front. Kl. 0645 trækkes Sturm-Kompanie 111 frem til Fort Curgies.

Kl. 0700 begynder fjenden at lægge røg over området, og overgår til at skyde ildvalse. På trods af heltemodigt forsvar vinder fjenden meget hurtigt terræn langs vejen Artres – Préfeau. Der tilgår bataljonsstabene meldinger om, at fjenden er trængt ind ved 10. og 12. Kompanie.

Kl. 0820 meldes, at fjenden er trængt ind i Préseau fra nord. Efter alt sandsynlighed er altså Regimentets højre fløj blevet omsluttet fra højre.

På denne melding indsættes Sturm-kompanie 111 kl. 0830 på bakken mellem Préseau og Fort de Curgies.

Omkring kl. 0850 indsættes den til indgreb klargjorte 28 Res.Div. med kampvogne.

I Regimentets afsnit angriber RIR 110. Da fremrykningen starter kl. 0915, hvortil resterne af 111 Inf.Div. slutter sig til, ligger den fjendtlige artilleriild over området Préseau. Eget artilleri støtter efter muligheder modangrebet, men dens ammunition er næsten forbrugt.

Kl. 1050 melder Lt.d.R. Bohnsteen, at modangrebet har nået Préseau, og at den nordlige udkant er generobret. Kl. 1130 er Préseau rensat for fjender.

Det fortsatte angreb, der har mål langs vejen Artres – Maresches, går omkring kl. 1230 i stå mellem Préseau og Maresches. Om aftenen følger nye engelske angreb, hvis artilleri kører frem i åbent terræn tæt bag infanteriet. Angrebet opnår ingen resultater, men bringer usikkerhed om situationen og fører til en stærk sammenblanding af enhederne. Regimentets tab er store. Blandt de savnede er den prægtige Lt.d.R. Hofeldt, den altid sikre fører for 6. Komp., som til evig tid vil være forbundet med dette kompagni.

Tabstallene omkring indsættelsen syd for Valenciennes lader sig ikke mere præcisere, da de nødvendige dokumenter mangler. Regimentets samlede tabstal, samlet af Lt. Hennings, fremgår som bilag til bogen.

2. november 1918:

Enhederne reorganiseres i løbet af natten. 111. Inf.Div. trækkes ud af forreste stilling og indtager om morgenen artilleri beskyttelsesstillingen, der ligger i vestkanten af Curgies. Rester af Regimentet er under føring af Hptm. Beuttel indsat på divisionens højre fløj.

Det allerede tidligt indsatte fjendtlige artilleri bliver fulgt af nye engelske angreb. Den forreste stilling falder. Tilbagegående dele af RIR 110 optages i artilleri-beskyttelsesstillingen. Herved bliver en nyordning af stillingen nødvendig.

Højre halvdel kommer under kommando af IR 76, venstre halvdel under RIR 110. I Regimentets afsnit dannes to underafsnit under Lt.d.R. Haugk (164) og Lt. Petersen.

Regt-Stab ligger i Sébourg. Kamptræn i Autreppe.

Om aftenen er der fuldstændig ro i afsnittet.

Efter mørkefald trækkes hovedmodstandslinjen tilbage til højderyggen øst for Annelle-åen. Officerspatruljer fastholder føling med fjenden.

3. november 1918:

Om morgenen er tilbagetrækningen af fronten gennemført uden problemer. Enhederne reorganiseres endnu engang. Resterne af IR 76, IR 164, FR 73 og Uddannelsesbataljon Gerlach underlægges kommando af Regt-kommandøren IR 76.

Regimentet forstærkes af forsprængte, samlet ved bagagen. I løbet af dagen trænger fjenden officerspatruljerne tilbage, og trænger midlertidigt ind i venstre nabo-regiments linje. På grund af dette må venstre flanke midlertidigt trækkes tilbage og en stærk MG-beskyttelse etableres.

Regt.stab i Eth.

4. november 1918:

8./F.A. 94 tildeles Regimentet som ledsagebatteri.

Kl. 0615 starter trommeild mod afsnittet. Det efterfølgende infanteriangreb presser hovedmodstandslinjen tilbage til bakkerne øst for Sébourg og Eth. Yderligere angreb standses. Før et modangreb med RIR 109 sættes ind, kaster Regimentet omkring kl. 10 fjenden tilbage til vejen Séborg – Eth i et selvstændigt angreb. Herunder tages 38 englændere til fange, hvoraf adjudanten ved Batl. Gerlach tager 31 under opklaring af forreste linje.

Under indsættelsen af RIR 109 til højre for Regimentet, bliver ansvarsområdet formindsket. Situationen, specielt på venstre flanke, er uafklaret.

5. november 1918:

Hovedmodstandslinjen er i løbet af natten trukket tilbage til Honelle-åen. Den hidtidige hovedmodstandslinje fastholdes som bagtropstilling under kommando af Major Zeska med IR 76 og Sturmkomp. 111, tilsammen omkring 50 mand. Officerspatruljer fastholder føling med fjenden.

Den nye hovedmodstandslinje besættes af Regimenterne 73 og 164.

Omkring kl. 0300 går bagtroppen, der har formeret sig i 6 patruljer, tilbage til bakkerne vest for Roisin i Belgien.

Omkring kl. 10 viger bagtroppen efter kraftig fjendtligt pres tilbage til bakkerne vest for Autreppe. Fjenden følger lige i hælene med en stærk skyttelinje, fulgt af tætte kolonner, anført af beredne officerer og indbyggere.

Kl. 12 afgiver Regt.-Kommandøren kommandoen over FR 73 og IR 164. Resten af Regimentet samles i Blangies. Efter samling af forsprængte formeres ét kompagni under Lt.d.R. Niecken og en MG-enhed under Lt. Becker.

6. november 1918:

Komp. Riecken og MG-Abt. Becker underlægges FR 73. Stabe, bagage og syge fra Regimentet indkvarteres i Patruages.

7. november 1918:

111. Inf.Div. trækkes ud af kamphandlingerne.

8. november 1918:

Resterne af Regimentet, der har været indsat under FR 73, når Paturages. Herfra march til Mons, hvor der modtages varm forplejning. Stillingen lægges tilbage til Mons.

Kl. 16 videremarch til Roeulx, hvor kvarterer tildeles omkring midnat.

Den 23. august 1914 havde Regimentet ved Mons og St. Symphorien fået sin første egentlige ildåb. Det er et mærkeligt sammenbrud, at Regimentets sidste kampe i den store verdenskrig, skulle ske i samme område.

9. november 1918:

March til Feiny. Bagagen følger bataljonen.

10. november 1918:

Regt.Stab, I. og II. Batl. i Baulers, III. Batl. i Alsémont.

Bataljonerne benytter under marchen bivejene, da hovedvejene er stærkt belastet af kolonner. Derfor kommer også bagagen ud for hyppige stop, og ankommer som oftest først sent til indkvarteringerne.

På slagmarken ved Waterloo, som passeres under marchen, meddeler Regiments-Kommandøren Kejsers abdikation.

7. Tilbagemarch, hjemkomst og Regimentets opløsning

11. november til 17. december 1918

11. november 1918:

Fortsat march til Limael, syd for Wavre, hvor den store bagage slutter sig til Regimentet.

Ved middagstid denne dag indstilles fjendtlighederne.

12. november 1918:

Videremarch og indkvartering: Regt.-Stab og II. Batl. i Roux-Miroir, I. Batl. i Incourt, III. Btl. i Piétrebais.

13. november 1918:

March til Thisnes. Under marchen bliver Regimentet besøgt af Divisions-kommandøren, Generalmajor v. Busse. Han meddeler de sidste hændelser og slår fast, at det tyske Rige var dens fjender underlegen, men at Regimentet »Hamburg« ubesejret kunne returnere til hjemlandet. Denne højtærede førers udtalelser bliver modtaget af tropperne med begejstring. Talen slutter med en formaning om at fastholde den vanlige disciplin.

14. november 1918:

Hviledag i Thiesnes

15. november 1918:

March til Biemme

16. november 1918:

Ved middagstid overskrides Meuse ved Ougrée. Regimentet går i kvarter i Angleur ved Liége.

17. november 1918:

March over Fraipont til Ensival ved Verviers. I. Batl. efterlades i Fraipont til bevogtning af et forplejningsdepot.

18. november 1918:

Efter afløsning af I. Batl. fortsat march til Haas ved Eupen. Den tyske grænse overskrides på vejen Limburg – Eupen. Regimentsmusikken er som ofte under marchen den trofaste ledsager under ankomsten til Fædrelandet. Den har under deres fremragende Obermusikmeister Günzel vundet en oprigtig tak fra alle, der havde tilhørt det aktive Regiment.

19. november 1918:

Indkvartering i Roetgen, sydøst for Aachen

20. november 1918:

Indkvartering i Bergstein og Brandenburg.

21. november 1918:

Indkvartering i Rettweise, hvor regimentet har hviledag.

23. november 1918:

Regt.-Stab, I. og halvdelen af II. Batl. i Dumersheim, halvdel af II. Batl. og III. Batl. i Konradsheim.

24. november 1918:

March til Kendernich, hvor der er hvil. Om eftermiddagen rykker Regimentet under befolkningens jubel ind i Köln og overtage med I. Batl. bevogtningen af vestsiden af Rhinbroen. III. Batl. bliver til disposition for Divisionen på den vestlige Rhin-bred. II. Batl. overtager bevogtningen af Gouvernementet og stiller ligeledes brovagter.

25. november 1918:

Omkring kl. 14 afløses brovagten af RIR 214. Bataljonerne marcherer til Bensberg. Her kommer på grund af overbelægning kun III. Batl. i kvarter. II. Batl. kommer i kvarter i Spitze ved Dürscheidt og I. Batl. i Herkenrath.

26. november 1918:

Indkvartering i Dahl, Eichhof, Suelze, Rendenbach og Weier.

27. november 1918:

Regt.-Stab og I. Batl. i landsbyen Rierspe, II. Batl. i Rierspe (banegård) og III. Batl. i Borth. Her indlægges en hviledag.

29. november 1918:

Indkvartering i Altena.

30. november 1918:

Indkvartering i Wenden

1. december 1918:

Indkvartering i Ruploh og omegn, syd for Soest.

2. december 1918:

111. Inf.Div. har nået sit marchmål, og dermed er en enorm præstation i march og strabadser for sidste gang under Verdenskrigen på fremragende måde tilendebragt.

Divisionen fordeles med Div.-Stab i Soest. Stab 221. Inf.Brig.: Soest. FR 73: Anroechte, IR 76, stab: Wellrich, I. Batl. Altengeseke, II. Batl. Mellrich, halvdelen af III. Batl.: Notringhausen og Waltringhausen, halvdelen af III. Batl. i Altenmelbrich, IR 164 i Soest.

fra 3. til 9. december hviledage, der udnyttes til vedligeholdelse af våben og udrustning. Rhinlændere og personel fra Alsace-Lorraine hjemsendes.

10. december 1918:

Før den fortsatte march bliver Marchgruppe Hamburg Flakverband og Pferdelazarett 111 underlagt. Indkvartering i Nietburg-Neuenkrichen.

11. december 1918:

Indkvartering i Bielefeld.

12. december 1918:

Regt.-Stab og I. Batl. ved banegården i Loehne, III. Batl. i Loehne, II. i Oeyenhausen.

13. december 1918:

De til marchgruppen tildelte enheder tildeles selvstændige ruter til den fortsatte march mod demobiliserings garnisonerne, da de er beredne og derfor kan tilbagelægge længere afstande. Bataljonerne transporterer deres mandskab med tog i offentlig trafik, så hviledage kan undgås.

14. december 1918:

Indkvartering i Nienburg på Weser.

15. december 1918:

Til transport til Hamburg blev tre transporttog stillet til disposition af Linje-kommandanturet i Hannover, som afgik kl. 0700, 400 og 1900, og som førte Regimentet tilbage til dens fødeby.

16. december 1918:

Kl. 0800 ankommer Regimentet til Hannoverschen banegården i Hamburg. Kompagnierne blev her modtaget af det utrættelige Røde Kors, som her med taknemmelighed skal huskes for deres uegennyttige indsats.

Kl. 1300 marcherede Regimentet fra banegården til skolen i Kielort-Allee, hvor bataljonerne i første omgang blev underbragt. Marchen passerede Rådhuspladsen, hvor repræsentanter for Senatet bød Regimentet velkommen med nogle få, indtryksfulde ord.

17. december 1918:

Demobiliseringen af Regimentet betyder. Regimentets kaserne er fuldt belagt med dele af Ersatz-bataljonen. Denne bataljon, der i fire lange år havde givet Regimentet nyt liv og friske kræfter, og under fremragende føring af gamle officerer som Major Frhr. v.d.Tann, Major v. Kaldstein og Major v. Rattenmöller, havde frembragt første klasses soldater, stod nu under ledelse af Soldaterråd.

Man må ikke generelt fratage disse soldateråd den gode vilje til at orden i kasernen. Deres autoritet og handlekraft viste sig imidlertid for utilstrækkelig. Under deres ledelse forekom der tyverier, uærligheder og gemenheder i et sådant omfang, at man i dag kun kan spørge, hvordan noget sådant kunne finde sted. Mange en tapper, gammel aktiv underofficer kunne blot tænderskærende se på. Flere officerers tilbud om at stille sig til disposition for det gode for kompagnierne, blev desværre afvist. Det kan ikke være opgaven for forfatteren til denne mindebog at udviske billedet af den fornemme indsats af Infanterie-Regiment »Hamburg« gennem skildringer af disse næppe opmuntrende episoder. Frontkæmperne havde intet med det at gøre. Tværtimod fastholdt Regimentet til det sidste sin gode disciplin.

Demobiliseringen skete i begyndelsen under ledelse af Regimentets sidste krigskommandør, Major Zeska, under hvilken regimentet havde gennemlevet sine sidste store resultater, og fra den 28. april til december 1918 under ledelse af den til kommandør udnævnte Oberst Koenemann. Herefter blev nedlæggelsesforretningerne først ledet af Major v. Zimmermann og til sidst Major Balan.

Med taknemmelighed skal også på dette sted med taknemmelighed nævnes Regimentets gamle civil ansatte [beamte], Oberzahlmeister Schmidt, Zahlmeister Witt, Kaak og Schmitz, ligesom Regiments- og Bataljonsskriverne og de dygtige Kompagni Feldwebler. De arbejder alle krigen igennem til gav for soldaterne, ofte under vanskelige forhold, og udførte også under demobiliseringen en stor indsats.

Indtil den 30. september 1919 bestod afviklingskommando IR 76. Med opløsningen af denne, forsvandt den sidste rest af Regimentet.

Infanterie-Regiment »Hamburg« (2. Hanseatisches) Nr. 76 tilhører nu historien.

Erindringerne om vores Regiment, der kunne tælle sig som del af de bedste i den gamle hær, vil leve videre.

I den unge Rigshær, hvor vi med glæde i dag kan se videreførelsen af den gamle soldaterånd, er det

9. Kompanie, Infanterie-Regiment 6

der har fået til opgave at viderefører traditionerne fra vores dejlige Regiment.

Talrige foreninger af tidligere medlemmer af Regimentet har gjort det til deres opgave, at pleje de gamle stolte overleveringer fra Regimentet.

Disse foreninger er: »Verein der Offiziere des Inf.Regt. »Hamburg« (2. Hanseatisches) Nr. 76«. »Kameradschaftsbund der 76er«. »Verein ehemaliger 76er«. »Unteroffizier-Vereinigung Inf.Regt. 76« og sammenslutninger af kammerater fra flere kompagnier fra krigen 1870/71 og 1914/18.

Måtte det da være Traditionskompagniet og disse foreninger forundt, i den ægte kammeratskabs ånd, at virke og fører alle sammen, der havde det held, at kunne bære tallet 76 på skuldrene.

Trofaste hilsener til alle felttogskammerater ledsager denne første begyndelse på en Regimentshistorie, som forhåbentligt i overskuelig fremtid fra kaldte penne vil blive fulgt af fyldestgørende skildringer af den uforglemmelige indsats af det ærværdige Infanterie-Regiment »Hamburg« (2. Hanseatisches) Nr. 76.

----- o O o -----

Samlede tab i Infanterie-Regiment »Hamburg« under Verdenskrigen 14/18

På slagmarken faldet:	antal	Døde		Såret		Savnet		Total	
		Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Aktive officerer	130	32	25	48	37	5	4	85	66
Officerer af reserven	338	51	15	126	37	8	204	60	
Underofficer og mandskab	19.431	2.384	12	6.645	34	1.157	6	10.184	52

Sønderjyske tab ved Infanterie-Regiment 76

Udfærdiget på baggrund af de tyske tabslister.

Tabliste	Efternavn	Fornavn	Født	Fødested/bopæl	Død/Såret	Dødssted	Komp.	Grad	Bemærkninger
00-00-1914	Clausen	Herman		Egebæk			6	Musketier	hårdt såret - 06-09 til 03-10-1914
29-11-1914	Ingwersen	Julius		Stedesand			9	Wehrmann	let såret
06-02-1915	Möller	Thies		Østerhøjst	18-01-1915		4		hårdt såret
19-03-1915	Thordsen	Herman		Flensburg			8	Gefreiter	savnet
17-05-1915	Christiansen	Karsten		Flensburg			3		såret
19-05-1915	Jørgensen	Jens Jørgen	26-03-1892	Oksbøl	26-04-1915	Verdun	3	Musketier	Faldet
19-05-1915	Richter	Erich		Flensburg	29-04-1915		4	Vizefeldwebel.	såret - død F.laz. 3, 5 Armeekorps
20-05-1915	Behrendt	Herman		Flensburg			5	Reservist	let såret
20-05-1915	Christensen	Johannes		Holm			5	Musketier	faldet
20-05-1915	Hansen	Asmus		Flensburg			5	Unteroffizier	Hårdt såret
20-05-1915	Nielsen	Willi		Buhkoppel			7		faldet
22-05-1915	Frederiksen	Jes		S.Hostrup			9		let såret Periode 24-28.4.1915
22-05-1915	Frost	Christian		Aabenraa			11	Musketier	hårdt såret
05-06-1915	Hansen	Jørgen Peter	16-01-1885	Kjærgård	26-04-1915	Vignenllis	2	Reservist	såret den 26-04-1915. Døde på Feldlazarett nr. 4
12-10-1915	Jessen	Christian Emil	24-01-1888	Tiset	06-09-1916	Guillemont	2	Landsturm	faldet
23-10-1915	Wiese	Johannes		Flensburg			11		faldet
28-10-1915	Wolf	Heinrich		Broager			5		Krigsfange
17-12-1915	Cohrt	Gustav	28-08-1889	tønder			7	Gefreiter	savnet - krigsfange Moulin, 15-09-1914
15-03-1916	Nohnsen	Hans		Lindhom			4		let såret
31-03-1916	Jensen	Thorvald Ingwer	31-03-1895	Sønderborg	17-03-1916	Ransart	4	Musketier	faldet
27-04-1916	Nagel	Franz	21-12-1886	Sønderborg	30-03-1916	Ayette	11	Landsturmmann	død af sår
05-06-1916	Petersen	Hans		Borg			6		død af sår Laz. IX Rkorps
08-06-1916	Wöhlk	Henning		Prisholt			2		hårdt såret
20-06-1916	Feddersen	Jes		Åbromark			11		let såret
03-07-1916	Dahl	Peter		Erlev			5		hårdt såret
15-07-1916	Kihn	Martin		Rørkjær			5		hårdt såret
22-07-1916	Bertelsen	Lauritz Nielsen	13-11-1884	Armitlund	01-07-1916	Ayette	2	Landsturmmann	faldet
22-07-1916	Bjørn	Thomas		Østerby			3		hårdt såret
03-08-1916	Carstensen	Carsten		Diezbüll			8		faldet
31-08-1916	Högel	Wilhelm		Flensburg			2		let såret
06-09-1916	Otzen	Peter		Froslev Mk.			11		Hårdt såret
16-09-1916	Andresen	Martin	15-08-1884	Emmerlev	28-08-1916	Manancourt	12	Landsturmmann, Musketier	Døde på Feldlazarett I. Manancourt
16-09-1916	Carstensen	Asmus Hansen	09-03-1885	Lydersholm	25-08-1916	Guillemont	11	Ersatz Reservist	Faldet
16-09-1916	Dam	Peter		Egebæk			11		let såret
16-09-1916	Detlefsen	Heinrich		Nybølmark			10		let såret
16-09-1916	Lund	Antoni		Rangstrup			12.		hårdt såret
22-09-1916	Kallesen	Hans		Bovlund			10		hårdt såret
22-09-1916	Olsen	Anton		Haderslev			11		let såret
25-09-1916	Höwe	Ludwig					5		let såret
25-09-1916	Kruhl	Rasmus		Løgumkloster			8		let såret
25-09-1916	Madsen	Jens		Skads			8		hårdt såret
25-09-1916	Olesen	Peter		skærbæk			5.		hårdt såret
25-09-1916	Petersen	Frands		Spandet			5		let såret
25-09-1916	Petersen	Niels Heisen	22-12-1881	Branderup	02-09-1916	Ginchy	5	Landsturmmann	Faldet
25-09-1916	Thomsen	Thomas		Skrydstrup			8.		let såret
25-09-1916	Truelsen	Peter		Kjærbølling			5		let såret
02-10-1916	Carstensen	Nicolai		Klintum			8		savnet
02-10-1916	Clausen	Carsten		Klixbill			7		savnet
02-10-1916	Hansen	Anton		Skovlund			8		savnet
02-10-1916	Hansen	Christen		Skovby			8		savnet
02-10-1916	Hunwarsen	Herman		Flensburg			7		savnet - krigsfange
02-10-1916	Jacobsen	Andreas	12-01-1883	Vennemose	29-11-1918	Feldham	8	Landsturmmann	forsvundet under flytning
02-10-1916	Karstensen	Johan		Kravlund			8		savnet
02-10-1916	Lorenzen	Hans		Flensburg			8		savnet
02-10-1916	Mayer	Karl	28-12-1894	Tønder			8	Gefreiter	savnet - Krigsfange 03-09-1916 Guillemont
02-10-1916	Petersen	Christen		Jægerup			8		savnet
02-10-1916	Rossen	Geert Johann Friedrich	06-09-1884	Gestrup	03-09-1916	Gullemont	7	Landsturmmann	savnet
02-10-1916	Warming	Paul		Fjeldstrup			8		savnet
02-10-1916	Warming	Paul Nielsen	12-06-1891	Fjeldstrup	03-09-1916	Guillemont	8		savnet - tidl. 10/IR84
03-10-1916	Severin	Peter Nissen	31-01-1881	Ågerskov	02-09-1916	Guillemont	5	Landsturmmann	Faldet
05-10-1916	Andresen	Christian		Ellehoved			4		let såret
05-10-1916	Asmussen	Adolf		Rabøl			2		faldet
05-10-1916	Bahnsen	Johan		Ankerson			4		let såret
05-10-1916	Bosack	Peter		S.Vilstrup			1		såret
05-10-1916	Boysen	Broder		Tombøl			3		Savnet
05-10-1916	Heim	Herman		Flensburg			2	Unteroffizier	let såret
05-10-1916	Jensen	Jens		Sillerup			1		faldet
05-10-1916	Jensen	Jens	22-12-1876	Husum	28-08-1916	Frankrig	1	Landsturmmann	Faldet
05-10-1916	Jessen	Christen		Vedbøl			1		let såret
05-10-1916	Petersen	Bernhard		Leek			4		faldet

05-10-1916	Sørensen	Bendix		Leck mark			4		faldet
12-10-1916	Hansen	Peter		Ladelund mk.			3.		såret
12-10-1916	Hub	Hinrich		Frøslev			3		såret
12-10-1916	Müller	Robert		Terp			MGK		savnet
16-10-1916									Såret artilleri 31. august 1916". Død Krigslazarett Abt. 2 VII. Station Rue de Chin, 2 Armee, St. Quentin".
16-10-1916	Beck	Bendix Jessen	27-04-1878	Vonsbæk	04-09-1916	St. Quentin	5	Landsturmann	let såret
16-10-1916	Bendix	Beck		Vansbæk			5		død af sår
31-19-1916	Bundesen	August		Løgumkloster			11		let såret
13-11-1916	Stamm	Friedrich		Todsboj			11		let såret
04-12-1916	Hansen	Hans		Magdalenenhof			4		let såret
18-01-1919	Eskenen	Chresten	24-09-1998	Ballum			3 MGK		let såret
21-01-1919	Friedrichsen	Johannes	10-04-1891	Risum			4	Unteroffizier	savnet
21-01-1919	Pitzschke	Karl	07-03-1888	Leck			4		savnet
21-01-1919	Weste	Friedrich	24-08-1899	Tønder	17-10-1918		1 MGK		faldet
03-02-1919	Winter	Peter	15-07-1883	Flensburg	29-10-1918	Flensburg	Erz.Bn		sygdom
25-02-1919	Grabe	Kurt	25-08-1888	Flensburg	06-09-1914		Stab I	Leutnant/Adjutant	hårdt såret - krigsfange Esternay
27-02-1919	Jensen	Broder	02-06-1880	Schwolm			5		savnet
28-02-1919	Erichsen	Wilhelm	14-03-1888	Vesterskov			5		hårdt såret
28-02-1919	Adresen	Christian	24-10-1884	Dynt			MW		hårdt såret
28-02-1919	Ziewitz	Hans Conrad	10-03-1898	Rise Hjarup	26-10-1918	Maruhes	7	musketier	Faldet
12-05-1919	Nissen	Christian	01-05-1893	Flensburg			12	Gefreiter	let såret
12-05-1919	Thomsen	Andreas	01-12-1899	Ravsted			11		Savnet
27-05-1919	Hansen	Christen	27-05-1884	Skovby	03-09-1916	Guillemont, Montigny	8	Ersatz Reservist	Meldt savnet - nu faldet
23-08-1919	Halwas	Nicolai	05-01-1886	Hamburg		09-04-1917	4		savnet - krigsfange
05-09-1919	Brock	Christian	30-01-1896	Sønderborg			2.		Krigsfange 31-07-1917 - Bischote
12-09-1919	Andersen	Hans	29-01-1886	Kongsmark			3		Krigsfange 02-09-1918 - Vaulx
12-09-1919	Andersen	Rasmus		Vestergård			8		Krigsfange 2-9-1918
16-09-1919	Petersen	Paul	04-05-1893	Ermelsbüll		25-07-1918	1	Leutnant	såret
18-09-1919	Jepsen	Adolf	08-09-1885	Flensburg			5	Sergent	savnet - krigsfange - 04-11-1918 ved Eth
21-09-1919	Thomsen	Hans	08-07-1894	Lauenby			1		savnet
27-12-1919	Nielsen	Jakob	11-02-1899	Gallehøj	01-11-1918	Preseau	6		savnet
05-09-1919	Schlesinger	Ludwig	25.12.1879	Flensburg	31-07-1917		5	Off.Stelv.	Krigsfange Bixchoote
?	Dau	Jørgen Jensen	10-05-1881	Ullerup	02-12-1916	Hoislains	3	Landsturmann	savnet
?	Kornbeck	Jens Jensen	29-09-1881	Notmarkskov	10-12-1916	Moislaine	8	Landsturmann	savnet
?	Matthiesen	Erich Eduard	14-06-1880	Landeby	28-04-1917	Oppy	3		faldt
?	Dowezeit	Johann Friedrich	12-12-1881	Barsduhnen	25-08-1916	Guillemont	3	Landsturmann	savnet

Faldet	20
Savnet	21
Død af sår	7
Krigsfange	11
død af sygdom	1
Hårdt såret	15
Såret	7
Let såret	23
TOTAL	105